CALLIEPEIA,

OR

A RICH STORE-

house of proper, choice, and elegant *Latine Words and Phrases*, collected (for the most part) out of TVLLIES workes, and for the vse and benefit of Schollers digested into an Alphabeticall Order.

By THOMAS DRAX.

CICERO de ORATVM,

Ipsum Latine loqui, & illud quidem in magna laude ponendum.
Verborum delectus origo eloquentiæ. Ibidem.
Fundamentum oratoris est locorum communium & Latina. Ibid.

LONDON,
Printed by IOHN BILL. 1625.

BRITISH MUSEUM

CLARISSIMO, GENEROSISSIMO ET MAGNÆ EXPECTATIONIS ADOLESCENTULO, Domino *Thomæ Leigh, Armigero & Domini* THOMÆ LEIGH de Stonley Equitis Dinastici Nepoti, Nestoreos annos, & prosperam omnia.

QVemadmodum (adolescentule nobilissime) primi illi & Principes, artium liberalium inuentores, & flexanimæ eloquentiæ Auctistites, propter præstantem operam literatæ Reipublicæ præstitam, summam & sempiternam laudem promerentur; ita etiam, idq; meritissimo, illarū perfectores & exoneratores sunt non minoribus laudibus & dum viuunt honoribus, sunt decorandi, quippe illi liberales artes fundarunt & informarunt; hi vero illas ordinant amplificant, expoliunt: Et, vt hoc quod assero, distinctus &

illustrius appareat, in vna aliqua specie insistendū censeo, proinde, qui Rhetorice & sermoni communi, præter schemata, tropos, & alia lumina, sententias prouerbiales & adagia addiderunt, sunt in delicijs habendi, vt qui suis excellentissimis laboribus vniuersam Doctorum nationem sibi deuinxerunt; namq; prouerbia sunt, ceu orationis condimenta sunt instar rosarū inter flosculos, & tanquam oracula quibus propter sese fides adiungitur. Et, si bonum quo antiquius eo melius, tum paræmiæ propter intimā antiquitatē cōmendantur. Etenim nō solum vetustissimi & venustissimi Gentiū scriptores, nēpe *Aristides*, *Aristoteles*, *Chrysippus*, *Cicero*, *Diogianus*, *Plutarchus*, *Plato*, *Seneca*, *Suidas*, *Varro*, *Zenodatus*, imo, & *Cani* illi summeq; reuerendi Ecclesię Primitiuæ Patres, nimirum *Basilius*, *Chrysostomus*, *Hieronimus*, & *Tertullianus*, adagia suis operibus admiscuerunt: sed etiā Diuinitus inspirati *Prophetæ*, & inprimis *Salomō*, quia tria millia Prouerbiorū dixisse perhibetur, 1. *Reg.* 4. & ipsi Apostoli & Euangelistæ illa vsurparunt, illisq; authoritatem conciliarunt: Huc addatur etiam quod Christus Iesus salutis nostræ vindex & assertor, eorum vsum non fastidijt. Dignitas, maiestas, & authoritas Prouerbiorum in hoc elucet, quod non modo a supra memoratis viris sint frequentata, & a quibusdam perillustribus authoribus ad

artem

artem revocata, verum etiam quod quasi in communi colloquio αὐθεντίαν, quandam habere, & oraculorum vim obtinere videantur. Venustas & pulchritudorum, in hoc agnoscitur, quod tempestiue adhibita orationem tanquam Margaritis insigniunt, ceu sale condiunt, & auditores docent, delectant, exercent, imo sunt ingenij cotes & indices. Postremo, ne paulo longius mea expatietus & excurrat oratio, prouerbia plurimas habent vtilitates & opportunitates, siquidem sæpiuscule interrioris Philosophiæ mysteria paucissimis voculis involvunt: indolem indicant & exacuunt, sunt memoriæ subsidium false & scite exagitant, & extemporalem orationem habituro amplissimum dicendi apparatum suppeditant.

Quodcirca cum animaduerterem multiplices paræmiarum vsus & commoditates, & cum intelligerem neminem nostratium in hoc genere elaborasse, vt Latina cum Anglicis coniungeret ipse studio literas promovendi incensus, & duobus *Iani Guteri* voluminibus, quæ mihi ornatissimus & humanissimus vir, *Iohannes Billius* Typographus *Londonensis* dono dedit, adiutus, & optimis quibusq; authoribus in consilium adhibitis, hanc meam parœmiogeaphiam Alphabetico ordine dispositam, divulgare volui. Et ne tantæ vtilitatis opusculum, esset indefensum & patrono de-

 stitu-

ſtitutum, tibi (ſplendidiſſime vir) illud do, dico dedicoq; Nec facti rationes deſunt, primo, tu liberaliter educatus, & ab Academia Oxionenſi perpolitus, non potes quin his ſtudijs quæ Doctrinam tuam augent & adiuvant, oblecteris. Deinde, ipſe cum virtute, tum omnibus humanitatis laudibus excellis. Tertio, per fœliciſſimas nuptias honoratiſſimum Heroem, & de Republica & Academijs optime meritum *Atlantem & Mæcenatem* Dominum *Thomam Egertonum*, Dynaſtem de *Elleſmere*, & magnum Angliæ totius *Cancellarium* arcta propinquitate & affinitate attingis. Poſtremo, Dominus *Thomas Leigh*, Eques vere auratus, & pluſquam auratus, magnæ in agro Warwicenſi authoritatis, & mihi multis nominibus colendiſſimus, cum in ambulachro Primarij ciuis Couentrienſis vbi tunc temporis *Henricus Princeps* omnibus laudibus præcellentiſſimus, (& jam noſtris peccatis offenſiſſimus Deus tantum *Lumen*, & noſtri ſoli alterum *Solem*, maximo omnium dolore & damno, extinxit) inambularet, auo tuo ſignificarem, me, mea Proverbia nepoti ſuo conſecrata rum, reſpondit ipſum gaudere quod tam præclare de te ſentirem.

Quapropter, me ortu & prima æducatione Stonleienſem ſuſcipe, & mea Proverbia tuo nomine inſcripta in mitiſſimam & mellitiſſimam partem

tem interpretare. De quo eventu perſuaſiſſimus, ipſe Deum Opt. Max. invoco, vt te, avum, aviamq; tuam, omneſque tuos, quam diutiſſime incolumes, & florentes tueatur.

COVENTRIAE Novembris viceſimo, Anno Chriſti, 1612.

Tui, tuorumque ſtudioſiſſimus

THOMAS DRAXVS.

AD STVDVOSAM IVVENTVTEM

Carmen Paræneticum.

DVm iuvenem linguas verbis limare Latinis
Mollior: eſt moles nulla moleſta mihi
Non idcirco phraſes, mihi ſat placuere priores,
Ni plures, illis adijcerentur opes,
Si qua viderentur minus apta vocabula, penna
Expunxi, voces ſubſtituendo novas.
Idcirco, cultis hauſtum Ciceronis ab hortis,
Verborum & Phraſium grande volumen habes.
Non hic barbaries, nec verba incondita ſedem,
Sed tantum inveniunt verba venuſta locum,
Hinc literas laute ſcribes, diſceſque minuto
Tempore, preclare, Rhetoriceq; loqui:
Romano cultu docti dictata magiſtri
Ornare, & poteris condecorare theſes.
Neſpernas igitur noſtros (philomuſe) labores,
At magis ineluſas intuearis opes,
Sic mihi ſat ſolues pretium perdulce laboris
Rebus & inveniet congrua verba tuis.

CALLEPEFA.

A.

To abandon, renounce, disclaime.

Abjicere
Rejicere
Aversari
Abnegare
} quid
Abrenuntiare
Repellere
Repudiare
Derelinquere
Non agnoscere.

To abase, or vilifie.

Abjicere
Deprimere
Prosternere
Affligere
Obscurare
} aliquem
Extenuare
Derogare
Detrahere
} alicui

An abasing, or disabling of a man.

Imminutio
Abiectio
Extenuatio
Detractio
Depressio
} obscuratio
Dignitatis alicuius obscuratio
Ab omni laude exclusio.

To abate, to lessen, or to diminish.

Imminuere
Attenuare
Rem minorem facere
De quantitate detrahere
De numero demere.

An abatement, or lessening.

Imminutio
Attenuatio
Deductio
Abstractio
Detractio
} de re vel de quantitate.

An Abetter, partaker, or encourager of a man.

A consilijs
particeps
Socius
Adiutor
Defensor
Hortator
Suasor
Incitator
Conscius
} rei

Com.

Communione ſocietus.

Abilitie, power, ſtrength, or meanes to performe a matter.

Vires
Potentia
Facultas
Efficiendi vis
Opes
Efficiendimedia & inſtrumenta

To Abide, or ſuffer euill, paine, &c.

Pati
Perpeti
Suſtinere
Tolerare
Haurire
Devorare
Concoquere.
Subire
Suſcipere.
} dolorem.

An Abiding, or enduring of euill.

Perpeſſio
Tolerantia
Patientia
Devoratio
Suſceptio
Senſus diuturnus
} malorum. } incommodorum.

To Abide, remaine, or laſt.

Permanere
Durare, Perſiſtere.
Suum ſtatum retinere
Firmus eſſe
Conſiſtere
Preſtare
Ad perpetuitatem fidelis eſſe.
Diuturnitatem induere.

To Abide in a place.

Commorari
Permanere
Hærere
Diutius verſari
Reſidere
Subſidere
Subſiſtere
} in loco.

An Abiding in a place, or ſoiourning.

Commoratio
Mora
Permanſio
Habitatio
Domicilij fixio
Peregrinatio
} in loco.

To Abhorre or deteſt.

Abhorrere ab.
Deteſtari
Averſari
Exerari
Contemnere
} quem.
Alieniſſimo animo eſſe in aliquem.
Refugere ab alicuius ſocietate.

An able man, or ſufficient for

Aptus
Habilis
Idoneus
Par
Æqualis factus
Sufficiens
} ad rem.
Rebus gerendis aptus.

To

To abolish or abrogate.

Antiquare
Abrogare
Conuellere
Conscindere
Abolere
Inducere
Irritum reddere
} quid

Abominable and wicked.

Nefarius.
Infandus.
Horrendus.
Detestabilis.
Terrimus.
Infestus.
Omnibus odiosus.
Execrandus.

To abridge, or to shorten a matter.

Contrahere
Coarctare
Summatim exponere
In angustum locum contrahere
Paucis comprehendere
Ad certa genera deducere
Brevi complecti.

A Breue or an abridgement.

Epitome
Compendium
Angusta rerum narratio
Summa negotij
Rerum capita
Summa rerum facies.

To abrogate, repeale, or to disannull.

Delere
Antiquare
Abrogare
Abolere,
} quid
Irritum reddere
Rescindere
Revellere
Inducere.

To absent, hide, or withdraw himselfe.

Abesse
Se subducere
Secedere
} a loco
Non comparere
Conspectum fugere
Vitare hominum presentiam.

To absolue, aquit, or to cleare a person.

Absoluere
Iudicio liberare
Innocentem pronuntiare
A culpa expedire
Rerum expurgare
A pœna eximere.

Absolute, exquisite or perfect

Plane
} absolutus
perfectus
completus
Omnibus partibus expletus
Exquisitus
Accuratus
Nihil ei addi nec adimi potest
Expolitu

Limatus

Limatus
Ad finem perductus.

To abſtaine, or refraine from.

Se { Abſtinere, Temperare, Avertere, Continere, Cohibere } ab
Rejicere, Repellere } quid.

Abſtinence, or temperance.

Abſtinentia
Continentia
Temperantia
Sobrietas
Frugalitas
Moderatio.

Abſurd, or unreaſonable.

Abſurdus. Illepidus
Aratione averſus
Abſonus
Communi ſenſui repugnans
Non veriſimile
Contrarius
Quod ratio non patitur, nec concedit
Nullum ſenſum habens
Nullum locum habens in.

Abundance, or plentie.

Abundantia
Copia
Vbertas
Affluentia
Multitudo
Plenitudo.
Silva
Infinitas.

Abundantly, plentifully.

Luculente
Abundè
Copioſè
Pluribus verbis
Cumulatè
Infinitè
Satìs ſuperque.

To abuſe a man, or to handle him indignly.

Abvti
Contumelioſiſſime accipere
Violare
Injuria afficere, Illudere, Lædere } quem
Exiſtimationem alicuius offendere
Verborum iniuria violare
Male tractare
Petulantiſſimis verbis inſectari
Contumeliam exercere.

An abuſe, diſorder, or ill cuſtome.

Abuſus
Impia, Perverſa, Corruptela } conſuetudo
Mos malus
Pravitas

To abuſe, miſapply, or corrupt.

Abvtire
Pervertere quid

Ad

Ad alienum finem detorquere
Depravare
Corrumpere
Rectum rei vsum invertere
Ad malum finem applicare
In prophanum vsum convertere

Accessary to, guilty of, or that hath an hand in a matter.

Reus
Culpæ { Affinis, Particeps.
Communione sceleris implicatus.
Conscius } negotij.
Particeps }

Acceptable, or welcome to a man.

Gratus
Iucundus
Acceptus
Probatissimus
Exoptatissimus
Desideratissimus
Summam iucunditatem afferens
} alicui.

To Accept of a thing.

Amplecti
Approbare
Laudare
Avide accipere
Libenter admittere
Exosculari
Æqui bonique consulere
} quid.

Acceptation or approbation.

Approbatio
Amplexatio
Collaudatio
Amplexus
Candida exceptio
Benevola interpretatio.

To Accompanie one.

Comitari, Affectari.
Se adiungere
Sequi
Adhærere lateri
Subsequi.

Accordingly, answerably.

Convenienter
Iuxta
Secundum
Pariter
Similiter
Congruenter
Æqua proportione
Digne rei natura.

Greatly to Account of, or esteeme.

In honore } habere.
In delicijs }
Plurimi æstimare
Honorifice sentire & loqui de
Multum tribuere alicui.

To reckon, or to cast an Account.

Calculos adhibere.
Ad calculos { revocare, reducere.
Rationes subducere.

Tabulas

Tabulas expensi & accepti conficere
In vnam summam redigere.

Accounted of, or in great account.

Clarus
In pretio & honore (pollens
Magna gratia & authoritate
Illustre nomen habens
Apud omnes ordines gratiosus
Multæ æstimationes.

An Account or reckoning.

Ratio, Æstimatio.
Calculus
Subductio rationum
Ratio dati & accepti
Tabulæ accepti & expensi
Ratio sumptuaria
Supputatio rerum.

Of small or meane Account little esteemed.

Vilis
Minoris æstimationis
Contemptus
Sordidus, Ignobilis.
Inglorius, Obscurus.

To accomplish or effect.

Absolvere
Perficere
Complere
Efficere
Conficere } quid.
Exequi
Complere
Consummare

Accord, concord, or agreement.

Concordia, &c.
Conspiratio animorum
Concentus.
Consensus
Idem sensus.

To Accuse or endite.

Accusare, Arguere.
Criminari
Deferre nomen
Iudicare reum
Insimulare
Damnare.

Of his owne Accord, or freely.

Sua sponte
Sine coactione
Nemine impellente
Suo marte & motu
Liberrime
Nulla vrgente necessitate
Libentissime.

To Accord, consent, loue and line together.

Inter se { Consentire, Conspirare.
Idem sentire
Sensibus coniungi
Pacem inter se colere
Coniunctissime inter se vivere.

Of his owne Accord, minde, motion.

Proprio motu.

Suapte

Suapte ſponte
Suo iudicio & voluntate
Liberè & nullo impellente
Vltrò & ſine coactione.

To acquaint one with a matter, to giue him knowledge or notice of.

Certiorem facere.
Docere
Commonefacere } quem de.
Rem alicui { indicare / oſtendere
Non celare quid
Facere vt quis intelligat.

Acquaintance or familiarity.

Familiaritas
Conſuetudo
Neceſſitudo
Notitia, Vſus.
Coniunctio
Commercium.

Acquainted with, or familiar, &c.

Familiaris
Aſſuetus } alicui
Notiſſimus
Amicitia & conſuetudine coniunctiſſimus
Maxime neceſſarius
Conſuetudine & benevolentia implicatus
Intima familiaritate cõiunctus
Intimus à conſilijs.

An act or deed.

Factum
Res geſta
Actum
Facinus
Cœptum
Perpetratio.

An act, decree, order, ſtatute.

Decretum
Edictum
Res iudicata
Senatus conſultum
Sanctio
Plebis ſcitum
Inſtitutum.

Active, working, in action or motion.

Actuoſus
Semper in opere
Minime otioſus
Efficax
Vires ſuas exerens
Certos effectus producens
In aſſiduo motu.

Activity, nimbleneſſe, or a ſleighty conueyance.

Facultas
Agilitas
Solertia
Dexteritas
Agendi expedita celeritas
Membrorum mobilitas
Habilitas.

Accuſtomed, or wonted to.

Aſſuefactus
Verſatus
Exercitatus

Vſit

Vsu & consuetudine rerum callum trahens
Assiduus in re
Vsitate & frequenter faciens
In consuetudinem (rei) deductus
Non rudis & insolens in.

To adde, or put to.

Addere
Subiungere
Adjicere
Adiungere
Apponere
Attexere
Admovere
Annectere
Admiscere
} alicui

An addition, or opposition

Additio
Accessio
Accumulatio
Appendix
Appositio
Supplementum
Adiunctio.

Addicted, or giuen to any thing.

Affixus.
Addictus
Penitus deditus
Consecratus
Studiosus
Paulo propensior ad.

To addresse, bend, and dispose him vnto.

Seipsum { Accingere, Adornare, Instruere, Confirmare, Præparare, Componere, Convertere } ad

Proponere sibi aliquid.

Admirable, strange, wonderfull.

Stuporem & admirationem habens
Suspiciendus
Stupendus
Prodigiosus
Rarus & invsitatus
Incredibilis.

Adioyning, confining, or bordering vpon.

Propinquus
Finitimus
Vicinus
Adiacens
Confinis
Proximus
} alicui

An admonition or aduertisement.

Admonitio
Commonefactio
Monitum
Rei gestæ indicatio
Salutare consilium.

To admire, or marvell at, &c.

Admirari

Obstu-

Obstupescere
Magnificé sentire
Non satiari aspectu
Stupefactus intueri
In aliquo exclamare.

To admit into, or receiue.

Recipere
Admittere
Ascire
Adsciscere
Adoptare
Eligere
} quem in.

To admit, or suppose, &c.

Fingere
Constituere
Concedere
Esse fortassis.

Admit, or suppose this, &c.

Finge
Constitue
Concedatur
Esto
} hoc.

To admonish, or aduertise.

Admonere
Edocere
Commonefacere
Consilio iuvare
Consulere
Curam cavendi afferre
Significare
Certiorem facere.

To adorne, or beautifie.

Adornare
Expolire
Decorare
Insignire
Emendare
Exornare
Commendare
Decus conciliare
Excolere.

To adopt, or to chose a sonne, or heire.

Adoptare
Segregare in filium
Scribere heredem
Constit[illegible] heredem.

To aduance, or preferre.

Evehere
Excitare
Promovere
Perducere
Attollere
Sublevare
Excitare
} quem ad decus aut dignitatem. Meliorem statum afferre.

Aduanced to great honour.

Insignibus dignitatis excultus
In summo honore constitutus
Ex humili loco ad summam dignitatem evectus.
Lib. 7. Cæs. Com. de bel. Gal.
Amplitudine illustratus
In dignitate collocatus.

Aduancement, or preferment.

Dignitas
Fortunæ amplificatio
Amplitudo

Vsu & consuetudine rerum callum trahens
Assiduus in re
Vsitate & frequenter faciens
In consuetudinem (rei) deductus
Non rudis & insolens in.

To adde, or put to.

Addere
Subiungere
Adjicere
Adiungere
Apponere
Attexere
Admovere
Annectere
Admiscere
} alicui

An addition, or opposition

Additio
Accessio
Accumulatio
Appendix
Appositio
Supplementum
Adiunctio.

Addicted, or given to any thing.

Affixus.
Addictus
Penitus deditus
Consecratus
Studiosus
Paulo propensior ad.

To addresse, bend, and dispose him vnto.

Seipsum { Accingere, Adornare, Instruere, Confirmare, Præparare, Componere, Convertere } ad

Proponere sibi aliquid.

Admirable, strange, wonderfull.

Stuporem & admirationem habens
Suspiciendus
Stupendus
Prodigiosus
Rarus & invsitatus
Incredibilis.

Adioyning, confining, or bordering vpon.

Propinquus
Finitimus
Vicinus
Adiacens
Confinis
Proximus
} alicui

An admonition or aduertisement.

Admonitio
Commonefactio
Monitum
Rei gestæ indicatio
Salutare consilium.

To admire, or marvell at, &c.

Admirari

Obstu-

Obſtupeſcere
Magnificé ſentire
Non ſatiari aſpectu
Stupefactus intueri
In aliquo exclamare.

To admit into, or receiue.

Recipere
Admittere
Aſcire
Adſciſcere } quem in.
Adoptare
Eligere

To admit, or ſuppoſe, &c.

Fingere
Conſtituere
Concedere
Eſſe fortaſſis.

Admit, or ſuppoſe this, &c.

Finge
Conſtitue
Concedatur } hoc.
Eſto

To admoniſh, or aduertiſe.

Admonere
Edocere
Commonefacere
Conſilio iuuare
Conſulere
Curam cauendi afferre
Significare
Certiorem facere.

To adorne, or beautifie.

Adornare
Expolire
Decorare
Inſignire
Emendare
Exornare
Commendare
Decus conciliare
Excolere.

To adopt, or to chooſe a ſonne, or heire.

Adoptare
Segregare in filium
Scribere heredem
Conſtit[illegible]e heredem.

To aduance, or preferre.

Euehere
Excitare
Promouere } quem ad decus aut dignitatem.
Perducere
Attollere } Meliorem ſtatum afferre.
Sublevare
Excitare

Aduanced to great honour.

Inſignibus dignitatis excultus
In ſummo honore conſtitutus
Ex humili loco ad ſummam dignitatem euectus.
Lib. 7. Cæſ. Com. de bel. Gal.
Amplitudine illuſtratus
In dignitate collocatus.

Aduancement, or preferment.

Dignitas
Fortunæ amplificatio
Amplitudo

DEFECTIVE ORIGINAL

Honestus } in republica
Honestior } locus.
Conditio altior
Commodior vivendi ratio
Præfectura.

Aduantage, or profite, &c.

Commodum
Emolumentum
Lucrum
Compendium
Vtilitas
Pecuniæ accessio
Fructus
Commoditas.

To aduantage a man, &c.

Commodare
Prodesse
Vsui esse } alicui.
Vtilitatem afferre

To aduenture, or hazard, &c

Extremum discrimen adire
Se periculis obiicere
Irruere in flammas
Dimicationes & } adire ap-
pericula capitis } petere.
Nullum vitæ discrimen vitare
Se { devovere } in medios ho-
{ injicere } stes.

To aduertise, or certifie.

Admonere
Commonefacere
Edocere
Certiorem facere
Significare
Indicare
Innuere
Insinuare
Edisserere quid alicui.

Aduertisement, warning, &c.

Admonitio
Consilium
Hortatio
Suasio
Commonefactio.

An aduantage, or opportunity

Commoditas } loci tem-
Opportunitas } poris.
Rei gerendæ facultas
Adjumentum
Ampla occasio & idonea.

To take the aduantage, or opportunitie.

Arripere occasionem
Vti opprotunitate
Facultatem rei non prætermittere
Ansam arripere
Obsequi tempestati
Vrgere occasionem.

An adulterer, fornicator, &c.

Adulter
Alienæ pudicitiæ expugnator
Homo impudicus
Mœchus
Contaminator matrimonji
Stupri commissor
Stuprator
Spurios producens.

To

To aduenture, or to enterprise, or assay.

Audere
Suscipere
Aggredi
Tentare
} quid.
Periculum facere
In manus sumere.

With aduice, or aduisedly.

Consulto
Considerate
Præmeditate
Cogitate
Sumpto dicendi spatio
Cum studio & commentatione
Re considerata & deliberata.

To aduice, consult, or to consider of.

Multum deliberare de
Considerare
Cogitare
} de re.
Consilium capere de
Consultare
Etiam & etiam cogitare
Perquam diligenter videre.

To craue aduise, or counsell, to consult.

Alicuius consilium exquirere
Consulere quem
Percontari
Scisciari
Quærere
} quem à quo.
Interrogare quem
Tentare sententiam
Deferre sententiam ad quem.

An aduersary, &c. or enemy.

Aduersarius
Hostis
Inimicus
Infestus alicui
Antagonistes
Oppugnator.

Equall, comparable, &c.

Par
Æqualis
Comparandus
Nihilo inferior
Nulla re cedens
Eiusdem dignitatis & meriti.

Affable, gentle, courteous.

Comes
Affabilis
Benignè alios compellans
Humanus
Colloquijs facilis
Facilitate par infirmis.

To affect, or moue, &c.

Afficere
Permouere
Perturbare
Concitare
Inflammare
Excitare affectus
Igniculos in animo excitare
Animum accendere
Animi motus agitare
Penetrare in animos
Retractare
Mouere
Flectere
Excipere hominum voluntates.

Affected, minded, or wedded to.

Affectus
Deditus
Addictus
Studio propendens ad
Studio rei incensus.

An affection, &c. or inclination.

Affectus
Permotio
Amor
Desiderium
Animi motio
Impetus } mentis.
Perpessio }

To affect, or fancy a person.

Magnopere diligere
Suum studium erga aliquem ostendere
Voluntatis inclinatione propendere in quem
Egregiè charum habere
Valdè probare.

Well affected, minded, given, gratiously disposed.

Optimè animatus
Omnes virtutes colens
Optimis studijs deditus
Summæ spei
Probus.

Affectionate of, carefull of, dutifull & seruiceable vnto.

Deditissimus } alicui
Addictissimus }
Obseruantissimus } alicuius.
Studiosissimus }
Cupidissimus alicuius.

Affiance, trust, loyalty, &c.

Confidentia
Fiducia
Animi acquiescentia
Spes
Fides
Veritas.

To affirme, &c. or auouch.

Affirmare
Ponere
Asseuerare } quid.
Asserere
Pollicere
Instare

Affliction, aduersitie.

Res { asperæ / aduersæ / arduæ.
Calamitas
Miseria
Ærumna
Tempora calamitosa
Fortunæ fulmina
Inclinata & iacens fortuna
Crux.

To giue aduisement, or to admise.

Consilio iuvare
Admonere
Suadere
Hortari
Auctori esse
Consilij copiam facere

Docere

Docere quid faciendum sit
Consilium suggerere.

Aduisedly, or considerately &c

Consulto
Meditate
Deliberato
Dedita opera
Ratione duce
Considerate
Certo iudicio
Prudenter.

Aduised, discreete.

Nihil temere committens
Sapienter, & prudenter agens
Nihil sine consilio magno agrediens.
Magno consilio susceipiens
Consultus
Prudens.

To afflict and trouble.

Affligere
Conflictari
Vexare
Molestia afficere
Infestare
Exagitare.
Perturbare
Persequi
Insectari.

Afflicted & troubled in mind and conscience.

Anxius
Solicitus
Labes habens in animo
Angoribus implicatus
Peccatorem conscientia vexatus
Rebus aduersis exercitus
Inquietus.

Afflictions, &c, troubles.

Afflictiones
Calamitates
Res aduersæ
Grauissimi casus
Acerbitates
Asperitas rerum
Incommoda
Miseriæ.
} Perpessiones

Afflicted, wretched, &c.

Afflictus.
Miser
Calamitosus
In magnas angustias adductus.
Curis maceratus
Aerumnosus
Aduersis casibus exercitatus.

To afford or yeld to, &c.

Subministrare
Suppeditare
Suggerere
Præbere
Dare
Proferre
Trade
porrigere.
} opem auxilium

Affraid, or fearefull, frighted &c.

Terrore percussus,
Metu exanimatus
In timorem coniectus
Trepidatione exalbescens

Conſternatus
Exhorreſcens
Timidus
Tremebundus

To affright, terrifie, &c.

Perterrefacere
Metu percellere
Timorem injicere
In metum adducere
Horrore perſtringere
Formidine hominem concutere.
In tremorem conjicere
Formidabilem ſe oſtendere
Terrere
Metu exanimare.

Afterwards, or in proceſſe of time.

Poſtea
Deinceps
Deinde
Progreſſu temporis
Poſtmodum
Poſthac
Poſterotempore.

Againe, ſecondly, or moreouer

Iterum
Rurſus
Deinde
Secundo
Huc accedit quod.

Age, or number of yeres, time &c.

Ætas
Senium
Annorum multorum curriculum
Ætas ingraueſcens
Percurſa & exacta ætas
Terminus vitæ
Seculum

Aged, or ſtricken in yeares.

Ætate prouectus
Annis quam plurimis affectus
Natu grandis
Senex
Triſtis ac decrepitus ſenex
Ætas decrepita
Annis ac pannis obſitus
Longæuus
Qui multos annos attiget.

Agreeable, or conformable.

Conſentiens
Congruens
Conſentaneus
Conformatus
Conſimilis
Conſonus
Competens
Concurrens
Coherens
Coniunctus
Concinens
} Cum
Concordans
Non diſiunctus.

Agreement, or concord.

Concordia
Pax
Animorum conſpiratio
Conſenſio
Conſenſus & concentus

Con-

Confœderatio
Vnanimitas
Conſpiratio.

To aggrauate, or to make a matter worſe.

Exaggerare
Aggravare
Augere
Rei indignitatem verbis amplificare
Rem invidioſiorem & acerbiorem verbis facere.

To agree, or to accord friendly together.

Idem velle & nolle
Singulari concordia conjungi
Amiciſſimè conſpirare
Senſibus congruere
Inter ſe conjunctiſſimè vivere.

An agreement, compoſition, bargaine.

Pactio
Tranſactio
Conventio
Stipulatio
Compoſitio.

Aggrieued, or taking it grieuouſly, &c.

Moleſtè ferens
Dolens
Conquerens
Contriſtatus
Acriter
Difficillimè } ſuſtinens.

Nequaquam contentus
Perturbatus dolore.

To aime at, to entend, or driue at.

Spectare
Sequi
Intendere } quid.
Proponere
Habere ſibi propoſitum
Velle
Seu ſcopum ſibi præfigere
Vnicè agere quid.

Aide, helpe, or ſuccour.

Auxilium
Præſidium
Subſidium
Opis
Alimentum.

To aide, or aſſiſt.

Ope ſubleuare
Adiuvare
Auxiliari
Opitulari
Suppetias ferre
Opem ferre
Subuenire
Succurrere.

To alienate, or abandon a thing.

Abalienare
Auertere
Diſiungere
Excludere
Expellere
Amouere.

To alleadge, or cut, &c.

Producere
Proferre in medium
Nominare
Citare } proferre.
Enumerare
Meminiſſe
Mentionem facere.

Alliance, affinitie, kindred.

Affinitas
Cognatio
Propinquitas
Commixtio } ſanguinis.
Neceſſitudo.

Allied, or of kinne to.

Communione ſanguinis
Coniunctus alicui
Affinis
Propinquus } alicui.
Cognatus
Conſanguineus.
Neceſſarius.

Alive, or breathing.

Vivus
Superſtes
Sperat & ſpirat
Spiritum haurit
Vivens & valens
In vivis
Particeps vitæ.

Allegiance, homage, loyalty.

Fides
Fidelitas
Obſequium
Officium
Abjectio
Obſeruantia.

To allow, or approoue, &c.

Approbare
Laudare
Amplecti
Suo teſtimonio ornare
Suo iudicio confirmare
Sua authoritate tueri
Acquieſcere in re aliqua
Admittere
Recipere
Aſſerere
Agnoſcere.

An allowance, or ſtipend, &c.

Præmium
Merces
Stipendium
Portio
Dimenſum
Stata pecunia.

Allowable, currant.

Laudatus
Probatus
Conceſſus
Ratus
Receptus.

An allowance, liking, or approoning of.

Approbatio
Receptatio
Laudatio } rei.
Comprobatio

To

To alter or change, &c.

Mutare
Variare
Commutare
Invertere
Transformare
Aliud ſubſtituere loco.

To allure, or entiſe, to draw on.

Allicere
Allectare } ad.
Invitare
Blanditijs delinire
Mercede adducere aut prouocare
Ad ſe rapere & conuertere.

An allurement, or prouocation.

Illecebre
Incitamentum
Blandimentum
Lenocinium
Allectamentum

To giue almes.

Eleemoſynam { tribuere, diſtribuere, erogare, conficere.
Stipem mendico porrigere
De ſuis bonis communicare pauperibus
Egenos cibo iuuare
Inopes reficere.

An alteration, or change.

Viciſſitudo
Commutatio
Innouatio
Converſio

Alwayes, or continually, &c.

Semper
Aſſiduè
Sine intermiſſione
Quotidiè
Indeſinenter
Perpetuò
Omnibus temporibus.

Amazed, or aſtonied, &c.

Stupore perculſus
Attonitus
Admiratione ſuſpenſus
Metu obtorpeſcens
Formidine perturbatus
Trepidans
Tremebundus
Trepidus
Extra ſe
Rei { nouitate, grauitate } conſternatus.

To amaze, or to appall, or aſtoniſh.

Conturbare
Suſpenſum } reddere.
Attonitum
Timore percellere
Conſternare.

To amend, or repaire, &c.

Reficere
Reſtaurare
Reædificare
Collapſum reſtituere

Extru-

Extruere
Reparare
Inſtaurare
Meliorem formam rei inducere.

To amend, or repent, &c.

Vitam malè actam in melius mutare
Reſipiſcere
Laudabiliorem vitam exordiri
Ad meliorem mentem ſe revocare
Peccata { deplorare / abjicere.
Peccatorum pœnitentiam agere
Corrigere errorem.

Amendment, or repentance.

Reſipiſcentia
Vitæ in melius mutatio
Pœnitentia
Vitæ turpiter actæ commutatio
Alteratio
Peccatorum expiandorum ratio ſuſcepta
Flagitiorum expurgatio
Sceleris ac facinoris dimotio
Culpæ emendatio
Vitæ nouitas.

Ambition, vaine glory, &c.

Ambitio
Honoris aucupatio
Dignitatis venatio
Appetitus principatus.

Ambitious, &c. or carrying an aſpiring minde.

Ambitioſus
Honoris paulò avidior
Æqualitatis impatiens
Locum principalem ambiens
Tumidus
Suo ſtatu minimè contentus
Dominandi libidine effræna tus
De contentione principatus laborans.

To be ambitiouſly minded.

Ambire
Honores appetere
Inſolenter ſe ſupra omnes alios efferre
Omnia ad dignitatem referre
Sitire
Aucupari } honores.
Venari

Ambitiouſly, proudly, aſpiringly.

Vaſto animo
Ambitiosè
Impotenti deſiderio
Arroganter.

Amiſſe, or naughtily.

Malè
Perperam
Vitiosè
Minus rectè.

To doe amiſſe, or to offend.

Peccare
Offendere

Delin-

Delinquere
Titubare
Labi
Errare

Amiable or louely.

Amabilis
Amore & amicitia digniſſimus
Suauis
Mellitis moribus
Mitiſſimus
Feſtiuus
Mitis
Lenis
Delectabilis
Venuſtus
Iucundus
Omnium gratiam concilians
In vitæ conſuetudine dulciſſimus
Mirabiles amores, concitans ſui

Amply, largely, in many words

Paulo plenius
Copioſe
Ample
Diffuſe
Pluribus verbis

To amplifie a matter.

Exaggerare
Amplificare
Verbis magnificentiſſime augere
Infinitis exemplis oſtendere
Verbis dilatare
Copioſe tractare
Illuſtrare & ornare
Altius dicendo tollere
Locupletare figuris, tropis, ſynonimis rem aliquam
Latius & copioſus differere
Verbis dilatare.

An amplification &c.

Exaggeratio
Dilatio
Amplificatio
Exornatio
Expolitio
Locupletatio

Anceſtours, or predeceſſours.

Maiores
Patres
Generis auctores
Sui generis principes
Procreatores
Seniores
Superiorum memoriarum homines

Ancient, old, &c.

Antiquus
Priſcus
Peruetuſtus
Canus
Auitus
} redolet antiquitatem.
Priſtinus
Superioribus ſeculis ortus.

Anciently, or in old time, &c.

Antiquitus
Olim
Superiori memoria
Priſcis temporibus
A præſenti memoria ſemotus
Quondam

Quondam
Ætate sua
Longe preterito & transfacto seculo.

Angry, wrathfull.

Iratus
Succensus
Indignabundus
Vehementer commotus
Vexatus
Furiosus
Furibundus
Iratus & offensus
Alienatus & offensus animus
Homo acerua & difficili natura.

To anger, or displease.

Exacerbare
Commotum reddere
Exagitare verbis
Exasperare dictis
Turbare
Vexare
Ad furorem impellere
Irritare
Commouere,

To be angry with one.

Succensere
Irasci
Indignari
Vehementer commoueri
Exardere
Incandescere
Iracundia effetri
Excanduit & iracundia vehementer exarsit.

Anger, wrath, displeasure.

Ira
Excandescentia
Stomachus
Indignatio
Bilis
Furor

Anguish, distresse, perplexity.

Anxietas
Angor
Sollicitudo
Cruciatus
Mæror
Acerbitas animi
Angustia

Annotations, notes, collections or obseruations vpon a place.

Scholia
Annotationes
Animaduersiones
Commentationes
Documenta
Præceptiones
Notæ
Collectiones.

To Annoy, hurt, or displeasure

Lædere
Infestare
Perturbare incommodis
Damno afficere
Obesse
Nocere
Officere
Incommodare
Magnum damnum apportare.

alicui

An

Annoyance, hurt, or displeasure.

Malum
Incommodum
Detrimentum
Damnum
Molestia
Fraus
Læsio
Maleficium.

To answere, &c.

Respondere
Rescribere
Satisfacere
Repetere } responsum.
Reddere }

Answerable, or agreeable.

Congruens
Consentiens
Conformatus
Conueniens
Effictus } ad.
Consonus }
Coniunctus cum re.

Antiquity, or a multitude of yeeres past.

Antiquitas
Vetustas
Multorum annorum curriculum
Diuturnitas temporis
Seculorum series.

Apart, by it selfe, or seuerally.

Seorsim
Separatim
Diuisim
In obstracto
Disiuncte
Sigillatim.

An Apostate, reuolt, backeslider, turne coat.

Apostata
Defector a fide
Qui scessionem facit a
Desertor veræ religionis
Fidei abiurator
Naufragus fide.

Apparell, or garments.

Vestis
Stola
Indumentum
Amictus.
Ornatus corporis
Habitus
Amiculum.

To apparell, or cloath.

Vestire
Indumentis ornare
Amicire
Stolis induere
Velare
Vestibus tegere.

Apparant, or manifest.

Manifestus
Liquidus
Constat
Liquet
Facile appareat
Ab omnibus videatur
Sole clarior

Patet

Patet
Ante oculos positus
Apertus
Clarus
Illustris
Nemini obscurus
In confesso.

To appease, or quiet, &c.

Pacare
Lenire
Delinire
Mollire
In pacem restituere
Mitigare
Minorem rem facere
Componere.

To appeare, to bee seene, or manifest.

Extare
Apparere
Videri
Conspici
Esse in conspectu
Elucere
Notari.

An appearance, shew, or representation of.

Species
Similitudo
Probabilitas
Apparentia
Simulatio.

An appetite, or earnest desire of a thing.

Appetitio
Desiderium
Incensa cupiditas
Ardor
Expetitio
Sitis.

To applaud, or giue an open signification of approbation.

Faustis acclamationibus prosequi
Magno clamore approbare
Aperto gestu suam significare
Exclamare in aliquo.

To get the applause, credit, commendation.

Applausum inuenire
Gloriam consequi
Multos virtutis suæ præcones habere
Authoritatem, Reuerentiam } conciliare.

To apply to, &c.

Applicare
Accommodare
Aptare
Admouere
Concinnare
Adiungere.

An application, or fitting to.

Applicatio
Accommodatio
Adaptatio
Concinnatio
Adiunctio
Ad conuenientiam reductio.

To

To appoint, or ordaine.

Instituere
Ponere
Ordinare
Fundare
Designare
Constituere
Facere
Decernere
Sancire.

An appointment, or ordinance

Institutio
Constitutio
Ordinatio
Designatio
Decretum
Statutum
Sanctio.

To appropriate vnto himselfe, &c.

Sibi vendicare
Pro suo iure assumere
Sibi arrogare
Sibi asserere
Ad vsos suos adiungere
Tanquam suum jus arripere.
Suo nomine appellare.

To approoue, or allow, &c.

Approbare
Laudare
Amplecti
Acceptum habere
Testimonio suo ornare
Applaudere
Fausta acclamatione vti
Suo testimonio confirmare

To approch vnto, & to draw neere.

Accedere
Appropinquare
Propè appellere
Aduentare
Applicare se ad
Imminere } loco
Instare }
Se propius admouere ad
Locum pene attingere

An approaching to, &c.

Appropinquatio
Accessio
Appulsus
Appulsio
Aduentatio
Cursus itineris applicatio.

Apprehension, capacity, conceit.

Indoles
Ingenium
Inueniendi facultas
Acumen
Intelligendi vis
Captus.

A person of great apprehension, conceit, vnderstanding.

Vir peracutus
Perspicacissimus
Minimè hebes ad intelligendū
Exquisito ingenio

Summo

Summo iudicio
Præsenti ingenio
Expeditè res percipiens.

Apt, fit, or meet.

Aptus
Habilis
Idoneus
Accommodatus
Elegans
Appositus locus agendi quid.

Argument or matter.

Materies
Argumentum
Subiectum
Obiectum
Res
Hypothesis
} Thema, thesis, propositio.

To argue, or dispute, &c.

Desputare
Disserere
Disceptare
Colloqui
Ratiocinari
Sermocinari
Argumentari
Cum aliquo disserere.

A Logicall argument, or reason.

Argumentum
Ratio
Firmamentum
Probabile inuentum ad faciendum fidem.

Armes, or Cognizants of Gentrie.

Insignia
Arma Gentilitia
Symbola
Ornamenta distinguentia familias.

Armed, or defended against one.

Well appointed, or prouided.

Armatus
Probe munitus
Ferro accinctus
Paratus
In procinctu
} contra.

An armie or hoast of men.

Exercitus
Copia
Militum legio
Turmæ
Cateruæ
Cohortes
} pugnantium.
Militum manus.

To arraigne a man, or to conuent him before the Iudge.

In iudicium vocare
Reum agere
In iudicium adducere
Sistere Tribunali
Pro Tribunali adducere.

To arriue, or to land at a place

Appellere ad locum
Terram attingere
Peruenire ad terram
Subducere se in terram
Nauem
Mare
} Egredi.

An article, head, or principall point.

Articulus
Caput
Clauſula
Fundamentum
Principium.

Artillerie, or warlike proviſion.

Arma
Bellicus apparatus
Omnia ad pugnam neceſſaria
Præliorum inſtrumenta.

An artizant, or man of trade and occupation.

Artifex
Mechanicus
Opifex
Operarius

To ariſe out of, &c.

Oriri
Naſci
Prouenire
Surgere
Efflorescere
Emanere
Eminere
} Ablat. cum præpoſitione.
Exerere e tepidis herbis caput
Procedere
Reſultare
Germinare
Fluere.

Arrogant, or prowd, &c.

Arrogans
Elatus
Superbus
Inſolens
Spiritus immoderatos habens
Intemperantis animi
Tumidus
Turgeſcens
Contemptor aliorum.

Arrogancie, pride, &c.

Arrogantia
Inſolentia
Superbia
Elatio animi
Sublimis alarum vectio
Oſtentatio ſui
Tumor
Sublimitas animi

Art, ſcience, or occupation, &c.

Ars
Scientia
Studium
Vitæ inſtitutum
Ingenium
Viuendi via
Vitæ propoſitum.

Art, learning, knowledge, &c.

Ars
Literæ
Eruditio
Doctrina
Scientia
Humanitas politior
Profeſſio literarum
Cognitio
} Notitia

Votitia rerum diuinarum humanarumque
Peritia.

Artificially, cunningly, &c.

Artificiosè
Elaboratè
Graphicè
Peritè
Perpolitè
Scienter
Exquisitè
Apte
Docte
Sapienter
Adamussim
Omnia adamussim facta
Singulari artificio.

To ascend, or to goe, or mount vpward.

Ascendere
Alta petere
Sursum { euehi / niti.
Superiores sedes capessere.

To aske, or demand of.

Exigere
Percontari
Postulare
Expetere
Deposcere
Stipulari abs te, cur non sit, &c.

To ascribe vnto, &c.

Ascribere
Assignare
Imputare
Tribuere
} quid alicui.

Conferre in aliquem
Auctorem aliquem facere.

To assault, or inuade vpon, &c

Irruere
Impetum facere
} in aliquem.

Adoriri
Inuadere
Aggredi
} hostes.
Insilire in hostes.

To assemble, to gather together, &c.

Congregare
Conuocare
Colligere
Compellere
Cogere
Aggregare
Concire
In vnum locum adducere
Conuentus peragere
Concionem aduocare.

An Assembly, Congregation, &c.

Cœtus
Concessus
Concio
Conuentus
Frequentia
Corona
Synodus
Chorus
Multitudo
Concursus

A Senator, or Alderman, &c

Senator

Con-

Consularis vir
Pater conscriptus
Ciuitatis pater
Superioris in ciuitate ordinis
Qui omnibus honoribus perfunctus est.

To assent, or agree vnto, &c.

Assentiri & assentire
Astipulari
Subscribere } rei.
Acclamare }
Idem sentire cum
Acquiescere in alicuius opinione
Suum consensum testari
Concedere in sententiam.

To assigne, or appoint vnto.

Assignare
Attribuere
Destinare
Delegare
Tradere
Transmittere } quid alicui.
Designare
Committere
Relinquere

To assist, helpe, or succour, &c

Subuenire
Opitulari
Succurrere } alicui.
Adesse
Assistere
Magno subsidio esse
Alicuius partes tueri
Transire in partes alicujus
Manam alicui admouere.

To be ashamed, or abashed.

Erubescere
Pudore suffundi
Verecundari
Rubicundari
Pudere.

To make ashamed.

Pudefacere
Pudore suffundere
Ignominiâ notare
Sensu suæ prauitatis afficere.

One of an aspiring, or ambitious minde.

Ambitiosus
Vasto animo
Potentiæ & honoris auidus
Ad altiorem locum aspirans
Altius nitens.

An assault, encounter, or onset

Impetus
Impressio
Insultus
Congressus
Aggressus.

To assaie, trie, or proue.

Tentare
Experiri
Explorare
Periculum facere
Specimen capere.

An assistant, or fellow-helper.

Adiutor

Socius
Particeps laboris
Mutuam commodat operam
Auxiliator.

To assure, or to assertaine a man of.

Securum reddere de
Confirmare aliquem de
Certo quid alicui polliceri
Aliquem persuasissimum dimittere.

To associate to himselfe.

Asciscere socios
In auxilium aduocare
Sibi { adiungere / assumere.
In communionem vocare
In consortium pertrahere
In societatem convocare
Commiscere se cum.

To astonish, or amate a man.

Omnem sensum { adimere / eripere.
Obstupefacere
Consternare
Percellere metu
Conturbare
Attonitum reddere.

Assuredly, or certainely.

Certè
Procul dubio
Exploratè
Infallibiè
Enimverò
Vtique.

An Athiest, or a man of no Religion.

Omnium numinum contemptor
Extremè impius
Homo Atheos
Nullius religionis.

To attaint, or convict a man.

Conuincere
Reum peragere
Crimen intentatum probare
Inexcusabilem relinquere.

An assistance, aide, succour, helpe.

Auxilum
Subsidium
Adiumentum
Præsidium
Patrocinium
Adminiculum.

Astonied, or amazed at a thing.

Attonitus
Stupore perculsus
Obstupefactus
Sensu ad rei eventum priuatus
Rei nouitate perculsus
Metu exanimatus
Consternatus
Metu suspensus
In quandam extasin conjectus.

To assure a man, &c.

Exploratò promittere
Confirmare quid alicui

Per-

Perſuadere
Spondere
Sine dubio dimittere
Omnem dubitandi ſcrupulum eximere.

Aſſured of, or certaine.

Certus
Exploratus
Perſuaſiſſimus
Confirmatus
Minime dubitans
Certiſſime expectans.

To aſſwage or mittigate.

Mitigare
Pacare
Mollire
Lenire
Minuere
Extenuare
Temperare
Diminuere
Sedare
Compeſcere

An aſſwaging.

Sedatio
Mollitio
Mitigatio
Pacatio
Alleuatio
Attenuatio.

To atchieue, performe, &c.

Gerere
Efficere
Conficere
perficere
Labore concludere
Ad exitum perducere
Peragere
Exequi

To attaine vnto, &c.

Aſſequi
Conſequi
Comparare
Acquirere
Attingere
Nanciſſi
Peruenire } ad
Aſpirare }

An attainement, or obtainement of a purpoſe, &c.

Adeptio
Conſecutio
Acquiſitio
Comparatio
Aſpiratio ad
Inuentio

An attempt or enterpriſe, &c

Inceptum
Conatus
Molimen
Niſus
Enixus
Exploratio
Tentatio.

To attempt, or enterpriſe, &c.

Aggredi
In ſe ſuſcipere
Moliri
Conari
Eniti corpore in locum

Vires impendere
Conniti, & contendere ad
Aggredi & eniti
Tentare
Ordiri
Inchoare.

To attend, or to listen, and hearken.

Attendere
Auscultare
Auidissimis auribus audire.
Excipere attentis auribus
Cum silentio animaduertere
Aures admouere
Aurium iudicio ponderare
Diligenter attendere.
Animis adesse
Cum magnâ audiendi cupiditate considere.

To attend, or wait for, &c.

Expectare
Præstolare
Opperiri
Aucupari & obseruare tempus
Hærere } donec quis adfue-
Subsistere. } rit

Attention, heed, care, &c.

Attentio
Auscultatio
Silentium
Audiendi auiditas
Cura animaduertendi quid
Diligentia
Respectus
Considerâtio.

To procure attention, or to get audience, &c.

Attentionem mouere
Beneuolos auditores reddere
Expectationem hominum concitare
Beneuolos, benè existimantes efficere
Erectos ad audiendum efficere.
Demulcere auditores.

An athiest or miscreant, or an Infidell, &c.

Hostis sacrorum & religionis.
Omnes sanctitates & religiones contemnens
Deridens Deum
Illusor religionis
Deo bellum indicens
In deum impius & sceleratus.
Nullum diuinum nec cæleste numen existimans
Diuinitus institutam religionem ludibrio habens.

An attribute, title, or name.

Nomen
Attributum
Appellatio
Titulus
Predicatum
Nuncupatio.

To attribute or impute.

Ascribere
Tribuere
Authorem statuere & facere

Ac-

Acceptum ferre alicui
Acceptam ferre ſtipulationem
Aſſignare
Culpam { deriuare / conferre } in aliquem.

To attend, or to waite vpon a man.

Nutum alicuius obſeruare
Operam dare alicui
Inſeruire alicui
Affectari quem
Se applicare ad.

Attendance, or ſeruice.

Opera
Obſeruantia
Obſequium
Miniſterium
Seruitus.

Attentiuely, or heedefully.

Attentè
Auidiſſimis auribus
Cum ſilentio
Diligenter.

Attire, raiment, or apparell.

Veſtitus
Amictus
Ornatus corporis
Indumentum.

Auaileable, effectuall.

Vtilis
Fructuoſus
Opportunus
Vim habens
Maximi ponderis
Efficax.

To auile for a purpoſe, to ſerue to.

Facere
Valere
Conducere } ad rem.
Multum conferre
Magnam opportunitatem habere. } ad.

To authorize a man.

Cum mandato mittere
Negotium alicui committere
Authoritatem dare & aſſignare
Curationem mandare
Prouinciam tradere alicui
Authoritate communire
Ius largiri
Dare alicui poteſtatem agendi quid
Facultate & imperio armare.

Authoritie, or gouernment.

Authoritas
Imperium
Principatus
Magiſtratus
Amplitudo
Præfectura
Procuratio
Eminentia.

To auoid, or ſhunne, &c.

Declinare
Effugere
Auertere
Deuitare

Auersari
Evitandum est quod non honestum.

To auoueh, or affirme.

Affirmare
Asseuerare
Asserere
Ponere
Statuere
Probare aliquid manifestè
Inferre exemplo
Testimonio convincere
Confirmare.

An author, or cause of, &c.

Author
Architectus
Princeps causa,
Causa
Hortator,
Parens
Inventor
Institutor
Compositor
Commentator
Inceptor
Inuentrix
Inceptrix
Institutrix.

An auditory, or assembly.

Magna hominum frequentia
Audientium concursus
Magna astantium vel considentium corona
Audientia.

To auenge himselfe, or aueng a man of.

Vindicare } se.
Vlcisci }
Vindictum sumere } de
Pœnas repetere } a.

Authentike, forcible, or to be credited for it selfe.

Authenticus
Ex,& in seipso, fidem habens
Propter se credendum
Certissimæ fidei.

To vse, or exercise power, or authoritie ouer.

Habere dominationem in quem
Ius exercere in quem
Leges alicui præscribere
Sibi subjectum habere.

To put out of authoritie, or office.

Exautorare
Imperio exuere
Dignitate priuare
Ornamentis spoliare
A gubernaculo Reipublicæ remouere
Abdicare Magistratu.

To awaken, or raise out of, &c

Suscitare
Exuscitare
Expergefacere.
E somnis excitare.
Euocare è somnijs
E lecto evocare.

Som-

DEFECTIVE ORIGINAL

Somnum ab aliquo remouere.

To awe, or keepe in, &c.

In metu & officio continere
Frænare
Imperio coërcere
Metu comprimere
Seueritate legum perdomare
Supplicij formidine refrænare
Minis atque metu constringere
Tremore & trepidatione legis arrogantiam hominum reprimere & supprimere.

Awe, regard, reuerence.

Timor
Obsequium
Obseruantia
Reuerentia.
Respectus
Honor.

A man in authoritie, &c.

In Republica eminens & illustris
In dignitate constitutus
Ad classem Reipublicæ sedens
Cum imperio
Dominatum obtinens.

To award, defend, or keepe off.

Prohibere
Repellere
Propulsare
Arcere
} quid.

Awfull, dutifull, or standing in feare of.

Offensionem alicuius veritus
Metuentissimus
Obseruantissimus
Officiosus
} viri.

B.

To babble, or chat, &c.

Garrire
Loquacem sese præbere
Blaterare
Multa verba effutire
Loqui sine iudicio
Inaniter Rhetoricari.
Aniliter fabulari.

Babbling, or chattering.

Loquacitas
Garrulitas
Futilitas
Dicacitas
Sermonis redundantia
Verborum inanis superfluitas & superlatio
Rhetoricatio inanis.

A babbler, or iangler, a man more full of words than wit.

Verborum multitudine molest⁹
Ineptè loquax

Garrulus

Garrulus
Non attendens quid loquatur
Importunæ loquacitatis
Verboſus
Qui non penſum habet quid loquatur

A bable, or toye.

Ludicra crepundia
Ioculare quiddam
Nugamentum
Ludicrum
Apinæ Nugæ.

To backe a man, or defend, &c.

Propugnare
Defendere
Tueri
Acerrimè aliquem tutari
Adeſſe alicui
Suâ authoritate confirmare
Se adiutorem profiteri & oſtendere.

To backbite, or ſlander, &c.

Detrahere
Obtrectare } alicui.
Maledicere
Crimina confingere in aliquem
Clam vituperare
Obloqui
Nefaria quædam de aliquo diſſipare.

Backward, ſlow, or vnwilling to.

Tardus
Auerſus } ad.
Piger
Repugnanter } faciens quid.
Perinuitus
Vi pertractus ad.
Ei nec otium nec animus eſt ad.

A backbiter, or priuie ſlanderer.

Maledicus
Obtrectator
Qui clam lædit famam alienam
Clandeſtinus alienæ exiſtimationis expugnator
Calumniator.

To banne, or curſe, &c.

Execrari
Deteſtari } congerere execrationes in
Diris addicere } quem.
Deuouere
Imprecare & cui peſtem exoptare
Anathemate ferire.

A banning, or curſing.

Execratio
Deuotio
Diræ
Imprecatio
Maledictio
Anathematizatio.

To baniſh, or exile.

Exterminare
E patriæ finibus ejicere
Summouere
Ablegare in exteras terras
Relegare } agere
In exilium } mitere.
In longinquas terras deportare

Exilio

Exilio mulctare

Baniſhment, exile, &c.

Exilium
Expulſio
Proſcriptio
Eiectio ex patria
Exulatio
Expulſio
In alienas terras detruſio.

A baniſhed man, an exile.

Exul
E patria pulſus
Proſcriptus
Relegatus
E patriæ finibus exterminatus.
Exactus patriâ
Patriâ carens
E finibus patriæ deturbatus
Exulans patria
In remotiſſimas gentes amandatus
Patriæ conſpectu & libertate priuatus
Extorris
Aliunde eiectus.

A Banckrupt, or one that is not able to occupy or follow his trade, but oweth more then he is able to pay.

Obæratus
Non ſoluendo
Decoctor
Nepos
Aſotus
Foro cedens
Non habens vnde ſoluat.

A Banquet, or feaſt.

Epulum
Compotatio
Conuiuium
Exquiſitiores epulæ

To make a banquet.

Epulum inſtituere
Concelebrare conuiuium
Ad dapes ſuas plurimos inuitare
Agitare conuiuium.
Menſam opiparis dapibus inſtruere.

To bargaine with.

Paciſci
Mercaturum exercere
Commercium habere
Pactum facere
Rationes habere
Negotia contrahere cum aliquo

Barbarous, or rude in ſpeech.

Barbarus
In ſermone agreſtis
Peregrino ſermone
Oratione inquinatus
Spurcus, Inconditus } in dialecto ſua.
Inquinatè, Inconditè, Imperite, Incongrue, Ineleganter } loquens
Literarum rudis

A Bargaine, conenant, &c.

Pactio

Conuen-

Conuentus
Stipulatio
Condictio
Fœdus
Comercium cum altero.

Barren, or fruitlesse, &c.

Sterilis
Ieiunus
Frigidus
Infructuosus
Infœcundus
Effœtus
Exuccus
Frugis non emittens

Barbarous, sauage, cruel, &c.

Immanis
Sceleribus ferox
Ferus
Spirans crudelitatem
Illusor
Exagitator } miserorum
Barbarus
Sæuus
Spirans crudelitatem
Truculentus
Sanguineus.

Base, or meanely descended.

Vilis
Obscurus
Terræ filius
Obscuro loco natus
Homo infimæ conditionis
Obscuris maioribus ortus
Humilimis parentibus editus

Baseneſſe, or slauiſhneſſe.

Seruilitas
Humilitas
Animi abiectio
Ignobilitas generis
Obscuritas
Infima generis conditio
Timiditas
Demissio } animi
Abiectio
Infirmitas
Humiles & sordidæ cogitationes animi

Base, vile, contemptible, and in no estimation.

Abiectus
Despectus
Contemptus
Nullius numeri
Sine honore & estimatione.
Sordidus
Spretus
Fastiditus
Nullius loci, & ordinis.

Baselyminded.

Humilis spiritus. Omnes suas cogitationes in res humiles & abiectas conjiciens.
Humiliter } Sentiens
Demisse
Ad sordidas curas se abjiciens.

Bashfull, shamefast.

Erubescens
Rubore tinctus
Verecundus
Pudens

Mole-

Modeſtus
Rubicundus
Timidus
Gratiam in fronte habens.

A Battle, Warre.

Pugna
Bellum
Prælium
Conflictus
Certamen
Mars
Dimicatio
Congreſſio.

To Battle, or Warre with.

Confligere
Bello contendere
Dimicare
Inferre arma
Præliari
Manum conferre
Pugnare.

To batter, or throw downe.

Demoliri
Diruere
Euertere
Proſternere
Vaſtare
Solo æquare
Comminuere
Diſſicere
Diſturbare
} quid.

To bawle, yale, or to bee clamorous.

Clamare
Vociferari
Inclamare
} Obſtrepere alicui.

Vocem nimis intendere
Plenis ſaucibus eructare
Sonum edere
Clamorem & contentionem adhibere
Alta voce inclamare
Exclamare tragicè.

A beaſt, or wilde creature.

Belluo
Beſtia
Fera
Animal agreſte.

Beaſtly, or cruell.

Belluinus
Immanis
Ferus
Agreſtis
Importunus
Atrox
Crudelis.

Beaſtlineſſe, or ſenſualitie.

Effuſio in voluptates
Voluptaria vita
Mollities
Libido immoderata
Belluina voluptas
Fœditas contaminatiſſima.

To beare, or ſuffer with.

Tolerare
Conniuere
Nulla pœna afficere
Impunè præterire
Sine animaduerſione dimittere.

To

To beate, or chastise.

Verberare
Cædere
Flagris coercere
Castigare
Pulsare
Punire
Ferire
Mulctare malè
Plectere
Supplicio afficere.

A beating, or chastisement.

Pœna
Castigatio
Animaduersio
Punitio
Pulsatio
Correctio.

To beare, or to carrie.

Ferre
Portare
Bajulare } quid.
Circumgestare
Deferre
Vehere
Adferre

A bearer of burdens, a porter.

Bajulus
Gerulus
Portator onerum
Vector.

To befriend, or succour.

Adesse alicui
Officia omnia amicitiæ præstare
Nullo loco deesse
Vsui esse
Subenire
Auxiliari } alicui.

To befall, or to happen, or come to passe.

Vsu venire
Contingere
Obuenire
Accidere
Fieri.

To begge from doore to doore, to crane almes.

Emendicato cibo pasci
Stipem petere
Ex alieno viuere
Ostiatim victum quærere
Extremâ inopiâ laborare
Incertas & suspensas habere viuendi rationes.

To beggar, or vndoe, &c.

Omnibus opibus euertere
Fortunis exuere
Naufragium bonis alicuius inferre.
Præsidijs omnibus nudare
Omnibus fortunis spoliare
Ad mendicitatem redigere
Nihil de bonis alicujus relinquere
Omnibus bonis viduare.

Beggarly, needy, poore, &c.

Egenus
Mendicus
Summè pauper

Vnde

Vnde viuat non habet
Necessario victu destitutus
Inopiâ summa laborans
A domestico apparatu imparatissimus.
Inops.

Beggerie pouertie, &c.

Summa paupertas
Inopia extrema
Mendicitas
Rerum omnium penuria
Ad nihilum redactio.

To beget, or procreate, &c.

Generare
Gignere
Suscipere
Procreare
Proseminare
Parere
Edere
Producere
Eniti
} Ortum darè

To begin, or enterprise.

Ordiri
Incipere
Aggredi
Inchoare
Inire
Tentare
Initium facere
In manus sumere
Auspicari
Fundamenta ponere.

A beginning, or entrance.

Exordium
Principium
Initium
Ingressus
Fundamentum
Inceptio
Auspicium.

A beginning, or author of.

Author
Inceptor
Causa prima & primaria
Inuentor
Princeps.

To beguile, or deceiue.

Fallere
Decipere
Defraudare
Fucum facere
Expectatione frustrari
Imponere alicui
Circumuenire.

A beguiler, cousener, impostor.

Fraudator
Impostor
Deceptor
Illusor
Præstigiator.

A beguiling, or deceiuing of.

Deceptio
Defraudatio
Delusio
Circumscriptio
Impostura.

Behauiour, or manners.

Vitæ consuetudo

Mores

Mores
Viuendi ratio
Sui compositio
Regimen.

Of good, or fine behauiour.

Facilimis & compositissimis moribus
In vitæ consuetudine elegantissimus
Optimè moratus.

To behead a man.

Decollare
Obtruncare
Caput { amputare / præscindere.
Caput { plectere / mulctare.

To behold, or to looke vpon.

Intueri
Spectare
Contemplari
Aspicere
Aspectu precipere
Oculos defigere
Speculari
Considerare.

A beholding, or looking, &c.

Spectatio
Contemplatio
Intuitus
Obtutus oculorum
Consideratio
Speculatio.

Beholding to, &c.

Alicui multis nominibus obligatissimus
Summum beneficium alicui debens
Omnia accepta referens cui
Deuinctus magnis aliculus beneficiis
Alicuius liberalitate ornatus
In ære alieno
Alicuius beneficiarius
Nexu & vsu alicuius.

To behold, or looke vpon, or towards.

Procul aspicere
Speculari
Contemplari
Oculis prosequi
Intueri
Spectare
Conspicari
} quem.

It behoueth, or is behoofull for

Necessarium est
Requiritur
Peropus est
Interest valde
Fieri oportet
Expedit
Conuenit
Requiritur
Necesse est.

To beleeue, or credit.

Credere
Fidem attribuere
Assentiri.

Fir-

Firmiſſimam fidem adiungere
Veriſſimum iudicare
Credulus eſſe.

Beliefe, faith, confidence.

Fides Dei
Fiducia
Confidentia
Firma perſuaſio
Credulitas
Cordis acquieſcentia in aliquo.

To belie, or to ſlander.

Ementiri
Calumniari } quem.
Mendacijs onerare }
Laudibus obtrectare }
Laudi detrahere }
Falſa obijcere } alicui.
Contumelioſe loqui }
Falſa prædicare }

Beloued, or fauoured.

Amatus
Perdilectus
Charitate & beneuolentia ſeptus
Singularibus ſtudijs ornatus
Pluribus mortalibus gratus & iucundus
Amicorum copia abundans
Firmo amicorum præſidio tectus
Imprimis gratioſus
Beneuolentia hominum munitus

An ill beloued, or not fauoured

Minime gratioſus, inuiſus
Contemptiſſimus
Odioſiſſimus
Nulla hominum beneuolentia munitus
In probro
Nulli acceptus.

To bemone, pittie, or condole a mans caſe.

Dolere vicem alicuius
Miſeratione proſequi
Alicuius incommodis dolere.

A benefactor, or a worſhipfull friend, &c.

Patronus
Amicus beneficus
Mæcenas
Optime meritus
Alicuius dignitatis amplificator & auctor
Fortunarum auctor & amplificator
Vtilitati alicuius ſeruiens
Beneficijs ſibi aliquem deuinciens
Ornamentis alicuius proſpiciens

Beneficiall, or good vnto, &c.

Beneficus
Salutaris
Commodus
Vtilis
Perbenignus
Perbonus
Munificus
Amiciſſimus
Liberalis.

A benefit, reward, or good turne, a recompence.

Beneficium
Meritum
Officium
Munus
Gratia
} Benefactum.

To Benefit, or doe good vnto a man, &c.

Prodesse
Non deesse
Emolumento esse
Vsui esse
Commodis alicuius inseruire
Beneficiis ornare
Gratum facere alicui
Aliquem { adiuvare / ornare.

Bent, disposed, and inclined to.

Propensus
Propendens
Procliuis
} ad.
Se conuertens ad
Studiosus
Appetens
} rei.

Bereft, bereaued, or depriued of any thing.

Orbatus
Spoliatus
Priuatus
Destitutus
Expers rei
} re.

To besiege a place, &c.

Obsidere
Oppugnare
} locum.
Cingere obsidione
Castris circundare
Obsidione tenere
Corona cingere
Obsidione premere
Circumuallare
Bellicis machinis attentare.

To besiege, beset, beleagure.

Obsidere
Oppugnare
} locum.
Insidiari loco
Circumcingere.

Beseeming, or becomming a man.

Honestus
Decorus
Dignus
E dignitate hominis
Decens.

To beseech, request, or to entreate a man.

Omnibus precibus orare & obtestari
Summopere petere ab aliquo
Supplex exposcere
Etiam atque etiam petere
Obsecrare
Instare precibus apud quem.

Besotted, or denoid of sense.

Sensu priuatus
Brutus
Rationis expers
Stupidus.

To

To beſtirre himſelfe, or doe his endeauour.

Omnes neruos intendere
Eniti ſedulò
Omnem operam nauare
Summe elaborare
Omnem mouere lapidem
Nullum laborem prætermittere.

To beſtow vpon, and to, &c.

Conferre in hominem quid
Dare
Attribuere
Largiri
Conſtituere præmia } alicui.
Donare
Ornare } officijs.
Augere

Beſtowed, diſpoſed, or ordered, &c.

Diſtributus
Deſcriptus
Deſignatus
Diſpertitus
Aſſignatus
Propoſitus

To beſtow, diſburſe, or lay out.

Inſumere
Impendere } quid.
Conſumere
Expendere
Sumptus facere in quid.

Beſt, or moſt good.

Optimus
Præſtantiſſimus
Bonitate excellens
Selectiſſimus.

To doe his beſt, or to vſe his vtmoſt endeauour.

Omnia ſumma facere
Omnibus viribus elaborare
Omnes neruos intendere
Facere ſedulò
Nihil non facere.

To betake to, &c.

Confetre
Recipere
Conſecrare } ſe rei.
Dedere
Addicere
Profiteri rem
Incumbere in rem.

To betoken, or to meane, or ſignifie.

Significare
Præſagire
Portendere
Denotare } quid.
Oſtendere
Prædicare
Indicare

To betray, or worke treacher) againſt.

Tradere } hoſtibus.
Prodere
Per ſcelus inſidioſiſſime deferere
Perfide agere cum quo.

To better a mans eſtate, to preferre, or exalt him.

Dignitatem alicuius augere
Fortunam amplificare
Ad altiorem locum prouehere
In fœliciorem ſtatum aſſerere
Attollere } quem.
Ditare }

To grow better and better.

Proficere in melius
Melior indies fieri
Priſtina vitia deponere
Ad ſtudium melioris vitæ concitari
Mores corrigere & emendare.

Better, or more worth.

Melior
Optabilior
Anteferendus
Potius eligendus

Beautie, faireneſſe, hewe.

Forma
Species
Pulchritudo
Faciei honeſtas
Formoſitas
Venuſtas
Decor
Flos ætatis.

Beautifull, welfauoured, &c.

Formoſus
Specioſus
Decorus
Formâ conſpicuus
Egregia forma
Vultu venuſto
Facie valde amabilis
Inſigni facie excultus
Propter pulchritudinem viſendus
Liberali facie, & ætate integra
Spectabilis
Singulari pulchritudine
Formâ appoſita ad dignitatem.

To beautifie, or adorne with figures of eloquence.

Ornare
Expolire
Pingere } rem.
Inſignire
Illuſtrare

Omnibus dicendi luminibus diſtinguere
Cum omni grauitate & iucunditate explicare
Verborum ſententiarumq; floribus aſpergere
Compoſite & ornate explicare.

To bewaile, or lament.

Lugere
Lamentari quid.
Deplorare
Lachrymis proſequi
Mærore & lachrymis excipere
Dolere
Suum dolorem lachrymis teſtari

A man much bewailed, or miſſed.

Magnum relinquens ſui deſiderium.

Deplo-

Deploratus
Exploratus

A bewailing, or lamentation.

Luctus
Deploratio
Querela
Queſtus
Gemitus
Conqueſtio
Lachrymarum effuſio.

To beware, or take heede.

Cauere
Prouidere
Euitare
Fugere
Reſpicere euentum
Conſiderare quid
Præ cauere
Proſpicere de re.

To bewitch, enchant, or forespeake.

Faſcinare
Incantare
Maleficio infeſtare
Diabolicis artibus lædere
Præſtigiis incommodare alicui.

To bewary, deſcrie, deſcouer.

Prodere
Indicare
In vulgus efferre
Divulgare quid.
Aperire
Manifeſtum facere
Patefacere.

To bid, or command, &c.

Mandare
Præcipere
Imperare
Iubere
Suo imperio imponere quid faciendum
Sua authoritate iniungere.

To binde, or to tie hard.

Colligare
Conſtringere
Vincire quid.
Viere
Arcte coniungere
Compingere.

To binde, or to make a man beholden to him.

Meritis ſibi obligare
Beneficijs deuincire
Gratiam inire ab aliquo
Optime mereri de aliquo.

Birth, natiuitie, &c.

Ortus
Natiuitas
Origo
Generatio
In vitam ingreſſus
Primæ lucis intuitus
In lucem hanc editio.

A Biſhop, Prelate, or Father of the Church.

Epiſcopus
Præſul
Antiſtes

Angelus Ecclesiæ
Pater reuerendus.

Bitter in speech, spightfull ill tongued.

Vulentus
Amarulentus
Acerbus
Contumeliosus
Mordacissimus

A Biting or bitter thing, &c.

Amarus
Acer
Asper
Mordax
Austerus
Gustui ingratus.

To blab out, not to hold.

Effutire
Enuntiare arcana
In vulgus proferre
Secreta non continere
Euaporare

To Blame, rebuke, &c.

Increpare
Arguere
Reprehendere
Agitare
Notare
Vituperare
Improbare
Damnare
Accusare
Vitio vertere alicui
Verbis castigare
Culpam in aliquem conferre.

Blameless, innocent, &c.

Innocens
Culpæ expers
Minime increpandus
Integer
Insons
Immerens
Non minima reprehensione dignus

Blame-worthie, fault-full.

Reprehensione dignus
In vitio
Vituperationem subiens.
Culpabilis
Coarguendus.

Blasphemous, or tending to the dishonour of God, and his children.

Blasphemus
In Deum contumeliosus
In Christum iniuriosus.
Dei gloriæ derogans.

To Blaze abroad, &c.

Enunciare
In vulgus efferre
Diuulgare
Publicare quid
Sermonibus dissipare
Foras proferre
Disseminare
Omnibus notum facere
In lucem occulosque producere.

A Blemish, spot, or staine.

Labes

Ignominia

Ignominia
Vitium
Dedecus
Infamia
Turpitudo
Offenſio
Contaminatio
Inquinamentum.

To blemiſh, ſpot, ſoile, or ſtaine.

Contaminare
Inficere
Dedecorare
Inquinare
Maculare
Labe aſpergere
Conſpurcare.

Bleſſed, or happy, &c.

Beatus
Fœlix
Miſerjis vacuus
Expers omnis turbæ malorum
In portu
Fortunatus
Omnia bene viuendi præſidia in ſe & extra ſe habens.

Bleſſednesſe, or happineſſe.

Beatitudo
Fœlicitas
Proſperitas
Pax
Tranquillitas
Secundiſſima vitæ conditio
Proſper } fortunæ
Secundus } flatus.
Omnium bonorum perfruitio.

To bleſſe, or to beſtow bleſſings, or happineſſe on a man.

Beneficijs ornare
Conferre felicitatem in quem
Beatum reddere
Felicitatem alicui afferre
Proſperos ſuccеſſus tribuere alicui
Bonis cumulare
Effundere bona in quem.

Blinde, or that cannot ſee.

Cæcus
Oculorum vſu priuatus
Nihil videns
Omnibus luminibus orbatus
In caligine viuens
In tenebris natus & altus.

To blinde, make blinde, or to put out ones eyes.

Exoculare
Excæcare
Viſu priuare
Aſpectum adimere alicui
Oculos { effodere / exculpere.

Blindneſſe.

Cæcitas
Priuatio viſus
Caligo oculorum.

Blockiſh, dull, groſſe, &c.

Tardus
Hebes
Stupidus

Intelligentiæ expers
Plumbeus
Crasso ingenio
Tardus in cogitando
Sensu priuatus
Bardus
Minus rerum difficilimarum capax.

A blot, spot, or staine.

Labes
Macula
Nævus
Vitium
Nota
Menda
Contagio
Infectio

Bloudie, or cruell, &c.

Sanguineus
Cruentus
Turculentus
Funestus
Dirus & atrox
Ad cædem imminens
Crudelis
Manus suas sanguine tetrè & impure cruentans
Fera & immanis bellua. *In Verr.*

To blot out, or to cancell.

Delere
Expungere
Oblitterare
Exscindere
Eximere è tabulis

Bluntly, rudely, after a homely maner.

Crassiore Minerua
Planius & rudius
Insulsè
Rustice.

To blush, or to be abashed and ashamed.

Erubescere
Rubicundari
Verecundari
Pudere.

To boast, vaunt, or crake.

Gloriari
Sese ostentare
Efferre, Iactare
} Maiora narrare quam in ipso sunt.
Arroganter loqui
Magnifice se efferre
Iuueniliter exultare.

Bold, or confident, hardy.

Audax
Intrepidus
Confidens
Strenuus
Acer
Infracto animo.

Boldly, confidently.

Audacter
Audenter
Confidenter
Metu depositò
Singulari audacia
Animo se.

In-

Intrepide

Bondage, slauery, thraldome.

Seruitus
Captiuitas
Libertatis amissio
Mancipiorum conditio
Subiugatio miserrima
Tyrannis.

To bring into bondage, to enthrall, or captiuate.

Iugo opprimere
Iugum seruitutis imponere alicui
Libertatem eripere alicui
In seruilem conditionem conjicere
In seruitutem dare
In seruitutem redigere.

To be giuen to his booke, studious to mind his learning.

Totum se in scientia & cognitione collocare
In studia incumbere
Discendi cupidus
Animum studiis adiungere
Contemplationi vacare
Se literis abdere & inuoluere
Quotidie commentari.

Borne, or brought foorth, &c

Natus
Ortus
Editus
Prognatus
Genitus
Satus sanguine alicuius
In lucem editus
Proseminatus.

Bordering vpon, confining to, next adioyning.

Contiguus
Confinis
Adiacens } loco.
Finitimus
Conterminus
Situ pene contingens.

To borrow of a man.

Mutuari
Mutuo sumere, vel accipere
Aliunde petere
Fœnorari { Mutuum accipere.

Bountifull, liberall, franke.

Beneficus
Valde liberalis
Benignus
Promptissimus ad largiendum
Ab auaritia remotissimus
Benigne faciens omnibus
In dando non restrictus
Bonitatis thesauros explicans.

Braue, or elegant.

Floridus
Elegans
Ornatus
Perpulcher
Comptus
Florens
Nitidus
Splendidus

Per-

Peruenustus

To carry a braue, or honourable minde.

Existimationis & dignitatis studiosus
Ad summa contendere
Summa petere
Præclara sibi proponere
Ad summam gloriam vitæ cursum dirigere
Ad laudem incensus & incitatus esse
Omnia humana infra se ducere
Animi lumen ostendere
Diuino motu res magnas concupiscere.

Brauerie, excellencie.

Ornatus
Elegantia
Splendor
Maiestas
Nitor
Cultus
Dignitas
Pulchritudo
Venustas
Pompa
Ostentatio.

Braue in apparell, finely clad, or cloathed.

Splendide vestitus
Magnifice amictus
Elegantissimis vestibus ornatus
Fulgens vestibus
Nullius ornamenti expers.

To brawle, or wrangle, or brabble.

Rixari
Lites creare
Inter se contendere
Iurgijs inter se certare
Cum aliquo obiurgare
Expostulare
Litigare } cum ali-
Altercari } quo.
Conflictari

To bragge, crake, boast.

Arrogantissime se prædicare
Se glorioſe efferre & ostentare
Se venditare
Narrare sua facinora
Suas laudes prædicare
Gloriari.

To breake in pieces.

Frangere
Comminuere
Elidere
Dirumpere
Contundere
Confringere
Dissoluere
In partes distrahere
Membratim diuellere.

To breake, or transgresse, &c.

Violare
Perfringere
Transgredi } legem.
Transilire
Conculcare
Peruertere

Peccare

Peccare
Offendere } contra legem.

To breake, or to traine vp, to tame, or make tame.

Perdomare
A feritate ad manſuetudinem perducere
Frangere
Manſuefacere
Ab agreſti vita ad ciuilem reuocare
Spiritus alicuius retundere
Subiugare.

Breuitie, or ſhortneſſe.

Breuitas
Contractio
Conciſus ſermo
Orationis compendium
Rerum capita
Preſſa narratio

To Breed, or bring forth.

Parere
Producere
Procreare
Effundere
Emittere
Edere
Gignere
Generare
Parturire } quid

A breue, abſtract, or ſumme.

Commentariolus
Compendium
Epitome
Synopſis
Summa
Breuis indicatura
Præcipua capita.

Briefe, compendious, ſhort, or pithie.

Preſſus
Compendioſus
Compreſſus
Argumentoſus
Anguſtus
Conciſus
Strictus
Contractus
In pauca coactus
Coarctatus.

To handle, briefly, compendiouſly, &c.

Minime multis morari
Laconice loqui
In paucis verbis
Summatim
Compreſſe
Præciſe
Breuiter } perficere.
Verbis non multis vti
Breuiter & perdiligenter complecti
Vno in conſpectu omnia ponere

To bribe, or corrupt.

Largitionis fœcibus polluere.
Pecunia corrumpere
Oppugnare nummis
Quæſtu peruertere
Pretio labefactare

Mercede

Mercede adducere, vel inducere
Delinire
Solicitare pecuniâ
Donis & pollicitationibus allicere.

To bridle, to curbe.

Frænare
Frangere
Terminis coarctare
Circumscribere
Coercere
Reprimere quem
Retundere
Legibus astringere
Iuris repagulis coercere
Perdomare.

To bring forth.

Edere
Efferre
Proferre
Producere
Effundere
Procreare
Germinare
Protrudere

To bring to effect.

Efficere
Effectum reddere
Dare effectum
Facere aliquid alicui
Exigere
Exequi
Ad maturitatem perducere
Perficere
Consummare.

A Bribe, or reward.

Largitio
Munus
Donum
Pretium
Largitionis fæx
Præmium.
Lucellum
Mercedula.

A Bribing person, or one that taketh guifts.

Homo nummarius
Largitionis fæcibus corruptus
Argentanginam patitur
Auceps pecuniæ.

A Bribing, or corrupting of.

Ambitus
Largitio.
Corruptela nummaria
Oblatio muneris.

To be bright, or to shine, &c.

Enitere
Elucere
Effulgere.
Suum lumen efferre
Resplendere.

To bring up, nourish, educate, maintaine.

Educare
Alere
Nutrire
Necessaria ad victum de suo alicui suppeditare.
Alimenta subministrare alicui.

Bruted

Bruted, or publiſhed abroad.

Palam dictitatus
Omnium ſermone celebratus
Peruagatus
Decantatus
Longe lateque diſſeminatus
Latiùs diſſipatus & divulgatus
In multis locis commemoratus
Indicatus in vulgus
In ore vulgi.

To bud, bloome, or bloſſome.

Germinare
Suppullulare
Gemmare } { folia
Emittere } { flores
Germina { proferre
{ extrudere.
Gemmare.

To buffet, boxe, or cuffe a man.

Colaphis cædere
Pugnis contundere
Ferire
Fuſtigare.

To build, or erect, &c.

Extruere
Excitare
Ædificare
Erigere
Condere.
Fabricari
Coagmentare
Componere.

A builder, or Carpenter.

Ædificator
Faber lignarius
Effector
Extructor domus
Artifex
Fundator ædificiorum
Conditor
Factor
Author.

A building, or making of houſes.

Ædificatio }
Fabricatio } domorum.
Extructio }
Coagmentatio.

A bulwarke, ſconce, fort, or place of defence.

Propugnaculum
Munimentum
Vallum
Locus munitiſſimus
Caſtellum
Arx

To bungle, botch, patch.

Conſarcinare
Dolare vt poterit
Sarcire
Rudi Minerua tractare.

A bungler, a botcher, a meane workeman.

Dolator
Vnus e multis
Vix mediocris
Baiulus

Tolera

Tolerabilis
Minime exquisitus.

To burden with, or load.

Onerare
Cumulare
Implere
Sarcinam } alicui im-
Onus } ponere.
Onere opprimere.

Burdenous, or heauie.

Grauis
Molestus
Intollerabilis
Onerosus.

To burie a man.

Corpus terræ reddere
Funere efferre.
Exequijs prosequi
Sepultura honestare
Glebam injicere in hominem
Supremo honore decorare.

To burne, or consume, or to destroy with fire.

Comburere
Inflammare
Incendijs vastare
Incendio committere
Ignibus absumere
Flamma populari
Faces iniicere domui
Ad cineres redigere
Concremare.

A burning, or consuming with fire.

Incendium
Conflagratio
Combustio
Inflammatio
Ad cineres redactio
Concrematio.

A burden, load, weight.

Onus
Sarcina
Pondus
Pressura, &c.

Busie, or employed about.

Occupatus
Exercitus
Negotiis distentus
Impenditus
Maximis occupationibus detentus
Susceptarum rerum } pressus
oneribus magnis } depressus

To busie, occupie, or employ, or to exercise, &c.

Exercere
Occupatum tenere
Negotiis implicare
Operibus vrgere
Prouinciam magnam alicui tradere
Pensum alicui attribuere
Ab otio arcere
Otiosum esse non pati.

A busie body, or a medler with.

Curiosus

Homo

Homo inquietus
Alienarum rerum ſatagens
Aliena curans & ea quæ ad ſe nihil pertinent. *Ter.*
Ardelio
Alienis negotiis ſe implicans & immiſcens
Se in alienas res intrudens & ingerens.

Buſineſſe, affaires, or imployment.

Negotium
Occupatio
Prouincia
Onus
Procuratio.

A man buſied, or employed, or exerciſed about.

Occupatus
Negotiis diſtrictus
Nunquam otioſus
Occupationibus diſtentus
Laboribus variis implicatus
Nullam à negotiis reſpirationem habens.

To buy a thing, to giue money for it.

Emere
Mercari
Pecunia comparare
Aere parare
Pretio acquirere
Perſoluere pretium pro re.

To buzze into ones eares, to whiſper.

Occulte dicere in aurem
Inſuſurrare
Inſonare
Inculcare
Clanculum ſuggerere.

C.

To call, or name.

Vocare
Nominare
Nuncupare
Nomine appellare
Titulo inſignire
Salutare
Appellatione diſtinguere.

A catiffe, or forlorne perſon.

Improbus
Deploratus
Deſperatus
Extremi ingenii
A ſpe derelictus
Abiectiſſimum mancipium
Ingenio egregie natus ad miſeriam.

To call, or bid to.

Vocare
Inuitare

Aduo-

Aduocare
Allectare } quem.
Orando elicere
Aliquem ſuum conuiuam eſſe cupere.

A calling, order, ſtate, or condition of liſe, &c.

Studium
Ratio
Inſtitutum
Curſus
Conſuetudo vitæ
Artificium
Ordo
Via } viuendi.
Propoſitum

Calamity, or miſery.

Calamitas
Miſeria
Ærumna
Afflictio
Infortunium
Res aduerſæ
Difficultates
Incommodum.

Calme, or quiet.

Tranquillus
Pacatus
Placidus
Intempeſtas
Lenis
Quietus
Minime procelloſus

To walke in, or to follow his calling, or trade.

Officijs vitæ fideliter, & cum induſtria fungi
Partes ſuas exequi
Munus { obire / conficere.
Opificium exercere
Spartam quam nactus eſt, exornare
Officio } ſatisfacere, non
Functioni } deeſſe.
Rerum ſuarum ſatagere
Ex vocatione præſcripta, munera & officia facere
Intra officij cancellos ſe continere.

Cankred, or inueterate.

Inueteratus
Inſitus
Radicatus
Agnatus
Inuſtus
Malignus
Penitus inſidens
Vetuſtate corroborata malitia.

To cancell, aboliſh, or to abrogate, or vndoe.

Abrogare
Abolere
Reſcindere
Extinguere
Delere rem.
Obliterare
Antiquare
Irrita reddere
Expungere.

can-

Cautred, malitious, spitefull.

Virulentus
Motum nocendi in animo habens
Perseuerans in odio
Simultatem alens in animo
Exulceratissimus in quem.

A Canon, rule, order.

Canon
Regula
Præscriptum
Norma
Amussis.

Capable of, or of a capacitie.

Capax
Docilis
Comprehendere valens
Idoneus
Aptus
Indolem habens ad
Potens perdiscere.

Capacitie, comprehension, conceit, or wit.

Ingenium
Captus
Complexus rationis
Indoles
Intelligentiæ vis
Mentis acumen
Igneum & diuinum ingenium
Celeritas & bonitas ingenij
Perspicacitas
Modulus ingenij.

A Captaine, or Leader.

Dux
Bellator
Centurio
Imperator
In bellicis rebus excellens
In acie illustris
Tribunus militum
Chiliarchus
Militibus præfectus.

Captious, carping, sophisticall.

Auceps vocum
Captiosus
Insectator aliorum
Momus
Sophista
Cavillator
Insidiosus.

Care, or griefe, and thought.

Cura
Dolor
Sollicitudo
Angor
Anxietas
Molestia
Mœstitia
Cogitatio tristis
Perturbatio animi
Ægritudo animi.

Care, regard, or endeuour.

Cura
Conatus
Opera
Labor
Diligentia
Sollicitudo
Vigilantia

Carefully, or heedfully.

Vigilanter
Accuratè
Religiosè
Diligenter
Industrie.

To care for, or be carefull of.

Curare rem
Laborare de
Sollicitus esse
Commendatum habere
In curam (rei) incumbere
Rei prouidere
Rem non negligere
Diligenter rem considerare.

Careleſſely, ſluckely, &c.

Dissolutè
Negligenter
Remissè
Securè
Indiligenter
Sine cura & sollicitudine
Languidè
Segniter
Otiosè,

Careleſſe, ſlacke, or diſſolute.

Dissolutus
Negligens
Securus
Remissus
Oscitans
Otiosus
Languidus
Indiligens.

Carefull of a matter.

Sollicitus de re
Rem commendatissimam habens
Maximè rem curans
Satagens rei.

Carefulneſſe, thought.

Anxietas
Solicitudo
Ægritudo animi
Angor } animi.
Molestia }
Edax cura.

To carie, or beare.

Ferre
Vehere
Deferre
Portare
Bajulare.

Cariage of a mans ſelfe, or behauiour

Mores
Vita
Consuetudo
Vitæ compositio
Sui conformatio
Vitæ, vestis, victus actionũ, ordo

To carue, or graue.

Cælare
Incidere
Insculpere
Exculpere.

A

A carnall, loose, or an effeminate person.

Homo voluptuarius
Omnia voluptate metiens
Mollis
Effæminatus
Paulo ad voluptates propensior.

A case of conscience.

Casus de fide
Quæstio de fide
Casus conscientiæ
Controuersia de Religione.

To cast away.

Abjicere
Depellere
Rejicere
Projicere
Procul amouere.

A castle, hold, or tower.

Castellum
Munimentum
Arx
Turris
Locus vallatus
Propugnaculum.

Casualtie, case, lot, fortune.

Euentus
Fortuitus
Casus
Fortuna
Sors
Contingentia

Casuall, or accidentall.

Fortuitus
Contingens
In casu positus
Inexpectatus euentus
Accidentalis.

To catechize, or instruct in the grounds of Religion.

Erudire
Instituere in pietate
Religione imbuere
Rudes docere
Principia religionis tradere.

To cause a thing to be.

Efficere
Author esse princeps
Dare { initium, ortum, formam } rei.

A cause of, or efficient.

Causa
Efficiens
Princeps
Auctor
Effector
Conditor
Parens
Artifex
Procreator
Productor
Principium.

A caue, vault, denne.

Cauea

Specus
Spælæum
Antrum
Cauerna
Cryptum.

To cauill, or wrangle at.

Carpere
Calumniari
Peruellere
Vellicare
Traducere
Falsas causas pro veris afferre.

A cauiller, or wrangler.

Calumniator
Altercator
Sophista
Contentionis cupidior quàm veritatis
Conuitiator
Tergiuersator.

To cease, or abstaine from.

Desistere
Cessare
Supersedere
Intermittere
Feriari
Quiescere

To cease a thing, to stop, or end it.

Tollere
Sedare
Extinguere
Finire
Componere
Dirimere
Coercere.

A ceasing, or intermission.

Intermissio
Cessatio
Quies
Interuallum
Respiratio
Temporis interpositio
Vacatio.

A sharpe censurer.

Acris animàduersor in
Austerus Iudex
Censor seuerus
Magister disciplinæ.

To chase, fret, fume.

Indignari
Stomachari
Fremere
Grauiter commoueri
Frendere.

A challenge, or prouoking, &c.

Prouocatio
Euocatio ad pugnam
Ad certamen irritatio
Irritatio
Ad concertationes incensio
Ad conflictum inuitatio.

To challenge, or dare a man.

Prouocare
Lacessere
Ad pugnam euocare
Ad certamen irritare
Ad duellum excire

Poscere

Poscere aliquem ad pugnandum
Impellere
Trahere } ad concertationes
Vrgere

A Champion, or valient man

Pugil
Athleta
Vir bellicosus
Fulmen
Atlas
Propugnaculum
Omnes ad pugnas prouocans
Acerrimus principis propugnator.

chance

To change, or happen.

Accidere
Euenire
Contingere
Vsu venire
Fluere
Incidere
Occurrere.

To change, or alter.

Mutare
Variare
Commutare
Nouare
Innouare
Inuertere
Ordinis statumque rerum commouere
Aliud pro alio ponere
Transformare

A change, or alteration.

Mutatio
Vicissitudo
Conuersio
Commutatio
Inclinatio
Reipublicæ inclinatio
Nouatio
Translatio.

Changeable, or mutable.

Mutabilis
Mobilis
Varius
Inconstans
Vagus
Flexibilis.

A chance, hap, accident, occurrence.

Casus
Sors
Euentus
Fortuitum quid
Contingentia.

To change, or alter his minde, purpose, determination, &c.

Animum } mutare.
Sententiam }
Aliud sentire
Vela vertere

A Chappell, or Oratorie.

Sacrarium
Ædicula
Sacellum

Sanctuarium
Templum priuatum
Fanum.

Certaine, sure, knowne.

Certus
Exploratus
Manifestus
Verissimus
Certa fide compertum & illustratum
Euentu comprobatus
Minime dubius
Perspicuus
Testatissimus.

Certaintie, or assuredneſſe.

Fides
Explorata veritas
Certitudo
Firmitas
Stabilitas
Plerophoria
Fundamentum solidum.

Certainly, surely, &c.

Procul dubio
Vere
Sine dubio
Sine controuersia
Non ambigue
Absque vlla dubitatione
Reuera
Explorare.

To certifie.

Edocere
Certiorem facere

Nuntiare
Dicere
Renuntiare } alicui
Significare
Aperire
Monere
Commonefacere
Frudire
Exponere
Perspicue demonstrare
Perferre ad aliquem
Explanare quid alicui.

A charge, office, or function.

Munus
Functio
Prouincia
Officium
Procuratio
Præfectura
Cura
Negotium
Ministerium
Pensum
Onus

Charge, or commaund.

Iubere quem
Mandare
Præcipere } alicui
Imperare
Edicere
Imponere
Iniungere.

Chargeable: Unto, &c.

Sumptuosus
Grauis
Oneri esse alicui

Magnæ

Magnæ inpensæ
Onerosus
Multas pecunias requirens.

Charges, expenses, &c.

Sumptus
Pecuniarum erogatio
Insolentia & magnificentia impensarum
Impendium
Impensa
Pecuniæ elocatio.

To chastise, or correct.

Corrigere
In aliquem animaduertere
Punire } Varijs
Plectere } ærumnis
Castigare } exercere.
Vindicare alicujus delicta
Pœnis afficere
Flagellare
Supplicio mulctare
Virgis lædere.

A chastisement, or correction.

Castigatio
Punitio
Pœna
Supplicium
Animaduersio
Pœnæ inflictio
Multatio
Flagellatio.

By chance, or accidentally.

Fortuitò
Casu
Contingenter
Per accidens.

Charitable in censuring, equall, iust.

Candidus
Æquus
Charitate omnia metiens
Omnia in mitiorem partem interpretans
Facilis
Beneuolus
Pallio charitatis tegens næuos.

Chast, continent, honest.

Castus
Pudicus
Continentissimus
Purus
Castitatem colens
A flagitiis immunis
Singulari continentia
A flagitiis abhorrens
Ab illicitis voluptatibus temperans
Dianam exercet.

To Checke, chide, &c.

Increpare
Objurgare
Reprehendere
Carpere
Vellicare
Criminari
Seuera oratione increpare
Redarguere
Liberiùs inuehere
Exagitare
Corripere
Vituperare

A checke, or rebuke.

Reprehenſio
Increpatio
Obiurgatio
Redargutio.

To cheriſh, or nouriſh, &c.

Alere
Fouere
Nutrire
Blandè tractare
In ſinu habere
Suſtentare
Indulgere alicui
Educare
Paſcere amiciſſimè.

To cheere, hearten, or put life into a man.

Exhilarare
Lætitia explere } quem.
Spe erigere }
Spiritum afferre } alicui.
Alacritatem iniicere }
Iacentem excitare.

Cheerefull, frolike, merry.

Animo læto & tranquillo
Hilaris, Alacris
Gaudio exultans
Iucundus & plenus ſpei
Immunis a ſolicitudine.

Cheefe, or princiall, &c.

Primus
Primarius
Princeps
Lumen
Flos
Coriphæus
Summus
Præcipuus
Potiſſimus
Maximus.

To be chiefe, or principall.

Eminere
Præcipuam habere authoritatẽ
Præ eſſe rei
Facilè excellere
Omnia habere ſuperiora.

Chiefely, principally.

Præſertim
Præcipuè
Imprimis
Maximè
Potiſſimum
Præ aliis rebus omnibus.

A childe, an infant, or babe.

Infans
Puellus
Puſio
Puer
Proles
Filiolus.

To chide, or rebuke a man, &c.

Obiurgare
Expoſtulare cum aliquo
Caſtigare } aliquem.
Increpare }
Reprehendere
Redarguere
Exagitare.

Childe

Childe-hood, or tender age.

Pueritia
Anni rudiores
Tenella ætatula
Adoleſcentia
Pubertas.

To chooſe, or elect, &c.

Creare
Eligere
Seligere } quem.
Subſortiri
Coaptare
Deſignare
Separare
Adſciſcere } ad.
Admittere

To chronicle, or record a thing in monuments, &c.

Æternitati commendare quid
Annalium monimentis conſecrare
Literis mandare
Scriptis prodere
Chartis conſignare
Monimentis literarum tradere
Scriptis explicare
Annalibus delegare

A Chronicle.

Chronica, orum, hæc.
Hiſtoria
Annales
Rerum geſtarum narratio
Commentarius
Literarum monumenta.

Churliſh, crooked, crabbed.

Inhumanus
Difficilis
Inurbanus
Humanitatis expers
Aſper
Ferreus
Importunus
Intractabilis
Ruſticanus
Inofficioſus
Cynicus
Moroſus
Incompoſitis moribus
Agreſtis.
Rudis.

A Church, or Temple.

Templum
Sanctuarium
Ædis
Eccleſia
Locus ſacer
Fanum
Aſylum
Delubrum.

Circumſpect, heedy, well adviſed.

Cautus
Conſideratus
Prouidus
Conſultus
Ratione & conſilio omnia faciens.

To circumuent, or deceiue a man.

Verba dare alicui

Illudere

Illudere
Decipere
Fallere
Circumuenire
Circumscribere
In fraudem inducere.

To cite, or alleage, &c.

Proferre
Nominare
Producere
Enumerare
Citare
In medium proponere
Allegare.

To cite, or summon, or summon to appeare.

Citare
Diem comparendi alicui indicere
Denuntiare alicui vt adsit.

Ciuilitie, or good behauiour.

Morum { ciuilitas, grauitas, vrbanitas, elegantia.
Humanitas
Vitæ compositissima ratio.

To cleare, or explaine.

Interpretari
Exponere
Explanare
Enucleare
Expedire
Soluere
Expandere & aperire
Enodare
Illustrare
Explicare
Lumen afferre.

To cleare, or purge, &c.

Culpæ eximere lite
Purgare
Absoluere
Innocentem probare
Diluere crimina obiecta
Innocentiam ad salutem vocare
A crimine liberare
A culpa expedire
Noxa eximere.

To cleanse, or purge, &c.

Purgare
Eluere
Abstergere
Delere
Expiare
Emundare
Sordes eluere.

Cleane, pure, vndefiled.

Mundus
Purus
Purgatus
Tersus
Sincerus
Defæcatus
Incontaminatus
Incorruptus.

Cleare, vide, *apparant, or manifest.*

A Clerke, Scribe, secretarie.

Scriba
Amanuensis
Librarius
Scriptor
Exarator literarum.

Closely, or secretly, covertly.

Tacitè
Absconditè
Clandestinè
Obscure
Tecte
Secreto
Dissimulanter.

A Coast, Region, quarter, country.

Regio
Ora
Gens
Terra
Natio
Clima ab hoc.

To collect, or gather together.

Congregare
Colligere
Cogere
Contrahere
Concire
Conuocare
Condensare.

A collection or gathering of people.

Collectio.
Congregatio
Conuocatio
Conuentus
Condensatio
In vnum adductio.

Cold, faint, remisse, in a matter.

Frigidus
Oscitabundus
Indiligens
Languidus
Remissus.
} in

Colourable, or pretended.

Fucatus
Ementitus
Simulatus
Adumbrat'
Fictus.
Laruatus.

To combat, or conflict, &c.

Confligere
Concertare
Dimicare
Velitari
Conflictari
Ad manus venire
Pugnare
Ferro decernere.

To come vnto a place.

Venire
Accedere
Locum attingere
Locum itineribus assequi
Peruenire
Perduci

Per-

Perferri
Commeare
Adire
Aduentare.
Progredi.

Comely, handsome, & seemly.

Decorus
Venustus ad aspectum
Forma liberali
Spectabilis
Speciosus
Elegans
Facie conspicuus
Vultu { modestio / Perhonesto.

To come by, to attaine, or obtaine, procure, or get, &c.

Comparare
Consequi
Nanciſci
Obtinere
Acquirere.

After a comely sort.

Decorè
Cum dignitate
Venuſte
Conuenienter.

To combine, vnite, or couple together

Copulare
Consociare
Coniungere
Conglutinare
Deuincire
Iugare
Connectere
Colligare

To comfort, or cheere, &c.

Mœrorem leuare mitius consolando
Consolari
Verbis exhilarare
A triſtitia ad hilaritatem deducere
Sustentare
Alicuius molestiam alleuare
Suauitate verborum delinire
Iacentem excitare
Spe erigere
Recreare
Lenire.

Comfort, or consolation.

Consolatio
Alleuatio
Speisolatium
Exhilaratio animi.

A Comforter, helper, &c.

Consolator
Dulcis socius
Doloris mitigator
Paracletus
Sustentator
Iucundissimus consiliarius.

Comfortable.

Consolabilis
Suauis
Dulcis
Lætabile ad efferendum animũ
Ægritudinis amuletum
Iucundus

Dele-

Delectabilis

Comfortleſſe.

Omnibus ſolatijs orbatus
Conſolationis expers
Inconſolabili dolore oppreſſus
Nulla habens remedia incommodorum
Tabeſcens in malis
Omni ſpe ſpoliatus
Ab omni conſolatione excluſus.

To command, bid, enioyne.

Edicere } alicui
Præſcribere } vt.
Dare in mandatis alicui
Iubere quem
Præcipere } alicui.
Imperare }

A commandement.

Mandatum
Præceptum
Edictum
Iuſſum
Imperium
Imperatum
Edictum
Iuſſio.

To commend, ſet forth, or praiſe.

Laudare
Celebrare
Ornare
Prædicare
In cœlum verbis afferre
Laude & prædicatione celebrare
Euehere
Attollere in cœlum
Summis laudibus amplificare
Ornare prœconio.

To commend himſelfe to one; To ſalute by letter, or greet.

Salutare
Salutem dicere
Commendare
Per nuntium bona alicui precari
Alloqui } abſentem per
Affari } literas.

Commendable, or praiſe-worthy.

Laudabilis
Prædicabilis
Ad laudem illuſtris
Glorioſus.

Commendation, or praiſe.

Laus
Elogium
Encomium
Celebratio
Prædicatio.

To commit to a man, or giue him charge of, &c.

Credere
Committere
Commendare
Delegare
Permittere poteſtati alicuius
Præficere aliquem rebus

(Aliquem)

(Aliquem) rei arbitrum & curatorem constituere.

To commit a horrible, or wicked act, or offence.

Horrendum facinus designare
Culpam grauem admittere
Grauissimè peccare
Ingens scelus perpetrare
Summum dedecus admittere
Maximo scelere se obstringere
Se scelere grauissimo contaminare
Offendere atrociter.

To commit, or worke treason.

Lædere
Violare } maiestatem.
Imminuere
Prodere Principis salutem
Coniurare contra rempub.
Moliri reipublicæ interitum.

A commission.

Mandatum
Delegatio
Audiendi & dijudicandi concessa authoritas
Curatio.

A commaunder, leader, or Captaine.

Dux
Imperator
Princeps
Antesignanus
Præcursor
Ductor

A Commissioner, or Iustice, or an officer chosen for, &c.

Cognitor caussæ
Honorarius arbiter
Delegatus iudex
Iudex
Causæ acceptor & auditor
Grauis ac firmus quæsitor.

To commit, or referre a matter to a man.

Arbitrio } alicuius { committere / permittere,
Iudicio
Deferre rem ad aliquem.

Commodity, or profit.

Vtilitas
Commoditas
Compendium
Emolumentum
Fructus
Fœnus
Vectigal
Incrementum.

Commodious, or gainefull.

Vtilis
Quæstuosus
Commodus
Opportunus
Emolumentum præbens
Fructuosus
Lucrosus.

Common, or vsuall, &c.

Vsitatus

Or-

Ordinarius
Frequens.
Quotidianus
Peruagatus
Pervulgatus
Vsu receptus
Obuius

The common people, &c.

Imperita multitudo
Plebs
Vulgus
Populus
Infima turba
Subditi.

Commonly, or vsually.

Vulgò
Communiter
Visitatè
Vt plurimùm
Identidem
Frequentèr.
Sæpè
Vulgariter.

A good commonwealthi-man, &c.

Communis salutis studiosissimus
Natalis soli commodis egregiè consulens
Pestis & vastitatis depulsor
Beneficus & salutaris patriæ
Bene de vniuersis promeritus.

The common-wealth.

Respublica
Communis salus
Patriæ conditio
Communitas hominum
Politia.

One of the common, or vulger sort.

Vnus è multis
Homo vulgaris
Plebeius
Gregarius
Ex ima fæce plebis.

To commune, conferre, or talke with.

Sermones { cedere / ferere.
Colloqui cum
Communicare sermones cum aliquo
Consilia mutuò, vel inuicem impertiri
Conuenire cum quo de re aliqua
Consilium cum consilio coniungere.

To communicate vnto, or impart.

Alicui communicare
Patefacere
Narrare
Impertiri
In sinum deponere
Significare
Nuntiare
Participem facere
Non celare aliquem.

To compare, or liken to, &c.

Assimilare
Comparare
Componere
Conferre
} alicui.

To keepe company, or societie with.

Assiduus esse
Versari
Consuetudinem habere
Non discedere ab alicuius latere
Societate quotidiana cum aliquo conjungi.
Alicujus collocatione & aspectu quotidiano frui.

A companion, or fellow.

Socius
Sodalis
Consiliorum particeps
Alicuius à consiljis
Contubernalis
Coniunctissimus amicus
Collega
Comes.

To compasse, or to attaine vnto.

Acquirere
Obtinere
Nanciscì
Consequi
Comprehendere
Adipiscì
} aliquid.
Compos fieri rei
Potiri re
Comparare
Peruenire ad rem.

A companie, brother-hood, fellowship.

Societas
Sodalitas
Ordo hominum
Communitas hominum
Collegium.

A great companie, sort, multitude.

Turba
Multitudo
Frequentia
Magna vis hominum
Innumerabilitas
Numerus magnus
} homi-num.

Comparable, or equall to.

Comparabilis
Æqualis
Minimè cedens
} alicui.
Par.

To compasse about, or to inuiron.

Circundare
Circuire
Cingere
Ambire
Obsidere
Circumcludere.

Compassion, or pittie.

Miseratio
Misericordia
Condolentia

Ægri-

Ægritudo ex alienis rebus aduersis
Clementia
Sympathia.

Compassionate, pittifull, mercifull.

Miserecors
Alijs condolens
Alienæ ægritudinis } socius particeps.
Clemens.

To compell, vrge, enforce constraine.

Cogere
Inuitum trahere } quem.
Compellere
Vi adigere
Necessitate constringere
Necessitatem imponere alicui
Omnem recusandi libertatem alicui eripere.

Compendious, short, or pithie, or briefe.

Pressus
Concisus
Breuis
Paucis expediens rem
Strictim omnia attingens
Laconicâ breuitate
Creber rerum frequentia.

Compendiousnesse, shortnesse, or brevitie, &c.

Concisa } veritas.
Nuda
Pressa

Succulenta oratio
Contractio strimbnis
Breuis, sed solida comprehensio rerum compressio
Epitome
Narratio } sine ambagibus &
Oratio } circutione.

Competencie, or indifferencie

Mediocritas
Satietas
Modicus apparatus
Quod vitæ victuique est necessarium.
Simpliciter necessaria
Interiectus status inter penuriam & abundantiam.

Competently, or indifferently.

Modice
Mediocriter
Vtcunque
Moderatè
Tolerabiliter
Quod queat sanè aliquo modo sufficere.

A complaint, or complaining.

Querela
Lamentatio
Querimonia
Accusatio
Delatio
Iniuriarum expostulatio
Gemitus.

To complaine, or shew that he is damnified (some way.

Queri

Lamentari
Querimonias habere
Secum malè actum cogitare
Permoleste ferre
Accusare
Iniurias deferre alicui
Iniquo animo tolerare quid.

Compounded of, or compact.

Compositus
Factus
Coagmentatus
Fictus
Concretus
Conflatus
Confectus
Commistus

To comprehend, or containe, &c.

Comprehendere
Continere
Complecti.
In se includere
Capere
In se habere.

To make a composition, or an agreement betweene.

Rem componere
Dissidentes conciliare
Litigantes reconciliare.
Discordes in gratiam restituere
Ortas inimicitias, extinguere
Lites dirimere
Definire & expedire controuersias.

To comprehend, or to knit vp in few words.

Breui comprehendere
Paucis amplecti
In pauca rem conferre
Laconice dicere
Non pluribus morari.

To conceale, or keepe close.

Celare
Abscondere
Tegere
Occultare
Silentio occultare
Tacitum tanquam mysterium tenere
Supprimere
Foras non proferre.

Conceited, pleasant, or merry.

Lepidus
Salsus
Facetus
Festiuus
Vrbanus
Argutus
Scitus
Bellus
Iocosus
Suauis
Perurbanus.

Conceited, or well perswaded of himselfe, selfewise, &c.

Sibi nimium placens

Paulò

Paulo arrogantior
Sibi applaudens
Philautus
Suæ sententiæ nimis consecrā-
tus
Opinaster
Reliquis minor censeri non
vult
Se omnibus anteponens
Se alijs præstantiorem aesti-
mans
Inani persuasione tumidus.

A conceit, fancy, imagination, device.

Commentum
Figmentum
Fictiuncula
Imaginatio
Inanis persuasio.

To vtter his conceit, or shew his minde, or meaning.

Sensa mentis, verbis explicare
Opinionem suam proferre
Animi cogitata enuntiare
Quid sibi videtur ostendere
Quod sentit, libere eloqui
Mentis conceptum edere.

To conceiue, or vnderstand.

Capere
Assequi quid.
Intelligere
Complecti
Comprehendere ingenio
Percipere.

It concerneth the matter.

Ad rem pertinet
Interest
Cum re maxime coniunctum
est
Valde consentaneum est
Ad rem maxime facit.

To conclude, or finish it, &c.

Concludere
Terminare
Finire
Peragere
Conficere
Ad finem perducere
Exædificare
Consummare
Perficere
Perorare
Fastigium imponere
Claudere
Metam adiungere
Modum vel.

A conclusion, or an end &c.

Finis
Exitus
Peroratio
Terminus
Meta
Periodus
Clausula
Epilogus
Conclusio
Terminatio

A concourse, confluence, or an assembly of people.

Concursus
Confluentia
Conuolatio
Conuentus
Frequentia } populi.
Corona
Conglobatio
Ingens multitudo.

Concord, vnitie, or peace.

Concordia
Consoiratio
Consensus
Consensus animorum
Pax
Vnitas.

To condemne to die.

Damnare capitis
Morti adiudicare } Mortem
Sententiam mortis pronunciare in quem.

A condition, maner of liuing, or state.

Conditio
Status
Locus
Ordo vitæ
Lex
Constitutio.

Conditionally.

Certa lege & pactione
Conditione adiecta
Addita conditione
Interposita exceptione & conditione
Restrictione adhibita.

A conference with a man.

Colloquium
Collocutio
Mutuus sermo
Consiliorum communicatio
Consultatio } mutua.
Deliberatio
Disceptatio

To conferre, bestow, or giue.

In aliquem conferre & conferre
Dare
Tribuere
Largiri
Impertire
Donare
Participem } facere beneficii.
Compotem

To conferre, or commune with.

Colloqui
Sermones cædere
Rem communicare
Sermonem habere
Sua consilia invicem impertire
Inter se de variis rebus disputare
Mutuo rem disputare.

To confesse, or vtter openly.

Confiteri
Fateri

Fateri
Agnoscere
Non inficiari
Profiteri
Non Dissimulare.
Palam prædicare
Coram omnibus dictitare.
Non occultare.

A confession, or open vttevance.

Confessio
Testimonium
Agnitio
In medium prolatio
Testatio.

Confessed, vttered, or openly granted.

Testatus
In confesso
Omnium testimonio comprobatus
Sole illustrior
Concessus
Agnitus
Apud omnes constat
Omnibus perspicuum
Assensu omnium comprobatum.

To Confirme, prooue, ordaine, or establish.

Confirmare
Corroborare
Stabilire
Sancire
Authoritate comprobare
Communire
Consignare
Pondus adjungere

Confirmed, or established.

Confirmatus
Sancitus
Authoritate comprobatus.
Legum vi stabilitus
Consignatus
Corroboratus
Suffragijs omnium ordinum decretus.

A confirmation, or establishing, &c.

Sanctio
Sanctiones legum
Confirmatio
Comprobatio
Approbatio
Fidei } additio.
Authoritatis }

To put confidence in a man.

Credere } alicui.
Confidere }
Magnam fiduciam in quo habere.
In fide alicuius omnia constituere
Nihil non sibi polliceri de quo.
Fidem } habere } alicui.
Adjungere }

Confidently, resolutely, boldly

Audacter
Confidenter.
Animose.

Strenue
Certa fiducia
Sine timore & metu.

To confiscate, or eschеat a mans goods.

Confiscare
Publicare
Addicere
Abalienare.

A Conflict, or combat.

Pugna
Certamen
Prælium
Concertatio
Conflictus

Conformable, or like, agreeing vnto.

Conformatus
Similis
Congruens
Contentaneus } rei
Conueniens
Analogus
Consonus
Effingens
Repræsentans } rem
Præ se ferens

Conformity, or agreeableneſſe

Conformitas
Similitudo
Congruens consuetudo
Paritas
Æqualitas
Harmonia
Vniformitas
Consensus
Proportio
Conuenientia.
Repræsentatio.

To conform, fashion, or square himselfe vnto, &c.

Ex præscripto alicuius vitam & mores conformare.

Se { conformare / componere } ad

Instituere vitam ad similitudinem alicuius
Exemplum alicuius imitari
Aliquem, ceu speculum, sibi proponere
Ex alieno instituto viuere
In vestigijs alicuius insistere.
A præscripto alicuius non recedere.

To confound or destroy,

Confundere
Abolere
Euertere.
Perdere
Dissipare
Dispergere
Commiscere omnia
Miscere summa infimis.

To Confound, disproone, convince or confute by argument or reason.

Argumentis euertere.
Confutare
Refellere
Improbare
Conuincere

Ad

Ad confessionem erotis & ignorantiæ adducere
Argumentis obruere.

To confound, disturbe, or to inuert order.

Ordinem { perturbare / inuertere / confundere.
Alieno loco collocare
Conturbare } omnia.
Miscere }

A confusion, or desolation.

Pernicies
Confusio
Exitium
Rerum omnium perturbatio
Reipublicæ nox
Desperatio
Omnium rerum permixtio
Excidium
Vastatio
Interitus
Ruina
Deletio.

Confusedly, disorderly.

Perturbatè
Confusè
Præposterè
Promiscuè
Permistim
Inuerso ordine.

To confute, refell, or to ouerthrow by argument.

Refellere
Confutare
Redarguere falsitatis
Reuellere aduersarij firmamenta
Contraria loca dissoluere.

A congregation, or an assembly.

Cœtus
Concilium
Consessus
Conuentus } hominum.
Concio
Concursus
Frequentia

To conioyne in friendship, or to make alliance betweene.

Amicitiâ ac beneuolentiâ homines connectere
Familiaritate & necessitudine coniungere
Conciliare } homines
Deuincire }
Fœdus constituere inter.

To conquer, foile, or vanquish, &c.

Vincere
Subiugare
Fundere
Sub potestatem & ditionem redigere
Debellare & expugnare.

A Conquerer.

Victor
Triumphator
Expugnator
Debellator
Fusor hostium.

A conquest.

Deuictio hostium
Conquestus us
Subactio nationis
Generalis victorum querela.

A man of a good conscience, that carrieth a good minde.

Integer & innocens
Optimè sibi conscius
Iustus
Nulli nocens
Omnibus prodesse cupiens
Sine offensione viuens
Intiolatæ fidei
Vir antiquæ fidei.

Conscionably, Religiously.

Religiosè
Integrâ } conscientiâ.
Saluâ }
Illæsâ }
Sanctè
Bonâ fide
Piè.

To consent, or agree with, to assent vnto.

Consentire
Suffragari
Astipulari
Suam sententiam ascribere
Approbare
Consp[illegible]tare
Congruere } inter se.
Conuenire }
Vnum idemque sentire.

By a generall consent.

Vnanimi consensu
Nemine refragante
Conjunctis studiis & votis
Communi calculo.

A consequence, or dependance.

Consecutio
Sequela
Deductio
Ordo & series
Connexio
Cohæsio
Catenatio.

To consider, or ponder of a matter, or marke with himselfe.

Considerare
Examinare
Expendere
Spectare
Prouidere
Prospicere
Cauere
Respicere
Excutere
Notare
Obseruare
Mentis acie dispicere
Ponderare
Studiosè meditari secum
Deliberare
Accuratiùs cogitare
Perpendere.

It consisteth, or standeth of, &c.

Constat
Consistit

Con-

Constituitur
Componitur
Conflatur
Subsistit
Situs
Positus } est.
Continetur
Versatur.

A considerate person, or a graue man, sober, and well aduised, &c.

Prudens vir
Sobrius
Consideratus
Nihil temerè agens
Consultus
Deliberatè agens
Sophus
Sophron.

Considerately, or aduisedly.

Considerate
Meditatò
Consultò
Re mature & bene deliberatâ
Cogitato
Magna cum deliberatione
Multa meditatione adhibita.

To conspire, or deuise, or plot.

Conjurare
Moliri quid
Male machinari Reipub.
Conspirare contra
Miscere
Scelus concipere contra

Parturire
Meditari } malum.
Fabricari
Scelus contexere.

A conspiracie, or plot, &c.

Conjuratio
Seditio
Nefaria pactio
Initum consilium
Nefarium scelerum fœdus
Coitio scelerata
Conceptio propitionis.

A conspirator, or rebell.

Perduellis
Conjurator
Insidiator patriæ
Perfidus in Rempub.
Seditiosus
Arma sumens contra patriam
Veniens in societatem mali.

Constant, stable, or setled, &c.

Constans
Firmus
Confirmatus
Sui similis
Fixus
Certus
Immutabilis
Immobilis
Permanens
Stabilis.

Constantly.

Constanter
Firmiter
Fortiter

Per-

Perſeueranter
Immutabiliter
Firmo animi propoſito.

Conſtancie, ſtabilitie, continuance in.

Conſtantia
Stabilitas
Perſeuerantia
Firmitas
Immobilitas.

To conſtraine, compell, or enforce vnto, &c.

Impellere
Compellere
Cogere
Invitum trahere
Adigere
Appellere & admouere
Adducere aliquem
Renitentem torquere.

By conſtraint, or enforcement.

Coactione
Alieno impulſu
Vi & armis
Perinuitus
Repugnanter.

To conſter, interprete, expound.

Interpretari
Exponere
Senſum dare
Explanere
Enodare
Illuſtrare.

Conſumed, waſted, or ſpent, &c.

Exhauſtus
Conſumptus
Confectus
Diſſipatus
In nihilum redactus
Exinanitus
Deperditus.

To conſume, or waſte.

Abſumere
Deuorare
Perdere
Exhaurire
Profundere
Diſſipare
Prodigere
Conſumere

To conſume, wither, or pine away.

Morbo contabeſcere
Confici dolore
Oblangueſcere
Abſumi morbo
Liquifieri.

A conſuming diſeaſe, or conſumption.

Syntaxis
Tabes
Macies
Morbus lentus
Peſtis.

To conſult, or take aduice, or counſell of a man.

Conſulere

In

In consilium adhibere
Rem ad aliquem deferre
Alicujus sententiam rogare
Quid aliquis sentit exquisere
Ad alicujus iudicium confugere
Alienam opinionem elicere.

To Consume, waste, or spend money, to lauish it out.

Bona { abligurire / dilapidare / male perdere }
Omnia deuorare & absorbere.
Rem familiarem / Fortunas { decoquere / dissipare / consumere }
Per luxuriam omnia profundere
Vorago fortunæ esse
Luxurie & lasciuia diffluere.

To containe, or comprehend.

Continere
Comprehendere
Complecti
Habere
Tenere
Suo ambitu includere.
In se habere.

To contemne, or dispise,

Pro nihilo reputare
Aspernari
Contemnere.
Despicere.
Nullo loco numerare
Nullam rationem alicui habere
Pro nihilo reputare.
Nihili æstimare
In postremis habere.

Contempt, or scorne.

Contemptus
Derisio
Dedecus
Contemptio
Fastidium
Despicentia
Neglectus
Aspernatio
Neglectio.

Contemptible, or vile, &c.

Abiectus.
Nullius numeri
Contemptus
Irrisui / Fastidio } omnibus.
Inglorius
Sordidus
In nullo loco
In minimis positus,
Nullius authoritatis & gratiæ
Nullum numerum obtinens.
Sordidissimus
Despectus
Nullius prætij & estimationis
Plane ignobilis
Subiectus ludibrijs.

To bring into contempt, &c.

In odium trahere
Inuidiæ & contemptui obijcere.
Odio subiicere aliquem.
Odium & inuidiam creare

Con-

Contemptui exponere aliquem
Gratia aliquem priuare.
Odio exponere.

To grow into contempt.

Vilescere
Dedecus concipere
Ignominiam contrahere
Ex gratia excidere
In reprehensionem incurrere.
Pudoris & honestatis existimationem amittere
Populi studia amittere
Inuidiam suscipere.

Contemptiously, or stubburnly

Contemptim.
Præfractè
Obstinate
Contumaciter
Pertinaciter
Morosè
Refractarie.

To contemplate, muse, or meditate vpon a matter.

Contemplari
Meditari
Considerare
Commentari
} rem.
Cogitare de
Cogitationem suscipere de.
Animo infigere.

Contentiõ, or strife, variance, or controuersie.

Verborum pugnæ
Lites
Contentio
Inimicitia
Altercatio
Digladiatio
Controuersia
Iurgium
Dissidium.

Contented with a thing.

Contentus
Acquiescens
Expletus
Sui nunquam status pœnitens
Satis habens
Non aliud desiderans.
Boni consulens
Satiatus.

Contentment, or satisfaction.

Desiderij expletio
Acquescentia animi
Votum
Cupiditatis fruitio
Propositi adeptio.

Contentious, or quarrelous.

Pugnax
Contentiosus
Querelus
Litigiosus
Repugnans
Turbulentus.
Animi turbidus
Pugnarum & rixarum author
Semina dissidiorum ferens.

Con-

Contentedly, gladly, with heart, and good will.

Æquo animo
Non repugnanter
Perlibenter
Cum animi voluptate non mediocri
Non inuitus
Sine offensione.

To giue contentment vnto, to please, or to satisfie ones minde.

Desiderium explere
Sitem extinguere
Animum satiare
Desiderio alicuius satisfacere
Nihil non desiderabile afferre
Perplacere alicui

Contentiously, or wranglingly.

Contentiosè
Pugnaciter
Litigiosè
Rixosè
Turbulentè.

To continue, abide, or remaine in a place.

Hærere
Habitare
Comorari
Persistere
Insistere
Continere se in loco
Remanere
Perdurare
Retineri
Permanere
Versari.

To continue, to last, abide, or to be long lasting.

Permanere
Ad diuturnitatem fidelia esse
Stabilitatem habere
Durare.

Continuance of time.

Temporis progessus
Diuturnitas
Longinquitas
Annorum spatium
Mora
Temporis longitudo.

Continuance, the extent, or lasting of a thing.

Continuatio
Duratio
Diuturnitas
Perpetuitas
Productio
Stabilitas
} rei.

To continue, or prolong a thing to lengthen.

Continuare
Quàm maximè diuturnum reddere
Firmum & stabilem efficere
Prorogare
Producere
Protendere
Extendere.

Con-

Continued, or prolonged, &c.

Perpetuus
Continuatus
Minime intermissus
Extensus
Non interruptus
Propagatus
Productus.

Continually, alway.

Sine intermissione
Semper
Assidue
Perpetuo
Nunquam non
Noctu diuque
Indesinenter
Iugiter.

Contradiction, gainesaying, or contrarying.

Contradictio
Reclamatio
Oppositio
Repugnantia
Verborum pugna
Contrarij affirmatio
Reclamatio.

To contradict, or gainesay in argument.

Aduersari
Repugnare
Contradicere
Reclamare
Refellere
Confutare
Refragari
} alicui.

Se opponere
Argumentis euertere
Contrarium affirmare.

Contrarily, &c.

Ex opposito
E diuerso
E contrario
E conuerso
Ex aduerso
Contra.

A contrariete.

Contrarietas
Repugnantia
Aduersatio
Contradictio
Oppositio
Pugna.

To be contrary to one, or to be against, &c.

Aduersari
Sese opponere
Repugnare
Resistere
Refragari
Contrarius esse
Abhorrere ab aliquo
Maxime disiunctus } esse.
Alienissimus
Pugnare cum
Nihil habere cum
Se infensissimum aduersarium prabere alicui.

To controule, rebuke, censure, or reprehend.

Arguere

In

Increpare
Redarguere
Verbis exagitare
Censere
Reprehendere
Vituperare
Objurgare
Corripere
Asperis verbis perstringere.

To contrive, invent, forme, and frame a matter.

Concipere
Inuenire
Excogitare
Commiscisci
Formare
Fingere
Contexere
Fabricari
} quid.

A controwler, or censurer.

Censor
Monitor
Præfectus moribus
Magister disciplinæ
Reprehensor
Iudex seuerus
Qui censorem agit
Inspector morum.

Conuenient, or fit, &c.

Appositus
Accommodatus
Idoneus
Peropportunus
Congruens
Consentaneus
Aptus
Æquus
Commodus
Consequens.

Conueniently, commodiously without hurt, or losse.

Commodè
Sine vllo incommodo
Sine vllo damno
Sine suâ molestiâ.

A countrie man, a fellow of the countrie, a rude person.

Rusticus
Rusticanus
Rudis
Agrestis
Invrbanus
Inhumanus
Homo Plebeius.

A countrie, or natiue soile.

Regio natiua
Patria
Locus natalis
Regio in qua quis natus & nutritus est
Ortus nostri locus.

To converse with, &c.

Versari cum quo
Consuetudinem
Commercium
} habere.
Multum esse cum
Vna habitare
Adhærere lateri
Non discedere ab

Viuere

Viuere
Vesci } vnà.
Colloqui
Esse assidue cum.

To conuert, or bring to an amendment of life, &c.

Ad sanie rem mentem ducere.
Ad sanitatem conuertere.
Ad meliorem mentem & voluntatem conuertere.
Ad cogitationes meliores reuocare.
In pietatem & Christi conuersationem restituere.

Conuersation, or fellowship.

Victus
Sermonisque } societas.
Vitæ: conjunctio
Mores
Vita: consuetudo
Forma & modus viuendi
Communio.

To be conuersant about.

Versari circa rem
Operam dare rei
Studere rei
Exercere } circa
Occupari } rem.
Operam & studium ponere in.

To commune a man, to proue to his face.

Sine excusatione relinquere
Conuincere } quem.
Coarguere }
Quamuis repugnantem, ad assensum trahere
Nullum diverticulum aut versationem alicui relinquere.

To coole a man, to put downe his spirits, to quiet him.

Minuere audaciam
Retundere arrogantiam
Frangere hominis pertinaciam
Impetum reprimere
Ter. Quietum redere.

A copie, or example.

Exemplum
Exemplar
Typus
Idæa
Præscripta forma.

To copie, or to write out.

Exscribere
Transcribere
Describere
Effigiem producere
Exarare exemplum.

A cormorant, caterpiller, or deuourer of the commonwealth.

Pestis
Lues } repub.
Calamitas
Euerriculum
Direptor } publicibonis.
Prædo

Hirudo

Hirudo ærarij.

To correct, or chastise.

Verberibus mulctare
Castigare
Corrigere
Pœnis coercere
Plagis afficere
Punire
Supplicio plectere
Vindicare maleficia
Seuerum & vehementem se præbere contra aliquem.

Corrected, or reformed.

Correctus
Emendatus
In melius mutatus
Limatus
Castigatus
Repurgatus
Reformatus
Noua forma præditus.

To correct, or reforme.

Emendare
Corrigere
In melius mutare
Instaurare
Renouare
Redintegrare
Reparare
Labes repurgare
Collapsam rem restituere.

Correction, chastisement discipline.

Correctio
Castigatio
Animaduersio
Correptio
Disciplina.

Correspondent, proportionable vnto.

Congruens
Conueniens
Consentaneus
Consonus
Adaptatus
Accommodatus.

Correspondencie, or agreeablenesse.

Congruentia
Consensus
Accommodatio
Similitudo
Conuenientia.

To corrupt, or infect, &c.

Contaminare
Deprauare
Labe inquinare
Vitiare
Menti nubem offundere
Inficere
Peruertere
Corrumpere
Deturpare
Conscelerare
Deteriorem facere
Ad malam consuetudinem deducere
Polluere.

Corruption, or infection.

Labes

Corruptela
Prauitas
Vitioſitas
Macula
Vitium
Contagio
Infectio
Lues.

Corruptly, badly, faultily.

Corrupte
Mendoſe
Vitioſe
Contaminate
Deprauate
Male
Perperam.

To coſen, or deceiue a man.

Fraudare
Fallere
Decipere
Ludificari
Vafre eludere
In fraudem inducere
Auertere quid ab aliquo
Aſtu circumuenire quem
Inſidijs opprimere
Dolo malo vti.

Coſt, or charges.

Sumptus
Pecuniarum erogatio
Impenſa
Impendium
Pretium
Nummorum collocatio
Pecuniæ diſpenſatio.

To be at coſt, or beſtow vpon, &c.

Magnum ſumptum in aliquem conferre
Magnas impenſas facere in
Summam liberalitatem exercere in aliquem
Victum, pecuniam, veſtes alicui ſuppeditare.

Coſtly, ſumptuous, chargeable

Carus
Sumptuoſus
Pretioſus
Magnæ impenſæ
Magno conſtans.

To couer, or to hide.

Occultare
Abſcondere
Contegere
Inuoluere
Ab oculis remouere.

Couetouſneſſe, greedineſſe, deſire of, &c.

Auaritia
Auiditas pecuniæ
Habendi ſitis
Immoderata pecuniæ cupiditas
Illiberalitas
Tenacitas
Parſimonia
Sordes.

Couetous, or deſirous of riches

Auarus
Auidus pecuniæ

Sordidus

Sordidus
Illiberalis
Pecuniæ insatiabiliter tenax
Sibi tantùm viuens
Rebus mundanis prorsùs addictus
Nummi deditus amori
Diuitijs incubans
Nummos admirans
Nihil præter diuitias spectans
Nimis deditus auaritiæ
Nunquam expletus & satiatus mundanis bonis
Paulo ad rem attentior
Parcus.

To couet, or desire, &c.

Concupiscere, Desiderare, Expetere, Auere } quid.
Desiderio, Studio, Cupiditate } rei { teneri, incendi.
Dulcedine rei capi
Anhelare rei
Omni studio quærere
Inflammato animo rapi ad.

A couenant, or bargaine, or indenting with.

Pactum
Pactio
Stipulatio
Transactio
Contractus us
Conditio
Fœdus.

To make a couenant, or bargaine with, to agree vpon the point.

Pacisci, Contrahere, Stipulari } cum.
Pactionem instituere cum quo
Pangere.

To keepe touch, or couenant.

Pactis stare
Pactiones seruare
Promissiones implere
Liberare fidem.

A couering, or couerlet.

Velamentum
Operimentum
Stragulum
Integumentum
Inuolucrum.

To counsell, or aduise, &c.

Suadere
Author esse
Consulere
Monere
Hortari
Consilium suum communicare
Persuadere
Verbis inducere.

By ones counsaile, or aduice.

Alicuius { consilio, suasu, impulse, hortatu.

DEFECTIVE ORIGINAL

Aliquo auctore.

Counsell, or advice, &c.

Consilium
Monitum
Suasio
Hortatus.

To aske counsell, or advice.

Consilium expetere
Sententiam alterius rogare
Ab aliquo scisciscitari
Explorare alicuius opinionem.

To count, or number.

Numerare
Ad calculos revocare
Recensere
Rationes inire
Computare
Examinare
Considerare
Expendere.

To countenance, or to grace.

Decorare
Honestare
Honorare
Sua benevolentia & præsidio tegere
Illustri gratia accipere
Authoritate & gratia subleuare
Decus & dignitatem adiungere
Splendorem adaugere, & famam tribuere
Consilio & authoritate tegere.

Counterfeited, fained, or forged.

Commentitius
Fictitius
Personatus
Adulterinus
Emendatus
Fucatus
Falsus
Adumbratus
Suppositititius
Non { gemuinus / germanus / sincerus.

To counterfeit, or be like vnto, or to resemble.

Præ se ferre
Fingere
Simulare
Repræsentare
Alienam & se indignam personam assumere
Imitari
Effingere
Similitudinem rei gerere.

To counterfeit, corrupt, forge.

Adulterare
Fucare
Ementiri
Vitiare
Simulare.

To counterfeit, dissemble, or to play the hypocrite.

Simulare.

Hypo-

Hypocritam agere
Aliud loqui
Aliud factitare
Ementiri sanctitatem
Artem simulationis exercere
Fallaci virtutis imagine alios decipere.

A Countrey, coast, or Region.

Regio
Terra
Ora
Gens
Natio
Regnum
Ditio
Patria.
} Tractus, us.

A countrey, region, land, or Nation, &c.

Gens
Regio
Natio
Terra
Prouincia
Ora
Clima.

To trauaile into far countries

Vltimas prouincias & terras peragere
Remotas regiones petere
In disjunctissimas terras abire
Peregrinationem suscipere ad loca quæ procul absunt
Remotissimas mundi partes obire
Patriæ fines egredi
In procul dissitas gentes peruagare
Deferri in oras transmarinas.

To couple, combine, or to ioyne together.

Consociare
Conglutinare
Colligare
Contexere
Copulare
Coniungere
Connectere
Coniugare
Aptare.

A coupling, or linking together, a conioyning, &c.

Conjunctio
Consociatio
Conglutinatio
Diuinctio
Iugatio
Copulatio
Aptatio
Coniugatio.

Courage, or valient.

Maximo animo præditus
Virum se prebens
Vir animo intrepido
Animo acri & præsenti
Magnanimus
Erecto
Infracto
Excelso
Magno
} animo.
Fortis
Minime timidus.

Couragiously, valiantly, stoutly.

Animose
Strenue
Viriliter
Fortiter
Infracto animo
Animo acri & præsenti.

A course of life.

Genus
Ratio
Institutum
Cursus
Studium
Consuetudo
Propositum
Via } vitam agendi
Ordo

To course, or roughly to handle.

Exagitare
Seuere agere cum
Aspere tractare
Summo iure agere cum quo
Male habere quem

Courteous, or gentle.

Humanus
Comis
Affabilis
Facilis
Candidus
Blandus
Mellitus
Sociabilis
Suauiloquus
Iucundus & suauis in colloquijs

Courteously, &c.

Humanitus
Benigne
Suauiter
Mellite
Comiter
Blande
Dulcissime.

Courtesie.

Humanitas
Comitas
Facilitas
Benignitas
Affabilitas
Clementia.

Courtesie, humanitie, gentlenesse.

Humanitas
Vrbanitas
Comitas
Benignitas in salutatione.
Morum suauitas.

A Coward, or dastard.

Timidus
Pusillanimus
Ignauus
Meticulosus
Impune omnem fert iniuriam.
Detrectans militiam.
Demisso
Angusto
Abiecto } animo.
Ieiuno
Exili
Pusillo

Men-

Mentem in fugam deſtinatam habens

Cowardlineſſe, daſtardlineſſe, &c.

Ignauia
Timiditas
Puſillanimitas
Tergiuerſatio
Muliebris animus.

Cowardly, &c.

Ignaue
Timide
Meticuloſe
Languide
Abiecte
Muliebriter
Sine fortitudine
Fugitiui inſtar
Socorditer
Meticuloſe.

Crabbed, or waiward, waſpiſh

Proteruus
Moroſus
Tetricus
Difficilis
Intractabilis
Irritabilis
Iracundus
Aſper.

To crake, or to boaſt, &c.

Gloriari
Iactare
Seſe prædicare
Suas vires oſtentare
Se vindicare
Oſtentatione vti
Falſa & ficta ſe proferre.

A craking, or vaunting.

Iactantia
Gloriatio
Sui predicatio
Oſtentatio
Vendicatio ſui.

A craker, or boaſter.

Thraſo glorioſus
Sui inſolens prædicator
Oſtentator.

Craft, art, or occupation.

Studium
Artificium
Viuendi inſtitutum
Vitæ via
Ars
Manuaria, Mechanica } ſcientia.

Craft, or ſubtiltie.

Calliditas
Aſtutia
Fucus
Fraudulentia
Verſutia.
Ars
Fallacia
Vafrities
Dolus
Inſidiæ.

Crafty, ſubtle, or ſlie.

Aſtutus

Callidus
Versutus
Insidiosus
Fraudulentus
Dolosus
Veterator
Ex fraudibus compositus
Insidijs opprimens.

Craftily.

Astute
Versute
Dolose
Insidiose
Veteratorie
Callide
Fraudulenter.

Crancatiue, wise, wittie, or conceited, &c.

Salsus
Iocosus
Lepidus
Ingeniosus
Festiuus
Facetus
Vrbanus
Dictis breuibus excellens
Suaujs.

Crasie, weariso, sickely.

Infirmus
Languidus
Procliuis ad morbos
Aduersa & pene nulla valetudine
Morbis tentatus
Male se habens.

Credible, or probable, &c.

Credibilis
Probabilis
Verisimilis
A vero non prorsus alienum
Cum veritate nonnullam habens similitudinem
A fide non abhorrens.

Credibly, or probably.

Probabiliter
Verisimiliter
Speciem certitudinis præ se ferens
Credibiliter
Opinione } non ab-
Coniectura } surde.

To creepe, or to winde himselfe into

Irrepere
Illabi
Influere
Sese insinuare
Immiscere

Credit, reputation, good name and fame.

Fides
Authoritas
Existimatio
Splendor
Gloria
Dignitas
Gratia
Celebritas
Honestas.

To

To bring credit vnto, or to bring a man into reputation.

Glorioſum / Splendidum } reddere.
Inſignem facere
Authoritatem & fidem afferre
Dignitatem & claritatem nominis afferre
In maximam laudem adducere
Splendorem accerſere
Ornamento / Gloriæ / Honori } alicui eſſe.
Honorem adiungere alicui.

A man of credit, or eſteeme, or reputation.

Homo fide dignus
In oculis multitudinis
Fama & nomine excellens
Gratia valens
Omnibus dilectus & probatus
Virtutis opinione præſtans.

To tender, or reſpect his credit, name, reputation.

Famæ ſeruire
Dignitati conſulere
Suæ exiſtimationis rationem habere
Omnia ad gloriam & ſpendorem retuocare.

To giue credit, and aſſent vnto,

Credere rei
Fidem rei adiungere
Subiungere aſſenſionem
Certa fide amplecti
Aſſentiri.

To crie, or make lamentation.

Clamare
Ejulare
Queſtum edere
Plangere
Lamentari
Lugubriter loqui.

A crying, or roaring, &c.

Clamor
Exclamatio
Ejulatio
Lamentatio
Planctus.

A crime, ſinne, an offence, or tranſgreſſion.

Facinus
Delictum
Offenſa
Peccatum
Crimen
Flagitium
Scelus
Enorme vitium
Culpa
Noxa.

A crop, commodity, or fruit.

Fœtus
Fruges
Terræ fructus

Pro-

Prouentus
Anni redditus
Commoditas
Terræ vſura.

Crooked, bowing, not ſtraight.

Curuus
Obliquus
Tortuoſus
Flexuoſus
Peruerſus
Minime rectus.

To croſſe, elude, diſapoint.

Eludere
Fruſtrari
Anteuertere
Impedire
Retardare.

Croſſe, or affliction.

Miſeria
Calamitas
Ærumna
Afflictio
Infortunium
Incommodum.

To croſſe, or to contradict.

Aduerſari
Reſiſtere
Repugnare
Seſe opponere
} alicui.
Alicuius voluntati obſtare
Obuiam ire alicui
Contradicere
Contrarius eſſe.

The crowde, preſſe, or thruſt of people.

Turba confertiſſima
Frequentiſſimus cætus
Denſiſſima corona
Compreſſiſſima multitudo.

Cruell, or ſeuere.

Ferus
Inhumanus
Agreſtis
Crudelis
Immanis
Immitis
Inclemens
Sæuus
Rigidus
Atrox
Aſper
Truculentus
Importunus
Belluinus
Nimium ſeuerus.

To deale cruelly with, &c.

Sæuire in aliquem
Crudelitatem in aliquem exerçere
Crudeliter agere
Exemplum ſeueritatis edere
Paulo grauius ſtatuere in
Inclementer tractare aliquem
Nimis ſeuerum ſe oſtendere in puniendo
Nullum miſericordiæ locum relinquere alicui.

Cruelly

Crueltie, or tyrannie.

Crudelitas
Sæuitia
Feritas
Immanitas
Tyrannis
Aſperitas
Inhumanitas
Atrocitas
Truculentia

To cruſh, keepe downe.

Pondere opprimere
Collidere
Supprimere
Non pati reſurgere
Deprimere.

To cull, ſort, or to picke out.

Sel'gere
Delibare
Decerpere
Excerpere.

Cunning, knowledge, or skill.

Ars
Peritia
Scientia
Eruditio
Solertia
Artificium
Sapientia
Cognitio
Intelligentia.

Cunningly, or perfectly.

Scienter
Perite
Artificioſe
Erudite
Affabre
Elaborate
Exquiſite
Intelligenter.

Cunning, skilfull, or welſeene in a matter.

Peritus
Callidus
Probe verſatus } in re
Exercitatus
Gnatus
Minime rei rudis.

Cunning, politicke, ſubtill.

Callidus
Solers
Aſtutus
Conſultus
Verſatili ingenio.

To Curbe, bridle, or to reſtraine, &c.

Frænare
Cohibere
Reprimere
Compeſcere
Impedire quo minus
Limites ſtatuere
Modum ponere
Perdomare.

To cure, or to heale.

Mederi alicui
Curationem adhibere
Ad ſalutem conuertere

Morbos

Morbos leuare
Perſanare
Ad ſalutem vocare
Medicari

Curious, or ouerbuſie.

Curioſus
Iure aliqua nimis negotioſus
Ea curans que ad ſe nihil pertinent
Se alienis negotijs immiſcens
In vita aliena nimis oculatus.

To curtall, mangle, maime.

Delumbare
Curtare
Mutilare
Mancare.

Curſed, abhominable, &c.

Execrabilis
Nefarius
Sceleratus
Dirus
Maledictus
Abominabilis.

To curſe, banne, or to wiſh euil vnto, &c.

Execrari
Male precari } alicui
Deteſtari
Manibus inferis deuouere.
Omnia mala alicui exoptare
Diras fulminari contra aliquem

Current or allowable, with or among men, &c.

Omnibus gratum & acceptum
Popularis
Plauſibilis
Gratus
Iucundus
Bene approbatus
Authoritate ſancitum
Legitimum
More receptum.

A cuſtome, or manner.

Mos
Conſuetudo
Ritus
Ratio
Inſtitutum
Modus
Ordo
Solemne quoddam

Cuſtomably, wontedly.

Vſitate
Frequenter
More
Vt plurimum
Vſu
Sæpiuſcule
Diuturna conſuetudine
Plerumque

To cut in peeces.

Conſcindere
Diſſecare
Diuidere
Lacerare
Diſcindere.

Daintie

D.

Daintie, or fine fare, &c.

Onquisitissimæ dapes
Exquisita
Opipara
Lauta } conuiuia
Magnifica
Splendida
Saliares dapes.

A daintie, spruse, delicate person.

Homo elegans
Nitidus
Comptus
Primus omnium rerum
Homo delicatus
Homo expolitus
Mundus
Compositus.

To dally, or to trifle.

Nugas agere
Tricari, Nugari
Nihil agere
Ad res inanes studia conuertere
Ambagibus vti
Ludere
Delicias facere.

Dammage, or losse.

Iactura
Infortunium
Nocumentum
Damnum
Naufragium
Detrimentum
Dispendium
Rei familiaris imminutio.

Damnable, vile, horrible.

Nefarius
Horrendus
Teter
Intolerandus
Damnatissimus
Execrabilis

Damned, or adiudged to eternall torment.

Exitio destinatus
Inferno adiudicatus
Perpetuis cruciatibus addictus
Sempiternis supplicijs deuotus
Ad inferos damnatus.

To damnifie, or to hurt.

Imminuere
Lædere
Iniuria afficere
Nocere
Incommodare
Officere
Detrimentum } afferre.
Damnum
Alicuius commoda imminuere.

Dangar,

Danger, or perill, &c.

Periculum
Discrimen
Molestia
Difficultas
Casus metuendus
Molestiarum } fluctus
Tempestatum } vndæ.
Vitæ conflictatio.

To bring into danger.

In summum discrimen adducere
Summam (alicui) calamitatem importare
In miserandas difficultates aliquem conjicere
In summas mysterias conjicere
Periculum magnum alicui creare

Dangerous to, &c.

Periculosus
Periculum habet
Exitiosus
Pernicios us
Incommodus
Noxius
Pestilentissimus
Metuendus } ab ali-
Pertimescendus } quo.

To be in danger.

Periclitari
Extremo laborare discrimine
In difficultates coniectus
In discrimine versatus
Quo se vertat non habere.

To daunce, leape.

Saltare
Tripudiare
Choros ducere
Nauare in choreis operam
In numerum mouere pedes.

Darke, obscure, or intricate.

Obscurus
Abditus
Perinconditus
Difficilis
Inuolutus
Interpretationis indigens
Offuscatus
In coniectura positus
Ab imperitorum intelligentia sensuque remotum
Spinosus
Sensus præteruolans.

Darkenesse, dimnesse.

Tenebræ
Nox
Caligo
Obscuratio
Lucis absentia
Offuscatio.

To darken.

Obscurare
Offuscare
Caligine offundere
Noctem inducere rei
Obscuritatem rei afferre
Lucem rei eripere
Tenebris occultare.

A dastard, or coward.

Homo ignauus

Iners

Iners
Pauidus
Trepidus
Belli fugax
Fortitudinis contemptor
Meticulosus
Timidus
Viribus suis diffidens
Animo concidens & succumbens
Hostem aduersum intueri non audens.

Daily, vsuall, ordinary.

Quotidianus
Vsitatus
Ordinarius
Vsu vehemens
Assiduus
Consuetus.

In few dayes, shortly.

Breui
Propediem
Paucis diebus
Non longe abhinc
Cito
Mox.

Death, or a separation of the soule and body, or a departing of the soule from the body.

Mors
Occasus
Migratio è vita
Discessus animæ à corpore
Exitus
Lethum
Obitus
Animi & corporis diuortium.

Dearth, scarsitie, want, or deerenesse of graine and other victuals.

Exiguus rerum prouentus
Rerum omnium inopia
Calamitas fructuum
Caritas annonæ
Terræ sterilitas.

Dead, or deprived of life and sense.

Mortuus
Extinctus
Vita destitutus
Defunctus.

Death, a dying, destruction, or ouerthrow of people.

Lues
Pestis
Destructio
Pestilentia
Exitium
Calamitas
Bellum
Internecio.

Deadly, mortall.

Funestus
Fatalis
Exitiosus
Pestiferum
Mortiferum
Pernicios us
Pestifer
Mortifer

Cedens

Cedens ad mortem
Lethalis
Infestus.

To put to death, execute, or kill, &c.

Neci dedere
Interimere
Vitam adimere
Morte afficere
Ad pernitiem vocare
Luce priuare
E finibus naturæ exterminare
Securi ferire
Decollare
Capitaliter plectere
In crucem { agere / tollere.

To haue dealing, trading, or trafficke with.

Negotium
Commercium } habere cum.
Rationes
Multum exercere mercimonium
Negotiari cum quo.

To debarre, or keepe backe.

Ab aditu prohibere
Arcere
Propulsare } quem.
Detinere
Excludere
Cohibere ab optato.

To debase, or disgrace a man, &c.

Prosternere
Abjicere
Obscurare
Deterrere
Deprimere in tenebras
Honorem alicuius minuere
A dignitate excludere
Eleuare
Decus extinguere
Laudes obterere
Multis annumerare
In infimum ordinem conjicere
Facile contemnere
Alicuius dignitatem opprimere
Res gestas verbis extenuare.

To debate, or reason, to intreat of, or handle.

Agitare
Persequi
Disceptare
Pertractare
In manibus habere
Ratiocinari
Agere } de re.
Verba facere

Debate, contention, disagreement.

Dissidium
Controuersia
Concertatio
Rixa
Contentio
Digladiatio.

To worke debate betweene, or to set at variance.

Lites serere inter
Consensum conuellere

Inter

Inter ſe committere
Scintillas contentionis accendere
Amicitiam diſcindere
Fraternam coniunctionem tollere
Concordes diſtrahere
Amicitias diſſoluere.

To be in debt, or in other mens bookes, &c.

In ære alieno eſſe
Multum debere
Obæratus
Ex ære alieno laborare
Ære alieno opprimi
In alicuius nominibus eſſe
Beneficijs alicuius diuinctiſſimus eſſe
Magnæ pecuniæ vim debere.

To pay, or to diſcharge debts.

Ex ære alieno exire
Nomina diſſoluere
Debita ſoluere
Suis nominibus ſatisfacere
Dependere quod debet.

Decayed, or ruinous.

Ruinoſus
Labans
Collapſus
Vitium faciens
Vitioſus
Ruinæ proximus.
Conuulſus
Debilitatus.

A decay, weakning.

Imminutio
Labefactatio
Defectus
Infirmatio.

To decay, decreaſe, to fade, or fall away.

Occidere
Abire
Perire
Euaneſcere
Defloreſcere
Diffluere
Pati diminutionem
Deficere
Contabeſcere
Dilabi
Effluere.

Decayed, damnified, impouerished.

Iacens
Attenuatus
Imminutus
Ad vltimam pené fortunam redactus
Ad inopiam redactus
Paupertate attritus
Ære alieno laborans.

To deceiue, or to beguile.

In fraudem inducere
Fallere
Decipere
Verba dare
Deludere
Fraudare
Fruſtrari

Circumuenire
Ludificari
Arte tractare
Circumscribere
Illudere
Imponere } alicui.

Deceitfull, false, vntrustie.

Perfidus
Falsus
Infirmus
Infidus
Infida & infesta omnia faciens.

Deceit, or guile, &c.

Vafrities
Dolus
Fraus
Perfidia
Impostura
Insidiæ
Fallacia
Ars
Strophæ.

Deceitfull, guilefull, &c.

Dolosus
Perfidus
Insidiosus
Fallax
Mendax
Non credendus
Impostor
Fraudulentus.

Deceitfully.

Fallaciter
Perfide
Dolose

Mendaciter.

To decease, die, or to yeeld vp the ghost.

Vitam reddere
Spiritum edere
Mortem oppetere
Vsuram lucis amittere
Animum efflare
De statione & præsidio vitæ decedere
Mortem cum vita commutare.

To decide, or end a controuersie, &c.

Definire
Cognoscere
Finire
Concludere
Expedire } lites
Dijudicare
Transigere
Dirimere
Componere } causas controuersias.
Statuere
Litigantes reconciliare
Decidere.

Deciding, or determination.

Expositio
Definitio
Disceptatio
Agitatio
Determinatio
Dijudicatio
Conclusio
Peroratio
Diremptio } causæ.

To

To decke, adorne, trimme.

Decus & Venerem rebus conciliare
Exornare
Expolire
Excolere
Decorare
Insignire.

A decking, adorning, trimming.

Exornatio
Cultus
Expolitio
Ornatus
Decoris adiunctio.

To declare, or shew.

Declarare
Enuntiare
Demonstrare
Indicare
Exponere
Expromere
Patefacere
Proloqui
Aperire
Explicare.

A declaration, or shewing.

Enuntiatio
Declaratio
Explicatio
Explanatio
Expositio
Demonstratio
Indicatio.

To decline, or fall away.

Relabi
Recedere
Exuidere
Deficere
Descisscere
Se auertere ab.

A declining, or falling away from.

Defectio
Recessio
Relapsus
Descisio
Declinatio
Apostasia.

A declining, or shunning, an auoiding, or vitation, &c.

Fuga
Vitatio
Declinatio
Elusio
Effugium
Cautio
Eluctatio.

To decline, or goe backeward.

Reflectere
Regredi
Retro cedere
Deficere
Degenerare
Se auertere ab
Referre pedem.

To decline, auoid, or shunne.

Auertere malum

Declinare
Vitare
Effugere
Elabi
Emergere
} quid.

Deere, or much loued, and eſteemed.

Charus
Perdilectus
} gratioſus.
Omnium bonorum præſidio munitus & armatus
Plurimis mortalibus charus & iucundus
Præſidio multitudinis conſtipatus.

To dedicate to a man, to conſecrate vnto, or to entitle to.

Inſcribere
Dedicare
Nuncupare
Conſecrare
Deuouere
} quid alicui.
Sub nomine alicuius emittere.
Offerre alicui.

A deed, fact, action.

Actio
Factum
Facinus
Res geſta.

Deere, or at an high rate, or price, coſtly.

Magnâ mercede emptus
Pretioſus
Charus
Multis nummis vænit
Magnis pecunijs conſtat
Magno conſtans.

To defame, or ſlander.

Infamare
Dedecorare
Calumniari
Ignominiosè notare
Maledicè inſectari
Dedecus alicui imprimere.
Adducere in vituperationem
Famam alicuius contaminare
Æſtimationem alicuius diminuere.

To deface, or cancell.

Delere
Abrogare
Irritum reddere
Conuellere
Obliterare
Deformare
Expungere.

To defeat, or diſappoint, a purpoſe.

Eludere
Fraudare
Fallere
Deficere
Auertere
Retardare
Occurere
Quo minus fiat impedire.

Defective, comming ſhort, maimed, wanting.

Mancus

Mu-

Mutilus
Imperfectus
Elumbis
Enervus
Decurtatus
Defectu laborans
Claudus.

To defend or to maintaine against, &c.

Patrocinari, Fauere, Assistere } alicui.
Defendere
Tueri omni ratione
Vindicare
Patrocinium suscipere
Propugnare
Ex alicuius partibus stare
Sustentare, Tueri, Subleuare } quem.
Subsidio, Presidio } esse.

A defence vnto, a safegard, ayde, or countenance, &c.

Præsidium
Defensio
Patrocinium
Asylum
Columen
Tutela
Fauor
Protectio.

A defender, or vpholder of a purpose.

Defensor
Vindex
Patronus
Propugnator
Vltor alicuius iniuriarum.

A defenced place, a fortified place, or a Skonce.

Munimentum
Locus munitus
Castellum
Propugnaculum
Asylum
Turris
Refugium
Loca sepra & munita
Præsidium
Acropolis

To deferre or to delay, &c.

Procrastinare
Proferre
Rejicere
Producere
Moram injicere
Prorogare
Retardare
Suspendere
Comperendinare
Extrahere
Longius dueere
Differre
Protrudere
Ampliare
Morari
Protrahere
In aliud tempus differre.

To defie, contemne, or haue in detestation, &c.

Contemnere

Detestari
Exibilare
Asternare
Detestationi habere
Despicere
Bellum indicere rei
In nullo numero habere
Auersari aliquem
Hostili animo esse in aliquem
Se alicui opponere.

Defiance, challenging, pronocation.

Prouocatio
Indicta inimicitia
Irritatio ad pugnam
Euocatio ad certamen.

To define, or to shew the nature of a thing.

Definire rem
Ex genere & forma demonstrare
Vim rei enucere & aperire
Ostendere quid sit res.

To defile, or infect, to staine.

Contaminare
Inquinare
Inficere
Polluere
Maculare
Fœdare
Maculas aspergere
Violare
Conscelerare
Scelere peruertere
Funestare.

To define, or determine, to discusse, &c.

Definire
Explicare
Expedire
Dirimere
Componere
Perorare
Euoluere
Pertractare
Enarrare.

To deflower, dishonest, vitiate,

Constuprare
Comprimere
Violare
Corrumpere
Vim afferre alicui
Expugnare } pudicitiam.
Eripere }

Deformed, mishapen, or disfigured, &c.

Informis
Deformatus
Portentosus
Monstrum
Vastus
Longè abest a pulchro
Fœdus
Immanis
Monstrosus
Vitiosus aspectu.

To deforme, disgrace, or deface.

Deformare

Dede-

Dedecorare
Ignominia afficere
Labem inurere
Imminuere alicujus existimationem
Slpendorem alicujus obscurare
Res gestas verbis extenuare.

To defraude, couſen, beguile a man.

Intercipere, Invertere } quid ab.
Emungere quem pecunia
Fraudare
Dolo circumvenire
Ludificari.

To degenerate, or to grow out of kinde.

Degenerare
A parentum vestigijs recedere, vel resilire
A via majorum deflectere
Messem virtutis amittere
Non persistere in pristinis moribus
Ab incæpto cursu deflectere.

To dilliberate, vide, *to consult.*

To degrade, or put out of his office, to discharge, &c.

Ornamentis spoliare
Ex honoris possessione dejicere
Exauctorare
Ab imperio remouere
De gradu deturbare

Hæreditate, Honore, Dignitate } privare, depriuare, orbare.
Munere, Officio } auertere.
De Reipub. præsidio demouere
A gubernaculis repellere
Abdicare magistratu.

A degree, or assent in dignitie.

Gradus
Dignitas
Ascensus honoris
Splendoris accessio.

To dehort, or disswade, &c.

Dehortari
Dissuadere
Absterrere
Ab instituto abducere
A re aliqua aliquem } reuocare, deterrere.
Reflectere ab
A proposito argumentis deducere
In aduersam partem traducere.

A dehortation, or disswasion.

Dissuasio
Dehortatio
Inhibitio
Reuocatio
In contrariam partem retractio
Ad oppositam partem inuitatio.

A delay, or lingring, a driuing off, or prolonging.

Mora
Procraſtinatio
Prolatio
Tarditas
Dilatio
Comperendinatio
Rejectio
Protractio
Prorogatio
Productio
Moræ injectio
Temporis intervallum
Protractatio.

To delay, vide, *to deferre.*

Differre
Protrahere
Prorogare
In aliud tempus rejicere
Procraſtinare.

Delicate, coy, nice, effeminate.

Delicatus
Mollis
Effœminatus
Voluptuarius
Facilis ad res
Enervatus
Muliebris
Libidinoſus
Omnes ſuauitates conquirens
Fauiò ad voluptates propenſior
Omnia voluptate metiens.

Delicates, dainties, fine faire.

Deliciæ
Lautitiæ
Cupediæ
Menſæ ſecundæ
Opiparæ dapes
Conquiſitiſſimi cibi
Delicatiores epulæ.

A delay, or lingering, a deferring, or putting off, &c.

Mora
Tarditas
Prolatio
Procraſtinatio
Dilatio
Prorogatio
Productio
Comperendinatio.

Delicate, daintie, fine.

Lautus
Opiparus
Magnificus
Conquiſitiſſimus
Quæſitiſſimus
Delicatus
Palato gratiſſimus.

To delight, or ioy, or glad a man, &c.

Summam iucunditatem afferre
Motum dulcem afferre
Lætitiâ (aliquem) cumulare
Gaudio explere
Suauitate perfundere
Gaudio cumulare
Iucunditate afficere
Delectatione retinere
Dulcedine delinire
} animum alicuius.

Ob-

Oblectare
Delectare
Recreare
Exhilarare } aliquem.
Consolatione permulcere
Non mediocrem consolationem afferre alicui.

Delight, or solace, &c.

Delectatio
Voluptas
Gaudium
Lætitia
Iucunditas
Recreatio
Hilaritas
Oblectamentum
Solatium.

Delightsome, or gladsome.

Iucundus
Delectabilis
Gratus
Cordi
Voluptati } est.
Delectationi comparatus.

To deliuer out of danger, to rid, or set, &c. to free from danger, &c.

E periculis eripere vel eximere
Vindicare è seruitute
Exoluere
Extrahere
Expedire } aliquem.
Ex angustijs educere
A malis liberare
Afflictis salutem afferre
Periclitanti succurrere.

Deliuerance, health, or safetie, saluation, or libertie.

Salus
Liberatio
Libertas
Vindicatio.

To deliuer, or to giue to.

Reddere
Dare
Tradere
Redhibere
Deferre } alicui.

A Deliuerer, or Sauiour.

Vindex
Liberator
Pater patriæ
Conseruator
Saluator
Salutis auctor
Assertor libertatis.

A deliuerance, or sauing from danger.

Abstractio è malis
Exemptio ab incommodis
Eductio ex angustijs
Vindicatio è seruitute
Mali { depulsio / auersio.
Libertatis assertio
Extractio ex discrimine.

To deliuer out of prison.

Dimittere è custodia

Libe-

Liberare è vinculis
Educere è carcere
Vinctum dimittere.

To delude, deceiue, or blinde.

Dolis deludere
Vana ſpe producere
Obſcura ſpe & cæca expectatione inescare
Inani ſpe lactare
In falſum gaudium inducere
Fallere
Imponere
Decipere.

To demand, or aske, &c.

Rogare
Requirere
Flagitare
Poſtulare
Percontari
Quærere
Interrogare
Repetere.

A demonſtration, or a ſignifying, a ſhewing, a ſigne, or ſometime a proofe, a token, &c.

Signum
Demonſtratio
Declaratio
Argumentum
Documentum
Pignus
Monimentum
Significatio.

To denie a man, to ſay him nay, &c.

Negare } quid
Denegare } alicui.
Obſecrationem alicuius repudiare
Contrarium affirmare
Securim injicere petitioni
Reſiſtere precibus alicuius
Repellere
Refragari petitioni.

To depaint, deſcribe, delineate, anatomize.

Viuis coloribus } depingere.
Graphice }
Pulchre delineare
Lucide exprimere
Adumbrare in ſermone
Diſtincte } tractare.
Partite }

To depart from a place, or from one place to another, &c.

Diſcedere
Migrare
Recedere
Abire
Relinquere
Deſerere
Commouere ſe loco
Locum frequenter mutare.

A departure from a place.

Diſceſſus
Migratio
Abitio

Loci

Locimutatio.

To depart, or die, to ende and finiſh his life, &c.

Interire
Mori
E vita diſcedere
Diem obire
Vitam cum morte commutare
Occidere
Vitam finire
Mortem oppetere
Vitam terminare
Transfigere } ætatem.
Perficere }
Morte occumbere
Fato fungi.

A departing, ending of life, death, dying, &c.

Obitus
Mors
Nox
Spiritus expiratio
Extremus vitæ dies
Vitæ terminatio
Vitæ exitus.

To depend vpon a man, or flie vnto.

Pendere ex aliquo
Niti potentia alicuius
Ad præſidiũ alicuius confugere
Omnem ſpem reponere in
Se ad alicuius authoritatem cõferre
Ad voluntatem accommodare
Maximam ſpem habere in
Salutem ſuam alicui committere.
Se tutelæ alicui commendare
Omnia ſua præſidia repoſita habere in aliquo
In fidem & patrocinium alicuius ſe conferre
Alicuius præſidia confidere
Omnia ponere & conſecrare in aliquo.

Depending, ſtaying, or building vpon, and truſting to.

Nixus } aliquo.
Fretus }
Fultus }
Confiſus
Pendens ab aliquo
Sui præſidij } ſpem { collocans
Suæ defenſionis. } { habens.
{ reponens

A dependance, agreement, or connexion of one place with another.

Cohæſio
Series
Rerum connexio
Rerum ordo, & conſequutio
Ex certa lege connexio

A ſuit depending, or hanging in the law.

Sub iudice lis eſt
Lis indeciſa
Controuerſia nondum explicata.

To

To depose, put downe, degrade,

Tribu mouere
Deponere
Dignitate exuere
Munere abdicare
De gradu deturbare
Exauthorare
Ordine mouere
Honoribus priuare
A loco dimouere
A dominatu depellere
A gubernaculis repellere
Summouere a Repub.
Potestatem authoritatem alicui eripere.

A deposing, putting downe, or degrading.

Deiectio
Exauthoratio
Abdicatio
Honorum priuatio
Potestatis ereptio
A gubernaculis repulsio
Ornamentorum dignitatisque detractio.

To deprave, or slaunder, &c.

Ignominose notare
Maledice & petulanter aliquem verbis insectari
Invehi in aliquem
Notis stigmatum deprauatum reddere
Derogare } alicui.
Detrahere }

Labem alicujus dignitati inferre.
Dehonestare } quem
Deformare }

Depravation, or slaunder.

Opprobrium
Dedecus
Contumelia
Convitium
Obtrectatio
Falsa criminatio.

Deprived, or bereft of, or spoiled, &c.

Priuatus
Spoliatus
Orbatus
Exutus
Nudatus
Vidua tus } re
Exinanitus }
Cassus }
Vacuus }

To deprive of his honurs, or put one down from his dignities.

Loco mouere
Honoribus priuare
Dignitate exuere
Summouere ab officio
Authoritatem redimire alicui.
Exauthorare.

Vide plura in deposc.

A deputie, substitute, Vicar.

Vicarius

Lo-

Locum tenens
Qui vices gerit
Aſcriptitius
In locum alicuius ſubſtitutus.

To deride, to mocke, &c.

Deridere
Ludibrio exponere
Exſibilare
Ludificari
Illudere
Irriſione ludere
Pro ludibrio habere
Petulantibus facetijs perſtringere
Subſannare.

To derive, or conney vnto, to continue vnto, &c.

Diffundere
Propagare
Tranſmittere
Poſteritati commendare
Deriuare.

To deſcant, or to play vpon a matter, to handle it diuerſly.

Variè, Minutius } tractare.
Eandem rem dicere commutatis verbis & ſententijs
Alijs & alijs verbis rem eandem oſtendere
Enucleatius diſputare de.

Deſcended, or ſprung from.

Progenitus
Genitus
Ortus
Creatus
Natus } aliquo.
Editus
Satus
In lucem editus
Stemma, Originem, Genus } ducens, trahens, repetens.

A deſcent of kindred, pedegree, ſtocke, &c.

Stirps
Genus
Propago
Progenies
Cognatio
Origo
Familia
Stemma.

To deſcribe, or draw out, &c.

Deſignare calamo
Deſcribere
Delineare
Effingere
Adumbrare
Penecillo exprimere
Depingere.

A deſcription, or declaration, a paterne, or definition, &c.

Delineatio
Deſcriptio
Definitio
Adumbratio
Depictio
Idea.

A man deseruing well of the Common-wealth, &c.

Optimè meritus
Excellentissimis meritis in rempubl.
Insigni in patriam beneuolentia
Salutis & libertatis reipublicæ vindex
Meritis in remp. singularibus
In reip. maximis & grauissimis causis cognitus.

A merit, or desert, a good turne, &c.

Meritum
Beneficium
Officium
Gratia
Donum.

To deserue well of a man, to binde him, or make him beholden vnto him.

Vetera merita nouis cumulare
Bene
Preclarè } de aliquo.
Optimè mereri
Excellentibus meritis quem sibi obnoxium reddere
Innumeris beneficijs aliquem sibi obligare & obstringere
Inire gratiam ab aliquo
Homines suis donis sibi deuincire.

Deseruedly, iustly, not without cause.

Iure
Iustè
Meritissimè
Non iniuria
Non sine causa
Æquissimè.

To desire, or beseech a man, &c.

Orare
Obsecrare
Obtestari
Expetere
Supplicari alicui
Demissimè rogare
Humillimas preces alicui fundere

A desire, or request, &c.

Petitio
Postulatum
Votum
Precatio
Rogatus
Rogatio
Supplicatio
Desiderium.

A desire, or longing after.

Desiderium
Studium
Auiditas
Cupiditas
Sitis
Inflammatus ardor
Anhelatio
Appetitus
Expetitio.

Desirable, or to be desired.

Desiderandus

Experi-

Expetibilis
Optabilis
Per se expetendum
Desiderabilis
Quærendus
Petendus.

Desirous of a matter.

Percupidus
Auidus
Appetens
Expetens
Studiosus
Sitiens
Cupidissimus
Miro rei desiderio tentus
Appetentissimus
Inflammata cupiditate raptus
Exoptans, Desiderans } valde rem.

To desire, wish, or long for, greatly to expect, or looke for.

Expetere
Exoptare
Desiderare
Auere
Concupiscere } rem.
Expectare
Sitire
Desiderio rei teneri
Rei desiderio flagrare & laborare
Mirifico studio rei flagrare
Percupere quid
Magno studio rei incendi.

Desirously.

Cupide
Scienter
Ardenti
Summo } desiderio.
Auide
Perlibenter
Exoptato.

Desolate, or ruinated and decayed.

Dirutus
Prostratus
Deformatus
Deletus
Euersus
Vastatus
Deiectus
Oppressus
Collapsus
Debilitatus
Vitium faciens
Ruinosus.

Desolation, or destruction.

Solitudo
Vastatio
Deletio
Extinctio
Euersio
Vastitas
Rudera
Interitus
Excidium.

To make desolate.

Vastare

Destruere

Destruere
Ad solitudinem conuertere
Ferro & flamma populari
Delere
Diruere
Perdere
Solo æquare.

A desolate, or solitarie place.

Locus vastus, horridus, inultus, vacuus
Solitudo
Secessus
Domus ab arbitris remota.

To despaire of a thing, or to dread the end of, &c.

Desperare
Dubitare
Diffidere
Hæsitare
Omnem spem abijcere
Absorberi mali expectatione
Ad desperationem adduci
Eventum valdè metuere.

A desperate rascall, or villaine.

Desperatè malus
Extremè sceleratus
Plenus inconsideratissimæ & amentissimæ temeritatis
Ad quæuis maleficia pronus & præceps
Profligatissimus
Deploratissimus } homo.
Perditissimus
Nobilitatus flagitijs.

Despite.

Contumelia
Malignitas
Malitia
Inuidia
Nocendi cupiditas.

Despised, or contemptible, &c

Vilis
Neglectus
Abjectus
Contemptus
Demissus
Fastidijs adhærescens
Nullius existimationis esse
Nullo loco habitus
Ab omnibus spretus.

To despise, or contemne a man.

Contemnere
Despicere
Abjicere
Spernere
Negligere
Non curare
Aspernari
In nullo numero haberi
Minimè curare
Pro derelicto habere
Vili pendere
Pro nihilo reputare
Despicari.

Despightfully, maliciously, or contemptibly, &c.

Contumeliosè
Ignominiosè

Mali-

Malitioſe
Maledice
Virulente
Acerbe & auſtere
Aſperè
Parato ad nocendum animo
Iniurioſe
Indignis modis.

To deſpite a man, to owe him an ill turne.

Maleuolo animo eſſe in quem
Male cogitare alicui
Læſum cuperè
Inſidiare alicui
Quærere nocendi occaſionem
Infeſtis oculis intuerì
Ægre ei facere contendit
Omnia moliri contra.

A diſpiſing, contemning, or ſetting naught by any thing.

Contemptus
Neglectio
Deſpicatus, us. } rei.
Deſpectio
Vilis æſtimatio

To deſtroy, ruinate, or ouerthrow.

Euertere
Delere
Extinguere
Vaſtare
Excindere
Perdere
Conficere
Malè perdere
Exanimare
Deſtruere
Sternere
Dejicere
Diruere
Opprimere
Demoliri.

Deſtruction, or ruine, euerſion, extinction, &c.

Euerſio
Ruina
Excidium
Occaſus
Pernicies
Exitium
Vaſtitas
Interitus
Clades
Cædes
Oppreſſio
Extinctio
Subuerſio.

To detaine, or withhold from,

Detinere
Arcere
Inuſtè vſurpare
Non { reddere / reſtituere } quid alicui.
Inuito vero domino ſibi teſeruare
A vero poſſeſſore abalienatum
Ad ſuos vſus adiungere
Excludere aliquem
Prohibere
Suſpendere
Re, rimere } aliquem.

Interdicere suis bonis.

To determine, or discusse a matter.

Expedire
Definire
Dissoluere
Concludere
Statuere
Componere
Dirimere
Diiudicare
Euoluere
Disceptare
Determinare
Examinare
Discutere.

I am determined, or I am purposed.

Constitutum
Deliberatum
Certum
Propositum
Decretui
} est mihi.

Constitui
Deliberaui
Proposui
Nihil est mihi deliberatius quam.

To detest, or hate, &c.

Detestari
Spernere
Contemnere
Odio habere.
Abhorrere ab aliquo
Infestis oculis intueri
Horrere aliquem
Quam longissime diffugere
Auersissimus esse ab.

Detestible, vile, abominable.

Detestabile
Maxime fugiendum
Nefarium
Execrandum
Horrendum

A determination, or discussing of a matter, cause, or controuersie.

Decisio
Disceptatio
Diremptio
Dijudicatio
} litium

To deuise, inuent, or find out.

Excogitare
Comminisci
Ex se fingere
Artifex rei esse
Inuenire
Formare
Concipere
Ingenio suo fabricari
Commentari
Meditari.

A deuice, inuention, or policie.

Figmentum
Commentum
Ingeniosum
Machina
Inuentum
Ingenij fabrica

Arti-

Artificium
Techna
Astutia.

The deuill.

Diabolus
Dæmon
Satanas
Cacodæmon
Generis humani hostis infensissimus.
Princeps aeris & mundi.

To deuise, muse, or to meditate vpon a matter.

Meditari
Deliberare } de re.
Attentius cogitare
Rem { expendere. considerare.
In rei contemplatione versari
Rem speculari.

Deuoted vnto a man, or greatly bounden, &c.

Deditus
Addictus
Deuotus
Deuinctus
Obæratus } alicui.
Addictissimus
Obligatissimus
Deditissimus
Omnia debens
Beneficiarius alicui.

A deuout person, or ouerzealouse affected towards prayer and Religion.

Sanctus.
Pius
Religiosus
Feruenti in Deum pietate
Deo penitus addictus
Deo deditus.

To Deuoure or consume, to spill or scatter.

Deuorare
Profundere
Consumere inutiliter
Dissipare
Perdere
Abligurire
Prodigere
Amittere
Dispergere
Ad vanos vsus conuertere.

Deuotion, zeale, feruent pietie.

Zelus
Pietas
Deuotio
Religionis ardor.

To deuide, or distribute into parts, &c.

Dispertire
Distribuere
Diuidere } in { partes, vel membra.
Digerere
Secare
Describere
Distrahere
Diuellere
Plurimis & singularibus beneficijs (ab aliquo) affectus.

Diet, manner of feeding, foode.

Diæta
Victus
Victus ratio
Alimentum
Cibus
Pastus
Penus
Esca
Omnia ad victum necessaria.

Difference, or distinction.

Discrimen
Differentia
Dissimilitudo
Delectus
Distantia
Distinctio
Diuersitas
Disparitas
Inæqualitas
Discrepantia.

To vse for his countrie.

Mortem pro patria opportere
Vitam pro patria { consumere / profundere / contemnere / amittere }
Objicere / Offere { caput pro { salute / libertate } patriæ }
Nullus impetus, & nullum vitæ discrimen pro patria vitare
Se in medios hostes pro salute patriæ inijcere
In flammas irruere pro patriæ defensione
In hostilem impetum objicere pro patria.

To die, or end his life, &c.

Vitam { exhalare / expiare / edere }
Spiritum emittere
Occidere
Mortem obire
E vita discedere
Extingui
E viuis migrare
Vitam cum morte commutare
Interire
Mortem cum vitâ commutare
Diem obire
Vitæ curriculo decedere
Vitam defungi.

Much differing from.

Variat à re
Multum differt / Valde discrepat } à.
In multiplici differentia versatur
Dispar
Dissimilis / Dissentaneus } rei.

A difficult, or hard matter to be vnderstood.

Res multiplex & obscura
Res latens & inuoluta
Sensus prætervolans
Longe ab imperitorum intelligentia remotus.

To

To digresse, wander, or erre from his matter.

Digredi } à re
Aberrare }
Declinare } à causa.
Deflectere }
Extra præpositum diuagari.

Diligence, or endeuour, labour, trauell, paine, &c.

Diligentia
Solertia
Industria
Vigilantia
Cura
Sedulitas
Assiduitas
Conatus
Studium
Nauitas.
Sudor.

Diligent, industrious or painfull.

Industrius
Navus.
Sedulus
Studiosus
Diligens
Solers
Impiger.

To doe his vtmost diligence.

Omnes neruos intendere.
Negligentiæ offensionem vitare
Summe in re aliqua elaborare
In opere non cessare

To diminish or little, to make small, or lesse, &c.

Diminuere
Extenuare
Eleuare
Detrahere de re
Minorem (rem) facere
Adimere de.

Diligently, carefully, laboriously.

Diligenter
Studiose
Accurate
Singulari industria
Elaborate
Sedulo

A diminishing, or lessening.

Extenuatio
Diminutio
Decessio
Detractio

To direct vnto, &c.

Dirigere
Referre
Informare
Viam commonstrare
Digitos ad locum intendere
Remittere } aliquem
Deducere }
Præuius ire alicui
Semitam ostendere
Manu ducere quem ad.

A direct course or way to.

Via proxima & compendaria ad

Via facilis & expedita
Cursus apertus
Aditus patefactus } ad.

Directly, without circumstances, plainely, &c.

Directe
Plane
Conspicue & evidenter
Sine circutione
Sine ambagibus
Absque mora
Expedite
Celeriter & expedite.

A direction, rule, or light.

Norma
Præscriptum
Regula
Canon
Manuductio } ad
Facis prælatio }
Lucis accensio
Præceptum
Amussis
Institutio.

To disable a man, or deprive him of power and meanes.

Potentia priuare
Eripere alicui rei bene gerendæ facultatem
Exarmare.

To disagree, or to iarre among themselues.

Dissidere
Discordare
Simultates alere
Dissentire
Sensibus non congruere.

Disallowed, or misliked.

Improbatus
Damnatus
Vituperatus
Reiectus
Repudiatus.

To disallow, or disclaime, &c.

Abrenuntiare
Abnegare
Abdicare
Nullo modo agnoscere
Auersari
Procul à se repellere
Diffiteri
Nuntium (rei) mittere.

To disagree, or dissent from.

Dissentire
Dissidere
Discordare
Multum aliter sentire
Inter se non conuenire
Dissidiari
Voluntatibus discrepere
Diuersissime sentire

Disagreeing, or difference.

Discordia
Factio
Schisma
Iurgium
Dissensio
Controuersia
Discrepantia voluntatum.

Diui-

Diuiſio.

To diſable or abaſe, &c.

Proſternere.
Abjicere.
Minuere.
Extenuare.
Eleuare alicuius vim.
Deprimere.
Deſpectum reddere.
Alicuius vires & facultatem deterere.
Authoritatem alicuius frangere.

To Diſallow, diſlike, diſcommend.

Improbare.
Damnare.
Reprehendere.
Iniquo animo ferre.
Abhorrere à quo.
Auerſari quid.
Diſparitas.
Inæqualitas.
Diſiunctio.
Contrarietas.
Delectus.
Diſtinctio.

Diſallowed, diſliked.

Improbatus.
Damnatus.
Reprehenſus.
Rejectus.

To Diſappoint, or deceiue.

Præcidere ſpem.
Repellere inde quò quis ferri queat.
Fruſtrati quem ſua expectatione.
Spem alicuius eludere.
A ſcopo depellere.

To Diſciplinate, nurture, breake.

Erudire.
Verberibus in officio continere.
Inſtituere.
Mores informare.

To Diſcerne, or diſtinguiſh.

Diſtinguere.
Internoſcere.
Dijudicare.
Delectum facere.
Diſcrepantias rerum notare.
Diſcernere.
Diuidere.
Diſparare.

A diſcerning or diſtinguiſhing.

Diſcretio.
Diſcrepantium obſeruatio.
Dijudicatio.
Diſcriminis agnitio.
Diſtinctio.
Delectus.
Differentia.
Internotio.
Separatio.

To diſcharge or execute, &c.

Exequi.
Obire.
Explere.

Absoluere
Effectum reddere
Perficere
Exercere
Facilitare.

To discharge, to free, or absolue a man, &c.

Absoluere
Exoluere
Liberare
Expedire
Leuare
Vindicare
Asserere
Dimittere
} quem.
Immunem præstare.

To disclose, discouer, or reueale.

Aperire
Denudare
Patefacere
Indicare
Nihil rectum nihil occultum esse patitur
Recludere
Prodere.

To discomfit, to dishearten, or discourage.

Frangere animum alicujus
Desperatione debilitare
Pusillanimos reddere
Languorem alicui afferre
Inclinare quem timore
Spem omnem eripere alicui.

Discommodtie, disprofit, or losse, &c.

Incommodum
Malum
Damnum
Iactura
Detrimentum
Invtilitas
Infortunium.

Discontentment, distaste, dislike of.

Offensio
Querela
Displicentia
Fastidium
Odium
Improbatio
} rei.

To discontent, distaste, displease.

Offendere
Displicere alicui
Tædium
Querelam
} alicui parere.

To discontinue, or intermit.

Intermittere rem
Cessare à re
Intervallum aliquod afferre.

Discontent, offended, or grieued with, &c.

Offensus
Commotus
Querulus
Minimè rei acquiescens
Queribundus
Ægrè & molestè ferens

Ne-

Nequaquam contentus
Iratus
Succenſus

To diſcouer, or reueale, &c.

Patefacere
Indicare
Aperire
In lucem proferre,
Illuſtrare
Reuelare
Omnibus notum facere
Diuulgare.

A diſcouering, or manifeſtation.

Indicatio
Patefactio
Manifeſtatio
Illuſtratio
Reuelatio
In lucem productio
Prolatio
Declaratio
Diſſipatio.

To diſcountenance, or diſgrace a man.

Infamare
Dedecorare
Honore indignum declarare
Honoribus priuare
Authoritate & potentia opprimere
Minis & pœnis deterrere, quo minùs
Aduerſari voluntati alicuius.

To diſcourſe, or treate of.

Agere
Diſſerere
Loqui
Verba facere
Explicare
Sermonem habere
Diſceptare
Tractare
Diſputare.

A diſcourſe, treatiſe, or diſpute of.

Tractatio
Diſputatio
Diſſertatio
Explicatus, us.
Dialogus.

To diſcourage, &c.

Animi magnitudinem infiacere.
Exanimare
Perterrefacere
Infringere animum
Languorem afferre
Deterrere
Retardare alicuius conatus
Debilitare metu.

Diſcord, or contention.

Contentio
Diſſidium
Diſcordia
Diſſenſio
Diſſidentia
Factio
Lis
Iurgium
Simultas.

To appeaſe or aſſwage diſcord.

Animorum metus extinguere.
Diſcordiam tollere.
Lites componere.
Simultates delere.
Sopire diſſenſiones.

To ſet diſcord betweene men.

Homines inter ſe committere.
Societatem hominum evertere.
Lites ſerere inter.
Amicitiam diſſuere & diſcindere.
Diſſociare homines.
Scintillulas contentionum excitare.
Diſſidia & diuorcium facere.

To diſcredit himſelfe, &c.

In dedecus incurrere.
Suam authoritatem imminuere.
Aliquid de exiſtimatione deperdere.
Dedecus & offenſionem ſuſcipere.
Fontem perennis ſuæ gloriæ perdere.
In vituperationem venire.
In dedecus incutrere.

A diſcredit to a man, &c.

Ad famam ſordidus.
Vituperationi eſt.
Infamis.
Ignominioſus.
Parum honeſtus.
In alicuius contumeliam redundans.
Aliquo indignum.
Contumelioſum, Criminoſum, Invidioſum. } alicui.

To diſcredit, diſgrace, or deface a man.

Maculam ignominiæ alicui inurere.
Authoritatem & exiſtimationem alicuius minuere.
Probitatis opinionem detrahere.
Nomen alicuius ſordibus inquinare.
Decus adimere alicui.

Diſcreet, prudent, or wiſe, &c.

Prudens.
Conſideratus.
Sapiens.
Temperatus.
Cautus.
Conſultus.
In omni iudicio elegans.
Omnia ratione & conſilio agens.
Prouidentiſſimus.

Diſcreetly, wiſely, prudently.

Prudenter.
Sapienter.
Cordatè.
Sobriè.
Temperatè.

Co-

Cogitate
Consi erate
Matura deliberatione adhibita.
Moderate
Summa ratione.

Discretion, or consideration, &c.

Prudentia
Consideratio
Iudicium
Ratio
Sapientia
Sophia
Phronesis
Di retio
Consilium
Delectus

To discourage a man, or dissuade a man.

Deterrere
Exanimare
Perterrefacere
Infringere animum.
Languorem afferre alicui
Animi magnitudinem infiecte re
Metu debilitare
Dissuadere
Spem perficiendi alicui adimere.

To discusse, vide to decide, or determine, &c.

Enucleare
Enodare
Explicare.
Expedire
Excutere
Definire
D judicare.

A disease, maladie, a distemper in the body,

Morbus
Malum
Invaletudo
Offensio corporis
Infirmitas valetudinis
Ægrotatio
Mala corporis temperies

Diseased sicke.

Oraui morbo implicitus
Vlcerosus
Æger
Ægrotus.
Morbo { tentatus / affectus / implicitus }

Disdainefull, or with scorne, and contempt.

Cum contemptu
Fastidiose
Contumelioſe
Delicatule
Superbe

To disdaine, or contemne.

Fastidire
Auersari.
Contemnere.
Detestari
Irridere
Deridere
Insultare

Illu-

Illudere
Despicere

Disdainfull, scornfull, or proud

Delicatus
Fastidiosus
Vultuosus
Contemptor aliorum
Spector
Superbus
Arrogans
Tetricus.

To disgrace, or detract from, to discommend, or dispraise.

Infamem reddere
Nomē alicuius sordibus inquinare
De alicuius existimatione } detrahere.
derogare.
Famæ nocere & officere.
Infamare
Dedecorare
Contumeliosè accipere
Laudi obtrectare
Insigni turpidudine afficere
Deformare
Offendere alicuius existimationem
Crudelitate verborum violare
Infamia notare

Disgracefull vnto, &c.

Ignominiosum
Indecorum
Sordidum
Inhonestum
Contumeliosum
Dignitas exitus non patitur
Turpe
Indignum quoddam
Famam & existimationem vulnerans
Opprobrio alicui.

Disgracefully.

Contumeliosè
Ignominiosè
Cum contemptu.

To grow in disgrace.

Dedecus concipere
In dedecus incurrere
Maculam contrahere.
In vituperationem venire
Gratia excidere
Viri boni nomen & splendorem amittere.

Disguised.

Larvatus
Personatus
Fucatus
Simulatus
Transmutatus
Deformatus
Transfiguratus.

Dishonest, filthie, vnchaste.

Turpis
Infamis
Inhonestus
Impudicus
Flagitiosus.
Contaminatus.

Di-

Dishonestly.

Turpiter
Inhoneſte
Fœde
Impudice
Impure.

To dishonour, shame, &c,

Inglorium & ignobilem reddere
Defamare
Sordibus inquinare
Dedecorare
In vituperationem adducere
Pudore ſuffundere.

Dishonour, or shame, &c.

Ignominia
Dedecus
Indignitas
Contumelia
Labes
Infamia
Famæ contaminatio.

Dishonourable to, &c.

Ad famam ſordidus
Ignominioſus
Vitupera tioni eſt
Inhoneſtum
Turpe
Dignitati alicuius contrarium.
Sordidum
Multum de alicuius ſplendore detrahens.

Dislike, or vnlike, not like to, &c.

Diſſimilis
Diſpar
Quam longiſſime abeſt
Nihil pene affinitatis habens
Duriſſimus } alicui.
Contrarius }
Aduerſus }

Diſloyall, or treacherous.

Infidus
Perfidus
Infidelis
Subdolus
Fidem ſuam violans
Falſus
Inſidioſus
Machinator improbiſſimus
Græcæ fidei.

Diſmayed, amazed, or aſtoniſhed.

Stupefactus
Metu perculſus
Attonitus
Metu exalbeſcens
Animo vehementer fracto & perturbato
Triſtis, & conturbatus
Tremefactus

To diſmay, or aſtoniſh,

Conſternare
Percellere
Attonitum reddere
De mentis ſtatu dimouere.

Diſmembred, mangled, maimed, torne, rent.

Laceratus
Diſcerptus

La-

Laniatus
Mutilatus
Distractus
Dilaniatus
Mancus
Curtatus

Disobedience or stubburnesse.

Contumacia
Pertinacia
Procacitas
Pervicacia
Inobedientia
Obstinatio
Iugi excussio.

Disobedient or stubburn, &c.

Effrænatus
Contumax
Immorigerus
Iugi impatiens
Dicto non audiens
Imperata non faciens.
Refractarius
Inobsequens.

To disobey, &c.

Iussa alicui detrectare
Repugnare
Resistere
Insurgere contra
Imperata non facere
Non auscultare alicui
Se immorigerum ostendere.

A disorder or confusion, &c.

Perturbatio
Confusio
Deformatio } Reipub.
Distributio }
Inversio ordinis
Rerum conturbatio
Ἀταξία.
Transpositio
Peruersio rerum
Disciplinæ & compositionis neglectus.

To disorder or confound, &c.

Perturbare
Confundere
Omnia permiscere funditus
Conturbare
Peruertere
Inuertere
Noctem } rebus afferre.
Obscuritatem }
Permircere.

Disorderly, confusedly, preposterously.

Incomposite
Inordinate
Perturbate
Peruerse
Confuso } ordine.
Inverso }
Incondite
Præposterè.

Disordered, or confounded, &c.

Confusus
Perturbatus
Præposterus
Peruersus

In

Incompoſitus
Incondirus
Tranſpoſitus
Miſtus
Sine ordine & methodo
Inordinatus
Permixtus.

To diſpence, or beare with, &c.

Æque ferre
Tolerare
Licentiam dare.
Indulgere
Gratificari } alicui.
Veniam tribuere
Concedere
Permittere quid alicui.

A diſpenſation or licence to.

Poteſtas
Licentia
Venia
Immunitas
Prærogatiua
Priuilegium
Conceſſio
Permiſſio
Facultas.

To diſpatch or accompliſh, &c.

Conficere
Expedire
Abſoluere
Complere
Peragere
Tranſigere
Perficere
Effectum dare.

To diſplace or degrade, &c.

E loco mouëre
E ſede dimouere
Diſturbare
Imperium abrogare alicui.
Omni dignitate ſpoliare
E loco diſcludere
Ab excelſo loco detrudere
A dominatu depellere
Honoribus priuare
A præfectura deponere.

To diſpleaſe, diſtaſt, offend a man.

Diſplicere alicui.
Offendere
Ad iram prouocare
Irritare.

Diſpleaſing or vnwelcome vnto.

Ingratus
Iniucundus.
Inſuauis
Moleſtus
Odioſus
Ingratus.

To do a man a diſpleaſure.

Nocere
Incommodare } alicui.
Officere
Calamitati eſſe
Lædere
Damno afficere quem,
Obſtare commodis alicuius.

To

To disposse, or order, &c.

Digerere
Dispertire
Ordinare
Dispensare
Collocare
Constituere
Componere
Distribuere.

Well disposed addicted giuen.

Dispositio
Ordinatio
In suo loco collocatio
Methodus
Digestio.

A disposition, or setting in order, of, &c.

Optimis studijs { deditus / addictus.
Optimè à natura informatus
Nihil cogitans nisi cum dignitate coniunctum
Fictus & factus ad virtutem
Probe affectus ad munus suum exequendum
Optime animatus.

Ill disposed, one that taketh ill wayes.

Malis studijs deditus
Proclivis / Pronus { in vitia.
Prauissimis / Distortissimis { moribus.
Male animatus

To dispossesse, or spoile of, &c.

Priuare
Spoliare / Nudare { quem.
Bonis exure
Possessionibus pellere
Nudum relinquere
Impetum facere / Inuadere { in bona alicujus.

Disposed, determined, purposed, or minded, &c.

Certus
In animo habens
Persuasissimus
Decernens
Constituens
Animo propensus ad.
Animatus
Secum habens deliberatum.

Dispositions, or affections.

Affectus
Motus
Animi propensiones
Animi appetitiones
Impetus
Inclinatio.

To dispraise, or discommend, or to blame, &c.

Vituperare
Reprehendere
Culpare
Dedecorare
Carpere
Increpare

Lau-

Laudibus priuare.

To disprosit a man, to hurt him, &c.

Incommodare
Nocere
Damnum afferre
Officere
Iniuria afficere
Lædere
Rationibus alicuius aduersari
Retardare alicuius commoda.

Disprofit, or hinderance.

Detrimentum
Damnum
Iactura
Dispendium
Rei familiaris imminutio.

To disproue, or conuince, &c.

Refellere
Confutare
Improbare
Falsitatis conuincere
Redarguere
Argumentis euertere
Falsum esse docere
Coarguere
Eneruare
Diluere.

A dispraising, or discommending of a person, or thing.

Vituperatio
Reprehensio
Increpatio
Vituperium
Infamatio.

To dispute of, or reason, &c.

Disputare
Disserere
Disceptare
Philosophari
Sermocinari
Ratiocinari
Argumentari
Colloqui
Ratione contendere
Argumentis confligere.

Disputable, or doubtfull, &c.

Anceps
Controuersus
Incertus
Ambiguus
Dubius
Obscurus
In questione versatur.

Disputation, or communing of.

Disceptatio
Disputatio
Colloquium
Quæstionum agitatio
Argumentorum pugna & concertatio
Dialectica conflictatio
Dissertio.

Disputable, or in controuersie, &c.

Controuersus
Anceps
Sub iudice lis est

Dubius
Suspiciosus
Suspensus
Litigiosus
Non iudicatus
Inter eruditos non explicatus.

To disquiet, or vexe, &c.

Infestare
Vexare
Molestus alicui esse
Urere
Solicitare
Pungere.

Disquietnesse of minde.

Perturbatio
Gravitudo animi
Anxietas
Molestia
Vexatio
Angustia.

To dissemble, or counterfeit, &c.

Aliud sentire, aliud loqui
Dissimulare
Animi sensum verbis occultare
Hypocritam agere
Fingere verba
Multis simulationum in volucris tegere.

A dissembler, or counterfet, &c.

Dissimulator
Hypocrita
Nullus fidei
Aliud loquens, aliud factitans
Homo fucatæ sanctitatis
Fallaci virtutis imagine alios decipiens.

To dissent, or disagree, &c.

Discrepare
Dissentire
Discordare
Dissidere
Contrarias tenere sententias
Opinione disiungi
Non idem { velle / sentire.

Dissention, discord, disagreement.

Dissensio
Lites
Simultas
Discordia
Dissonantia.

Dissolute, or licentious, &c.

Dissolutus
Voluptuarius
Mollis
In voluptate profusus
Contaminate viuens
Turpi luxuria diffluens
Delicate & molliter viuens
Intemperans
Animo morem gerens
Voluptatibus totus deditus.

Dissolutely, loosely, or prophanely.

Dissolute
Remisse
Intemperanter

In-

DEFECTIVE ORIGINAL

Incomposite
Luxuriose
Profane.

Distance of, or space betweene place and place.

Distantia
Interuallum
Ietercapedo
Disiunctio
Spatij interiectus.

Farre distant from.

Procul dissitus
Remotissimus
Disiunctissimus
Magno interuallo distans
Longe remotus à.

To dislast, or mislike.

Odio rei imbui
Abhorrere à re
Auersari rem.

To distemper, trouble, disquiet

Molestiam creare alicui
Habere solicitum
Vexare
Perturbare.

To distinguish, note, or discerne.

Distinguere
Discernere
Internoscere
Diiudicare
Differentiam ponere
Suo iudicio separare
Delectum facere inter
Partiri.

A distinguishing or noting, &c.

Discrimen
Distinctio
Discretio
Differentia
Dissimilitudo
Disparitas
Diuisio
Ratio.

A distinction or stop, &c.

Respiratio
Interuallum
Interpunctum verborum
Mora
Spiritus suspensio
Distinctio
Requiescendi nota
Apex

Distinct, seuerall, or different

Distinctus
In certas leges redactus
Minime confusus; aut promiscuus
Diuersus
Discretus
Differens.

Distinctly, differently.

Distincte
Discrete
Diuisim
Articulatim
Partite
Proprio loco.

To distract a man, to perplex and trouble his mind.

Afferre ancipitem cogitandi curam
Perturbare } animum.
Percellere }
Solicitare } quem.
Inquietare }
Perplexum reddere.

Distresse or calamitie.

Angustiæ.
Difficultas.
Detrimentum.
Iactura.
Calamitas.
Ærumna.
Casus aduersi.
Infortunium.
Summum discrimen.

Distressed or miserable, &c.

Calamitosus.
Miserijs pressus.
Afflictus.
Maximam acerbitatem sentiens.
Infortunatus.
Ærumnosus.
In maximas perturbationes cõiectus.
In magno discrimine est.
Malis infinitis implicitus.
Multis incommodis & difficultatibus affectus.
In maximis angustijs versatus.

To be in Distresse.

Laborare.
Non habere quò se vertat.
Esse in continuis periculis.
Angi animo.
In extremũ deductus discrimen
Fælicitates omnes habere sibi aduersas.

To Distrust or suspect, not to trust a man.

Parum confidere
Minimè credere
Nullam fidem habere.
Fidem alicui derogare
Veritatem alicuius suspectam habere
Subdolum iudicare
Æquitatem alicuius in questionem vocare.

Distressed or afflicted.

Fractus } calamitate.
Afflictus }
In extremo discrimine constitutus
Fractus & debilitatus malis
Grauissimis malis vrgetur.
Calamitatibus implicatus
Malis conflictatus.
Extrema mala patiens
Magnas calamitates hauriens
In miseria esse
In maximas difficultates illapsus
Remedium malorum non inuenies.

Sub-

Subsidijs omnibus destitutus

To disturbe, or to hinder.

Impedire
Interpellare
Perturbare
Studia alicuius retardare
Opus inchoatum interrumpere
Retardare } quid
Remorari }

Destitute, depriued, bereft, or naked of, etc.

Priuatus
Vacuus
Nudus
Orbus
Expers
Inanis
Spoliatus
Minime particeps.

To dissuade, or turne from.

In aliam persuasionem traducere
Dissuadere alicui
Ad contrariam partem conuertere.
A proposito auertere
A sententia dimouere
Restringere alicuius cupiditatem
Desperatione debilitare
A re aliqua deterrere.

To disuse, or disuont.

Dedocere
Sese reuocare.
Abstrahere
A consuetudine rei sese disiungere.
Intermittere
Omittere
Relinquere.

Disuse, or discontinuance of.

Desuetudo
Insolentia
Intermissio
Desuefactio.

Diuersity, difference, or varietie.

Varietas
Diuersitas
Dissimilitudo
Vicissitudo
Contrarietas
Disparitas
Discrepantia
Discordia.
Repugnantia.
Delectus
Non eadem ratio.

Diuersly, or variably.

Diuerse
Varie
Multifariam
Alias
Aliter
Non eodem modo.
Alia forma

Diuelish or mischieuous, &c:

Maleficus

Nefarius
Sceleſtus
Pravus
Scelere gaudens
Dona ſibi à Deo data ad fraudē perniciemque hominum conuertens.

Diuers, manifold.

Multiplex
Varius
Diſtinctus
Multiformis
Copioſus.

A Diuine, or preacher.

Theologus
Verbi diuini diſpenſator
Prædicator
Concionator
Præco
Diuinæ voluntatis interpres
Legatus Chriſti

A Diuiſion, or diſtribution into parts.

Diuiſio
Partitio
Sectio
Diſtributio
In partes diſtinctio.

Diuiſion, variance, contention.

Diſſidium
Lis
Diſcordia
Contentio
Inimicitia.

To deuide into parts, &c.

Diuidere
Diſpertire
Diffundere
Secare
Diſtribuere
Diſſipare
Tribuere
Diſcribere.

in { partes, genera, membra

To diuide or diuorce from &c.

Diuellere
Separare
Secludere
Segregare
Diſſuere
Dirimere
Disjungere
Diuertere
Diſtrahere.

To diuorce, put away, renounce or ſeperate from.

Repudiare
Nuntium mittere alicui
Separare ab.
Diuortium facere
Abrenuntiare.
Abdicare
Abrumpere ſacrum nodum

To doat, to be fooliſh.

Deſipere
Delirare
Ineptire
Repueraſcere

To doe, or goe about, &c.

Conari
Operam dare
Moliri
Tentare
Experiri
Aggredi
Manum rei admouere.

To doe his endeuour.

Operam dare
Eniti sedulò
Omnem diligentiam adhibere
Omnes neruos intendere
Omnia summa facere
Conatum adhibere
Nullum laborem prætermittere
Omnem mouere lapidem.

Dolefull, ruthfull, heauie.

Lugubris
Lamentabilis
Calamitosus
Intolerabilis ad dimittendum animum
Ad cogitationem sensumque triste, &c.

Dominion, or Lordship.

Dominatus
Principatus
Imperium
Iurisdictio
Potestas
Authoritas
Præsidentia
Præfectura.

Done, dispatched, finished.

Factus
Transactus
Confectus
Absolutus
Consummatus.

A doubt, scruple, or irresolution.

Dubitatio
Scrupulus
Æstus in animo
Hæsitatio
Ambiguitas

To bring into doubt, to perplexe.

In dubitationem adducere
Scrupulum injicere
Dare locum secus existimandi
Incertum reddere
Assensionem extrahere ex animis
Objicere dubitationem.

Doubtingly.

Dubitanter
Suspenso animo
Hæsitanter
Titubanter
Perplexè
Timide.

Double-hearted, or false, &c.

Perfidus
Fallax
Dolosus
Insidiosus
Simulator
Iusidus.

To doubt, or dreaa, &c.

Dubitare
Ambigere
Suſpenſo animo eſſe
Fluctuare
In varias opiniones diſtrahi
Aliud alius ſentire
In dubio verſari
Varie trahi
Æſtuare.

Doubtfull, vnreſolued, varying, or vnconſtant.

In dubio
Paulo momento huc illuc impulſus
Varie animo tractus
Huc & illuc iactatus & commotus
Hæſitans
Timidus & titubans
Inſtabilis
Iudicio minus firmo
Suſpenſo animo
In anciptes curas diſtractus.

Doubtfull, or vncertaine, &c.

Dubius
Anceps
Controuerſus
Ambiguus
Incertus
Obſcurus
Dubitationem res habet
In diſceptatione & controuerſia eſt
In vtramque partem diſputatus
In dubium vocatus
Diſputabilis
Dubitabilis.

A downefall, or a ſteepe falling, &c.

Præcipitium
Caſus
Occaſus
Ruina
Prolapſio
Deſcenſus
Deturbatio.

A draught, or abſtract.

Ectypum
Exſcriptum
Delineatio
Antitypus.

To draw neere vnto, or to approach, &c.

Appropinquare
Propius accedere
Adire
Ingruere
Inſtare
Imminere { loco / rei.
Propendere.

To draw mano, to allure, or to entice.

Allicere
Promiſſis lactare
Promiſſis inducere
Inuitare
Pellicere
Attrahere

Verbis

Verbis blandiſſimis prouocare

To draw, or to take from, &c.

Detrahere
Subtrahere
Diripere
Diſtrahere
Eripere
Tollere
Auellere
Priuare
Spoliare.

To draw vpon himſelfe.

Accerſere } ſibi.
Attrahere }
Aggregare
Suſcipere
Deuenire in periculum.

To draw, or wring from, &c.

Exprimere
Extorquere
Expiſcari
Exquirere
Elicere
Vi obtinere.

Draw, borrowed, or taken from a place, or out of an Authour.

Petitus
Arreptus
Hauſtus
Expreſſus
Expromptus.

Dread, or feare.

Metus
Horror
Timor
Formido
Expectatio mali
Pauor
Pallor
Reuerentia.

To dread, or feare a thing.

Pertimeſcere
Horrere
Reformidare
Expaueſcere
Expalleſcere
Vereri.

Dreadfull, or fearefull.

Horrendus
Protentoſus
Pertimeſcendus
Formidoloſus
Metuendus
Minax
Aliquod malum } prætendens denuntians.

The dregs, or refuſe, the common people.

Fæx
Colluuies
Sentina
Infima plebs
Sordes
Eluuies populi
Vulgus hominum
Populi ſcoria.

Drie, or void of moiſtneſſe.

Aridus
Siccus

Siccus
Humoris & humiditatis expers
Flaccidus.

The drift, or ſcope of a place, the intent, or meaning.

Scopus
Mens
Sententia
Intentia
Propoſitum
Finis
} loci.

To drinke much.

Exhaurire pocula
Ebibere
Græco more bibere
Vermultum potare.

To drowne, ſinke, or ouerwhelme in the waters.

Demergere
Aquis obruere
Opprimere
Deprimere
Vndis ſuffocare.

Drowſie, ſleepie, ſluggiſh.

Oſcitans
Somniculoſus
Socors
Ignauus
Veturnoſus.

Drunken, or giuen ouermuch to drinke.

Ebrius
Temulentus
Vinolentus
Potu obrutus
Ebrioſus
Minie ſobrius
Inebriatus.

A drudge, a droile.

Mancipium
Mediaſtinus
Viliſſimis miniſterijs deſtinatus
Abiectiſſima munia obiens
Baiulus.

To dull, wearie, or ſtupifie a man.

Hebetare
Obtundere
Defatigare
Obſtupefacere
Retardare.

Dull, or blockiſh, &c.

Indocilis
Plumbeus
Stupidus
Hebes
Tardus
Ingenij inopiâ laborans
Ad comprehendendum ineptus
Segni ingenio
Craſſus
Bardus.

Dumbe, or ſpeechleſſe.

Mutus
Vocis expers
Elinguis
Penitus obmuteſcens

Lin-

Linguæ vſum non habens
Mihil diſtincte & articulate loqui valens
Sermonis vacuus.

To doe his dutie.

Officium { facere / præſtare
Penſum abſoluere
Partes { peragere / exequi
Suo munere fungi
Munus ſuum adminiſtrare
Partes ſuas percurrere
Imperata facere.

Dutifull, or obſeqious.

Officioſus
Obſeruantia plenus
Humanus
Obſequium præſtans
Multi officij
Omnia officia pollicens
Obtemperans
Auſcultans
Obediens
Obſequens.
Ad omnia imperata paratus
Fidem & diligentiam præſtans
Sedulum miniſtrum ſe præbens

Dutifully, or reſpectively.

Officioſe
Obedienter
Obſeruantiſſime
Morigere
Pie.

A Dwarfe.

Nanus
Pumilio
Homuncio
Staturæ breuiſſimæ
Prodigioſæ breuitatis
Perpuſillus.

To ſhift his Dwelling, or habitation.

Migrare
Vertere ſedes
mutare ſolum
Se ad alium locum recipere.

To Dwell in a place, &c.

Locum incolere
Habitare
Sedem figere
Reſidere
Remanere
Retineri
Subſiſtere
Immorari
Fixus eſſe
} in loco

A Dwelling place, &c.

Domicilium
Commorandi locus
Diuerſorium
Sedes
Mansio
Domus
Habitaculum

E.

To be eager, or greedie of.

Ardere rei cupiditate
Instare
Auidissime appetere quid
Summe cupere
Acerrime persequi } rem.
Inflammato animo concupiscere

To earne, deserue, get.

Lucrari
Promereri } quid.
Mercedis loco accipere
Acquirere
Pro labore postulare.

Earnestnesse, or importunitie.

Importunitas
Vehementia
Animi ardor
Feruor
Acrimonia
Contentio
Inflammatus ardor
Vrgens petitio.

To bee earnest with, or to request earnestly, &c.

Finem rogandi non facere
Cum aliquo vehementer agere
Maiorem in modum contendere
Pluribus verbis rogare
Obnixè obtestari
Maximopere petere
Vehementer orare & obsecrare
Summo studio petere
Non desistere rogare
Cupidius instare.

Earnest, zealous, or vehement, &c.

Vehemens
Ardens
Acer
Incitatus
Feruens, Iustans
Concitatus
Paulo feruidior
Singulari studio.

Earnestly, or importunately.

Vehementer
Serio
Acriter
Ardenter
Omni animi contentione
Fortissimo animi impetu
Etiam atque etiam
Mirandum in modum
Inflammato animo
Acerrimo studio
Obnixè
Summo studio

Magna

Magna contentione.

To line at Eaſe, or quietly.

In portu requieſcere
In tranquillitate acquieſcere
In pace viuere
Quietè, Otioſe, Tranquille } vitam { ducere, degere
Facilem & expeditum vitæ curſum habere
Omnium perturbationum expers eſſe
Vitam ab omni moleſtia
remotam, ſeiunctam, ſegregatam, diſiunctam } { agere, traducere, peragere.
Contra omnes aduerſos impetus armatus
Bene beateque viuere
Quàm commodiſſima conditione viuere.

To Eaſe, lighten, or to vnburden.

Onere leuare, Moleſtia liberare } quem.
Depondere detrahere
Alleuare quem.

Eaſie, or quickly to be done.

Facilis
Nullius negotij
Minime arduus
In medio poſitus
Expeditiſſima res
Cognitionem habens facilem
Non laboris multi
Res cognitu perfacilis
Res explicata
Sole clarior
Mediocris diligentiæ.

Eaſily, or with little ado, or ſmall paines.

Facile
Nullo negotio
Nullo labore
Vno digitulo
Sine difficultate
Citra laborem
Abſque moleſtia.

To eate, or feede vpon.

Comedere
Deuorare
In nutrimentum ſumere quid
Paſci
Veſci
Nutriri
Ali.

Immoderate Eating, or gluttonie.

Immodicus edendi appetitus
Edacitas
Voracitas
Ingurgitatio
Ingluuies
Intemperantia diætæ.

Education, or good bringing vp, nurture.

Educatio
Diſciplina
Recta inſtitutio
Morum formatio.

An

An effect, or worke, &c.

Opus
Effectum
Actum
Actio
Operatio
Consequentia
Eventum

An effect of deing, power of working, or bringing to passe.

Effectus
Opera
Ingenium
Studium
Facultas
Vis
Virtus.

To take effect, or to be effectuall.

Bene succedere
Efficaciam suam exercere
Prospere euenire
In effectum educi
Vim suam imprimere
Valere
Effectum optatum producere
Effectu non carere.

Effectuall.

Efficax
Vim habens
Effectus certissimos habens
Valentissimus

To effect, or to accomplish.

Facere
Efficere
Absoluere
Complere
Expedire
Perficere
Ad finem perducere
Terminare
Consummare.

Effeminate, laciuious, or wanton, &c.

Effæminatus
Libidinosus
Muliebris
Voluptuarius
Mollis
Eneruatus
Delicatus.

To this effect or purpose.

In hanc sententiam
Huc recidit
Huc { spectat / pertinet.
Eodem reuoluitur
Eundem habet scopum
Eodem sensu.

To effeminate, corrupt.

Effæminare
Delicijs corrumpere
Emasculare
Languore afficere
Mollitie liquefacere
Eneruare.

An egging, entising, or prouoking vnto.

Sollicitatio
Prouocatio

Alle-

Allectatio
Incitatio.

To egge, or entice to, &c.

Impellere
Stimulare
Concitare
Propellere
Exacuere
Solicitare
Incitare
Allicere
Inuitare
Inducere
Inſtigare
Elicere
Pellicere
} aliquem ad.

Elders, or Anceſtors, &c.

Maiores
Generis auctores
Patres
Ætate antecellentes
Sui generis principes
Seniores.

Elder, or more ancient in yeeres.

Senior
Maior
Ætate prouectior
Annis ſuperior.

Eldeſt in yeeres.

Natu maximus
Ætate prouectiſſimus
Annociſſimus
Annorum numero
Reliquos præcedens

Elegant, or fine.

Elegans
Ornatus
Politus
Comptus
Mundus
Decorus
Scitus
Nitidus
Splendidus
Fulgens
Glorioſus.

Eloquent, or elegant.

Perdiſertus
Eloquens
Politus dicendi magiſter
In dicendo elegans
Suadæ medulla
Suauis
Dicendi gloria excellens
Dicendi princeps
Dicendi artificio inſtructiſſimus
Luculentus in verbis
Præſtans dicendi artifex.

Eloquence, or elegance, &c.

Eloquentia
Elegantia
Dicendi ſuauitas
Splendida & illuminata elocutio
Orationis facultas
Verborum bonitas & ſplendor
Purus & incorruptus ſermo
Ornatum & minimè vulgare dicendi genus

Sin-

Singularis dicendi facultas & ornata
Elaborata dicendi vis & copia
Accuratum dicendi genus
Suauiloquentia.

Eloquently, or elegantly, trimly, or notably.

Diserte
Eloquenter
Ornatissimis verbis
Suauissime & elegantissime
Illuminate & polite
Splendore verborum illustratum
Ornate
Splendide
Eleganter
Luculenter
Rhetorice
Oratorie.

To embolden, or animate, &c.

Animare
Animum addere
Hortatu incitare
Accendere
Inflammare
Confirmare
Erigere
Excitare
Metu liberare
Spiritum afferre alicui
Vim injicere cui
Alacriores efficere
Sua cohortatione incitare
Maximam confidenum alicui parere
Cupiditatem alicui injicere.

To embrace, or loue, &c.

Amplecti
Suscipere
Exosculari
Fouere
Colere
Charissimum habere
Amore complecti
Diligere
Venerari
In sinu habere.

An embracing, or salutation.

Amplexus
Exosculatio
Amicissima salutatio
Consalutatio
Complexus
Veneratio
Humanitatis mutua expressio.

Emphaticall, or significant.

Notabilis
Emphaticus
Efficax
Magnam vim habens
Significantissimus.

To be idle, or to want imployment.

Stare otiosi
Nullam habere occupationem
Procuratione & negotio carere.

To employ, lay out, or bestow.

Impendere

Con-

Conferre
Erogare
Insumere
Collocare

Employments, or affaires.

Occupationes
Exercitamentum
Negotium
Munia
Procuratio
Prouincia
Onus
Pensum
Administratio.

To employ a man, &c.

Ad opus aliquod destinare
Exercere
Prouinciam alicui tradere
Onus alicui imponere
Procurationem alicui attribuere
Non otium esse pati
Negotium / Reni } alicui { committere / credere.
Partes aliquas alicui assignare.

To empaire a mans credit.

Detrahere / Diminuere } de alicuius facultate.
Derogare
Prosternere / Abjicere } hominem.
Alicuius existimationem violare
Dignitatem alicuius lædere
Fidem alicuius labefactare
Authoritatem frangere

Employed, or busied.

Negotiosus
Exercitatus negotijs
Occupationibus distentus
Procurationi allegatus
Laboribus conseeratus
Labori assiduo assuetus.

To enchant, bewitch.

Incantare
Fascinare
Fascino lædere
Diabolicis artibus infestare quem.

An enchantment;

Carmen
Incantamenta
Magicum inuentum
Fascinus.

To endamage, or hurt.

Lædere quem
Damno afficere
Calamitatem afferre
Cæs. Grauem iniuriam facere alicui.

To encloſe, compaſſe, ſhut in.

Intercludere
Circumsepire
Intersepire
Circumvallare.

To encourage a man, &c.

Animare
Vegetare
Alacriorem facere-

Alacritatem inijcere
Sua hortatione incitare
Metum & diffidentiam alicui adimere
Summam confidentiam alicui parere
Cohortatione sua concitare
Minimè spem dubiam alicui afferre
Maiores animos facere
In bono proposito confirmare.

To encounter, or buckle with.

Incurrere in quem
Irrumpere, Inuadere, Grassari } in quem.
Petere, Oppugnare } quem.
Impetum conuertere in quem
Arma expedire contra
Aggredi hostem
Congredi, Decertare } cum aliquo.

To encrease a thing, &c.

Adagere
Multiplicare
Duplicare
Addere
Ampliorem facere
Augere
Amplificare
Exaggerare
Accessionem facere
Progressus, Incrementum } rei dare.

An encrease, multiplication, addition.

Accessio
Additio
Incrementum
Amplificatio
Accumulatio
Continua progressio
Acoretio.

To end, or to finish, &c.

Finire
Absoluere
Ad finem perducere
Peragere
Complere
Terminare
Concludere
Consummare
Perpolire
Vltimam manum imponere
Periodum constituere.

To endanger a man, &c.

Periculum conflare
Incredibilem molestiam inferre
In magna pericula conjicere
Omnem perturbationem alicui infligere
In discrimen adducere
In fraudem impellere
Periculis aliquem subjicere
Objicere periculis
Summum calamitatis metum importare alicui
Alicuius { vitam, fortunas, statum } { tentare, conuellere }

An

An end, or conclusion, or an epilogue, &c.

Finis
Terminus
Peroratio
Epilogus
Conclusio
Extremum
Clausula
Exitus
Periodus
Meta
Calx.

To endeuour, or employ his vtmost diligence.

Elaborare omni studio
Inflammato studio rapi ad
Aspirare ad
Eniti sedulò
Anniti
Contendere
Operam nauare
Omnem diligentiam adhibere
Conari studiosè
Summum conatum adhibere
Omni spe & opere eniti
Toto animo, studio incumbere
Vehementissima animi contentione vti
Flagranti studio contendere.

An endeauouring, labouring, straining:

Conatus
Emolitio
Contentio animi

With all his endeauour.

Omnibus { nervis / viribus
Maximâ in lustrâ
Toto pectore
Manibus pedibusq;
Summis velis
Summa animi contentione.

To endite, accuse, arraigne:

Nomen alicuius indicare
Postulare in iudicio
Accusare
Crimen { obijcere / intendere.
Adducere in iudicium
Actionem instituere contra.

To endue with, to make partakers of.

Ornare
Ditare
Dotare
Locupletare } quem.
Instruere
Participem rei facere.

Endued with, or partaker of, possessed of.

Particeps
Compos
Ornatus
Locupletatus
Præditus
Illustratus
Excultus
Cumulatus

Insignis
Ditatus
Institutus
Instructus
Non expers rei
Habens } rem.
Possidens }

To endanger a man.

Periculo exponere
In discrimen adducere
In magnam perturbationem conjicere
Summum periculum accersere
Pericula conflare
Periculo objicere
Malum apportare
In periculum includere
Calamitatibus involuere.

To endure or continue.

Permanere
Durare
Persistere
Constanter perseuerare
Stabilis } esse.
Firmus }
Statum & vigorem suum retinere
Non deficere.

To endure or abide a thing.

Pati
Sustinere
Perferre
Perpeti
Tolerare

Subire } molestias.
Exorbere }
Ferre patienter laborem
Excipere casus aduersos.

To endure sorrow or griefe.

Exhaurire
Exorbere
Haurire
Subire
Concoquere } dolorem.
Pati
Sustinere
Sufferre

To enforce a man vnto, &c.

Cogere
Vi impellere
Protrahere ad
Vi & minis cogere
Adigere aliquem ad
Inuitum torquere
Vim afferre alicui
Viribus & minis adducere aliquem.

To enforce, or to straine himselfe.

Eniti
Contendere
Omnem operam adhibere.

To enfeeble, or to weaken.

Infirmare
Debilitare
Eneruare.

Engaged, or beholden to.

Plurimum debens alicui

Ob-

Obæratus
Obstrictus } alicui
Obligatus }

Alicui { deditissimus / addictissimus

To engender, or beget.

Gignere
Suscipire
Generare
Procreare
Edere
Proseminare
Parere
Germinare
Producere

To engraue, or imprint, &c.

Imprimere
Infigere
Insculpere
Inscribere
Inserere
Impingere.

An enemy, aduersarie, or foe, repugnant, &c.

Hostis
Aduersarius
Inimicus
Male cogitans
Infestus
Infensus
Qui oppugnat aliquem
Inimicitias indicens
Nimis grauis alicui
Antagonistes
In omnibus alicui contrarius
Insidiator.

To enioy, or possesse, &c.

Percipere
Colligere
Obtinere
Potiri
Frui
Vsum fructum rei habere
Dominus } rei esse.
Vsu fructuarius }
Possidere
Tenere } rem
Vsurpare }

To enlighten.

Illuminare
Irradiare
Illustrare
Lucem rei afferre
Splendorem rei accersere.

To enlarge or extend, to multiplie or amplifie.

Vberius disputare
Cummulatius augere
Onando amplificrae
Pleniorem facere
Pluribus persequi
Quam plurimis argumentis docere
Dicendo exaggerare
Accessionem rei adjungere.

An inlarging, or amplification of.

Amplificatio
Accessio
Exaggeratio
Vberior explicatio

IRREGULAR PAGINATION.

Augmentum
Incrementum.

To enlarge, or to make bigger.

Laxare
Propagare
Amplificare } quid
Dilatare
Accessionem rei adiungere
Protendere

An enormitie, or a great abuse.

Indignum scelus
Abusus notabilis
Horrendum facinus
Impia
Prava } consuetudo.
Malesicium

Enraged, horne-mad.

Excandescens iracundia
Animi impotens
Omnia omnibus minans
Rabiosus
Furore abreptus
Sui non compos

To enrage, or mad a man, to make wood.

Irritare
Ad iram accendere
Exasperare
Exulcerare
Ad furorem impellere
Commotum reddere
Ad insaniam redigere
Iratiorem facere
Grauissime commouere

To enrich a man, &c.

Ditare
Locupletare
Ad magnam dignitatem vehere
Dignitate aliquem donare amplissima
Ornare hominem
Magnam pecuniæ vim alicui præbere
Opibus instruere
Diuitijs cumulare.

To entangle or entrap, to ensnare, &c.

Implicare
Impedire
Involuere
Irretire
Circumvenire
Illaqueare
Insidias parare
Dolo excipere
Irretitum tenere
Nullum effigium alicui relinquere.

Entangled, or circumvented.

Impeditus
Implicatus
Irretitus
Inuolutus
Intercluſus
Illaqueatus
Captus
Inescatus
Sine effigio interceptus
Inexus

To

To enter, or goe into a place.

Intrare
Ingredi } in locum.
Introire
Penetrare in locum.

An entrance, or beginning.

Introitus
Ingreſſus
Exordium
Principium
Aditus.

To enterlace, or put betweene.

Intermiſcere
Interſpargere
Intertexere
In medio inſerere.

To enterpriſe, or take in hand.

In ſe ſuſcipere
Tentare
Aggredi
Moliri
Conari
In manus ſumere
Exordiri
Inire
Incipere
Inchoare
Auſpicari.

An enterpriſe, or an attempt.

Conatus
Molimen
Ceptum
Tentatio
Molitio
Aggreſſio
Suſceptio
Inceptatio
Auſpicatio.

To entertaine, or well-come.

Hoſpitio excipere
Honorifice tractare
Liberaliſſime complecti
Intra ſuas ædes recipere
Magna humanitate tractare
Menſa & lare recipere.
Lautè & opiparè accipere
Cibo & humanitate beneuolentiam allicere
Quam liberaliſſime habere
Tecto recipere.

Entertainment, &c.

Hoſpitium
Amicitiæ officia
Lauta exceptio
Humanitas
Admiſſio ad ædes & menſam benigniſſima
Inuitatio & tractatio beneuolentiſſima.

To enthrall, or to bring into bondage.

Mancipare
Captiuare
Subijcere tyrannidi

Seruitute premere
Libertatem alicui eripere
Subiugare.

To entice, or allure.

Allectare
Inuitare
Promiſſis inducere
Fellicere
Lactare
Allicere
Sollicitare
Conciliare
Trahere
Rapere
Mouere
Illecebris accendere.

An enticement, or allurement.

Illecebra
Inductio
Inuitamentum
Blandimentum
Illectamentum
Prouocatio.

Entire, perfect, whole.

Totus
Integer
Illibatus
Sine tantillâ diminutione
Minime mancus.

Entirely, ſingularly, admirably.

Vnice
Intime
Eximie
Singulariter
Imprimis.

To entrap, enſnare, to entangle.

Illaqueare
Implicare
Irretire
Inſidijs excipere.

To entreat, or beſeech.

Orare
Precari
Obſecrare } quem.
Obteſtari
Præcibus ſolicitare
Exorare
Præcario obtinere
Rogare
Petere ab aliquo
Supplicare alicui.

To entreat, ſue, or ſupplicate for a man.

Supplicare
Submiſſe intercedere
Orare
Non defatigari ſupplicando
Deprecari
Intercedere.

To ennie a man, or be grieued at his good, or felicitie.

Splendorem & gratiam alicuius deprimere
Alicuius fælicitate offendi
Alicuius virtutem extinctam cupere

Alicui

Alicui inuidere

Enuie, or a griefe for another mans wel-fare.

Inuidia
Liuor
Ægritudo exaliena fœlicitate
Gaudium ex alienis incommodis.

Enuious, or ſpiteſull.

Inuidus
Alienæ laudis obtrectator
Alijs ſua commoda inuidens
Malo alieno lætus
Aliquid de laudibus cupiens diminutum.

To enure, or cuſtome.

Aſſuefacere
Condocefacere
Inſtituere
Exercere
Fingere
Formare
Flectere
} aliquem.

In { vſum / conſuetudinem } rei deducere.

Enured, or accuſtomed to.

Aſſuetus
Aſſuefactus
Familiarem habens
Exercitationibus excultus
Exercitatus
Factus & fictus ad
Flexus
Condocefactus

Vſu { tractatum / agitatum } habens.

Factitans
Agitans
} rem.

An epicure, one wholly giuen to ſenſualitie, or pleaſure.

Epicuræus
Homo voluptuarius
Voluptate omnia metiens
Totus deditus iucunditatibus.

To equall a man, or match one, &c.

Aſſequi
Æquare
Exprimere
Reddere
} aliquem.
Par eſſe
Æquiparare
Non cedere
Non inferior eſſe
Effingere
Eiuſdem eſſe præſtantiæ, meriti, doctrinæ, fortitudinis.

Equall, or correſpondent to.

Æqualis
Par
Minime inferior
Conferendus
Comparandus
Exæquandus
Non cedens
Non { minor / inferior.
Eiuſdem gradus, gratiæ, præſtantiæ
Socius alicuius
Eiuſdem rei particeps.

To

To equiuocate, or to speake doubtfully, or deceitfully.

Æquiuocè
Obscurè
Perplexe
Enigmatice
} loqui.
Ludere ambiguitatibus
Flexuosis ambagibus
Rem occultare
Verborum tendiculas adhibere.

To erre, or to be deceiued.

Errare
Labi
Falli
Decipi
Titubare
Offendere
Hallucinari
De via declinare
A veritate deflectere
In errore versari
Erecta regione deflectere
Vagam & errantem habere opinionem
A veritate aberrare
In errores abduci
In magnis erroribus esse
Falsum sentire.

Errours, or false opinions.

Errores
Superstitiones
Vanæ & fictæ opiniones
Contaminata dogmata
Falsæ opiniones
Falsitates
Errantes & vagæ sententiæ.

Erroneous, or false, &c.

Falsus
A veritate alienus
Cum veritate pugnans
A recta sententia errans
Diuinis placitis alienum
Hæreticus
Insalubris
Commentitius.

To bring into errour, to seduce.

In errorem inducere
Falsis opinionibus imbuere
Fidem alicuius pervertere.

An eschewing of, &c.

Fuga
Declinatio rei
Vitatio
Auersio
Anticipatio
Cautio
Eluctatio ex.

To eschew, or decline.

Effugere
Auertere
Declinare
} quid.
Euadere
Elabi
Euolare
} è vel ex.
Subterfugere rem
Subducere
Deuitare

To

To escape, or find an occasion.

Declinare
Effugere
Eludere
Euadere
Euolare
} quid.
Exitum reperire
Elabi
Emergere
} ex
Præterire
Transvolare
Eluctari
Expedire
} ex aliquo malo

An escaping, or auoyding of a danger.

Fuga
Euitatio
Declinatio
Depulsio
Auersio
} periculi

Especiall, or principall.

Præcipuus
Princeps
Singularis
Potissimus
Primarius
Maximus
Specialis
Extraordinarius
Invsitatus
Minime vulgaris.

To espie, find out, or take notice of.

Speculari
Obseruare
Animaduertere
Deprehendere
Notare
Comperire.

To establish, or confirme.

Confirmare
Stabilire
Sancire publico edicto
Suâ authoritate comprobare
Corroborare
Firmare
Constituere

An estate, order, condition of life.

Vitæ
- status
- conditio
- ordo
- lex
- via.

At mans estate.

Sumpsit togam virilem
Ad ætatem virilem peruenit
Virilem ætatem attigit
Excessit ex ephæbis.

To esteeme greatly.

Præcipuo honore habere
Magno pretio habere
Magni æstimare
Plurimi facere
Admirari
Multum deferre alicui
Eximium habere
In summo honore habere
In deliciis habere
Osculari

Amo

Amplexari
Fouere
ſuſcipere.

A man greatly eſteemed.

Florens honoribus & gratia
Virtutis opinione præſtans
In ſua ciuitate magnus & clarus
Omni laude cumulatus
Fama & nomine excellens
In pretio
In honore } habitus
Gloria florens
Magnum & memorabile nomen conſecutus.

A man in no eſteeme, account or requeſt.

Vilis
Sordidus
Deſpectus
Spretus
Nullius numeri
Nullo ſplendore commendatus
Neglectus.

Eſtimation, or reputation.

Æſtimatio
Splendor
Celebritas
Exiſtimatio
Fides
Fama
Gloria
Dignitas
Amplitudo
Gratia

Eſtranged, or alienated from

Abalienatus } ab.
Auerſus }
Alicuius inimicitias ſubeuns.

To eternize, or make immortall

Æterna gloria illuſtrare
Immortalem alicujus memoriam reddere
Immortalitati commendare
Monumentis conſecrare.

An euaſion, or ſhift-out, &c.

Effugium
Latebra
Diuerticulum
Euadendi via
Eluctatio
Emerſio
Euolatio

An euent or iſſue.

Caſus
Euentus
Exitus
Euentum
Fortuna
Succeſſus
Contingentia

Euermore, or for euer continually.

In æternum
In perpetuum
In omnes ætates
Semper
In ſempiternum
In omnem perpetuitatem.

Euer

Euer, or at all times.

Semper
Perpetuò
Nullo non tempore
Sine intermissione.

Euery where, in all places.

Vbique
Passim
Nusquam non
Vsquequaque
In omnibus locis

Euery man, or any man.

Quisque
Vnusquisque
Singulus
Quilibet
Omnis.

Euery where, or in any place, all abroad.

Vbique
Passim
Vbiuis
In omnibus locis
Vbilibet
Vbicunque
Generaliter
Apud omnes.

Euerlasting, or eternall.

Sempiternus
Perpetuus
Æternus
Perennis
Duraturus sine tempore
Nullis seculis interiturus
Nullum exitium habens
Indelebilis
Immortalis
Nunquam moriturus
Non extinguendus.

Euident, manifest.

Res non parum clara
Perspicuum
Notum
Illustre
Nemini obscurus.

Euidently, plainely, perspicuously, manifestly.

Conspicuè
Planè
Apertè
Dilucidè
Manifestè
Luculentè
Euidenter
Splendidè
Illuminatè
Non obscurè.

To make a matter euident, or plaine.

Enodare
Enucleare
Explanare
Illustrare
} quid.

Perspicuum facere
Explicare
Splendorem accersere
Lucem afferre
} rei.

Apertam rem reddere
Ambiguitati nullum locum relinquere.

IRREGULAR PAGINATION.

An euill, or miſchiefe, &c.

Infortunium
Malum
Grauiſſimus caſus
Maleficium
Caſus aduerſus
Periculum
Diſcrimen.

An euill deede, or act.

Facinus
Nefarium
Maleficium
Malefactum
Flagitium
Scelus.

An euill doer, wicked perſon, a naughtie fellow.

Nequam
Nefarius
Maleficus
Facinoroſus
Homo malignus
Flagitioſus & infeſtus
Malefactor
Seditioſus & turbulentus
Criminoſus
Fax
Signifer } Sceleris.
Anteſignanus
Vir improbiſſimus.

To doe a man much euill.

Eſſe alicui multis modis injurius
Infeſtare aliquem
Affligere quem

An euill, or naughtie man, an vnhoneſt perſon.

Improbus
Flagitioſus
Facinoroſus
Vitiis deditus
Malis moribus corruptus & contaminatus
In honeſtus
Scelere contaminatus & inquinatus
Maleficijs omnibus deprauatus ac viciatus
In omni flagitio verſatus.

To exalt, lift vp, promote.

Attollere in ſummum faſtigium
Ex communi hominum ordine ſegregare
Ad dignitatem excitare.

Exact, elaborate, exquiſite.

Accuratus
Exquiſitus
Elaboratus
Limatus
Perfectum ingenio
Minimè vulgare.

Exaltation, promotion, preferment.

Dignitas
Honor
Fortunæ amplificatio
Honeſtior viuendi conditio
Dignitatis aſcenſus

Loci

Loci ornamentum.

To be greatly exalted, or promoted, or set vp, &c.

Nobilitari
Ab obscuritate in claritatem vindicari
Magnifice illustrari
Clarus & illustris reddi
Singulari præconio efferri
Ad magnos honores ascendere
Ad altiorem locum peruenire
Surgere ad gloriam
Crescere ad decus
Amplissimas fortunas consequi.

To giue one a good example.

Sui exempli luce aljis prælucere
Facem virtutis prætendere
Se exemplum bonorum operum præbere

To examine, or search, to try or proue.

Examinare
Explorare
Expendere
Probare
Inquirere
Mentis acie perspicere
Perpendere
Exigere
Disquirere in rem
Excutere
Ventilare.

Examination, or search.

Iuquisitio
Exploratio
Examen
Indagatio
Ventilatio
Inspectio
Cognitio rei
Consideratio } negotij.
Perpensio }

To exceede, or excell.

Superare
Vincere
Exuperare
Multis gradibus post se relinquere
Omnibus rebus esse superior
Excedere
Præstare
Excellere
Antecedere
Gloria & dignitate superare
Aliorum luminibus obstruere
Omnia habere superiora.

Excesse, or lauishment:

Luxus
Luxuries
Intemperantia } Nimietas.
Effusio opum
Intemperies
Nulla mediocritatis & moderationis obseruatio
Bacchatio.

Excessiuely, or vnmeasurably

Immoderatè
Intemperanter
Immodice
Nimis.

Supra

Supra modum
Paulo licentiosiùs
Paulo liberiùs
Plus iusto
Prodigè
Effusè.

Excessiue, or superfluous.

Hyperbolicus
Nimius
Profusus
Immodicus
Immoderatus
Redundans
Diffluens
Superfluens
Intemperans.

Excessiue, immoderate, vnmeasurable.

Immodicus
Immoderatus
Modum excedens
Intemperans
Limites non habens.

Excellency, or notablenesse.

Præstantia
Exuperantia
Excellentia
Eminentia
Præcellentia
Dignitas
Nobilitas
Principatus
Primarum partium adeptio.

To excell, or surmount, or surpasse, &c.

Excellere
Antecellere
Præcedere
Facilè primas tenere
Vincere
Superare
Post se longo interuallo relinquere
Præcurrere } alicui.
Præstare }
Principem locum obtinere
Vide plura in *Exceed.*

Excellent, notable, or famous.

Excellens
Præstans
Præstabilis
Singularis
Diuinus
Eximius
Egregius
Ornatissimus
Præstantissimus
In omnibus rebus præcellentissimus
Flos
Lumen } populi.
Sidus
Omnium expectationem vincens
Inclytus
Illustris.

Excellently, or notably.

Egregiè
Insigniter
Valde

Lauda-

Laudabiliter
Exquisite
Magnifice
Excellenter
Perfecte
Optime
Eximie
Elaborate.

To exclaime, crie out, or enueigh against.

Acclamare alicui
Vociferari contra
Inuehi in quem
Exclamare contra aliquem
Acerbe carpere.

Exclude, or debarre from.

Excludere
Nihil loci relinquere
Expellere
Exturbare
Prohibere quo minus
Arcere ab
Interdicere alicui re aliquâ
Repellere } aliquem.
Remouere }

To excomunicate, or exclude out of the Church.

Ex Ecclesia { ejicere / expellere / exterminare.
Ab Ecclesiæ communione expellere
A publicis sanctorum congressibus excludere
Ex omni conuentu bonorum ejicere
A consilio Ecclesiæ repellere & secludere
Ab Ecclesiæ precibus & mysterijs prohibere.

An exercise, or taske.

Exercitium
Animi occupatio
Prouincia
Munus
Procuratio
Onus
Negotium.

Exercise, practise, vse.

Exercitatio
Vsus
Agitatio mentis & corporis
Consuetudo.

To execute, or put to death.

Percutere
Extremo supplicio afficere
Vitâ priuare
Neci debere } quem.
Capite plectere

To exercise, or practise.

Exercere
Factitare
Profiteri
Rei studere.

To excuse, a man.

Excusare
Defendere
Offensionem minuere
Neglecti officij reprehensionem mitigare

De culpa detrahere.

An excuse, or lesning of a fault.

Excusatio
Purgatio
Extenuatio facti
Apologia
Detractio de criminis grauitate
Subleuatio offensionis.

To exhort, or stirre vp.

Hortatione impellere
Suadere alicui
Adhortari
Incitare
Instigare
Promouere
Excitare
Admouere
Impellere
Illicere
Inuitare
} aliquem verbis iucundissimis.

Exhortation, or instigation.

Hortatio
Admonitio
Monitus
Suasio
Instinctus
Instigatio
Impulsus.

To execute, to follow, or put in practise.

Exequi
Exercere
Perficere
Prouinciam quam nactus est Exornare
In { actum / effectum } producere.
Factitare
Actitare
Opere complere
Agendo conficere.

Exempt, or priuiledged from.

Immunis
Liber
Liberatus
Exolutus
Exceptus
Præmunitus
Tutus.
} ab.

Exhibition, allowance, maintenance.

Certæ pecuniæ
Dimensum
Stipendium
Stips
Pecunia collatitia
Viuendi præsidia & adminicula
Res ad victum cultumque necessariæ
Victus quotidianus.

Exorbitant.

Extra legum metas
Iuris æquabilitatem superans
Intolerabilis
Iniquissimus.

Expenses, cost, or charges.

Sumptus

Im-

DEFECTIVE ORIGINAL

Impensa
Pecunia expositа
Pecuniarum erogatio
Rei familiaris imminutio
Nummorum collocatio.

Expedient or conuenient, it behoueth or becommeth, &c.

Congruens
Conueniens
Conducens
Conducibilis
Expedit
Decet
Iuvat
Habilis
Aptus
} rei.

Accommodatus
Necessarium est
Valde requisitum
Res exigit & postulat
} ad.

A man well experienced, very well seene, &c.

Cognitus
Spectatus
Probe versatus
Exercitatus
Minime rudis.
Peritus vsu
Sciens
Gnarus
Pertractatas res multas habens
In rebus agendis { exercitatissimus / experientissimus.
Intelligenti iudicio in re.
Non { ignarus / hospes.

Longo rerum vsu sapit.

To trie by experience.

Experiri
Conquirere aliquid experientia.
Tentare
Explorare
Probare
Vsu dicere
Vsu perspectum habere
Perspicere
Cognoscere
} re & affectu.

To haue experience of.

Sentire
Experiri
Comperire
Vsu cognoscere.

Found true by experience.

Res { obseruatione cognita / exemplis comperta.

Expertly, or skilfully.

Perite
Artificiosè
Scienter
Erudite
Solerter
Gnare.

Expert perfect or readie in a matter.

Peritus
Gnarus
} alicuius rei.
Multi consilij
Non hebes

Non peregrinus
Paratus
Absolutus
Expertus
Accinctus } in re aliqua.
Apparatus
Perfectus
Promptus
Rem vsu tractando cognoscens.

Expired, fulfilled, complete, ended, &c.

Expletus
Perfectus
Finitus
Peractus
Completus
Transactus
Præteritus
Ad finem perductus
Consummatus
Ad exitium perductus.

An exploit or famous deed.

Illustre
Pulcherrimum } facinus.
Egregium factum
Res præclare gesta.

To do an exploit or famous act

Egregium facinus edere
Rem præclaram efficere.

An expositor.

Interpres
Explanator
Expositor
Commentator
Explicator.

Exposed, liable, or in danger vnto, &c.

Expositus
Obnoxius
Subiacens
Propositus
Subiectus } periculis.
Apertus
Proximus
Obnius
Patens
Nudatus.

To expound or interpret, declare or open, &c.

Exponere
Interpretari
Expedire
Enodare
Illustrare.
Lucem rei afferre
Adiuuare & expedire
Explanare
Explicare
Illuminare
Aperire.

An exposition or interpretation or opening.

Interpretatio
Explanatio
Expositio
Explicatio
Enarratio
Illustratio
Enodatio
Euolutio
Patefactio.

To

To expresse in words, &c.

Verbis exprimere & explicare
Oratione aperire & ostendere.
Dicendo complecti
Eloquendo comprehendere
Fando enuntiare
Sermone proferre
An mi complicatam notitiam Verbis euoluere.

Extempore, or suddenly, &c.

Subito
Nullo dicendi spatio sumpto
Nullo interiecto intervallo
Tumultuarie
Extempore
Incredibili celeritate
Nullo sumpto excogitandi spatio
Insperantibus hominibus.

Exquisite, curious, exact.

Exquisitus
Politus
Ornatissimus
Accuratus.
Elaboratus

Exquisitely, exactly, perfectly

Exquisite
Accurate
Elaborate
Haud vulgariter
Splendide
Summa arte & cura.
Politissime
Ad amussim.

To extort, draw, or to wring from a man.

Extorquere } ab.
Exprimere } ex.
Rapere }

To extoll or set forth, to commend, or to magnifie, &c.

Multi æstimare
Magnificare
Prædicare
Extra modum efferre
Laudibus exornare
Maximis ornare verbis
Magnifice is encomijs celebrare
In cœlum laudibus inferre.
Efferre ad cœlum elogijs
Insigni laude cumulare
Splendide & magnifice laudare
Extollere laudibus.
Meliore nota commendare.
De (alicuius) laudibus non conticescere
Commendare rei dignitatem
Se totum in laudes alicuius effundere
Celebrare
Magnificè } laudare
Copiosè }

Extremitie or rigour, severitie, cruelty, or austeritie,

Summum ius
Iniquitas
Litera legis
Seuersitas
Iusticia sine æquitate.

Rigor
Tyrannis.

To exact from a man, or exact to his owne vse.

Aliorum spolijs suas facultates augere
Alienis incommodis sua commoda adaugere
Alijs eripere & sibi assumere
Vi eripere ab alijs
Extorquere
Exprimere } ab.
Eradere
Exscelere detescere.

Extortion, pillage, rapine.

Raptum
Rapina
Exactio
Oppressio
Violentia.

An extortioner, piller, poler.

Rapax
Raptor
Oppressor
Exactor
Ex rapto viuens
Mon necessaria onera imponens

To deale extremely, or seuerely with, &c.

Seuerè } agere.
Summo iure
Paulò durius tractare
Nullam æquabilitatem obseruire
Sæuire in aliquem
Immanis
Teter } esse in aliquem.
Durior
Vehementior

Extranagant, or from the purpose.

A re alienus
A causa maximè disiunctus
Ad rem nihil pertinens
Nihil cum causa commercij habens
Nullum cum re habet commercium
Mentem & scopum rei non attingit.

An extraordinary, rare, or singular person.

Vir maximè rarus & penè singularis
Maximè excellens
Vir egregius
Diuinus
Planè admirabilis
In suo genere princeps
Parem non habens.

Extraordinarily, or singularly.

Extra ordinem
Singulariter
Præter communem consuetudinem
Admirabiliter
Modo nouo & invsitato
Præter exemplum
Raro priuilegio

To

To see with his eyes, to view, or behold.

Oculis { peruidere / aspicere / cernere.
Contemplari
Spectare.
Obtueri
Perlustrare
Intueri
Considerare
Inspicere
Notare
Speculari
Oculos in rem conjicere.

F.

A fable, vntrueth, or lie, &c.

Fabula
Figmentum
Mendacium
Commentum
Opinio ad vmbrata
Falsum
Somnium
Nullam cum veritate habet similitudinem.

Fabulous, or fained, &c.

Commentitius
Fictus
Simulatus
Mendacijs aspersus
Falsissimus
Somnium
Nullam cum veritate habens similitudinem.

Factious, or seditious.

Factiosus
Turbulentus
Seditiosus
Coniurator
Machinator improbissimus
Contentionis fax
Tumultuosus
Rixarum excitator.

A factor, dealer, or agent for a man.

Procurator
Factor
Curator
Mercatoris œconomus
Negotiator
Institor.

To fade, or decay, wither, &c.

Effluere
Defluere
Defloreſcere
Decreſcere
Decidere
Exareſcere
Concidere
Præterire

DEFECTIVE ORIGINAL

Euanescere
Transire
Dilabi
Non esse diu vno eodemque statu.

To faile a man, or to forsake, to leaue destitute.

Relinquere
Deserere
Destituere } quem.
Deficere
Orbum inopemque relinquere
Desciscere ab
Amicis spoliare
Periculis aliorum deesse.

To faile, faint, or to come short in a matter.

Deficere } in re.
Claudicare
Deesse rei
In defectu peccare
Delinquere.

A failing, a decay, or want.

Defectus
Imminutio
Decessio
Debilitatio
Nævus
Claudicatio.

To faine, imagine, or to sucke out of his fingers.

Comminisci
Ementiri
Fingere vt aranea telas
Nemine n auctorem habere.

Fained, counterfeit, forged, false.

Ficditius
Commentitius
Simulatus
Falsus
Mendax.

Faint, cold, remisse in a matter.

Remittens studium
Remittens de ardore
Negligens } in re.
Tardus
Languidus

To grow faint, or wearie.

Defetiscere
Oneri cedere
Elanguescere
Labi in torpedinem.

Faint-hearted, or fearefull.

Timidus
Metu adiectus
Perterritus
Meticulosus
Ignauo } animo.
Imbecillo
Muliebri
Deficiens } animo.
Languescens
Pusillanimus
Minis facile permotus.

To faint, or to quaile.

Animo concidere
Languescere
Deficere.

Suc-

DEFECTIVE ORIGINAL

Succumbere
Animum subijcere
Despondere & demittere animum
Diffidere rebus suis
Cadere.
Prosterni } animo.
Frangi
Debilitari
Minuere de constantia.

Fainting, or quailing.

Languor
Deliquium
Defectio
Debilitatio
Abiectio } animi.
Contractio
Dissolutio
Desperatio.

Faintly, false-heartedly.

Parum vitiliter
Pusillanimiter
Languide
Timide
Ignaue.

Faire, or beautifull, comely.

Formosus
Venustus
Pulcher & elegans
Facie liberali
Speciosus in aspectu
Eximia pulchritudine excellens
Formæ eligantia conspicuus
Dignus spectatu
Singulari pulchritudine
Forma apposita ad dignitatem
Ornatus aspectu.

It fareth well with a man, &c.

Præclare agitur cum
Omnia eueniunt ex sententia
Fœliciter succedit ei
Prospera fortuna fungitur
Bene cedit alicui
Prospere contingit alicui
Non pessime cum eo agitur
Res suas optime constitutas habet.

Faireneſſe, or beauty, comlineſſe, or handſomeneſſe.

Faciei dignitas
Forma
Venustas
Pulchritudo
Splendor faciei & dignitas
Spectabilis corporis elegantia
Decor
Flos ætatis
Apta membrorum compositio.

It fareth ill, or goeth ill with.

Male cum eo agitur
Res ejus sunt loco pessimo
Astris excidit
Est valde infortunatus.

Faithfull, loyall, or truſtie.

Fidelis
Homo antiquus
Minime insidiosus
Fidelitate firmissimus
In fide & constantia manens
Fuci ignarus

In

In rebus aduerſis ſpectatus
Fidem ſeruans
Homo antiqui officij
Singulari & incredibili fide
Animo fideli in aliquem
Fidem & animum ſingularem habens.

It falleth well out with, or it chanceth well.

Percommodè accidit
Præclarè res ſe habet
Bene ſe res habet
Optime ſe res habet
Proſpere cecidit
Optimo in ſtatu res eſt
Bene res habet
Meliore in ſtatu res eſſe minimè poteſt
Ex animi ſententia geritur.

A fall, or ſlip.

Lapſus
Prolapſio
Inclinatio
Ruina
Præcipitium
Offenſio.

To fall downe.

Ruere
Ruinam dare
Collabi
Concidere
Labare
Cadere.

To fall out, to be at variance.

Iras gerere
Mutuas inimicitias ſibi indicere
Exercere, Alere } ſimultates.

Falſe, deceitfull, not to bee truſted.

Malæ fidei
Perfidus
Mendax
Falſus
Fidem fallens
Multiplici & tortuoſo ingenio.

Falſhood, or deceit:

Dolus malus
Fallacia
Fraus
Prodatio
Inſidioſa tractatio.

Falſe, or untrue.

Falſus
Fictus
A veritate alienus
Minimè verum
Picta
Falſa
Commentitia
Fucata
Mendax
Vana } res.
Nullam veri ſimilitudinem habens
Fabula
Nulla veritate nixa res.

To fall into, or to chance into, &c.

Incidere
Prolabi
Præcipitari
Deuolui
Incurrere
Illabi
Inuolui
Detrudi
} in { malum. miserias.

Falsly, or deceitfully.

Dolosè
Insidiosè
Falsò
Fallaciter
Perfidè
Mendaciter

To falsifie, or corrupt.

Violare
Lædere
Corrumpere & interlinere
Invertere
Pervertere
In falsum convertere
Deprauare
Vitiare
Falsum reddere
Mendacijs contaminare
Alienum sensum rei affingere.

Familiaritie, or acquaintance.

Familiaritas
Vicissitudo
Vsus
Commercium
Amicitiæ fœdus

Familiar with, &c.

Familiaris
Necessarius
Intimus ab alicuius consilijs
Quam familiarissimus alicui
Necessarius & familiaris
Communionem cum aliquo habens
Omnes necessitudines habens
Sociabilis
Sese alijs familialiter admiscens
Beneuolentia & consuetudine cum aliquo coniunctissimus.
Copulatissimus cum aliquo
Coniunctissimus cum.

Familiar, or easie.

Facilis
Perspicuus
In communi
In medio
} positus
Minime difficilis
Obuius
Parui negotij
Exigui operis
Non obscurus
Nullius negotij
Mediocris artis
Minime arduus
Non laboris multi
Leuis & non magnæ difficultatis, sed facilis & expeditares.

Friendship, or acquaintance.

Consuetudo
Familiaritas

Mo-

Notitia
Neceſſitudo
Commercium
Amicitia
Vſus.

Fame, reuerence, or glorie.

Fama
Splendor
Gloria
Nominis claritas
Exiſtimatio
Dignatio
Celebritas
Amplitudo
Honor.

Famine, dearth, want of neceſſary foode.

Fames
Annonæ anguſtia
Rerum ad victum neceſſariarum abſentia
Penuria
Inopia.

To famiſh, ſtarue, or pine a man.

Fame conficere
Inedia enecare
Neceſſario cibo priuare.

Famous, glorious, or renowmed.

Illuſtris
Glorioſus
Splendidus
Celeberrimus
Clariſſimus
Celebritate & ſplendore florens
Homo gloriâ & rebus geſtis ampliſſimus
Gloriâ maximè excellens
Magnificis laudibus exornatiſſimus
Laud bus illuſtris
Ad claritatem & amplitudinem natus
Laudi ampliorem locum non relinquens
Orbem nominis ſui gloriâ implens
In gloriæ theatrum prodiens.

To make famous, or renowned, &c.

Clarum & illuſtrem reddere
Magnifice illuſtrare
Nobilitare
In claritatem ab obſcuritate vindicare
Famam (alicuius) laudibus magnificis amplificare
Illuſtrem redd e
Magnum ſplendorem alicui afferre
Multum alicui honorem accumulare
Æternâ gloriâ aliquem illuſtrare
Nomen alicuius æterna memoria conſecrare
Gratiam & gloriám alicui parere.

To be famous, or renowned.

Inclareſcere

Ex-

Excellere
Eminere
Fama & nomine illustris esse.
Immortales laudes consequi.
Memorabile nomen obtinere
Gloria florere.

A toye, fancie.

Figmentum
Commentum
Ludicrum
Nugamentum
Inuentum nouum
Res leuissima
Ludibrium.

To fancie, or affect, &c.

Adamare maximè
Animum adjicere
Probare
In amoribus & delicijs habere
Singulari esse beneuolentia in aliquem
Studijs prosequi
Beneuolentia complecti
Exosculari aliquem.

After his owne minde, will, fancie.

Suo arbitrio
Prout si ei placet
Ex ua ipsius libidine
Pro bene placito.

Fantastical, variable, not long in a minde or fashion.

Homo { ceuripus / varius / sui nunquam similis.

Ad quamuis occasionem mutabilis.
Nullum certum vitæ finem sibi proponens
Vanus
Leuis
Inæqualis.

It fareth well with him.

Fœlix est / Bene / Præclare } agitur cum eo.
Prospero fortunæ flatu vtitur.

To fare wel, to haue an exquisite diet.

Delicatè pasci
Cupedijs & scitamentis vesci
Saliarem in modum epulari.

Farre off, or farre abhorring from, strange, &c.

Alienissimus
Remotus
Procul
Abhorrens
Auersus
Purissimus } ab aliquo.
Disiunctissimus.

A farre countrie, &c.

Regio longinqua
Terra extera
Transmarina gens
Remotissima natio.

A fashion, guize, or manner.

Mos
Consuetudo

Ritus

Ritus
Modus
Forma
Via
Disciplina.

To fast, or vse abstinence.

Ieiunare
Ab omnibus vitæ adiumentis abstinere.
Carnem { macerare / affligere.
A cibo & potitione sibi temperare.

A fault, or voice, an offence.

Peccatum
Vitium
Culpa
Offensa
Erratum
Lapsus
Noxa
Crimen.

To commit a fault, or to offend.

Errare
Peccare
Labi
Culpam committere
Offendere
Decipi
Contrahere
Flagitium designare
Delinquere
Peccatum admittere
Noxam concipere.

For fashion or complement.

Ad speciem tantum
Moris gratiâ
Prætexu
Similitudine quadam
Simulatione
Consuetudine magis quàm conscientia inductus.
Pro forma tantum
Ostentationis causâ.

Faultie or blame-worthie.

Reprehendendus
Reus
Culpæ affinis
Mendosus
Criminosus
Accusandus
Increpatione dignus
In culpa hæret
In vitio.

To find fault with one.

Alicui vitio vertere
Crimini dare alicui
Culpam (in aliquem) vertere
Conuitijs carpere
Conuitijs vrgere
Malè (in re aliqua) accipere
Crimen in aliquo reprehendere.
Culpæ insimulare
Criminis / Culpæ } arguere aliquem.
Criminis / Peccati / Erati } notam inurere alicui.

Culpæ

Culpæ notam inuere

Tribuere / Aſcribere } aliquid alicuius } fraudi / ſtultitiæ / ignorantiæ.

Conferre culpam in aliquem
Verbis caſtigare.

Faultleſſe, blameleſſe, innocent.

Extra noxam
Innocens
Culpâ carens
Purus à culpa
Expers criminis
Remotus à vitio
Nulla reprehenſione dignus
Minimè incuſandus.

To fauour, to like one, or to wiſh well vnto.

Approbare
Amplecti
Illuſtri gratia accipere
Collaudare
Laudi alicuius ſuffragari
Indulgere
Fauere } alicui.
Bene cupere
Beneuolentia complecti
De ornamentis alicuius cogitare
Inclinationem voluntatis in aliquem propendere
Præcipue indulgere alicui
Beneuolentiæ ſignificationes dare.

Fauour, loue, liking.

Gratia
Fauor
Amor
Approbatio
Studium
Beneuolentia
Charitas.

Fauourable, or gratious to.

Benignus
Facilis
Propitius
Indulgens
Placidus
Bonus
Amicus
Clemens
Almus
Beneuolus
Omnia ſentiens pro aliquo
Studia ſua erga aliquem voce, vultu & facto ſignificans.

Fauorably, gratiouſly, kindly.

Benigne
Indulgenter
Candide
Beneuole
Propitie
Clementer
Singulari beneuolentia in quem

To winne fauour.

Influere in aures
Beneuolentiam experiri

Gra-

Gratiam parare
Studia hominum comparare
Omnes in amorem sui vertere.

Fauoured, or in fauour, or gratious.

Gratiosus apud omnes
Vnicè dilectus
Multæ authoritatis & existimationis
Gratia excellens
In omnium ore & oculis
In hominum charitate
Gratia florens
Priuatis summis & infimis charus.
Gratia & authoritate valens apud.
Charus & dilectus omnibus.

A fauour of a man, &c.

Ascriptor alicuius dignitatis
Amantissimus alicuius
Fautor, Auditor, Patronus } alicuius dignitatis.
Singulari in aliquem beneuolentia.
Adamator, Autor, Amplexatur } alicuius.
Ascriptor alicuius sententiæ
Suffragator alicuius laudis.

To grow, or fall out of fauour, or requeſt, to bee disfauoured.

Populi studium amittere
Perdere beneuolentiam
Ex hominis studijs excidere
Ex animis & amore effluere
In vituperationem incidere.

Ill-fauoured, vnseemely, deformed.

Deformis
Horridus
Inornatus
Squalidus
Inuenustus
Monstrum hominis.

To bring into fauour.

Gratiosum reddere
In gratia ponere, constituere.
Gratiam alicuius conciliare
Sua gratia & potentia adiuuare.

Fearefully, daſtardly, vnreſolued.

Timidè
Titubanter
Diffidenter
Meticulosè
Pusillanimiter
Abiecto animo.

To feare, or ſtand in awe of, to dread, &c.

Pertimescere
Horrere
Reformidare
Metuere
In metu versari
Expauescere
Terrore opprimi
Trepidare

Con-

Contremeſcere
Formidare
Timere
Alicuius aduentum horrere
Minas horreſcere
Metu exalbeſcere
Perhorreſcere quid
Cohorreſcere.

To feare, or terrifie a man.

Perterrere
Metum incutere
Perturbare
Metu afficere
In timorem conjicere
Cauſam timoris alicui afferre
Spe dejicere
Metu debilitare.

Feare, or dread.

Terror
Metus
Formido
Pauor
Trepidatio
Mali expectatio.

Void of feare, or feareleſſe.

Imperterritus
Animo infracto
Intrepidus
Nullos caſus pertimeſcens.

Fearefull, or heartleſſe.

Meticuloſus
Timidus
Demiſſo & abiecto animo
Puſillanimus
Tenerioris animo
Timori ſuccumbens
Ignauus
Minis cadens.

Fearefull, or terrible, dreadfull to, &c.

Horrendus
Terribilis
Horridus
Pertimeſcendus
Metuendus
Reformidandus
Formidoloſus
Minax
Timendus
Aliquid mali portendens denuncians.
Ominoſus.

To feaſt a man, or to giue him good entertainement.

Conuiuio excipere
Ad epulas invitare
Prandium Cænam dare alicui.

Featly, neatly, finely.

Scite
Venuſte
Terſe
Polite
Compte
Ornate
Concinne.

Feebleneſſe, or weakeneſſe.

Infirmitas
Imbecillitas
Debilitas
Languor

Impotentia
Defectus virium.

Feeblely, or weakely.

Infirme
Languide
Inualide
Impotenter
Pusillanimiter
Imbecille.

To feele one, to ferret out his meaning.

Tentare sententiam alicujus
Opinionem exquirere
Explorare mentem
Exlicere
Expiscari } quid quis sentit.
Exsculpere

Feeble, weake, or crasie.

Debilis
Infirmus
Impotens
Languidus
Nullarum virium
Imbecillus
Morbis affectus
Valetudinarius
Ægrotans.

To fetch from a place.

Accersere
Haurire
Petere
Sumere
Ducere
Delibare
Colligere.
Mutari.

Farre fet.

Longè petitus
Transmarinus
Paulo longius ductus
Aduentitius
Peregre arcessitus.

Farre distant, or a great way of.

Longe distans
Procul remotus
Disiunctissimus
Multis abest milliarijs.

To feede, or to nourish, to cherish, or maintaine diet.

Pascere
Nutrire
Saturare
Alere
Victum alicui præbere
Fouere
Pabulum
Diætam } suppeditare.
Cibaria
Sustentare.

To feast a man, &c.

Conuiuio excipere
Laute tractare
Conuiuium alicui dare
Cibo alicuius beneuolentiam allicere
Inuitare aliquem cæna
Cæna aliquem dignari
Epulum alicui instituere

Con-

Conquisitissimus dapibus saturare.

A fellow, or companion.

Socius
Comes
Sodalis
Conuictor
Contubernalis
Cum aliquo coniunctissimus.

Fellowship, communion, societie.

Societas
Communio
Coniunctio
Conuictus.

Fierce, eager, violent.

Acer
Vehemens
Feruidus
Ferox
Turbulentus
Paulo concitatior
Commotior.

Fertile, batle, fruitfull.

Fertilis
Fructuosus
Fœcundus
Vber
Magnam copiam effundens.

Fewnesse, or a small number.

Paucitas
Infrequentia
Exiguus numerus
Raritas
Exiguitas
Penuria
Defectus.

In few words, briefly.

Paucis verbis
Presse
Concise
Breuiter
Stricte
Summatim
Genera rerum breuiter attingendo.

To fight in battell.

Pugnam ire
Prœliari
Acie congredi
Dimicare } cum.
Confligere }
Armis disceptare
Digladiari
Conflictari
Decertare
Manum conferre vel conserere.

A fight, or battle.

Prœlium
Pugna
Conflictus
Certamen
Digladiatio
Certatio
Dimicatio.

Ouercome in fight, or battell.

Fusus

Profligatus
Deuictus
Cæsus
Fractus
Superatus
Manus dans.

A figure, a shape, or forme, &c.

Forma
Figura
Idea
Facies
Effigies
Species
Character
Similitudo
Imago
Simulachrum.

Figures, or flowers rhetoricke

Figuræ
Tropus
Ornamenta
Insignia
Lumina
Suadæ medulla
Elegantiæ
Flores
Veneres
Suauitates
Delibati flosculi
Vbertate
} orationis.

Myrothecia
Pigmenta
} oratoria.

Figurate, set forth, or adorned with figures.

Oratio metaphorica

Sermo { Modificatus, Figuratus, Tropicus, Translatus.

Verborum & sententiarum floribus conspersus sermo.

To fill vp, or to repleniſh.

Implere
Cumulare
Onerare
Locupletare
Refercire
Complere
Exaggerare
Explere quod deest
Addere quod deficit
Nullum vacuum locum pati
Nullam inanitatem permittere.

A filling vp, or repleniſhing.

Supplementum
Repletio
Complementum
Compressio
Expletio
Exaggeratio
Inanitatis exclusio.

Filthy, foule, ſluttiſh, vncleanely.

Sordidus
Inquinatus
Squalidus
Fœdus
Illotus
Immundus
Obscœnus.

Filthy

Filthy, beastly, vnhoneſt.

Turpis
Fœdus
Pudicitiæ expugnator
Inhoneſtus
Spurciſſimus
Ad libidines natus
Inquinatus
Impurus
Contaminatus
Vitioſus
Diſſolutus
Turpitudini ſeruiens
Palam ad omnes libidines divulgatus
Impudicus
Omnibus turpitudinis notis inſignis
Vino & luſtris obrutus
Impura intemperantia homo
Vitijs inquinatiſſimus

Filthily, vnhoneſtly, beaſtly.

Flagitioſe
Inhoneſte
Impudice
Sordide
Turpiter
Libidinoſe.

Filthineſſe, fouleneſſe, or impuritie, &c.

Turpitudo
Fœditas
Vitæ inquinatio
Impuritas
Immundities
Spurcities
Libido
Morum { Fœditas / Obſcœnitas }
Inhoneſti mores.

To commit filthineſſe.

In turpitudinem delabi
Turpitudinem ſuſcipere
Flagitium committere
Impudice / Impure } viuere
Alienam pudicitiam expugnare
Turpitudini ſeruire
Intemperanter viuere
In impuritates incidere
Fœdiſſimam vitam agere

Fine, trimme, braue, gallant, &c.

Nitidus
Elegans
Ornatus
Comptus
Splendidus
Politus
Lautus
Terſus
Limatus
Fulgidus
Magnificus

Fineneſſe of ſpeech, eloquence.

Emendatior / Purior / Politior } ſermo
Dicendi elegantia
Accuratum loquendi genus

Cultus } sermonis
Ornatus } orationis
Elocutionis præstantia
Optimus dicendi character.

To finde out, to search out.

Adinuenire
Deprehendere
Inuestigare
Eruere
Expiscari
Comperire
Rescisçere.

Finally, to conclude.

Deniq;
Demum
Ad postremum
Postremò
Vltimò
Ad summam
In summa
Vt comprehendam breui.

Fineneſſe, brauerie, or elegancie.

Elegantia
Ornatus
Vestium magnificentia
Splendidissimæ vestes
Fulgens stola
Decor
Lautitia
Mundities
Vestium luxus
Curiosior cultus.

Finely, gallantly, or exquisitely.

Eleganter
Ornatè
Exquisitè
Comptè
Accuratè
Elaboratè
Splendidè
Illuminatè
Polite
Limate
Admirabiliter
Industrie
Concinne
Peruenuste
Composite
Nitide.

To finish, or to conclude.

Finire
Terminare
Perorare
Concludere
Pertexere
Perficere
Absoluere
Consummare
Extremam manum imponere
Exædificare
Fastigium operi imponere
Vsque ad extremum exequi
Explere quod deest.

To fire, to set on fire, to burne, or to waste, &c.

Inflammare
Incendere
Ignibus committere

Flam-

Flamma delere
Concremare
Exurere
Comburere
Ignes ſubjicere rei.

A firing, or burning, &c.

Incendium
Conflagratio
Ignis
Inflammatio
Combuſtio.

Fired, conſumed, burned.

Ignibus vaſtatus
Incendio ſepultus
Flammis conſumptus
Ad flauillas & cineres redactus.

Fit, or apt to, or for a matter.

Aptus
Habilis
Idoneus
Accommodatus
Appoſitus
} ad rem.

It is fitting, or meet.

Par eſt
Conuenit
Decet
Æquum
Iuſtum
} eſt.
Congruum.

Fitted, or prepared for a matter.

Opportunus & ex vſu
Vſui alicui inſeruiens
Par
Idoneus
} negotio
Opportunus
Vtilis
} rei.
Aptus & inſtructus ampliſſime ad.

To flatter, or to curry fauour with, to diſſemble.

Aſſentari
Adulari
Blandiri
Se ſuppliciter inſinuare alicui
Loqui omnia ad colligendam beneuolentiam
Ad alterius voluntatem loqui
Compoſitis ſermonibus aures mulcere
Falſis laudibus exornare
Falſam laudem alicui affingere
Gratiam inire apud omnes
Blanditijs beneuolentiam captare
Seſe in gratiam alicuius inſinuare.

Flattery, or gloſing, fallacitie, diſſimulation, or falſehood, &c.

Adulatio
Aſſentatio
Blanditiæ
Obſequium
Deſinitio
Inſinuatio
Verborum
} { il ecebræ
l nocinia.
Blandiloquentia.

A flatterer, a cogger, or gloser, a falſe diſſembler, &c.

Adulator
Aſſentator
Blanditor
Gratiæ captator
Auribus inſeruiens
Gnatho
Blandiloquus
Ad gratiam omnia loquens.

To flaunt, or braue it out in eloquent words.

Rem ſplendore illuſtrare verborum
Iactationem habere apud populum
Proluſione vti.

Flauntingly.

Profluenter
Oſtentatione adhibita
Ambitioſe
Populariter & affectate
Iactabunde.

To flie, or to haue recourſe vnto.

Confugere
Se recipere } ad.
Recurrere
Receptum habere in quo.

To flie, or runne away, to betake him to his heeles.

Aufugere
Salutem fugâ quærere
Sibi fugâ conſulere
Tergum vertere
Se in pedes coniicere
Se fugæ mandare
Fugam captare
Pedibus confidere.

Fleeting, fading, tranſitory.

Fluxus
Celeriter præteruolans
Caducus
Cito decidens
Diffluens.

To cauſe to flie, or to put to flight.

Subigere
Perdomare
Profligare
Conſternare
Frangere
Comprimere } hoſtes.
Opprimere
Euertere
Fugare
Fugæ mandare
Diſſipare.

Flight, or flying from, &c.

Fuga
Tergiuerſatio
Auolatio
Præpropera diſceſſio
Quæſita peruolitatio.

To flit, or remoone to a place.

Migrare
Solum vertere
Sedem mutare

Muta-

Mutato domicilio alium locum habitare
Ad alium locum migrare
Domo remigrare.

To flocke vnto, to resort to, &c.

Ititare
Confluere } magno nume-
Aduolare } ro ad.
Effundere se ad
Frequenter adesse
Globatim conuertere se aliquo
Concursum facere.

To flocke to a place, vide, *resort.*

Concursum facere
Aduolare & confluere } ad.
Frequenter ire.

To flout, or mocke at.

Deridere
Salse notare
Facere perstringere
Ludificari
Derisione ludere quem
Subsannare
Dicaciter alicui insultare.

Flouriſhing, or happie.

Florens
Vigens
Flotidus
Fœlix
Perbeatus
Fortunatus
Bene beateque viuens

Omnia subsidia habens
Omni { molestia / perturba-tione } carens.
Omnia ad voluntatem fluentia habens.

To flout, mocke, or scoffe at a man.

Dignum putare quem illudat
Indignis modis irridere
Pro ridiculo & delectamento putare
Probrosis nominibus illudere in quem
Ludificari quem.

To flouriſh, or to proſper.

Florere
Fœlicitate vti
Optime se habere
In rerum omnium abundantia viuere
Diuinitus habere fortunam adiunctam
Omnia secunda experiri.

To flow from, or to proceed.

Fluere
Procedere
Effloreſcere
Gigni
Emanare
Effluere
Nasci
Descendere
Prouenire
Proficisci
} exà.

To

To flout, mocke, scoffe at.

Ludere in quem
Ab aliquo jocum captare
Satyrica dicacitate exagitare
Risu prosequi
Illudere
Deridere } quem.

Food, meate, or nourishment.

Cibus
Alimonia
Victus
Fastus
Cibaria
Nutrimentum
Alimentum
Pabulum.

A foe, aduersary, or enemy.

Pessime animatus erga quem
Infensissimus alicui
Inimicissimus
Hostili animo in quem.

To foile, or vanquish.

Fundere
In fugam conjicere
Profligare
Superare
Euertere
Consternare
Cogere ad deditionem
Virtute superare
Manu & ferro opprimere
Subiugare
Frangere
Hostiles opes atterere.

A foile, vanquishing, or ouerthrow, conquering.

Ignominia
Offensio
Labes
Incommodum
Repulsa
Calamitas
Clades
Titubatio.

To receiue a foile, or ouerthrow, to bee put to flight, &c.

In cladem incidere
Calamitatem accipere
Pessimè accipi
Plagam accipere
Ignominiam accipere
Victoriam amittere.

Foiled, subdued, ouercome.

Fugatus
Victus
Prælio fractus
Cæsus
Subactus
Superatus
In fugam coniectus.

Foolish, doltish, blockish, or sottish.

Imprudens
Stultus

Sine

Sine ratione omnia agens
Ineptus
Insulsus
Delirus
Plane desipiens
Ratione expers
Insipiens
Sapientiæ expers
Nullius iudicij
Futilis
Nihil plane sapiens
Nullius consilij
Imprudenti consilio omnia moliens.

Foolishnesse, lottishnesse, folly, and witlesnesse, &c.

Stultitia
Insipientia
Imprudentia
Insulsitas
Vanitas
Ineptiæ
Stoliditas
Imprudentia
Fatuitas
Amentia
Vecordia.

Foolishly.

Inepte
Stulte
Temere
Insulse
Insipienter
Sine ratione.

A foolish, unwise, or witlesse person.

Insipiens
Delirus
Nullius consilij
Ineptus
Verecundiâ laborans.

To play the foole, to deale unwisely.

Ineptire
Suis ineptias prodere
Stulte agere
Desipere.

It followeth, or remaineth, that.

Relinquitur
Sequitur
Restat
Superest
Reliquum est
} vt.

A follower, a seruitour, an attendance.

Assectator
Cultor
Assecla
Minister
Obseruantissimus alicuius.

To follow, or imitate.

Imitari
Persequi
Æmulari
Vita exprimere
Vestigijs alicuius insistere
Reddere
Effingere
Se ad alterius mores & consuetudinem componere

Se

Se ad alteri⁹ exemplum conformare

To follow a matter, or to prosecute it.

Persequi
Vrgere
Premere
Agitare
Insistere
Hærere
Immorari
Amplificare
Exornare
Dicendo exaggerare.

Fond, foolish, or witlesse.

Stolidus
Fatuus
Homo minime consilij
Perridiculus.

See before in Foolish, &c.

Fond, or cockering, &c.

Indulgens
Nimium amans
Paulo facilior
Nimio plus diligens
Indulgentia plus nimia suos liberos amans
Deprauans liberos indulgentia
Nimis lenii ingenio in aliquem
Nimia indulgentia mores filiorum deformans
Sua immodica conniuentia liberos corrumpens

Fond, cockering, indulgencie

Indulgentia
Nimius amor
Tenerrimus affectus
Immoderata dilectio
Lenitas vitiosa
Cæcus amor liberorum.

To forbid, to prohibit, to interdict or restraine.

Prohibere
Interdicere
Vetare
Verbis impedire
Inhibere
Minis deterrere quo minus
Pœnis } reuocare
Edicto }

Forbidden, or vnlawfull.

Illicitus
Vetitus
Inconcessus
Nefas
Prohibitus
Interdictus
Contra leges
Verbo Dei repugnans.

A forbidding, or restraint.

Interdictio
Prohibitio
Interminatio
Inhibitio
Restrictio
Imperiosa reuocatio

To force, or impell, to enforce, or constraine, &c.

Impellere
Adigere aliquem
Inuitum trahere
Vi protrahere
Cogere
Compellere
Necessitate vrgere
Protrudere.

Of no force, or weight, force-lesse.

Irritus
Vix minimi instar habet
Nullam habet authoritatem
Nullius omninò { ponderis / roboris / momenti.
Inutilis
Vanus
Nullam habet vim.

A forcing, or compelling.

Coactio
Compulsio
Adactio
Motus violentus.

Forcible, powerfull, effectuall.

Vehemens
Efficax
Valens
Actuosus
Vim habens
Magni ponderis
} ad.

Forcible, or with violence.

Violentè
Vi quadam
Impetu & armis
Coactè
Imperiosè.

Force, or violence.

Vis
Impetus
Violentia
Coactio
Vehemens impulsus
Terror
Protrusio.

To foretell, or foreshew.

Prædicere
Præsagire
Præmonstrare
Diuinare
Præcinere
Augurari
Vaticinari
Prænuntiare
Futura canere.

To foresee, or perceiue, &c.

Prouidere
Percipere
Præuidere
Præsentiscere
Præscire
Præsentire in posterum
Prospicere in futurum
Præcognoscere
Cogitatione prouidere.

To forsweare himselfe.

Peierare
Falsò iurare

Esse

Esse periurij reus
Conceptis verbis peierare
Iuramentum violare.

To forestall, engrosse, or buy before hand.

Præmercari
Coemere
Intercipere
Prior emere.

To forewarne, or admonish aforehand.

Præmonere vt sibi quis caueat
Prædicere
Præsignificare alicui
Præmonere
Denuntiare quid euenturum sit
De futuris euentibus certiorem facere.

Forged, or counterfeited.

Fictus
Commentitius
Adulterinus
Falsus, Mentitius
Suppositititius
Mendax
Non { germanus / genuinus.
Fictitius.

To forget, or blot out of remembrance, to extinguish, &c.

Obliuiſci rei
Obliuioni tradere
Perpetuo silentio obruere
Obliuione voluntaria conterere
Ex memoria delere
Memoriam rei abjicere
Exanimo deponere
Sepelire caligine
Obliuione delere
Memoriam rei deponere
Nunquam cogitare de re
Non recordari rei.

To forgiue, or to pardon, to dispense with, or release.

Remittere
Condonare
Præterire
Impunitum dimittere
Erratis veniam tribuere
Impunitatem dare
Ignoscere
Licentiam concedere
Pœnas ab aliquo non repetere.

Forgiuenesse, or pardon, &c.

Venia
Condonatio
Impunitas
Remissio
Ignoscentia
Conniuentia.

Forgetfulnesse.

Obliuio
Memoriæ defectus
Rei ex animo deletio.

Forgetfull, obliuious.

Obliuiosus
Nulla pene memoria

Audi-

Audita & lecta obruens obliuione
Labili memoriâ
Rerum auditarum vel lectarum non tenax.

Forlorne, or graceleſſe, &c.

Omnium præſidio ſpoliatus
Perditus
Profligatus
Deſertus
Nullis præſidijs munitus
Omnibus copijs & facultatibus orbatus
Bonis omnibus defectus
Ab omni ſpe derelictus
Subſidijs omnibus deſtitutus
Ad inſignem pœnam reſeruatus.

Formally, agreeably vnto.

Conſentaneè
Congruenter
Accommodate
Conſonè
Conuenienter.

For forme, ſhew, faſhion, for complement onely.

Dicis cauſâ
Pro forma tantum
Præluſione quadam
Specie tenus
Simulate.

Forraine, out-landiſh, farre fet.

Externus
Aduentitius
Tranſmarinus
Petitus aliunde
Exoticus
Peregrinus
Ex remotiſſimis nationibus importatus.

To forſake, or leaue deſtitute.

Deſerere
Deſtituere
Derelinquere
Orbum inopemque relinquere
Aliquem deficere
Diſceſſionem facere aliquo
Ab aliquo recedere
Deſertum & amicis defectum reddere aliquem.

Forſaken, or left deſtitute.

Deſertus
Derelictus
Deſtitutus
Inops & ab omnibus reiectus
Amicis orbatus
Omnibus præſidijs nudatus
Perditus
Abdicatus
Omnibus malis expoſitus.

To foreſee, perceiue, know, or vnderſtand before.

Cogitatione ſua prouidere
Prænoſcere
Præſagire
Prænoſcere
Præſentiſcere
Proſpicere in futurum
Præſcire

Augu.

Augurari coniectura futura
Diuinare
Præuidere.

To fortifie, or make ſtrong.

Munire
Sepire
Vallare } vallo.
Corroborare
Obuallare
Firmare
Stabilire
Exagerare.

A fortified, or defenced place.

Munimentum
Caſtellum
Propugnaculum
Turris
Septus & munitus locus
Vallum
Septum.

Forth with, preſently, immediately.

Mox
Illico
Confeſtim
Continuo
E veſtigio
Dictum factum
Nullâ morâ interpoſitâ
Primo quoque tempore
Momento temporis.

A fortreſſe, Hold, Sconce, Caſtle.

Caſtellum
Turris
Propugnaculum
Munimentum
Arx
Locus munitiſſimus.

To forward a matter, or further, to helpe forward.

Promouere
Adiuuare
Prouehere } rem.
Incitare
Magno adiumento eſſe
Vrgere
Inſtigare
Alas edere
Omnia adminicula ſuppeditare.

Forward, or ready to.

Promptus
Expeditus
Paratus
Incitatus
Propenſus } ad.
Alacer
Volens
Accinctus
Pronus

In a forwardneſſe, or readineſſe.

In promptu
In procinctu
In bono cinctu
In bono curſu
Expeditus

Accin-

Accinctus
Satis propensus } ad.
Paratus

To goe forward, or proceed.

Procedere
Pergere
Prouehi
Sese promouere
Progredi
Proficere
Gradum promouere
Festinare
Properare.

A forme, type, or map.

Forma
Idæa
Imago
Species
Simulachrum
Typus
Effigies
Figura.

Fortunate, or prosperous.

Fælix
Fortunatus
Beatus
Faustus
Secundus
Florentissimus
Incredibili fælicitate
Digito cælum attingens
Auspicatus
Ex animi sententia res suas confici.

Fortunately, happily, luckily.

Fortunatè
Faustè
Prosperè
Auspicatè
Fæliciter.

Foule, or deformed, &c.

Aspectu { teter / deformis.
Invenustus
Sordidus
Fædus
Squalidus
Turpis
Inhonesta facie
Longè abest à pulchro.

Foule, or distempered weather.

Cælum pluuiosum
Tempestas minimè serena
Magna pluuiarum vis
Intemperies acris
Spurcissimum cælum.

Foule, or filthy.

Turpis
Fædus
Inquinatus
Spurcus
Obscænus
Inhonestus.

To lay a foundation, or ground worke.

Fundamentum ponere, iacere, collocare
Auspicari opus

Orditi
Inceptare } quid

Fraile, or mortall.

Momentaneus
Caducus
Fragilis
Mortalis
In cauſu poſitus
Fluxus
Vanus
Non duraturus
Non { conſtans / permanens
Celebriter dilabens

Frailtie or weakeneſſe, mortalitie.

Fragilitas
Mortalitas
Vanitas
Fugacitas
Inſtabilitas.

To frame, or make a ſpeech, &c.

Efficere
Conficere
Componere
Fabricari
Contexere } epiſtolam, oratio-
Formare } nem, &c.
Inſtituere
Habere
Excogitare
Inuenire
Inuentor
Auth r } rei eſſe.
Artifex

Framed to, for, or according to.

Factus
Fictus
Compoſitus
Aſſuefactus } ad
Aptus
Informatus
Idoneus
Temperatus

Fraud, craft, or guile, &c.

Fraus
Dolus
Impoſtura
Verſutia
Vafrities
Calliditas
Inſidiæ
Præſtigiæ
Diſſimulatio
Aſtutia.

A Fray, or tumult.

Tumultus
Rixa
Digladiatio
Motus
Sicarum } diſtrictio
Gladiorum

Freed, or ſet at libertie.

Liberatus
Exemptus
Abſolutus
Exolutus
Ereptus
Expeditus
Non alligatus

Liber

Liber
Solutus
Ingenuus
Suæ poteſtatis
Nemini ſeruiens.

To free a man from, or to deliuer from, &c.

Liberare
Exoluere
Expedire
Vindicare
Eximere
Aſſerere
Eripere
Soluere
} aliquem ab.

Immunitatem
Libertatem
} à re concedere.

Free from, or without monie, monileſſe, gratis, &c.

Gratuitus
Sine mercede
Aduentitius
Nequaquam mercenarius
Ex ſola Dei bonitate proficiſcens
Minimè mercinarius
Sine pecunia & pretio.
Ex gratia & dono
Immeritò
Non emptitius.

To make a man free of any place, Citie, incorporation, companie,

Manu-mittere
Ciuitate donare
In ſocietatem aſcribere
Liberum facere
Imperire ciuitatem alicui
Immunitatem dare
Rudi donare
A ſeruitute eximere.

Free or at libertie.

Liber
Solutus
Sui iuris
Libertate donatus
Nulli ſeruiens
Ingenuus
Suæ poteſtatis.

Free from, &c.

Liber
Immunis
Liberatus
Procul remotus
Purus
Remotiſſimus
Diſiunctiſſimus
Longè diſtans
} ab.

Freely or without reward.

Gratuitò
Sine mercede
Gratis
Ex mera gratia
Ex dono
Sine vlla pactione.

Freedome, or libertie.

Libertas
Manumiſſio
Immunitas à ſeruitute
Ingenuitas

To get, gaine or winne friends.

Parare
Acquirere
Adiungere
} sibi amicos.
Beneuolentiam sibi comparare.

Friendlesse.

Inops amicorum
Patrocinio destitutus
Expers fautorum.

A trustie or sure friend.

Certus
Probatus
Compertus
Exploratissimus
Cognitissimus
Coniunctissimus
} amicus.
Constantiam & fidem amicis præstans.
Egregiè fidelis alicui
Periculi perspectus amicus.

Friendly, or kinde vnto.

Benignus
Amicus
Indulgens
Humanus
Liberalis
Beneficus
Hospitalis
Amicissimus
Perbeneuolus.

To frighten, or to scare, or feare.

Terrorem inferre
Metu percellere
Horrore perstringere
Exterrere
Complere horrore
Metum afferre

To frequent or resort vnto.

Confluere
Concurrere
Itare
Aduolare
} ad.
Aggregare se ad
Multum adesse
Frequenter ire ad
Concursum facere ad.

A place much vsed or frequented.

Frequens
Frequentatus
Locus celeberrimus
Frequentiâ hominum maximè illustrissimus
Congressione hominum celeberrimus
Locus hominum multitudine completissimus
Confertissimus ciuibus locus.

Frolike, iocund, merry.

Totus spirans hilaritatem
Præ lætitiâ gestit
Explicans frontem
Iucunditate plenus
Hilarus.

Froward or peuish, &c.

Perversus
Morosus

Di-

Diſſici is in vitæ conſuetudine
Iracundus
Incommodis moribus
Querulus
Inſuauis conuictor
Acerbiſſima natura
Intractabilis.

Fruit, or encreaſe of the earth

Fruges
Fructus
Prouentus
Fœtus
Fœnus
Commodum
Reditus
} terræ.

Fruit, benefit, or commoditie.

Fructus
Commodum
Beneficium
Vtilitas
Emolumentum
Bonum
Lucrum
Acceſſio.

Fruitfull, or commodious.

Fructuoſus
Vtilis
Ferax
Vberes fruges effundens
Frugifer
Non pœnitendus
Non inutilis.

A fruitfull, or plentifull ſoile, or countrey.

Vbertate agrorum abundans
Varietate fructuum & paſtionis magnitudine excellens
Frugifer
Ferax
Fructuarius
Pinguis
Prouentum edens
Fœcundus
Fructuoſus
Fertiliſſimus
Cultiſſimus
Vberrimus
Vberiores fructus edens & affetens
Fructuum copiam producens.

Fruitfulneſſe.

Fœcunditas
Vbertas
Feracitas
Fertilitas.

To make fruitfull.

Fœcundare
Fructuoſum efficere
Fertilitatem infundere
Feracitatem dare.

Fruſtrate, or voide, &c.

Inanis
Irritus
Nullo fructu
Vanus
Abrogatus
Nullius vſus
Inutilis.

To make fruſtrate, or voide.

Ab opere efficiendo prohibere

A ſcopo ſuo depellere
Conatus alicuius irritos reddere
Fruſtrari
Eludere } quem

A Fugitiue, or runne away.

Fugitiuus
Profugus
Tranſfuga
Erro
Sedem ſolumque mutans.

To fulfill, or accompliſh.

Explere
Exequi
Abſoluere
Perficere
Effectum dare
Conſummare
Perpolire
Finire
Peragere.

Full of, filled, or repleniſhed.

Plenus
Cumulatus
Abundans
Repletus
Exaggeratus
Refertus
Locupletatus.

Fulneſſe, or plentie.

Plenitudo
Abundantia
Copia
Vbertas
Vis infinita
Cumulus
Varietas
Multitudo
Amplitudo

Fully, or plentifully, &c.

Copioſe
Ample
Explete
Pluribus
Abundanter
Fluenter
Effluenter
Profluenter
Cumulate
Complete.

Fumiſh, wrathfull, teſtie.

Iracundus
Irritabilis
Homo ſumma iracundia
Moroſus & difficilis.

Furious, or outragious.

Faces furorum intentans
Impotentiſſimus
Omnia omnibus minans
Furens
Animi impotens
Inſanus
Intemperantiſſimus
Iræ nullum modum habens.

Furious, or frantieke, &c.

Furioſus
Efferueſcens iracundia
Facibus furorum incenſus vel inflammatus
A toto mente deficiens

Fu-

Furore ac irâ excandescens
Omnia omnibus minans
Præceps actus ab affectibus.

To furnish, or store with, &c.

Instruere
Ornare
Locupletare
Cumulare
Replere
Onerare
Complere
Exagerare
} aliquem.

A furtherance, or helpe vnto.

Adiumentum
Præsidium
Adminiculum
Auxilium
Instrumentum
Incitamentum
Progressus
Calcar.

To further a man vnto.

Prouehere
Promouere
Adjuuare
Magno vsui esse alicui
Alicui magnum adiumentum afferre & approbare
Materiam & facultatem alicui suppeditare
Auxilium (alicui) subministrare
Magna momenta afferre alicui ad.

A furtherer of a man, &c.

Adiutor
Auxiliator
Incitator
Author
Impulsor
Fautor
Subleuator
Amplificator
Ornator
Illustrator.

Fury, madnesse, rage.

Furor
Rabies
Indignatio
Amentia
Bachatio.

Furniture, or prouision.

Apparatio
Ornatus
Apparatus
Prouisio
Choragium.

Furnished, prepared for.

Instructus
Paratus
Præmunitus
Accinctus
} ad.

To furnish, trimme, scoure.

Interpolare
Nitorem dare rei
Repolire
Tergere
Reparare

Splendorem accerſere rei.

Furthermore, or moreouer.

Præterea
Quinetiam
Huc addatur etiam
Huc accedit quòd
Porro
Vt progrediar.

To fire, or burne.

Inflammare, Incendere
Ignibus delere
Ignibus committere
Flamma delere & conſumere
Flammis loca abſorberé
Concremare, Exurere
Comburere
In cineres redigere.

G.

To gad vp and downe.

Circumcurſitare
Huc & illuc vagari
Surſum deorſum curſitare
Nullo certo loco conſiſtere.

To gaine, or get, &c.

Emolumentum, Operæpretium } facere.
Lucrari
Fructum recipere
Fructum diſcerpere
Diuitias & copias colligere
Opes conquirere
Lucrum facere
Suis ſeruire commodis
Vtilitatem colligere ex.

Gaine, or commoditie, &c.

Quæſtus
Lucrum
Fructus
Commodum
Fanus
Vtilitas
Vſura
Compendium.

Gainefull, or profitable, commodious, or gainefull to.

Quæſtui alicui
Quæſtuoſus
Commodus
Ad magnitudinem quæſtus immenſus
Ad vtilitatem alicuius compoſitus & comparatus
Vtilitati, Emolumento } eſſe alicui.
Fructuoſus, Perutilis } alicui.

To gaine, grace, or fauour.

Colligere gratiam
Elicere voluntates
Comparare benevolentiam
Influere } in animos ho-
Insinuare se } minum.

To gainesay, or contradict.

Contradicere
Repugnare
Reclamare
Refragari
Obnuntiare
Obstrepere
Occinere
Verbis oppugnare
Obnuntiationem opponere alicui
Aduersari
Dicendo obstrepere alicui
Contrarium affirmare
Obloqui
Reclamare
Respõsare.

A gainesaying, or contradiction.

Repugnantia
Reclamatio
Contradictio
Intercessio
Oppositio
Obnuntiatio
Refragatio
Aduersatio.

Gallant, fine, or braue, &c.

Ornatus
Splendidus
Nitidus
Excultus
Fulgens
Expolitus
Præstans
Pictus
Comptus
Tersus
Lautus
Venustus
Speciosus.

To gall, nip, touch, or nettle a man.

Vrere
Pungere
Exulcerare
Angere
Commouere } quem.
Male habere

A gallant, a braue fellow.

Primus rerum omnium adolescens
Florentissimus
Elegantissimus
Moribus & vestib⁹ ornatissimus
Splendidissimus.

Gallantly, finely, bravely.

Ornate
Eleganter
Venuste
Splendide
Nitide
Compte
Pulchre

Floride

Floridè
Illuminatè
Cum dignitate

To gape after, to be greedy of.

Inhiare rei
Vehementer appetere
Ardere rei cupiditate
Imminere rei
Spe deuorare quid.

To garnish, adorne, trimme.

Exornare
Excolere
Instruere
Decorare
Expolire
Decus conciliare } rei.
Splendorem accersere }
Distinguere.

Gard, defence, or attendance vpon, &c.

Præsidium
Satellitium
Magna turba stipantium
Comitatus
Frequentia stipatorum
Ministrorum } multitudo.
Affectatorum }

To gard, or defend, &c.

Tueri
Defendere
Propugnare
Stipare
Patrocinium susçipere
Præsidio communire
Præsidio & custodia sepire
Instructu & ornatu comitari.

Garments, attire, or apparell.

Indumentum
Vestis
Amictus
Vestimentum
Ornatus
Stola
Habitus
Integumentum corporis.

Gathered out of, collected.

Expressus } de.
Excerptus }
Collectus } ex.
Desumptus }
Delibatus }
Elicitus
Extructus.

To gather, to reape, or to receiue, &c.

Carpere
Percipere
Colligere
Metere
Delibare
Accipere
Sumere
Frui.

To gather together, &c.

Conuocare
Cogere
Congregare
Concire
Contrahere
Centuriare
Conglobare

In

In vnum compellere

To Gaze, or stare vpon a man.

Fixis oculis intueri
Spectatu dignum arbitrari
Oculos { conjicere / Conuertere / Defigere } in quem.
Aſpicere
Curioſus contemplari
Viſendum ducere
Spectare quem.

A generation, linage, offspring or deſcent.

Progenies
Generatio
Genus
Geneſis
Soboles
Propago
Stirps
Procreatio
Familia.

Generally, or in groſſe.

Generatim
In vniuerſum
Communiter
Vniuerſaliter
Plerumque
Maxima ex parte.

Gentile, courteous, milde, &c.

Humanus
Clemens
Tractabilis
Placabilis
Facilis
Facilitate par infimis
Ad lenitatem propenſus
Comis
Commodus
Perfacilis in colloquijs
Suauis
Manſuetus
Indulgens
Candidus.

A Gentleman, one well borne, deſcended of ancient pedegree.

Domi ſuæ clarus & nobilis
Claro / Summo } loco natus.
Ex illuſtri domo editus
Ex nobili familia Splendidiſſimus
Nobilis natu
Vetuſtis inſertus familijs
Summa nobilitate homo
Splendide natus
Homo minime obſcurus.

Gentleneſſe, courteſie, meekeneſſe.

Comitas
Humanitas
Facilitas
Lenitas
Placabilitas
Manſuetudo
Clementia
Vrbanitas
Humilitas
Candor.

Gently, courteously.

Clementer
Humaniter
Leniter
Placidè
Candidè
Comiter
Benignè
Blande.

To make gentle, or to tame, breake, subdue.

Manſuefacere
Domare
Mollire
A fera & agreſti vita ad humanam ciuilemque deducere
A pertinacia abducere.

To grow gentle, or tame.

Miteſcere
Ferocitatem deponere
Humanitatem inducere
Remolleſcere.

Gentry, or nobilitie.

Genus
Nobilitas
Natalium ſplendor
Stemma illuſtre
Generis claritas
Generis & nominis inſignis dignatio
Familiæ præſtantia
Maiorum illuſtrium vetuſtas
Generoſa ſtirpis antiquitas
Ortus claritas.

To geſſe, to coniecture, to weene, or thinke, &c.

Coniectura aſſequi quid
Diuinare
Vaticinari
Coniecturam facere rei
Putare
Exiſtimare
Arbitrari
Autumare
Tantum opinari
Præſagire.

To get, or winne good will.

Hominum aprobationem mouere
Hominum ſtudia complecti
Ad beneuolentiam allicere
Gratiam inire
Colligere beneuolentiam
Animos hominum conciliare
Ad beneuolentiam hominum aſpirare
Amores hominum aſſequi
Gratias & ſtudia parere
Beneuolentiam adiungere
Influere in ſenſus hominum.

To get, or procure a thing, &c.

Comparare
Conſequi
Acquirere
Parare quid
Impetrare
Lucrari
Nanciſci

Ad-

Adipiſci
Aſſequi
Parere
Peruenire
Aſpirare } ad aliquem.

A Gyant, or a man of an huge, or extraordinary ſtature.

Gigas
Homo vaſtus
Invſitatæ magnitudinis
Maximæ
Proceriſſimæ } ſtaturæ.
Vaſto corpore.

Well gifted, or graced.

Excellentiſſimis donis commendatus
Præclaris animi ornamentis excultus
Animi dotibus excellens
Diuinis quibuſdam bonis inſtructus & ornatus
Virtute & pietate præſtans.

Giuen to ſome vice.

Procliuis
Pronus
Propenſus } ad.
Vitio ſtudens
Vitio { cumulatus / inquinatus / contaminatus.
Infamis aliquo flagitio.

To giue, or beſtow vpon.

Deferre beneficium
Conferre in aliquem
Dare
Tribuere
Donare
Largiri } quid alicui.
Impertire alicui
Ornare
Ditare
Tradere. } beneficio.

To giue ouer, or leaue off, to leaue.

Ceſſare
Deſiſtere
Abſtinere
Decedere
Abire
Finem facere
Intermittere
Superſedere
Omittere
Quieſcere
Deſerere.

To giue himſelfe vnto, or betake.

Seſe { dedere / addicere / conſecrare.
Operam dare
Applicare
Apponere
Attendere
Accumbere } ſe ad.
Dicare
Dare
Deuouere } ſe ſtudijs.
Operam nauare rei
Se conferre ad.

Giddie

Giddie headed, or light, variable, &c.

Leuiculus
Inconſtans
Mutabilis
Varius
Lubricus
Sui ſemper diſſimilis
Vagus
Leuis
Aliâs aliud ſentiens
Opinione valde labilis
Sententiam identidem mutans

A gift, or good turne.

Donum
Munus
Beneficium
Præmium
Meritum
Officium
Ornamentum
Gratia.

A gift, or qualitie of the minde, a grace of God.

Donum
Chariſſima
Munus
Ornamentum
Bonum
Dos
Habitus mentis laudabilis.

To beſtow gifts, or benefits on a man.

Dona conferre in quem
Beneficia tribuere alicui
Suis meritis ſibi obligare
Beneficentiâ devincere
Officia præſtans alicui
Demereri quem.

Gladſome, ioyfull.

Lætabile ad efferendum animũ
Lætus nuntius
Iucunditatem afferens
Gratus
Acceptus.

Gladly, willingly, ioyfully.

Hilari
Læto } animo.
Æquo
Mira animi alacritate
Non { grauatè.
Perlibenter
Cum ſumma voluptate.

Glad, or ioyfull, &c.

Lætus
Hilaris
Iucundus
Gratulabundus
Triumphans
Magno gaudio perfuſus
Multa lætitia accumulatus
Incredibili iucunditate expletus
Alacer
Triumphabundus.

Gladneſſe, or ioyfulneſſe.

Lætitia
Hilaritas
Voluptas
Triumphus

Gau-

Gaudium
Exultatio
Iucunditas
Diffusio animi

To be glad, or merrie.

Lætari
Gaudere
Recreari nomine (alicuius)
Delectari
Exhilarari
Palam exultare lætitia
Gaudio triumphare
Gestire
Diffundi lætitia
Omnem mœstitiam ex animo deponere

To make to bee glad, or merrie.

Gaudio perfundere
Exhilarare
Gaudio { complere / cumulare / efferre }
Magnam lætitiam objicere
Hilaritatem afferre quamplurimam
Suauitate mentes hilarare
Voluptate explere
Lætitiam dare alicui
Materiam exultandi ministrare.

To glaunce at, or to giue a touch onely.

Obiter perstringere
In transcursu attingere
Non ex { professo / composito } tractare
Aliud agens persequi
Per transennam præterire
Genera rerum, & capita tantum notare

A glimpse, taste, or proofe.

Gustus
Specimen
Præludium
Modica scintillula

To glory, vaunt, or brag.

Gloriari
Superbire
Magnifice se efferre
Inueniliter exultare
Se { ostentare / Venditare }

Glory, fame, or renowne.

Gloria
Fama
Celebritas
Nominis claritas
Honor
Existimatio
Decus

Glorious, honourable for ones credit.

Commemorabilis
Gloriosus
Ad gloriam insignis
Illustris
Prædicabilis
Splendidus
Inclytus
Ad famam honestus
Mentione & memoria dignissimus.

A glory, or credit vnto.

Res insignis ad maximam laudem
Gloriosus } alicui.
Splendidus }
Authoritatem & fidem afferens alicui
Honestus
Existimationem alicuius amplificans.

Vaine-glorious, ambitious, greedie of praise.

Ambitiosulus
Falsæ gloriæ vmbras consectans
Vanæ gloriæ auidus
Hominum fauorem venans
Honores { appetens. aucupans

A gloser flatterer, dissembler.

Assentator
Adulator
Gnato
Fucata specie blandiens
Blandiloquus
Omnia ad gratiam loquens
Blanditijs benevolentiam captans.

To glut, fill, or pamper himselfe.

Ingurgitare cibum
Se infercire
Abdomen explere
Curare cuticulam
Insatiabiliter pascere.

A glutton, or immoderate eater.

Venter ei pro solario est
Edax
Gulosus
Bibax
Victu intemperans
Porcus Troianus
Nimio cibo & potione se complens
Vorax
Ventris & gulæ mancipium.

Gluttony, or immoderate eating.

Voracitas
Edendi intemperantia
Cibi potusque ingurgitatio
Ingluuies
Curatio cuticulę
Immodicus cibus & potus.

To serue, or worship God.

In pietatis studium diligenter incumbere
Deum { inuocare colere venerari.
Diuinum numen horrere
Iustam venerationem Deo tribuere
Dei offensionem vitare
Deum timere.

God, Almightie God, &c.

Summus rerum parens
Solus cælo dominator
Dominus & moderator omnium rerum

Conditor

Conditor
Artifex
Architectus } omnium rerum
Creator } naturæ totius.

A cuius nutu omnia pendent

Opifex
Sator
Effector } omnium.
Conseruator
Deus ipse

Godlinesse, or religeousnesse.

Pietas
Religio
Sanctitas
Purus numinis cultus
Vitæ ad verbi regulam compositio-
Syncerus in Deum affectus.

God willing, or with the helpe of God.

Deo { adiuuante / propitio / propitiante.
Diuino concessu
Dei { beneficio / præsidio / auspicio & ductu.

A godly, or holy man.

Sanctissimus religionis cultor
Studio religionis florentissimus
Pietatem adhibens
Colens religionem
Religiosus
Iehouam sanctè & auguste colens
Puram religionem sanctissime colens
Omnem impietatem & injustitiam perosus.

A good, or an vpright man.

Plane bonus
Optimus
Probus
Incorruptus
Optime meritus vir
Optimis & sanctissimis moribus
Optimis studijs deditus
Inprimis honestus & bene moratus
Grauissimus } vir.
Benignissimus }

I haue thought good, &c.

Commodissimum putaui
Nihil duxi esse commodius quàm
Mihi visum est
Mihi perplacuit
Nihil mihi fuit prius & antiquius quàm
Censui.

Goodwill, fauour.

Beneuolentia
Gratia
Studium
Amicitia
Amor & benignitas
Charitas
Voluntas
Animi propensio
Gratiosus affectus.

To get good will.

Gratiam inire
Hominum approbationem mouere
Animos hominum conciliare
Beneuolentiam hominum allicere
Hominum ſtudia aſſequi & complecti
Colligere gratiam
Homines ad vſus ſuos adiungere

Goodly, faire, ſightly.

Spectabilis
Pulcher
Decorus
Ad ſpeciem ſplendidus, & illuſtris
Speciosus
Dignus conſpectu
Pulchritudine conſpicuus.

Good for, or ſeruing well for a purpoſe.

Bonus, Vtilis, Commodus } rei.
Salutaris
Opportunus, Aptus } ad.

To beare good-will to a man.

Summo ſtudio proſequi
Studium ſuum ſignificare alicui
Totum ſe ad alienam vtilitatem aſtringere.

A good Commonweales man.

Reipub. commodis ſeruiens
Omnia ad ciuium vtilitatem referens
Nihil niſi Reipub. bonum & vtilitatem ſibi proponens
Natus ad homines iuuandos
Patriæ vtilis
Reipub. decus & dignitatem ſuſtinens
Communis ſalutis ſtudioſiſſimus.

To goe to a place, &c.

Itare, Proficiſci, Seſe conferre, Concedere, Ambulare, Habere iter, Contendere, Tranſire, Ferri, Ire, Gradi } ad.
Iter ſuſcipere } ad.

To goe before in place, or order.

Præcedere
Præire
Antecedere
Priorem locum habere
Antegredi.

To

To go, or walke vnto,

Ire
Vadere
Accedere
Ambulare
} ingredi, progredi, procedere. ad.

Gorgeous, great, or sumptuous, costly.

Sumptuosus
Magnificus
Regificus
Splendidus
Nitidus
Fulgens
Lautus
Pretiosus
Ornatissimus
Gloriosus
Delicatus.

Gorgiousnesse or sumptuousnesse.

Splendor
Ornatus
Magnificentia
Elegantia
Nitor
Fulgor
Gloria
Pulchritudo.

To gouerne or to rule.

Regere
Gubernare
Procurare
Moderari
Ad gubernacula reipublicæ sedere
Temperare
Imperio cõtinere
In sua potestate habere
Præesse
Præsidere
Imperare.
Dominari
} alicui.
Clauum reipublicæ tenere
Imperium habere in aliquem.

Gouernment rule or Empire.

Imperium
Principatus
Magistratus
Regimen
Reipublicæ administratio
Authoritas
Eminentia in Republica.

A gouernour, ruler, magistrate.

Gubernator
Rector
Imperator
Moderator
Præfectus
Administrator populi
Præses populi
Imperium habens in populum.

Gouernment, rule, authoritie.

Imperium
Rerum administratio
Regimen
Authoritas
Præfectura.

Grace or an holy disposition in a man.

Indoles ad virtutem
Sanctus animi habitus
Optima mentis dispositio
Probitas
Sanctitas
Animus optimè informatus
Mens pia.

To find grace or fauour with a man, or to grow in fauour with.

Animum alicuius sibi conciliare
Gratiam inuenire apud quem
Amicum & beneuolum sibi experiri.

With a grace, comelinesse maiestie.

Cum dignitate
Venustè
Decorè
Grauiter
Cum authoritate
Ornatè.

Gratious, in request, in fauour, &c.

Gratiosus
Omnibus charus
Omnibus acceptus & charus
In oculis & ore omnium
Ab omnibus dilectus
In honore & dignatione habitus
Gratia antecellens
In populi gratia
Gratia & authoritate valens apud.

To grace or honour a man.

Decorare
Honestare } aliquem.
Commendare
Honorem addere
Decus conciliare } alicui.
Nobilitare
Clariorem efficere
Splendorem & dignitatem alicui afferre
Decori
Honori } alicui esse.

By Gods grace, or helpe.

Deo { adjuuante / propitiante / prosperante.
Præsidio
Auxilio } Christj.
Beneficio
Diuino concessu
Auspicio & ductu
Christo duce & auspice.

A grace or gift, &c.

Donum
Charisma
Dos
Munus
Ornamentum
Donatio spiritualis.

Grace-

DEFECTIVE ORIGINAL

Graceleſſe, or deſperatly minded.

Perditus
Deploratæ } ſpei
Depoſitæ }
Deſperatus
Ab omni honeſtate relictus
Profligatus
Improbiſſimus
Reprobæ mentis
Nullius frugis
Vitiorum gurges
Omnes virtutis neruos elidens.
Nulla ad facinus verecundia.

Gratious, or kind vnto, beneficiall to.

Gratioſus }
Benignus |
Beneficus |
Salutaris |
Amicus } alicui
Propitius |
Indulgens |
Commodus |
Vtilis }

Graciouſly, fauourably, or kyndly, &c.

Benefice
Amice
Propitie
Benigne
Peramanter
Humaniter
Blande
Mellite.

To grant to ones requeſt, or deſire.

Concedere }
Permittere } petita
Largiri }
Non pati eſſe inanem
Facilem ſe præbere
Satisfacere roganti
Deſiderium alicuius explere
Exaudire alicuius præces
Dare rogantibus quod petunt
Petenti non denegare.

A Grant, or licence.

Conceſſio.
Permiſſio
Venia
Indulgentia
Conceſſus
Tolleratio
Poteſtas

To gratifie, or to pleaſure a man.

Gratificari
Gratum facere
Bene- obligare aliquem
ficio obſtringere
Alicuius commodis inſeruire
Gratiam ab aliquo inire
Optime mereri de aliquo
Alicuius voluntati ſatisfacere

Gratious, toward, vertuouſly diſpoſed.

Optimis ſtudijs addictus
Fictus & factus ad virtutem.
Optime a natura informatus
Sibi optima quæque proponens.

Gratefull, or thankefull.

Memor
Tenax } beneficij.
Dignus in quem beneficium conferatur
Meritum animo custodiens
Se gratum benefactori præstans.

A Gratuitie, or free guift, a benevolence,

Donum
Gratuita donatio
Eleemosyna
Stips
Stipendium ex mera benevolentia.

A Graue, or place of buriall.

Sepulchrum
Monumentum
Bustum
Tumulus
Conditorium
Locus sepulturæ.

A Graue, reuerend, or sage person.

Grauis
Modestus
Sobrius
Reverendus
Honestus
Seuerus
Ætate reuerendus
Canitie venerandus
Austerus
Ad seueritatem factus
Seuero vultu.
Decoris & honestatis studiosus
A leuitate remotissimus
Prudens vir.

Grauely, seemely, or honestly.

Grauiter
Sobrie
Ornate.
Cum dignitate quadam
Seuere
Constanter
Decore
Honeste
Cum dignitate & grauitate.

Grauitie.

Grauitas
Dignitas
Seueritas
Compositissimi mores
Moderata in omni vita constantia
Decus
Authoritas.

Great, gratious, or familiar with a man.

Necessitudine & familiaritate cum aliquo coniunctissimus.
Primus apud quem
Priores partes habens apud aliquem
Copulatissimus cum quo
Familiarissimus alicui.
Ab intimis alicui.

Great, high, or mightie.

Magnus

Potens

Potens
Natu grandis ac valens
Magnum gradum in repub. consecutus
Sua authoritate pondus habens
Ampliſſimus } vir.
Maximus }

Great or huge in quantitie.

Magnus
Immenſus
Grandis
Ingens
Vaſtus
Quantitate incredibilis
Præamplus.

Greatly or wonderfully.

Magnopere
Maximè
Mirificè
Summè
Valdè
Vehementer
Inſigniter
Non mediocriter
Admodum
Mirum in modum
Immodicè
Abundanter
Affatim
Quamplurimum
Inprimis
Præcipue.

Greedie of a thing.

Appetens
Auidus
Paulo cupidior rei
Spe deuorans quid
Auariſſimus
Vorax
Rapax

Grimme, ſowre, gaſt.

Vultu tetrico & formidabili
Truci aſpectu
Luridus
Per acerbus natura
Auſterus
Torvus.

To grow mighty or great, to riſe or grow vnto honour, &c.

Creſcere
Surgere ad decus
Ad magnam dignitatem aſpirare
Adoleſcere } ad dignitatem.
Aſcendere }
Ad magnam potentiam peruenire.
Attolli }
Efferri } ad honores
Euehi }

Griefe or heauineſſe, anxietie or ſorrow.

Dolor
Solicitudo
Angor
Cura
Moleſtia
Mæror
Vexatio
Ægritudo

Tædium
Anxietas

To greete, or ſalute, &c.

Salutare
Humaniſſime appellare
Alloqui
Salutem aſcribere alicui
Humanitatis officia præſtare
Amplexari
Amiciſſime aſſari.

To ſuffer griefe, or be afflicted, &c.

Magnam anxietatem exhaurire
Dolores vel labores { tolerare, ſuſtentare, pati, ferre, perpeti, ſubire.
Summa ſollicitudine affici
Mœrore abſorberi
Affligi, Vexari } dolore.

Grieued, vexed, or heauie.

Afflictus, Conſectus { angoribus, dolore, curis.
Animo deiectus
Solicitudine diuexatus
In mœrore & ſordibus iacens
Concurſu moleſtiarum convulſus
Summam ſentiens animi acerbitatem
Ægritudine & mœrore perculſus
Lachrymis & mœrore perditus
Mœrore afflictus
Mœrens
Sollicitus.

To grieue, or touble a man, &c.

Sollicitum habere, Vexare, Torquere, Affligere, Perturbare, Angere, Dolore afficere, Cruciare, Fodicare, Infeſtare, Vrere, Excruciare, Pungere } aliquem.
Alicuius moleſtiam augere
Mœrori eſſe alicui.

Grieuouſly, heauily.

Grauiter
Moleſte
Dolenter
Acerbe
Mœſte
Luctuoſe.

A greeting, or ſalutation.

Salutatio
Mutua comprecatio
Humanitatis officium
Compellatio.

A griper, or an oppressor.

Rapax
Exactor
Raptor
Oppressor
Auidus diuitiarum.

A ground, principle, foundation, article.

Principium
Fundamentum
Firmamentum
Caput
Articulus
Basis.

Grounded vpon, depending on.

Nixus re
Fundatus } ex.
Constitutus }
Pendens à re
Pro fundamento habens.

A grieuous, or lamentable thing.

Miserandum quiddam
Res { molesta, grauis, acerba, luctuosa, intoleranda, lamentabilis.
Aduersissimus casus.

Grosse, rude, or dull.

Crassus
Absurdus
Imperitus
Obtuso & hebeti ingenio
Rudi minerua
Rusticus
Stupidus
Tardus
Iners.

Grossely, rudely, dully, &c.

Crassa Minerua
Absurdè
Absonè
Impolitè
Imperite
Barbare
Spissè
Corrupte
Permisce
Indocte
Nullo artificio
Nullo iudicio.

To grow, spring, or proceede from.

Nasci
Procedere
Fluere
Manare
Prouenire > ex.
Gigni
Oriri
Duci
Deriuari

To grow bigge, to be great, to rise, to grow vnto.

Ad magnam potentiam peruenire

Ascen-

Aſcendere
Attolli
Efferri
Euehi
} ad dignitates.
Creſcere ad decus
Surgere ad gloriam
Honores gradatim obtinere.

To grow bigger, to multiply, or increaſe.

Creſcere
Adoleſcere
Vires & incrementa ſumere
Aſſiduos habere progreſſus
Acceſſionem quotidianam habere.
Maior
Auctior
Amplior
} Fieri.
} Effici.

Grudge, or ill-will.

Simultas
Malevolentia
Infuſcata malitia
Ira acerba intimo animo concepta
Inueteratum odium
Occulta inimicitia
Animi alienatio.

To grudge, or murmure at.

Obmurmurare alicui
Tacite ſtomachari
Tecte odiſſe
Subinvidere alicui
Eſſe maleuolo animo in quem.

Guile or fraud.

Dolus
Fraus
Fallacia
Impoſtura
Perfidia
Calliditas

Guilefully.

Doloſo
Fallaciter
Perfide
Fraudulente
Inſidioſe
Veteratorie.

To guide or leade, &c.

Ducere
Agere
} aliquem.
Aditum patefacere alicui
Viam oſtendere
Præferre lumen alicui
Prælucere alicui
Se ducem, authorem & principem alicui præbere.
Præire
Antecedere
} alicui ad.
Viam commonſtrare.

A guide or leader.

Dux
Conſiliarius
Norma
Lumen
Fax
Ductor
Anteceſſor

Guiltie, faultie, or partaker of euill.

Reus

Par-

Particeps
Conſcius
Suſtinens culpam
Affinis
Noxius
Peccator
Conſentiens malo
Facinoroſus
Maleficus.

Guiltineſſe, or faultineſſe.

Reatus
Culpa
Animus male conſcius.
Offenſio
Criminis materia
Meritum.

To gull, delude, or beguile a man.

Fruſtrari
Deludere
Fraudare
Vana ſpe lactare
In fraudem obſequio impellere
Ludificari.

H.

An habitation houſe.

Ommorandi locus.
Domicilium
Sedes
Habitaculum
Domus
Tectum
Diuerſorium

To halt betweene two perſons, to carrie, ſire, and water.

Claudicare inter duos
Duabus ſellis ſedere
Fauere } partibus
Studere }
Duobus ſeruire magiſtris
Ἑτερῳσε τιμι ζειν
Vtriſque partibus fauere.

Se ad diuerſe ſentientium mores conformare
Huc & illuc nutare
Ad vtramque partem ſe applicare

To Hallow, conſecrate, or to ſet apart to a Diuine vſe.

Dedicare
Conſecrare
Diuino vſui deſtinare
Dei cultui addicere
A profano vſu eximere.
Separare ad Dei honorem.

To hang a man, to crucifie, &c.

Suſpendere
In crucem agere

Tol-

Patibulo ſuffigere
Tollere
Crucifigere
Laqueo ſuffocare
Reſte ſtrangulare.

To hang ouer, or be neere at hand.

Imminere
Inſtare
Propendere
Incumbere
Vrgere
Appropinquare
Ingruere

To be at hand, or hard by.

Imminere
Ingruere
Impendere
Inſtare
Præſto adeſſe
Non procul abeſſe
Appropinquare.

An Handi-crafts man.

Artifex
Mechanicus
Qui manu victum querit
Opifex
Operarius
Mercenarius

To handle a matter learnedly and exquiſitely.

Ornamentis verborum & ſententiarum diſtinguere quid.
Adhibere ornamenta innumerabilia
Cum dignitate explicare
Ornatiſſime, & copioſiſſime diſputare
Compoſite, copioſe, & ornate pertractare
Orationem verbis ornare & perpolire
Verborum inſignibus & ſententiarum floribus variare
Præclare conſiſtere in re aliqua.
Calide & perite verſari in re
Luce verborum illuſtrare.

To handle, or treat of, &c.

Tractare
Perſequi
Agitare
Enarrare
Diſputare
Diſceptare
Oratione proſequi
In manibus habere
In re aliqua verſari
Sermone complecti
Dicendo exprimere
Rem dicendo. { expedire / explicare }

A handling of, &c.

Pertractatio
Agitatio
Diſputatio
Diſceptatio
Percuſſio
Enarratio
Explicatio

Hand-

Handſome, neat.

Elegans
Decens
Commodus
Habilis
Concinnus
Venuſtus.

Handſomely, featly.

Apte
Commode
Concinne
Decore
Venuſte
Eleganter.

To hang, or ſtrangle.

Suffocare
Strangulare
In crucem agere
Ligno ſuffigere
De patibulo ſuſpendere
Laqueo collum frangere.

To happen, or chance, &c.

Contingere
Euenire
Accidere } alicui.
Cadere
Obtingere
Vſu venire
Caſu offerri
Fieri.

Happie, proſperous, luckie, or bleſſed, &c.

Fœlix
Fauſtus
Beatus
Fortunatus
Doloris vacuus
Aduerſæ fortunæ ignarus
Secunda fortuna vtens
Vacuo } animo.
Soluto
Omnibus præſidijs abundans.

Happineſſe, or felicitie, &c.

Fœlicitas
Beatitudo
Miſeriarum & peccati immunitas
Florentiſſima vitæ ratio.

Happily, or luckily.

Fauſte
Fortunate
Proſpere
Fœliciter
Exanimi ſententia.

An harbour, or a place of ſhelter.

Portus
Aſylum
Perfugium
Sanctuarium
Tuta ſedes
Receptus, us.

To harbour, or entertaine.

Hoſpitio excipere
Alere
Fouere
Suſtentare
In ædes ſuas recipere
Menſa & lecto dignari

Quam

Quàm liberalissimè habere
Tecto invitare
Cibum victumque præbere alicui.

An harbourer or defender of.

Fautor
Patronus
Defensor
Tutor
Hospes
Propugnator
Susceptor alicuius partium
Receptor.

Hard, or of much labour or difficultie.

Multę industriæ & laboris magni
Operæ non exiguæ
Inprimis arduum
Difficilis
Durus
Magni negotij
Quod difficilis habet explicatus
Impeditus
Summa difficultatis
Res operosa & hominis perdiligentis
Magnum opus & arduum.

Hard hearted or unmercifull.

Duro
Ferreo } pectore.
Adamantino
Lapideus
Prorsus non homo
Ab humanitate alienus
Obduratus
Implacabilis
Precibus non flectendus
In exorabilis
Humanitatis expers
In crudelitate obfirmatus

Hard by, or adioyning.

Vicinus
Propinquus
In proximo
Confinis
Non procul remotus.

To harden, or to make obstinate.

Indurare
Obfirmare
Pertinacem reddere
Callum inducere alicui.

Hardie, enured to labour and paines.

Sudoris & algoris patientissimus
Hyemis pruinarum & laboris tolerantissimus
Rebus asperis & adversis assuetus
Nullas molestias recusans
Homò maximè industrius.

Harme, losse or hinderance.

Damnum
Detrimentum
Iactura
Dispendium
Imminutio

Nocu-

Nocumentum
Incommodum.

To harme, hurt, or disprofit, &c.

Lædere
Minuere
Obterere
Opprimere
Nocere
Incommodare
Fraudi esse
Damnum dare
Officere
Afferre damnum
Inique agere
Crudeliter tractare.

Harmelesse, innocent, faultlesse.

Innocens
Integer
Innoxius
Nullius criminis conscius
Nullo flagitio contaminatus.

Hartily, soundly, or vnfainedly.

Exanimo
E corde
Toto pectore
Animitus
Vere & ex animo
Citra dissimulationem
Syncere
Ardenter
Propensissimo animo
Medullitus
Ex intimo animo.

To harden his heart.

Offirmare
Obdurare
Callum obducere
Animi duritiem induere
Indurescere
Omnes monitus aspernari
Omnem sensum amittere
Callere.

To harten, or encourage.

Animare
Vegetare
Sua hortatione incitare
Alacriorem facere
In bono proposito confirmare
Cohortatione sua concitare
Maiores animos facere ad
Summam confidentiam alicui parere.
Impellere } ad rem.
Acuere }
Animum addere }
Spiritum afferre } alicui.

Harmelesse.

Innocens
Innoxius
Sibi ab omni malificio cauens
Purus a malo
Neminem lædens
Expers criminis.

To hasten or make speed.

Accelerare cursum
Passus celeriter explicare
Properare
Festinare

Matu-

Matuſate
Veloci curſu contendere
Incredibili celeritate ſeſe promouere
Seſe proripere
Curſu tarditatem corrigere
Omnem moram abjicere
Omnem feſtinationem adhibere

Haſt, or ſpeed, &c.

Feſtinatio
Velocitas
Celeritas
Pernicitas
Properatio
Accreleratio
Incitatus curſus
Maturatio.

Haſtie, or raſh, &c.

Temerarius
Conſilij expers
Præceps
Improuidus
Inconſultus
Imprudens
Nimium properans
Inconſideratus
Præproperus
Impetu potius quàm conſilio omnia agens.

Haſtie, teſtie, angrie, waſpiſh.

Iracundus
Irritabilis
Facile excandeſcens
Defficilis
Moroſus
Bilioſus
Paulo ad iram propenſior.

Hateſull, hated, or odious.

Contemptus
Omnibus perinviſus
Inuidioſus omnibus
Ab omnibus reiectus
Deſpectiſſimus
Odioſiſſimus
Exploſus
Deteſtablis
A quo omnes abhorrent.

To hate, or deteſt, &c.

Odiſſe
Odio habere
In hoſtium numero habere
A charitate (alicuius) abhorrere
Odio & vituperatione proſequi
Abhorrere ab aliquo
Deteſtari.

Hatred, or ill-will, &c.

Odium
Maleuolentia
Simultas
Inimicitia
Inuidia
Inuidentia
Offenſio
Abalienatio voluntatis
Inueterata ira.

To grow hateſull.

Contemptum contrahere

In

In omnium offensionem incurrere
Susçipere odium
Ex gratia hominum excidere.

To bring into hatred, to bring out of conceit.

Odium creare alicui
Odio subjicere
In contemptum adducere
Conflare inuidiam alicui
Inuisum reddere.

To haunt, frequent, or oft to visit a place.

Frequentare locum
Celebrare
Ititare ad
Cursitare ad
Visere locum.

To hazard himselfe, or adventure his life for.

Periculo exponere vel committere
Periclitari omnia
Fortunæ subjicere
Nullos aduersos casus reformidare
Sese periculis subjicere
In perspicuum periculum incurrere
Omnia subire pericula pro
Incertam subire fortunam
Extremum discrimen adire
In flammas irruere
Nulla pericula pro aliquo subterfugere.

Heady, rash, vnadvised.

Præceps
Temerarius
Effrænus
Petulcax
Obstinatus
Contumax
De sua sententia omnia gerit.

To heale or cure, &c.

Curare
Sanare } quem.
Mederi
Sanitati restituere
Incolumitatem parere
Ad priorem sanitatem restituere
Morbos expellere
Remedium afferre malo
Pharmaca malis adhibere.

Health or good plight, &c.

Salus
Incolumitas
Sanitas
Integritas corporis
Ægritudinis vacuitas
Integra valetudo
Optimus corporis status
Firmitas & vigor corporis.

Healthfull or prosperous &c.

Salutaris
Prosper
Vtilis
Secundus
Fortunatus
Benignus

Commodus
Bonus

To be in health, aliue, and aliues like.

Viuere & valere
Omnibus carere morbis
Spirare & sperare
Saluus
Incolumis
Vivax
Incorrupta sanitate vti
Pancratice valere
Optima valetudine.

To heape or store vp, &c.

Cumulare
Exaggerare
Congerere aceruum
Condere
Constructuere
Reponere
Reseruare
Coaceruare
Condensare
Colligere.

To heape or hoard vp.

Accumulare
Coarceruare
Congerere
Recondere
Constructuere.

The heart, minde, affection.

Mens
Animus
Cor
Affectus
Appetitiones.

To take a good heart vnto him, to be courageous.

Audere
Animum sumere
Spiritum recolligere
Omnem metum abjicere
Confidere
Se aduersus mala confirmare.

To hearken or listen to.

Auscultare quem
Dicentem attente audire
Aures dicenti accommodare
Ab ore dicentis pendere
Diligenter excipere quæ quis proponit
Auidissime
Summo silentio } audire.

Heat, or hotnesse, ardour.

Æstus
Ardor
Calor
Excandescentia
Caliditas
Feruor.

To be in heauen, or to enioy euerlasting blisse and glorie.

In æternis esse gaudijs
In cœlo esse
Sempiterno æuo frui
In cælesti paradiso degere.

To

To take a thing heauily, to take it to heart.

Moliſtè Dolenter } ferre.
Dolorem capere de.
Non ſine dolore cogitare de.

Heauen, &c.

Cælum
Superæ ſedes
Paradiſus.
Dei { Thronus / Aula / Palatium
Cæleſte domicilium.

An Heauenly or excelent man.

Cæleſtis
Diuinus
Diuinitus datus
Singularis
E cælo dilapſus
Rarus & admirabilis
Summus
Præſtantiſſimus.

To be heauie or ſad, &c.

Mœrere
Dolore percelli
Angi
In mœrore verſari
Ingemiſcere
Solicitudine Premi
Curis implicari
Dolere
Ægritudini confici.
Dolore { frangi / perturbari.

Heauineſſe or ſorrowfulneſſe.

Triſtitia
Mœſtitia
Solicitudo
Dolor
Angor
Squalor
Ægritudo.

To take heed or beware of.

Cauere
Prouidere } ab aliquo.
Declinare
Timere
Suſpectum habere aliquem
Caute agere cum aliquo
Nullam ſpem reponere in
Non familiariter verſari cum
Ab iudijs alicuius cauere.

Heedie, ware, charie,

Cautus
Prouidus
Conſideratus
Prudens
Minimè temerarius
Vigilans.

To heed, regard, marke,

Attendere } quid.
Notare
Conſiderare
Animaduertere
Obſeruare.

Heinous or horrible, &c.

Nefarius
Horrendus
Indignus

Horribilis
Atrox
Grauis
Teter
Capitalis
Incredibilis
Immanis
Deteſtabilis
Truculentus
Deterrimus
Fædiſſimus
Non ferendus
Intolerandus
Turpiſſimus
Inauditus.

To helpe or aſſiſt, &c.

Adiuuare } aliquem.
Subleuare }
Adeſſe
Præſtò eſſe
Opem ferre
Opitulari } alicui.
Auxiliari
Subſidio eſſe
Aſſiſtere
Commodare operam.

An helper or furtherer.

Adiutor
Auxiliator
Patronus
Fautor
Opitulator
Subleuator
Fultor
Illuſtrator.

Hell, or the place of the damned.

Infernus
Gehenna
Locus damnatis aſſignatus
Barathrum
Abyſſus.

Helpefull to, or a furtherance vnto a matter.

Non parum valet ad
Magno adiumento ad
Opportunus } ad.
Neceſſarius }

To helpe forward, to further, to readie.

Adiumentum eſſe alicui
Adiumentum afferre alicui
Auxilium ſuppeditare.
Prouehere } ad.
Promouere }

Hereticall or ſuperſtitious.

Superſtitione implicatus
Prauis opinionibus imbutus
Falſa religione implicatus
In errore pertinax
Falſorum dogmatum patronus ac defenſor
Prauis & falſis dogmatibus cumulatus.

An hereticke, or one that erreth in the foundation of true religion.

Falſorum dogmatum aſſertor
Craſſiſſimis erroribus imbutus

Spi-

Spiritu erroris dementatus
Hæreticus
Salvificæ veritatis oppugnator.

An Heritage, liue-lood, or poſſeſſion.

Hæreditas
Prædium
Poſſeſſio
Patrimonium
Hæredium
Latifundium.

Heroically minded, &c.

Omnia humana infra ſe ducens
Bene audire ab omnibus cupiens
Res humanas minoris æſtimans
Omnia ampla & præclara cogitans
Animo excelſo & præſtanti
Alta & ſublimia ſpectans ac cogitans
Gloriæ & dignitati ſeruiens
Res magnas & magnopere extenſas concupiſcens
Diuinus
Heroicus
Magnificus
Altus.

To hinder, preiudice, or let, &c.

Obſtare alicui
Tardiorem } facere.
Segniorem }
Deterrere quo minus
Impedire }
Retardare }
Remorari }
Reprimere } aliquem
Interpellare }
Prohibere }
Implicare }
Interturbare }
Objicere incommodum alicui.

An hinderance, or let.

Impedimentum
Obſtaculum
Remora
Avocamentum
Retardatio
Interpellatio
Scandalum.

To hide, or lay vp.

Recondere
Reponere
Aſſeruare
Ad futuros vſus reſeruare
Συναγίζειν } in futurum
Congerere }
Coaceruare }

To hide, or conceale a matter.

Abſcondere
Celare
Obtegere
Occultare
Celatum velle
Supprimere
Condere
A conſpectu remouere.

Tacitum tanquam mysterium tenere.

To hide, or keepe close himselfe.

Se latebris occultare
Inclusus & abditus
Latens in occulto.
Abdere sese aliquo
Latitare
In tenebris se abdere
In occultu se continere
Ab hominum oculis sese remouere.

Hidden close, darke.

Abditus
Reconditus
Involutus
Abstrusus
Absconditus
Celatus
Tectus.

Height, highnesse, or greatnesse.

Altitudo
Sublimitas
Celsitudo
Fastigium
Apex
Culmen
Ascensus.

High, tall, or lostie.

Altus
Sublimis
Excelsus
Exaggeratus
Erectus
Elatus
Eminens
Editus

To Hire for money, &c.

Mercede conducere
Pretio invitare
Pecunia
Premijs } adducere
Benignitate

Hired for money.

Mercenarius
Conductitius
Mercede conductus
Suam elocat operam.

An Historie, or storie, a relation of things done.

Historia
Rerum gestarum narratio
Chronica, orum.
Annales
Literarum monumentum
Chronologia.

To hisse openly at, or to disgrace, &c.

Clamore & conuitijs repudiare
Conuitijs & sibilis insectari.
Sibilis conscindere & ejicere
Exsibilare } quid.
Explodere
Deridendum propo- } quid
nere
Ludibrio habere

Vo-

Vehementer reclamare.

To write an historie.

Conscribere historiam
Rerum actarum
Commentarios conficere
Res gestas literis mandare.

Hete, fiery, burning.

Feruens
Calidus
Igneus
Incandescens
Inflammans
Efferuescens
Adurens.

To be hot, earnest, or eager in a matter.

Ardere
Coalescere
Instare
Vehementiam adhibere.

An hold, castle or sconce, a bulwarke, &c.

Turris
Munimentum
Castellum
Propugnaculum
Asylum
Castrum
Vallum
Arx
Locus munitissimus.

To hold on, or to continue in, &c.

Persistere
Perseuerare
Inhærere
Habitare
Immorari
Insistere
Permanere
Suum cursum non abrumpere.

To hold, enioy, possesse.

Tenere
Possidere
Habere
In potestate habere
Perfruire.

To hold fast.

Arcte tenere
Firmiter apprehendere
None manibus amittere.

An holy person, or very religious.

Sanctus
Vir plane cælestis
Cælitum vitam in terris imitans
Sanctitate mirabilis
Purus
Minime profanus.

Hollow, false, not to be trusted.

Lubrica fide
Perfidus
Nemini fidus
Ei nihil veri & syncere subest
Subdolus
Infido ingenio.

Homely or rude in speech.

Incomptus
Inornatus
Impolitus
Incompositus
Vulgaris
Plane rudis
Subrusticus
Incultus
Oppidanus
Peregrinus
Inconditus
Agrestis.

} in oratione.

To keepe or liue at home.

Domi se continere
Intra parietes suos se tegere
Priuatam vitam agere
Foris non prodire
Domo raro abesse
Latitare
Se latebris occultare.

After a rude and homely manner.

Crassiore Minerua
Rustice
Inculte
Vulgariter
Inornate
Impolite
Incite
Parum artificiose.

Honest or vpright, &c.

Honestus
Ingenius
Probus
Integer
Probatus
Spectatissimus
Pudorem & innocentiam sanctissime colens
Probitate excellens
Sanctissimus vir
Homo optima religione præditus
Frugi vir
Perspecta vitæ morumque probitate ornatus
Omni carens dedecore.

Honourable, reuerend, or worshipfull.

Honoratus
Amplissimus
Ornatissimus
Nobilissimus
Splendidus
Florentissimus
Generosissimus
Magnificus
Honorificentissimus
Excellentissimus
Clarissimus
Inclytus.

Honour or reputation, &c.

Amplitudo
Honor
Dignitas
Splendor
Gloria
Ornamentum
Decus
Celebritas
Nomins dignatio & claritas

Orna-

Ornamenta fortunæ.

Desirous of honour or estimation

Honoris appetentissimus
Gloriæ paulo quidior
Auidissimus gloriæ
Famæ cupidissimus
Omnia ad dignitatem referre
Ad laudem incensus & incitatus

Honourably descended, &c.

Ex amplissima familia natus
Summo loco natus
Clarissimus
Splendidus
Vetustis insertus familijs
Domi nobilis
Ex illustri familia editus.

Honourable in calling or in worship.

Vir maxime illustris
Magnificus
Honorabilis
Venerabilis
Ornatissimus
Honoratus
Splendidus
Celebris
Augustus
Gloriosus.

To honour or exalt, &c.

Ad dignitatem euehere
Gloriam & dignitatem afferre alicui
Claritate illustrare
Ad decus excitare
Honori / Amplitudini } esse alicui.
Gloriæ insignibus ornare
Honestare
Suscipere & admirari / Obseruare / Colere } aliquem in.
Alicui honorem præstare.

To honour or reuerence.

Honorare
Reuereri
Existimationi esse alicui
Præcipuum honorem habere alicui
Reuerentiam alicui exhibere
Amplecti / Exosculari / Admirari } aliquem.

Honourably minded, one that respecteth his credit and estimation.

Ad res præclaras animum adiungens
Ad summam laudem contendens
Gloriæ seruiens
Omnia ad gloriam & splendorem reuocans
Heroico ingenio
Præclara sibi proponens
Existimationis studiosissimus.

Honourably, worthily, heroically.

Honorifice

Mag-

Magnifice
Ample
Heroice
Glorioſe
Splendide
Auguſte
Excellenter.

To hope well of, &c.

Honorifice, Optime } { ſperare, ſentire } de
Præclara concipere ſpem de
Præclare ſentire de
Magnas res ab aliquo deſperare
Nullo modo de aliquo expectare.

Hope or confidence.

Spes
Fiducia
Confidentia
Expectatio.

A perſon of excellent hope, towardneſſe, expectation.

Eximiæ ſpei
Summæ expectationis
Expectatiſſimus ad
Miram de ſe mouens expectationem
Magnam ſui opinionem concitans.

To put a man in good hope.

Expectationem non pravam affere
In ſummam ſpem adducere
De eventu quem confirmare
Expectationem concitare.

An horrible offence.

Indignum facinus
Neſandum ſcelus
Horrendum peccatum
Immane flagitium
Crimen inauditum.

A man that keepeth good hoſpitalitie, &c.

Homo multorum hoſpitum
Ædes patentes habens
Lautiſſime & liberaliſſime homines tractans
Omnes ad menſam ſuam admittens
Gratiam & benevolentiam cibo colligens.

Hoſtilitie or emnitie.

Inimicitia
Hoſtilitas
Simultas aperta
Armorum, Belli } indictio.
Oppoſitio.

A fine houſe, or ſtately habitation, a goodly houſe, &c.

Domus dignitatis plena
Domicilium præclarum
Receptaculum
Sedes ornatiſſima
Habitandi locus magnificus
Habitaculum exculiſſimum

Te-

Tectum exornatum.

An House, or dwelling place.

Domus
Domicilium
Tectum
Habitandi locus
Sedes.

To Huddle vp. to handle a man perfunctorily.

Tumultuarie agere
Effundere
Præcipitare
Nimis properare
Præpropera festinatione vti
Inconsiderate efficere

Huge, or bigge.

Immensę magnitudinis
Prægrandis
Ingentis molis
Vastus
Portentosæ quantitatis
Non exiguæ magnitudini
Visenda magnitudine.

Humble, lowly, meeke.

Humilis
Demissus
Modestus
Ab omni arrogantia remotus
Humiles spiritus gerens.
Supplex
Reuerentiam humilitate captat.

To humble a man, &c.

Modestum reddere
Spiritus retundere
Reprimere arrogantiam alicujus
Humilem efficere
Mansuefacere
Ad humilitatem reuocare
Insolentiam alicuius frangere
Ad suæ nuditatis sensum perducere.

Full of humanitie, courteous

Omni humanitate excultus
Expositus
Amicus } omnibus
Familiaris } omnibus
Indulgens } omnibus
Commodissimis } moribus
Facilimis } moribus
Affabilitate & comitate homines sibi consilians
Homo summa humanitate.

Humilitie, lowlinesse, or curtesie.

Humilitas
Animi submissio
Mansuetudo
Lenitas
Modestia
Humanitas
Candor

Humbly to beseech.

Demississime obsecrare.
Magnopere petere
Studiosissime rogare
Suppliciter supplicare
In pedes prouolutus } obtesta-
Prostratus } ri.

To

To follow a mans humor.

Alicuius cupiditati morem gerere
Se ad aliquem applicare
Se totum ad alicuius arbitrium fingere & componere
Libidini alicuius obtemperare
Voluntati alicuius in omnibus inseruire
Alicuius nutum & imperium in omnibus sequi
Assentari & obsequi in omnibus

An humerous, or fantasticall person, a Nouelist.

Factiosus
Præpostero zelo plenus
Varius
Rerum nouarum studiosus
Certe parti addictus
Tumultuosus.

To be hungrie.

Esurire
Famelicus esse
Cibum appetere
Latrantem habere stomachum.

To hunt wild beasts.

Venari
Feras agitare
Captare aues
Se venando exercere.

Hurt, harme, losse.

Damnum
Detrimentum
Calamitas
Nocumentum
Dispendium
Læsio
Incommodum
Iactura
Invtilitas

To hurt, or harme, &c.

Lædere
Impedire
Oppugnare vtilitatem alicuius
Labefactare
Incommodare } alicui
Nocere }
Obesse }
Fraudi & damno esse } alicui
Calamitatem esse }
In fraudem inducere
Detrimento afficere
Alicuius rationibus adversari
Officere alicui
Iniuria exagitare
De commodis alicuius detrahere
Nocumento esse.

Hurtfull, dangerous, or noysome.

Noxius
Pernicios⁹
Incommodus
Calamitosus
Periculosus
Damnosus
Exitiosus
Pestilens
Alicuius bono repugnans.

Hurt, or endammaged.

Læsus
Damnoaffectus
Incommodatus
Naufragium patiens
Nocumentum passus
Calamitate affectus
Attritus.

To hurt, or to throw downe.

Dejicere
Diruere
Prosternere
Solo æquare } quid.
Demoliri
Deturbare

A hurly burly, commotion.

Tumultus
Turba
Commotio
Seditio
Motus tragicus.

To hurrie, hast, flocke to a place.

Certatim concurrere ad
Se effundere ad locum
Pleno gradu ferri
Confertim confluere.

An husbandman, &c.

Agricola
Rusticus
Villicus
Cultor agri
Ex agris refectus
Rei rusticæ studiosus
Qui ruri domum habet cum terra.

To play the good husband, to be thriftie.

Frugalitatem exercere
Suæ vtilitati seruire
Homo rusticâ & inculta parsimoniâ.
Esse rarum parsimoniæ exemplum.
Bene rem gerere.

An hypocrite or dissembler.

Hypocrita
Dissimulator
Fingens & simulans quam non habet sanctitatem
Mentis & linguæ dissidiũ alens.

Hypocrisie or false dissimulation.

Ficta & vana dissimulatio
Hypocrisis
Falsa & hypocritica religio
Nuda bonitatis simulatio.
Ficta sanctitas
Laruata pietas.

To play the hypocrite.

Simulatione vti
Aliud agere, aliud simulare
Inanem pietatis speciem præ se ferre
Fingere synceritatem
Aliud loqui, aliud factitare
Simulatione tegere suos mores.

I.

To iarre or disagree.

Vehementer dissentire
In contraria studia abripi
Perpetuas simultates alere.

Discrepare
Digladiari
Dissidere
Dimicare
Contendere
Conflictari
} inter se inuicem.

A iarring or disagreeing, &c

Dissensio
Discordia
Incensa inimicitia
Simultas animorum
Lites mutuæ
Dissidium.

An idiote, or man of simple vnderstanding.

Nullo iudicio præditus
Fatuus
Omnium rerum rudis
Ex opinione omnia æstimans
Temere rebus omnibus assentiens.

Idle or lither, &c.

Otiosus
Nihil agens
Parum diligens
Languidus
Desidiosus
A rebus gerendis vacans
Deses
Cessator
Curam laboremque omnem remittens
Deditus otio
Inertiæ indulgens
Plane cessans.

Idlenesse or slothfulnesse.

Otium
Inertia
Desidia
Oscitantia
Negligentia
Segnities
Tarditas
Socordia
Acedia
Languor
Indiligentia

To be idle, lither, negligent.

Otiari
Desidere
Otio languere
Cessatione vti
Nihil agere
Torpere.

Idola-

Idolatrie.

Idololatria
Cultus simulachrorum
Adoratio creaturarum
Idolamania.

To be ignorant, or know nothing, &c.

Nescire
Ignorare
Non cognoscere
Omnium rerum rudis esse
Ignarus
Imperitus } omnium rerum.
Insciens

Ignorant or rude, &c.

Rudis & ignorans
Imperitus
Peregrinus & hospes
Nescius
Insciius
Barbarus
Præceptis destitutus
Nulla præditus cognitione.

Ignorance, or vnskilfulnesse.

Ignorantia
Inscientia
Imperitia
Inscitia
Error.

Ignorantly or vnwittingly.

Imprudenter
Ex { inscitia / ignorantia

Ignoranter
Per errorem
Inscienter
Ex errore.

A iest or merry conceit.

Iocus
Bella ridendi materies
Scomma
Dictum breue
Facetiæ
Salsus sermo.

To iest, sport, board, &c.

Iocare
Verbis ludere
Iocose illudere
Facetijs vti.

Ill, naught, or lewdly disposed.

Malus
Prauus
Improbus
Flagitiosus
Scelestus
Sceleratus
Impius
Deterrimus
Malis studijs addictus.

Ill fauoured, or deformed.

Informis
Inuenustus
Ad aspectum fœdus
Pulchritudinis expers
Prauus
Distortissimus
Ad aspectum odiosus

Fœd-

Fœda facie
Aſpectum deformem habens
Vaſtus
Squalidus
Inelegans.

An illuſion deceit, legerdemaine.

Illuſio
Impoſtura
Ludibrium
Spectrum
Præſtigiæ
Decepti vifus.

Image, ſhape, or repreſentation.

Imago
Forma
Adumbratio
Idæa
Species
Simulachrum
Similitudo
Repræſentatio.

Imagination or thought.

Figmentum
Cogitatio
Senſa animi
Cogitatum
Opinatio
Fictio
Coniectura
Commentum
Inuentum.

To imagine, plot, conceiue, or deuiſe.

Fingere
Comminiſci
Excogitare
Machinari
Concipere
Parturire } animo.
Deſignare
Fabricari
Inuenire } quid.
Reperire
Proponere ſibi.

Imagined, deuiſed, pretended.

Imaginarius
Fictitius
Commentitius
Fucatus
Simulatus
Laruatus.

To imitate or to follow.

Imitari
Æmulari
Exprimere
Authorem ſequi aliquem
Se ad alicuius exemplum inſtituere & conformare
Ingredi veſtigijs alicuius
Eniti eſſe alicui quam ſimillimum.

Immoderate or exceſſiue.

Plus nimio
Immoderatus
Immodicus
Redundans
Nimius
Prodigus
Effuſus
Inſanus

In-

Intemperans
Effrænus
Nullum modum habens.

Immediatly, forthwith.

Mox
Illicò
Sine vllius rei interuentu
quicquam
Nullo interpoſito ſpatio.

Immortall or euerlaſting.

Immortalis
Æternus
Non habens finem
Perpetuus
Perennis
Semper duraturus
Vetuſtatem non ſentit.

To immortalize, or to make immortall.

A ſilentio & interitu vindicare
Rei memoriam æterna laude celebrare
Æternitati mandare
Memoriam alicuius conſecrare

To impart vnto, &c.

Communicare
Impertire } alicui.
Aperire
Participare quid cum aliquo
Patefacere
Indicare
Significare } quid alicui
Explicare
Participem facere
In ſinum alicuius deponere quid.

An imperfection, or defect.

Defectus
Labes
Infirmitas
Imbecillitas
Nævus
Macula
Vitium
Lapſus
Error.

Imperious, ſtately, or ſcornefull.

Imperioſus
Faſtuoſus
Vultuoſus
Ambitioſus
Subiectionis impatiens
Omnibus inſultandi cupidus
Tumidus
Alios nimium deprimens

Impire, rule or gouernance.

Imperium
Dominatus
Principatus
Monarchia
Ditio
Regnum
Supremátus
Præfectura
Regimen
Gubernatio ſuprema.

Impertinent or ſtrange from.

Alienus & abhorrens ab eo quod

Fæda facie
Aſpectum deformem habens
Vaſtus
Squalidus
Inelegans.

An illuſion deceit, legerdemaine.

Illuſio
Impoſtura
Ludibrium
Spectrum
Præſtigiæ
Decepilo viſus.

Image, ſhape, or repreſentation.

Imago
Forma
Adumbratio
Idæa
Species
Simulachrum
Similitudo
Repræſentatio.

Imagination or thought.

Figmentum
Cogitatio
Senſa animi
Cogitatum
Opinatio
Fictio
Coniectura
Commentum
Inuentum.

To imagine, plot, conceiue, or deuiſe.

Fingere
Comminiſci
Excogitare
Machinari
Concipere
Parturire } animo.
Deſignare
Fabricari
Inuenire } quid.
Reperire
Proponere ſibi.

Imagined, deuiſed, pretended.

Imaginarius
Fictitius
Cõmmentitius
Fucatus
Simulatus
Larùatus.

To imitate or to follow.

Imitari
Æmulari
Exprimere
Authorem ſequi aliquem
Se ad alicuius exemplum inſtituere & conformare
Ingredi veſtigijs alicuius
Eniti eſſe alicui quam ſimillimum.

Immoderate or exceſſiue.

Plus nimio
Immoderatus
Immodicus
Redundans
Nimius
Prodigus
Effuſus
Inſanus

In-

DEFECTIVE ORIGINAL

Intemperans
Effrænus
Nullum modum habens.

Immediatly, forthwith.

Mox
Illicò
Sine vllius rei interuentu
ἀμίσως
Nullo interposito spatio.

Immortall or euerlasting.

Immortalis
Æternus
Non habens finem
Perpetuus
Perennis
Semper duraturus
Vetustatem non sentit.

To immortalize, or to make immortall.

A silentio & interitu vindicare
Rei memoriam æterna laude celebrare
Æternitati mandare
Memoriam alicuius consecrare

To impart vnto, &c.

Communicare
Impertire } alicui.
Aperire
Participare quid cum aliquo
Patefacere
Indicare
Significare } quid alicui
Explicare
Participem facere

In sinum alicuius deponere quid.

An imperfection, or defect.

Defectus
Labes
Infirmitas
Imbecillitas
Nævus
Macula
Vitium
Lapsus
Error.

Imperious, stately, or scornefull.

Imperiosus
Fastuosus
Vultuosus
Ambitiosus
Subiectionis impatiens
Omnibus insultandi cupidus
Tumidus
Alios nimium deprimens

Impire, rule or gouernance.

Imperium
Dominatus
Principatus
Monarchia
Ditio
Regnum
Suprematus
Præfectura
Regimen
Gubernatio suprema.

Impertinent or strange from.

Alienus & abhorrens ab eo

quod propositum est
Extra rem
Longius abhærens ab.
Ad rem nihil pertinens
A causa quam maximè disiunctum
Nullum locum habet in
Rem omnino non attingit
Nihil ad præsens institutum
Ad rem nihil interest
Ne minima societate cum re coniunctus.

Impertinently, or wide from the purpose.

Nihil ad rem
Extra propositum
Extra oleas
Otiosè
Futiliter
Absurdè.

To imply, or to intimate, darkly to signifie.

Subindicare
Submouere
Subobscurè significare
Insinuare
Ex parte patefacere.

A matter of importance or weight, &c.

Res { grauis / seria
Magni { ponderis / momenti
Causa illustris
Res auribus & expectatione digna
Negotium { grande / non contemnendum.

To importune, or to be earnest with a man.

Vrgere / Premere } quem.
Instare apud
Multis verbis postulare ab aliquo.

To impose vpon, or to inioyne vnto a man a charge.

Obtrudere / Imponere / Præscribere / Imperare } quid.
Dare / Tradere } alicui { munus / procurationem.
Assignare / Committere / Attribuere } partes alicui.

Impossible.

Quod fieri non potest
Plus quam difficile
Quod nullo labore potest effici
Difficultatem non superabilem res habet.

To impouerish or begger, to spoile or vtterly vndoe a man.

Fortunis omnibus exuere
Sedibus eruere
Bonis omnibus nudare

Minu-

Minuere opes alicuius
Ad mendacitatem redigere
Ære alieno { opprimere / obruere
Debilitare incommodis
Fortunis alicuius valdè incommodare
Nocumentum afferre alicui.

Impouerished.

Ad paupertatem redactus
Attenuatus
Penè exhaustus
Omnibus penè fortunis euersus
Attritus
Multa detrimenta & damna passus.

An impression in ones mind, a perswasion.

Notio
Impressiuncula
Persuasio
Consignatio in animo.

To leaue an impression in ones mind.

Intimis infigere animorum sensibus.
Relinquere oculos in animo
Animum permouere.

To imprison or lay vp a man.

A libero spiritu excludere
In custodiam dare
Vinculis alligare
In carcerem conjicere
Custodia sepire
In carcerem condere
In custodia seruare
Concatenare
In vincula & tenebras abripere
Pedibus devincere
In carcerem { concludere / includere.
Tenebris & vinculis mandare
In compedes alligare.

To imprint or ingraue in a mans mind.

Imprimere
Infigere
Inscribere
Iusculpere } in animo.
Defigere
Impingere
Inserere

Impudent or shameless, &c.

Impudens
Petulans
Ore durissimo
Neque Deum nec hominem reformidans
Pudoris expers
Parum modestus
Alienus â modestiâ
Incredibili importunitate & audaciâ
In facinoribus glorians
Intolerabilis petulantia
Ad audendum projectus
Immodestus
Armatus
Modestiæ fines transiens.

Impudency, ſaucineſſe, vnſhamefaſtneſſe or malapertneſſe.

Impudentia
Minimè erubeſcens audacia
Immodeſtia
Inuerecundia
Audacia
Nullius exiſtimationis pudor
Petulantia
Os
Pudoris abiectio.

Impudently, ſhameleſſely, with a brazen face.

Sine rubore
Impudenter
Verecundia depoſita
Petulantiſſimè
Ore duriſſimo
Inuerecundè
Abſque omni pudore, & reuerentia
Immodeſtè.

Impunitie, liberty, or pardon from puniſhment.

Impunitas
Scelerum licentia
Supplitij abſentia
Libertas vivendi vt velis
Immunitas
Nulla peccatis propoſita pœna.

To impute or father vpon, &c

Aſſignare, Aſcribere, Attribuere } quid alicui
Conferre quid in aliquem
Objicere, Imputare } quid alicui.
Authorem nominare aliquem.

A falſe imputation or ſlander.

Tranſlatio criminis
Calumnia
Conuitium
Falſa criminatio
Mendacium
Iniuſta accuſatio
Contumelia
Confictum quiddam.

To inable or ſtrengthen, &c.

Vires alicui ſubminiſtrare
Potentia inſtruere, Præſidijs armare } aliquem
Vim & facultatem indere
Vires præbere alicui
Corroborare, Confirmare, Habilem, Idoneum, Parem } aliquem efficere.

Inability, or want of power.

Impotentia
Virium defectus
Infirmitas.

Inaugurated, entered, or ſolemnely inueſted into.

Inauguratus, Admiſſus, Initiatus, Conſecratus } in

To

To Incense, or prouoke.

Ad iram accendere
Irritare
Exasperare
Stomachum mouere alicui
Verbis exagitare aliquem
Prouocare aliquem ad
Inflammare } furoribus.
Incendere }

Incessantly, or continually.

Sine intermissione
Continue
Indies
Nullo spatio interposito
Perpetuo
In horas
Indefatigabiliter.

To Incite, or to stirre vp vnto, to prouoke.

Incitare
Accendere
Exvscitare } ad.
Exstimulare
Acuere

An inclination vnto.

Animi propensio ad
Appetitus
Impetus
Inclinatio animi
Iuductio
Appetitio
Ductus, us
Animi procliuitas

To incline, or be disposed vnto

Rapi
Trahi
Duci
Vehi } ad
Ferri
Propendere
Disponi

To incline a man vnto

Animos } ad quid { attrahere inducere allicere
Mentes }
Flectere
Inclinare } volutatem ad.
Mouere

Inclined, bent, or prone vnto.

Propendens
Propensus
Proclivis
Promptus
Pronus } ad
Flexibilis
Natus
Præceps
Paratus

Inclinable vnto.

Naturaliter propendens ad
Procliuis } ad
Comparatus }
Inclinens se ad.

Incomparable, or not to be paraleld.

Incomparabilis

Non habet parem
Sine socio
Plane singularis.

An inconuenience or hinderance.

Incommodum
Molestia
Malum, Fraus.

Inconvenient for.

Incommodus
Alienissimus alicuius rationibus
Noxus

To incourage a man, or hearten.

Alacritatem alicui injicere
Animare
Incitare
Adhortari
Impellere
Præmijs inuitare
Pretio allicere.

To increase or grow in a matter.

Adolescere
Crescere, Augeri
Cumulari
Progressus magnos facere
Prouehi.

To increase, adde to, or to inlarge.

Augere
Multiplicare
Duplicare
Accessionem adiungere
Ingeminare } rem aliquam.
Amplificare }
Dilatare
Pleniorem facere
Fœnerari
Protendere
Propagare.

Increase, or augmentation.

Augmentum
Fœtus
Incrementum
Accessio
Multiplicatio
Amplificatio
Additio
Dilatatio.

Incurable, that cannot bee healed.

Insanabilis
Immedicabilis
Nulla ratione ad sanitatem res converti potest
Nullam curationem recipit.

Indifferent or meane, between both.

Nulli parti addictus
Æquus
Iustus
Rectus
Medius
In neutram partem propensus
Iuris æquabilitatem seruans
Incorruptus
In neutram partem propensior
Neque dependens, nec propendens.

In

Indifferently, or without respect of persons.

A dempto discrimine
Citra personarum respectum
Ex æquo
Se posito partium studio
Nullâ partium dissidentium iniuria
Nullo discrimine.

Indignation, wrath, displeasure.

Ira
Indignatio
Furor
Stomachus
Excandescentia
Offensa
Vindictæ cupiditas

An indignitie, or horrible abuse.

Horrendum facinus
Intolleranda iniuria
Grauissima offensio
Indignissima alicuius personæ contumelia
Scelus inexcusabile.

Indirectly, or by vnlawfull meanes.

Illicitis modis
Inconcessis vijs
Malis artibus
Obliquis rationibus
Iniustè
Per fraudem & iniuriam

Industry or diligence.

Industria
Diligentia
Opera
Studium
Contentio animi
Labor
Solertia
Sedulitas
Cura.

A man industrious or painefull.

Laboriosus
Maximè industrius
Nunquam otiosus
Semper in opere
Assidue aliquid agens
Nullum tempus infructuosè transmittens.

Infallible or vndoubted.

Exploratus
Certus
Minimè dubius
Testatus
Expressus
Constat
Liquet
Ipsissimus.

Infallibly, vndoubtedly or manifestly.

Procul dubio
Certò
Testatè
Liquido
Plane
Manifestè

Euidenter
Perſpicuè.

A man infamous, or ignominious.

Infamis
Turpiſſimus
Malè audiens
Graui & diuturna flagrans infamia
Infamiam æternam ſubiens
In magna infamia verſatus
Varias reprehenſiones ſubiens.

To infect or defile.

Inficere
Contaminare
Polluere
Inquinare
Commaculare
Labe aſpergere
Maculis imbuere
Vitiare
Tingere.
} quid.

Infectious, or contagious.

Contagioſus
Peſtilens
Venenoſus
Luridus
Contactu nocens
Labe ſua inficiens
Viroſus

An infection, taint or pollution.

Labes
Contagio
Lues
Infectio
Peſtis
Venenum.

Inferiour to a man.

Infimi ordinis
Imperium concedit ei
Minoris authoritatis
Inferior alicui
Cadens
Succumbens
} alicui
Impar alicui
Secundus
Tertius
} ab aliquo.

An infirmitie, weakeneſſe, want, imperfection.

Infirmitas
Labes
Offenſiuncula
Animi morbus
Imbecilitas
Nævus.

To informe a man of, &c.

Docere aliquem
Certiorem facere
Nuntiare
Declarare
Exponere
Renuntiare
Ediſſerere
} quid alicui.
Facere vt quis intelligat
Operam dare vt quis ſciat.

Ingendred, implanted or bred in, &c.

Innatus
Ingenitus

In.

Ingeneratus
Inſitus
Inſculptus
Inditus
Inſcriptus.

An inhabiter or dweller in, or Citizen.

Incola
Ciuis
Indigena
Habitator
Inquilinus
Colonus.

To inhabite a place.

Inco'ere locum
Verſari
Habitare
Sedem ponere } in loco.
Immorari
Domicilium exercere
Affixus eſſe loco.

Inhabited, or populous, peopled.

Frequens populis
Celeberrimus
Populoſus
Multitudine habitantium refertus
Incolis completus
Habitatoribus denſiſſimus.

To inherit, &c.

Poſſidere } rem.
Tenere }
Hæreditario iure habere quid
Occupare } quid
Percipere }
Frui } aliqua re.
Potiri }

Inheritance, or, &c.

Hæreditas
Patrimonium
Prædium à parentibus relictum
Poſſeſſio
Terrę
Agri
Ædificia.

Iniurious to a man.

Iniurius
Iniquus
Noxius } alicui
Grauis
Importunus
Damnoſus
Indignum aliquo
Infame
Ignominioſum.

Iniudiciouſly.

Nullo iudicio adhibito
Nullo delectu
Temerè
Imprudenter
Inſipienter.

To do a man iniury.

Iniuriam inferre alicui
Lædere quem
Incommodare } alicui
Nocere }
Iniuſtè agere cum.

To giue an inkling of a matter.

Subnotatum mittere
Insusurrare in aurem
Submonere quem
Subindicare alicui
Tenuissimam significationem dare
Significare
Subobscurè ostendere.

Innocent or harmelesse.

Innocens
Integer
Purus
Neminem lædens
Singulari innocentia prædicatus
Nullius iniuriæ sibi conscius
Nullo scelere astrictus
Incorruptus
Inviolatæ fidei
A scelere abborrens
Nulli nocens
Vir sanctissimus.

Innocently, harmelesly.

Innocenter
Innoxiè
Inculpabiliter
Sine cuiusquam iniuria.

An Inne, or lodging place for guests.

Hospitium
Diuersorium
Taberna
Pandochium
Viatorum receptaculum.

Innumerable or infinite.

Innumerabilis
Infinitus
Ingens multitudo
Incredibilis
Multiplex.

An insight into a matter, a knowledge of, a skill in.

Inspectio
Cognitio
Notitia
Peritia
Scientia rei.

To inspire, instill or infuse into a man.

Inspirare
Instillare
Imprimere
Infundere
Inscribere
Insinuare
Indere
Suggerere
Dictare
} quid.

Inspiration, instinction or motion.

Instinctus
Motus
Impulsus
Inflatus
Inspiratio
Suggestio
Dictatio.

By diuine inſpiration.

Diuinitus
Diuino { motu / inflatu }
Inſpiratione.

To inquire into, &c.

Inquirere
Inueſtigare
Indagare
Inſpicere diligenter
Altius penetrare
In rem introſpicere
Cognoſcere, Rimari, Scrutari } quid.

To Inquire, or to aske of a man.

Quærere, Percontari, Sciſcitari, Rogare } quid ab aliquo
Conſulere aliquem
Alicuius ſententiam exquirere.

An Inquiſition, or ſearch into

Inquiſitio
Inueſtigatio
Indagatio
Exagitatio rei
Inſpectio rei
Inſpectio
Examinatio
Scrutatio

To inſtall, or to ſettle.

Collocare, Confirmare, Stabilire, Corroborare, Imponere, Conſtituere, Inaugurari } quem.

Inſtantly, incontinently, forthwith.

E Veſtigio
Extemplore
Curſim
Continue
Quam celeberrime
Illico.

To inſtruct, to teach, or traine vp.

Docere
Edocere
Inſtituere
Præceptis inſtruere
Perpolire
Erudire
Expolire
Informare
Ad humanitem fingere.

An inſtructor, or teacher.

Præceptor
Doctor
Pédagogus
Inſtitutor
Magiſter
Inſtructor
Formator puerorum.

Instruction, or doctrine.

Institutio
Doctrina
Documentum
Preceptum
Disciplina
Preceptio
Eruditio
Catechesis
Ars

To insult, triumph ouer, or ouercrow a man.

Glorioſe contemnere
Impune illudere aliquem
Inſolenti faſtidio inſectari
Iacentem conculcare
Ferocire aduerſus quem
Humilibus inſultare
Superbus eſſe in contumelijs
Faſtidioſe deſpicere.

An Inſurrection, commotion, mutinie

Seditio
Tumultus
Coitio
Motus
Concitatio populi.

An Intelligencer, or ſpie.

Index
Inquiſitor
Speculator
Explorator
Obſeruator
Nuntius
Emiſſarius

To giue a man intelligence, or notice of.

Certiorem facere
Narrare
Nuntiare } quid alicui
Indicare
Dicere alicui, quid factum ſit
Non celare quem.

Intemperate, or vnruly.

Intemperans
Impotens
Fffsænatus
Indomitus
Intractabilis
Terminos ſuos ranſiens
Qui ſui modum non haberet
Luxurioſus.

To intend or purpoſe.

Statuere
Decernere
Deliberatum in animo habere
Sibi proponere
Velle
Ante oculos ſtatuere

To intend, or aime at a matter

Sequi
Animum referre ad
Tanquam ad metam eniti
Sibi proponere
Spectare
Sibi Subjicere } quid
Intendere
Conſilia dirigere ad
Moliri quid

Cogita-

Cogitationes referre ad
Agere quid.

Intent or intention.

Mens
Scopus
Sententia
Propoſitum
Conſilium
Animus
Intentio.

Intention, ſcope or meaning.

Mens
Senſus
Sententia
Intelligentia
Propoſitum
Finis
Scopus
Meta
Conſilium
Intentio.

To interpret or open, &c.

Interpretari
Exponere
Explicare
Planum facere
} quid
Definiendo explicare
Explanare interpretando
Senſum eruere
Euoluere
Enucleare.

An interpretation or expoſition.

Interpretatio
Expoſitio
Explanatio
Commentatio
Explicatio
Commentarius
Explicatus.

To intermeddle in a matter, to make himſelfe buſie in it.

Se rei emiſcere
Se temerè ingerere in
Se interponere
Se ardelionem præbere.

To interrupt, diſturbe, or hinder.

Interpellare
Interturbare
Interloqui
Obſtrepere
} alicui.
Loquentem impedire
Non ſinere quem pervenire quo vult
Reclamare alicui.

Intollerable or hainous.

Minus ferendum
Intolerandum
Miſerum & indignum
Superbum, & non ferendum
Nimis injurium
Quod quis ſuſtinere nequit.

An introduction vnto.

Aditus
Præparatio
Rudimentum
Ingreſſus
Proœmium

Exor-

Inſtruction, or doctrine.

Inſtitutio
Doctrina
Documentum
Preceptum
Diſciplina
Præceptio
Eruditio
Catecheſis
Ars

To inſult, triumph ouer, or ouercrow a man.

Glorioſe contemnere
Impune illudere aliquem
Inſolenti faſtidio inſectari
Iacentem conculcare
Ferocire aduerſus quem
Humilibus inſultare
Superbus eſſe in contumelijs
Faſtidioſe deſpicere.

An Inſurrection, commotion, mutinie

Seditio
Tumultus
Coitio
Motus
Concitatio populi.

An Intelligencer, or ſpie.

Index
Inquiſitor
Speculator
Explorator
Obſeruator
Nuntius
Emiſſarius

To giue a man intelligence, or notice of.

Certiorem facere
Narrare
Nuntiare } quid alicui
Indicare
Dicere alicui, quid factum ſit
Non celare quem.

Intemperate, or vnruly.

Intemperans
Impotens
Fffiſænatus
Indomitus
Intractabilis
Terminos ſuos ranſiens
Qui ſui modum non haberet
Luxurioſus.

To intend or purpoſe.

Statuere
Decernere
Deliberatum in animo habere
Sibi proponere
Velle
Ante oculos ſtatuere

To intend, or aime at a matter

Sequi
Animum referre ad
Tanquam ad metam eniti
Sibi proponere.
Spectare
Sibi Subjicere } quid
Intendere
Concilia dirigere ad
Moliri quid

Cogita-

Cogitationes referre ad
Agere quid.

Intent or intention.

Mens
Scopus
Sententia
Propoſitum
Conſilium
Animus
Intentio.

Intention, ſcope or meaning.

Mens
Senſus
Sententia
Intelligentia
Propoſitum
Finis
Scopus
Meta
Conſilium
Intentio.

To interpret or open, &c.

Interpretari
Exponere
Explicare
Planum facere
} quid
Definiendo explicare
Explanare interpretando
Senſum eruere
Euoluere
Enucleare.

An interpretation or expoſition.

Interpretatio
Expoſitio
Explanatio
Commentatio
Explicatio
Commentarius
Explicatus.

To intermeddle in a matter, to make himſelfe buſie in it.

Se rei emiſcere
Se temerè ingerere in
Se interponere
Se ardelionem præbere.

To interrupt, diſturbe, or hinder.

Interpellare
Interturbare
Interloqui
Obſtrepere
} alicui.
Loquentem impedire
Non ſinere quem pervenire quo vult
Reclamare alicui.

Intollerable or hainous.

Minus ferendum
Intolerandum
Miſerum & indignum
Superbum, & non ferendum
Nimis injurium
Quod quis ſuſtinere nequit.

An introduction vnto.

Aditus
Præparatio
Rudimentum
Ingreſſus
Procœmium

Exor-

Exordium
Initium.

An intricate or difficult matter, &c.

Latens
Turtuosa
Ardua
Numero Platonis obscurior
Lumen doctrinamq; desiderans
Explicatu difficilis
Obscuritate inuolutus
Sensum præteruolans
Res ardua.

An intricate, confuse, or difficult matter.

Flexuosa
Impedita } res
Inuoluta
Cognitionem habet perdificilem

To inuade or assault.

Inuadere
Impetum facere } in locum.
Irruere
Adoriri
Incursionem facere
Attentare } tertam
Vi occupare
Insilire in aliquem
Ferro & igni grassare in locum.

An inuasion or inrode into a place.

Incursio
Impressio } in locum
Irruptio
Incursus

Violentus intressus.

To inuent or find out, &c.

Excogitare
Inuenire
Ex sese comminisci
Suo ingenio fabricari
Artifex } reiesse.
Inuentor
Machinari.

Inuention or wit.

Indoles
Acumen
Vis ingenij
Excogitandi facultas
Intelligendi subtilitas
Solertia
Inueniendi virtus.

Inuincible or inconquerable, &c.

Inuiolabilis
Inuictus
Inexpugnabilis
Fœlix & fortunatus
Infractus
Indomabilis
Insuperabilis
In bello semper fœlix.

Inuisible, or that which is not or cannot be seene.

Non aspectabilis
Inconspicuus
Oculis non obiectus
In aspectum non cadens
Ab oculis remotus.

Inwardly.

Intimè

Peni

Penitissimè
Intrinsecus
Internè

Inward, secret, or close.

Intimus
Intestinus
Internus
Intrinsecus
Inhærens
Inclusus intus
Insitus.

Inward with a man, or familiar with, &c.

Ab alicuius intimis consiliis
Arcanorum alicuius conscius
Intima familiaritate coniunctus
Copulantissimus
Omnes necessitudines habens.

Ioy or gladnesse, &c.

Gaudium
Lætitia
Voluptas
Delectatio
Iucunditas
Hilaritas
Animi erectio
Consolatio.

To ioy or glad a man.

Aliquem gaudio maximo cumulare
Maximâ lætitiâ aliquem afficere
Iucunditatem afferre
Exhilarare
Voluptate perfundere
Omnem merum adimere alicui.

Ioyfull, merry, or glad.

Letus
Hilaris
Gaudio cumulatus
Plausu triumphans
Hilaritate perfusus
Gratulabundus
Alacer
Exhilaratus
In magnam lætitiam coniectus

To be ioyfull or glad, &c.

Gaudere
Gaudio exultare
Lætitia { efferri / gestire.
Lætari
Triumphare
Ridere
Frontem explicare.

To take ioy or pleasure in a matter.

Valde delectare in
Magnam iucunditatem percipere ex
Lætari re
Voluptatem haurire ex re.

To ioyne together, or vnite, &c.

Coniungere
Copulare
Conglutinare
Consociare
Connectere

Colli-

Colligare
Coniugare
Vnire.

A iourney, or voyage.

Iter
Profectio
Abitus
Discessus
Viæ susceptio
Itenerarium.

To iourney or trauell.

Iter facere
Expeditionem suscipere
Proficisci aliquo
Dare se in viam
Viam capessere
Contendere ad.

The issue and point of the controuersie.

τὸ κριτήριον
Continens } rei
Fermamentum }
Caput } causæ
Cardo }
Summa }
Euentus rei.

To iudge or determine a matter, &c.

Iudicare
Definire
Secare } lites
Componere }
Finire }
Dissoluere }
Distrahere
Decidere de.

Iudgement or discretion.

Iudicium
Ratio
Prudentia
Intelligentia
Delectus dijudicandi.

Iudicious or skilfull in discerning a thing, &c.

Summo iudicio præstans
Iudicio excellens
Indicio eruditissimus
Peracris iudicij
Rectè valens iudicare
Criticus
Magna in rebus omnibus intelligentia
Homo inprimis acutus.

A iudge.

Iudex
Arbiter
Decretor
Qui vitæ & necis habet potestatem
Iudicij pronunciator.

A Iustice of peace.

Institiæ antistes
Irenarcha
Curator Pacis
Tribunus plebis
Iustitiæ administrator
Æquitatis Minister
Censor morum
Qui exercet iudicium in causis minoribus.

To

To iuſtifie, warrant, or to make good.

Præſtare
Comprobare } quid.
Confirmare
Complere } promiſſum.
Reexequi

A iuſt or vpright man.

Iuſtus
Perhonéſtus.
Integer
Æquus
Iuris æquabilitatem ſeruans
Ab iniuria remotiſſimus
Homo æquiſſimus.

To deale iuſtly or purely.

Iuſte & ſyncere agere
Suum cuique tribuere
Iuſtitiam exercere
Iuris æquabilitatem ſeruare
Ad legum trutinam omnia examinare
Ius & leges adminiſtrare.

To iuſtifie a man, or to cleare, or quit.

Purgare
Abſoluere } aliquem.
Defendere
Innocentem pronunciare
Culpam dimouere
Criminis ſuſpitionem ab aliquo amoliri
A criminis accuſatione liberare.

K.

One kept priſoner, or a captiue.

Aptiuus
Vinctus
Seruus
Mancipium
In vincula & tenebras coniectus
Incarceratus
In cuſtodia detentus

To keepe, nourſh, maintaine.

Alere
Suſtentare } quem
Nutrire
Victum præbere.

To keepe cloſe, or conceale.

Celare

Abſcondere
Tegere
Tacere } quid
Silere
Silentio inuoluere
Supprimere quid.

To keepe the houſe, or to keepe at home, &c.

Se domi continere
Abdere
Foris non diſedere
Lucem non aſpicere
Publico carere
Se domi includere
Se domeſticis parietibus tegere.

To keepe companie with.

Conſuetudinem habere
Verſari
Multum eſſe } cum aliquo.
Coniunctiſſime viuere
Comitari aliquem
Raro diſcedere ab.

To keepe or hold backe a man from, &c.

Arcere
Prohibere } aliquem.
Excludere
Detinere quid a quo.

To keepe, ſaue, or to preſerue a man.

Seruare
Conſeruare
A malis vindicare
E periculis eripere
Tutari
Protegere } quem.

To keepe backe, keepe off, award, preuent.

Prohibere
Arcere
Auertere } quid ab.
Repellere
Propulſare
Summouere

A keeper or preſeruer.

Cuſtos
Saluator
Seruator
Vindex
Salutis auctor.

To kill or ſlay, &c.

Vitam alicui eripere
Ad perniciem vocare
Contrucidare
Occidere
Perimere
Interficere
Vita priuare
Confodere } quem
Vita exuere
E medio tollere
Obtruncare
Enecare
Extinguere
Communi luce priuare.

Killed, or ſlaine.

Vitâ priuatus

Occiſus

Occiſus
Contrucidatus
Interfectus
Extinctus
Ex hominum numero eiectus.
Ex rerum naturâ ſublatus
Ex naturæ finibus exterminatus
Cæſus
Peremptus
E medio ſublatus
Iugulatus
Confoſſus.

A killing or ſlaying, a murthering or maſſacring.

Contrucidatio
Occiſio
Mactatio
Homicidium
Clades
Cædes
Internecio
Laniena.

Kinne to, alied, or of affinitie with.

Maximis affinitatis & propinquitatis vinculis coniunctus cum
Communione ſanguinis coniunctus
Propinquus
Cognatus
Necessarius } alicui
Affinis
Sanguine coniunctiſſimus
Acta propinquitate attingens aliquem
Eodem cognationis propinquitatis iure coniunctus
Eiuſdem ſtirpis.

Kind to, or bountifull, and beneficiall vnto.

Benignus
Humanus
Beneficus
Liberalis
Optimè de omnibus merens
Studens cui
Indulgens cui
Liberaliſſime complectens
Omni humanitate comprehendens quem.

To deale kindly with.

Magna humanitate complecti
Beneficè gerere cum quo
Omnia ſtudia & officia in aliquem conferre
Beneficijs & liberalitate proſequi
Omnia ſigna beneuolentiæ impertire alicui.

Kindneſſe, or curteſie.

Humanitas
Benignitas
Candor
Beneficentia
Amicitia
Indulgentia.

Kindred or affinitie, &c.

Cognatio

Affinitas
Sanguinis propinquitas
Coniunctio sanguinis & communio
Necessitudo generis
Abcadem stirpe & familia origo.

To kindle or stirre vp, &c.

Accendere
Inflammare
Excitare
Concitare
Cohortatione incitare
Erigere
Animare } aliquem.
Acuere

A kinde, sort, suite, distinct substance.

Genus
Species
Distinctio
Differentia
Forma
Discrimen.

Kindly, courteously.

Benignè
Indulgenter
Comiter
Humanissime
Peramice
Liberaliter
Blande.

A King, Prince, or chiefe ruler.

Rex
Monarcha
Summus dominus
Regium dominatum habens
Imperium omne habens
Summus imperij moderator
Imperator.

A kingdome or Empire.

Regnum
Monarchia
Imperium
Diris
Principatus
Dominatus.

Kingly, or beseeming the Maiestie of a King, &c.

Regius
Dignitate regis
Magnificus
Regificus
Imperatorius
Augustus
Splendius.

To kisse, busse.

Exosculari
Suauiare
Labia labijs premere.

A knaue.

Nebulo
Homo { nequam / prauus / improbus
Subdolus impostor
Insignite improbus
Insigni scelere & audacia.

To

To Kneele to.

Genu flectere
Genu flexo venerari.

To Know, or understand.

Vsu doctrinaque percipere
Intelligere
Tenere
Callere
Probe nosse } quid.
Perscire
Cognoscere
Scientia comprehendere
Perspicere
Comprehensum } habere
Cognitum
Ingenio consequi
Scientia, & cognitione comprehendere.

Knowen well, &c.

Cognitus
Notus
Illustris
Pervulgatus
Perspectus
Decantatus
In omnium ore celebris
Non obscurus

To make known, to notifie, &c

Illustrare
In lucem proferre
Divulgare
Notum facere
In medium producere
Prædicare quid
In vulgus dissipare,
Patefacere
Disseminare } quid.

Knowledge, or understanding.

Intelligentia
Notitia
Scientia
Iudicium
Peritia
Doctrina
Cognitio
Ars.

To giue a man knowledge, &c.

Significare
Nunciare
Declarare } alicui
Indicare
Facere vt quis sciat
Certiorem aliquem facere
Renuntiare

To be Knowne, bruited, or published abroad.

Divulgari
Innotescere
Percrebescere
Non latere
Ad scientiam pervenire.

To knocke, strike, or beate, &c.

Ferire
Contundere
Pulsare
Percutere
Fustigare

L

To Labour, or trauell in his vocation, or calling, &c.

In ſuo munere omnem diligentiam adhibere
Res ſuas non indiligenter tractare.
In ſuis rebus & negotijs gnauiter ac ſtrenue operam nauare
Res ſuas agere
Spartam quam nactus eſt exornare.

Labour, trauell, or induſtrie.

Opera
Labor
Diligentia
Induſtria
Conatus
Sedulitas
Molitio
Sudor
Contentio

A Laboured, exquiſite, ſtudious ſpeech, &c.

Elaboratum induſtria
Res multum diuque cogitata
Elucubrata oratio
Exquiſita dictio
Multis vigilijs & laboribus confecta res
Perfectum ingenio.

To labour in vaine, or to no purpoſe.

Fruſtra elaborare
Operam male collocare
Studium invtiliter conſumere
Inanem laborem ſuſcipere
Operam & oleum perdere
Omnes induſtriæ fruct⁹ perdere.

To Labour or do his indeuour or to labour vehemently.

Elaborare
Eniti ſedulo
Omnem laborem adhibere
Omnem diligentiam præſtare
Omnem operam navare
In opere non ceſſare
Nullam punctum temporis negotijs vacuum relinquere.
Omnes nervos & induſtriam adhibere
Sudare
Vigilare } in realiqua
Excubare

Negli-

Negligentiæ offenſionem vitare.

A laborious and painefull man, &c.

Induſtrius
Diligens
Laborioſus
Gnauus
Sedulus
Aſſiduus
Operi ſuo intentus
Semper aliquid agens.

To labour, toile, or to take paines.

Labores { ſuſcipere / exantlare / excipere / adhibere }

Omnes labores leues exiſtimat.
Omnem vitæ curſum in labore corporis & animi contentione conſumere
Strenuè operi incumbere
Omnem nauare operam
Magnis vitam traducere laboribus.

A labourer.

Laborator
Operator
Artifex
Mechanicus.

Laborionſly, or painefully.

Laborioſe.
Induſtrie
Operoſe
Perdiligenter.

To lacke, want, or miſſe, &c.

Carere
Deſtitui
Priuari
Egere
Deſiderare / Requirere } quid.
Penuria / Inopia } rei premi.

Lacke of things neceſſarie.

Egeſtas
Indigentia
Penuria
Inopia
Paupertas.

To lament or bewaile a thing, to mourne, &c.

Deplorare / Deflere / Plangere / Lugere / Lamentari / Dolere / Gemere / Plorare / Contriſtari / Ejulare } quem quid.
Ægre / Dolenter } ferre quid.

Lamentation or ſorrow.

Lamentatio
Luctus
Lachrymæ

Ploratus
Planctus
Querela
Gemitus

Lamentable or wofull.

Luctuosus
Lamentabilis
Flebilis
Lugubris
Lachrymabilis
Miserabilis
Miserrimus
Tristis
Ad cogitationem sensumque lugubre.

Lame.

Mutilus
Mancus
Claudus
Impotens ad cursum
Minime integer membris.

Lameneſſe.

Claudicatio
Membrorum impotentia
Defectus } partium
Debilitas } corporearum.

A land or region.

Terra
Gens
Regio
Prouincia
Natio.

To land in a place.

Attingere
Appellere } ad locum
Pervenire }
Portum ingredi
Portum tenere.

Lands, reuenewes or lining, poſſeſſion or patrimonie, &c.

Reditus
Prædium
Patrimonium
Agri
Latifundium
Terra
Hæreditas
Arium
Poſſeſſio locorum.

Large, ample or plentifull, &c.

Amplus
Multiplex
Copioſus
Vberrimus
Fuſus
Prolixus
Magnus
Multus.

Larges or bountie, &c.

Largitio
Effuſa liberalitas
Magnificentia
Profuſa benignitas
Beneficentia
Sumptuum magnitudo.

Largely, or in many words.

Paulò fuſiùs

Pluri-

Plurimis verbis
Fuse
Copiosè
Rhetorice
Ample
Fusissime
Longo sermone
Incredibili rerum varietate & copiâ.

Large, vide *spatious.*

Amplus
Laxus
Spatiosus
Capacissimus
Patentissimus
Longò lateque diffusus
Miræ amplitudinis.

To speake Latine very exactly.

Latinissime loqui
Latinæ linguæ elegantiam nulli concedere
Perbene Latine loquitur
Verbis valde Latinis
Animi sententiam exprimit

To lauish or to waste.

Profundere
Patrimonium dissipare
Largitiones maximas facere
Male perdere
In res leues & invtiles erogare
Decoquere
Dispergere.

Lauishment, waste, or prodigalitie.

Profusio
Prodigalitas
Rei familiaris dissipatio
Luxuria
Suæ pecuniæ in res inanes erogatio
Invtiles & insani sumptus.

Lauish of, or wastfull.

Profusus
Prodigus
Nepos
Nihil sibi suisque reseruans.
Fundum non habens
Immodicus dissipator.

To Lugh at, to scoffe at.

Pro delectamento habere
Deridere
Illudere
Risu prosequi
Subsannare.

To last, continue, endure.

Durare
Permanere
Diuturnitatem induere
Firmitatem } habere
Constantiam }
Perstare.

Lastly, or to conclude.

Postremò
Vltimò
Denique
In summa
Ne longius progrediar
Extremò

Lately

Lately, or not long sithence.

Nuper
Recens
Modo
Non ita pridem
Recenti memoria
Paucis abhinc diebus.

A breaker or transgressour of lawes, &c.

A legibus recedens
Iuris hostis
Omnis ordinis & institutorum contemptor
Legum violator & perruptor
Legis transgressor
Ordinis perturbator
In leges sceleratus.

A Law, Statute or Ordinance.

Lex
Decretum
Edictum
Institutum
Scitum
Præscriptum
Placitum
Sanctio
Constitutio
Senatus consultum.

To sue a man at the Law, or go to law with, &c.

Iudicio / Iure { postulare / cõtendere } cum
Lege experiri cum aliquo
Lite, iudicio persequi
Litem intendere alicui
Diem dicere alicui
Litibus agere
Iudicio certare.

To make lawes, &c.

Leges { ferre / ponere / sancire / conscribere }
Iura constituere
Instituta condere.

Against law or right.

Contra omnium iura & consuetudines
Contra omne fas
Iuri { iusestus / inimicus }
Iniquum
Iniustum
Legibus prohibitum
Inconcessum.

Lawfull or rightfull, &c.

Iustus
Concessus
Licitus
Legitimus
Æquus
Legibus receptus
Lege sanctus.

Lawlesse, or a contemner of all lawes.

A legibus recedens
Legum omnium contemptor
Ius & fas omne negligens
Legum reiector

Le-

Legum repagula perfringens.

A Lawyer, or Councellour.

Causarum patronus
Legis peritus
Cognitor causæ
Iuris consultus
Actor causarum.

Laudable, or praise-worthie.

Laudabile
Laudem habens
Cum laude coniunctum
Prædicabile
Glorioſum.

To lay vp ſafely, or ſurely, &c.

Reponere
Acervare
Repoſitum habere
Sanctiſſime conſervare
Reſeruare
In ſcrinijs includere
Recondere
Coacervare.

Lazie, lither, idle.

Deſidia } torpens.
Otio }
Inertia langueſcens
Oſcitans.
Deſidio deditus
Lentus
Ignavus
Piger
A labore abhorrens.

Lazineſſe, ſlothfulneſſe.

Languor
Deſidia
Oſcitantia
Pigrities
Socordia
Segnities
Ignauia
Indiligentia.

Lazily, loyteringly.

Languide
Oſcitanter
Ignaue
Deſidioſe
Torpide
Segniter.

To leade, or guide a man to.

Dirigere } aliquem ad.
Ducere }
Præire alicui } ad rem
Prælucere }
Viam demonſtrare
Præcurſor eſſe alicuius ad.

A Leader, or Guide, a Captaine.

Dux
Imperator
Ductor
Præcurſor
Previus
Lucem facemque alicui præferens.

A leaguer, or confederate.

Fœderatus
Socius
Eiuſdem pactionis particeps

In

In ſocietatem aſcitus
Coniuratus
Mutuo conſenſu & ſacramento devinctus

A League, or confederacie.

Fœdus
Conſæderatio
Pactio
Conſociatio
Concordiæ ſtipulatio
Conventio pacis.

To make a League, or truce.

Pactionem conficere
Fœdus { pangere / Inire / Inſtituere } cum
Societatem contrahere cum quo

To Leane, or to depend vpon.

Niti
Inniti
Inhærere
Pèndere
Confugere } ad alicuius
Seſe conferre } præſidia
Fundari } re aliqua
Fulcri }

Very learned, or a great clerk or ſchollar, &c.

Eruditus
Literatus
Scientia florens
Preclare doctus
Præſtantiſſimus artifex
Homo politus de ſchola
Doctrina ornatiſſimus
Artium & linguarum præſidijs inſtructiſſimus
Omni liberali eruditione ornatiſſimus
Omnibus diſciplinis eruditus.
Præclare, eximie literis perpolitus, & magnopere eruditus
Præcipua eruditione & doctrina ornatus.

Learnedly, or exquiſitely.

Perfectè
Erudite
Exquiſitè
Peritè
Artificioſe
Politè
Subtiliter
Peregregiè
Perliterate
Limate
Artificioſe

Learning, or good litterature, skill, knowledge, or ſcience.

Doctrina
Eruditio
Ars
Scientia
Politior humanitas
Literæ
Intelligentia
Rerum humanarum diuinarumque cognitio
Diſciplina.

To learne or conceiue a thing, o-the knowledge of, &c.

Addiſcere
Imbibere
Exugere
Comprehendere
Diſcere
Haurire
Percipere
Prouchi in cognitionem rei.

A learner or petty ſchollar.

Neophytus
Literarum alumnus
Diſcens
Tyro
Inceptor.

At leaſure.

Vacuus negotijs
Otio affluens
Summam facultatem vacui & liberi temporis habens.
Liber & ſolutus opere.

Leaſure, idle, or ſpare time.

Otium
Vacui & liberi temporis facultas
Vacatio à ſerijs negotijs
Succiſiuæ } horæ.
Subceciuæ }
Sepoſitum tempus
Quies à negotijs.

Leaſurely or when a man conueniently may.

Otioſe
Cum fructus otij datur
Ex interuallo
Cum vacat quis
Horis ſuæ, otijs
Lentè.

To leaue, faile or forſake.

Deſtituere
Derelinquere
Deficere
Obiacere nudumque eſſe pati
Diſcedere ab.

To leaue off, or to end.

Intermittere
Deſiſtere
Ceſſare
Finem facere
Superſedere
Omittere quid
Ad exitum rei peruenire.

Leaue, a grant, or licence.

Copia
Venia
Licentia
Poteſtas
Facultas
Conceſſio
Permiſſio.

To giue one leaue, or licence to do.

Permittere alicui vt
Facile pati vt
Veniam largiri
Poteſtatem facere
Facultatem concedere
Licentiam dare.

To

To let or hinder, &c.

Viam alicui obstruere
Aduersari
Obstare
Resistere } alicui
Detinere
Impedire
Intercipere
Remorari } aliquem.
Retardare
Distinere
Magna impedimenta obijcere cui
Magnas difficultates opponere
Deterrere ab
Reprimere.

A let or hinderance.

Impedimentum
Obstaculum
Remora
Auocamentum
Interpellatio
Disturbutio.

To write letters.

Tabulas conficere
Epistolam componere
Literas } exarare scribere contexere.

To lend to a man.

Mutuo dare
Commodare } alicui
Pecuniam alicui credere
Ad tempus tradere
Accommodare } cui

Vsum rei permittere
Vtendum concedere
Dare vsum.

To lend vnto a man, to permit him the vse of a thing for a time.

Mutuare
Mutuo dare
Commodare
Vtendum dare
Fenori exponere.

Length or continuance of time

Longinquitas temporis
Cursus
Diuturnitas
Progressus ætatis
Spatium.

To lengthen, or to draw out, or make long.

Extendere
Producere
Propagare
Continuare } quid.
Perpetuare
Protendere

To lessen or extenuate.

Minuere
Extenuare
Aliquid dirimere de
Eleuare
Mitigare
Aliquid } detrahere decerpere } de re
Abjicere
Prosternere } quid.

A

A Leſſon, or inſtruction, a document, or precept.

Documentum
Doctrina
Præceptum
Obſeruatio
Collectio
Theſis.

Lewd, naughty, or wicked.

Nefarius
Nequiſſimus
Sceleſtus
Vile turpitudinis mancipium
Contaminatus
Omni flagitiorum genere inquinatus
Flagitioſus
Homo deterrimus
Nequam
Perditus
Impudicus
Improbus
Homo plenus flagitij & ſceleris
Flagitijs coopertus & contaminatus
Ad omne facinus mancipatus
Cupiditatibus ſuis ſeruiens
Fœdiſſimam vitam agens
Intemperans.

Lewdneſſe or naughtineſſe.

Improbitas
Prauitas
Impietas
Nequitia
Impuritas
Vitioſitas
Turpitudo.

Lewdly, or wickedly, &c.

Praue
Scelerate
Impie
Flagitioſe
Tetre
Nefarie
Impudice
Intemperanter
Libidinoſe
Impure.

Liable or ſubiect vnto.

Propoſitus ad caſus
Expoſitus
Subiacens
Obnoxius } rei.
Obiacens
Subiectus

Minime } tutus / ſecurus } à re

Obiacens.

A lyer, or an vntrue ſpeaker.

Mendax
Homo vanus
Falſiloquus
Fabulator
Mendacijs aſſuetus
Homo inſigni vanitate
Confictor } mendaciorum
Conflator }
Ex mendacijs conflatus

Splen-

Splendidè } mentiens.
Prodigioſe }

A libell or inuectiue.

Inuectiua.
Famoſus libellus
Contumelioſus Rhyſmus
Charta dentata.

Liberall or franke hearted.

Liberalis
Largus
Beneficus
Benignus
Hoſpitalis
Beneficijs omnes obligans
Liberalitatis theſauros aperiens
Muneribus ornans
Beneficijs homines ſibi adiungens
Prolixâ & beneficâ naturâ
Quamplurimum ſtudij, officij, & liberalitatis conferre
Inſtrumentum bonitatis in diuitijs quærens
Plurimum benignitatis conferens

Liberalitie or bountifulneſſe.

Liberalitas
Beneficentia
Munificentia
Largitio
Benignitas
Hoſpitalitas

Liberally, frankely.

Liberaliter

Benefice
Prolixe
Munifice
Opulente.

Libertie, freedome, enlargement.

Libertas
Laxatio
Licentia
Manumiſſio
Immunitas
Priuilegium
Vindicatio à ſeruitute.

A licence or diſpenſation.

Dimiſſio
Conceſſio
Facultas
Licentia
Libertas
Priuilegium
Copia
Poteſtas.

Licentiouſly, looſly.

Licentioſe
Diſſolute
Intemperanter
Luxurioſe
Prodigie.

Licentiouſneſſe, or ouermuch libertie.

Nimia licentia
Immoderata libertas
Luxus

Per

Permiſſio quid vis faciendi
Prodigalitas
Intemperantia.

To licence a man or authorize, or ſuffer to haue licence.

Licentiam dare
Permittere
Authoritate ſua incitare
Imperio armare
Poteſtatem alicui facere vt
Priuilegio munire
Facultatem rei alicuius dare.

Licentious or diſſolute, &c.

Voluptate omnia metiens
Diſſolutus
Licentioſus
Luxurioſus
Perditus
Flagitioſus
Mollis & voluptuarius
Vitijs cumulatiſſimus
Suo viuens modo
Animo morem gerens
Voluptatibus totus deditus.

To lighten or mitigate, &c.

Alleuare
Mitigare
Lenire
Mulcere
Conſopire
Minuere
Mollire
Conſolari
Temperare

To lighten or make bright.

Illuſtrare
Illuminare
Sua claritate tenebras expellere
Explanare
Lucem dare rebus
Interpretatione ſua rem perſpicuam reddere.

Light or ſhining, &c.

Lux
Splendor
Lumen
Fulgor
Claritas
Coruſcatio.

Light headed or vaine.

Leuiculus
Vagus
Inconſtans
Mutabilis
Nihil habens grauitatis
Nimium credulis
Vſura falſi gaudij fruens
Leuem auditionem pro re comperta habens
Varius.

Lightſome or bright, &c.

Illuſtris
Splendidus
Clarus
Illuminatus
Minime obſcurus.

Light, or eaſie to be borne.

Leuis

Portatu non onerosus.

To bring to light, to discouer, or to make manifest.

Indicare
Illustrare } quid.
Patefacere
Oculis exponere
Prodere.

To giue light or shine to.

Illucere
Illuminare
Luce collustrare
Splendorem afferre
Irradiare.

To come to light, to be knowne or discouered.

In lucem prodire
Innotescere
Elucescere
Foris exire.

Lightsomely, brightly.

Lucide
Splendide
Illuminate
Perspicue
Minime obscure
Clare.

A lye or vntruth, &c.

Mendacium
Falsum
Commentum
Figmentum
Vanitas
Fabula
Inuentum fictum.

Lying, or that which is vntrue.

Mendacijs inquinatus
Mendax
Falsus
Mentitus
Fallax
Falsiloquus
Vanus
Decipiens
A veritate alienissimus.

To lye or faine, to cogge or fable, &c.

Mentiri
Falsum dicere
Mendacia { excogitare / commiinisci
Ex se fingere
Vanitatem orationis adhibere
Palam falsa asseuerare
Rem commentitiam afferre
Fabulari.

To like or affect, to accept of.

Illustri gratia accipere
Approbare
Animum adjicere
Amplecti
Animi inclinatione in aliquem propendere.

By a generall liking or consent.

Plausu & approbatione omnium

Mag-

Magno omnium assensu
Magna hominum acclamatione & approbatione
Omnium testimonio & iudicio
Omnium ordinum assensionibus.

To be like vnto, or resemble.

Quàm maximè accedere ad
Similitudinem alicuius referre vel gerere
Referre aliquem
Proximam cognationem habere cum aliquo.

Likenesse or similitude.

Similitudo, Cognatio
Imitatio, Repræsentatio
Proportio
Congruentia
Paritas } nonnulla.
Æqualitas }

Likely, or probable.

Verisimilis
Vero proximus
Probabilis
Credibilis.

Likewise, or in like manner.

Pariter
Consimiliter
Eodem planè modo
Ad eundem modum
Ad eandem rationem

Liking, or good acceptance.

Approbatio
Comprobatio
Candida interpretatio
Benevola acceptio.

A limit, or meere, a bound.

Limes
Terminus
Finis
Modus
Meta
Pomerium.

Limited, or determined.

Terminis septus
Certis regionibus definitus
Finibus quibusdam contentus
Terminatus
Regionibus quibusdam circumscriptus
Modificatus.

To limit, restraine, or bound.

Conditiones præscribere
Definire
Moderari } aliquem.
Frænare
Modum imponere
Intra cancellos coercere
In gyrum ducere.
Præstituere limites alicui
Determinare
Spatijs includere
Termi num præscribere.

Like vnto, or resembling.

Similis
Cognationem habens cum
Accedens proxime ad
Similitudinem habens cum
Referens
Repræsentans } quem.
Præ se ferens

To linger or deferre.

Procrastinare
Rem differre
Producere
In aliud tempus rejicere.
Lente rem agere.

A lingering or delaying.

Mora
Procrastinatio
Cunctatio
Protractio temporis
Lenta progressio.

Lingering or delaying.

Mora
Procrastinatio
Cunctatio
Prorogatio
Protractio } temporis
Dilatio
Lenta progressio.

To listen or hearken vnto.

Attendere & auscultare quem.
Aures præbere
Aures arrigere } rei.
Attente bonaque cum venia audire.
Auiditissimis auribus animaduertere
Cum magna audiendi expectatione considerare
Animis adesse
Mentem adhibere.

Listlesse, vnwilling, backward vnto.

Lentus
Piger } ad rem.
Tardus
Auersus ad.

Little, small, slender.

Paruus
Paruulus
Exiguus
Minutus
Modicus.

Little or small, &c.

Exiguus
Tantulus
Paruus
Minutus
Exilis
Modicus
Pertenuis.

Litigious or in controuersie, &c.

In controuersia posita res
Lis } dubia / ambigua
Res } suspensa / obscura
In iure vario
Controuersijs implicata res.

In

In causis & disceptationibus versata.

By little, and little.

Paulatim
Sensim
Pedetentim
Gradatim
Minutatim
Lente
Frustulatim
Tarde
Modicis progressionibus.

To liue existent, or to bee, &c.

Spiritum e loco ducere
Vivere
In vivis esse
Vsura lucis frui
Spirare
Vitam agere
In terris morari
Existere.

Aliue, or in life, &c.

Vivens, & valens
In rerum natura
In vita manens
Salvus
Incolumis
Spirans
Existens
Vividus
Spirabilis.

Liuelihood, inheritance, patrimonie, or liuelihood, &c.

Patrimonium
Hereditas
Possessio
Præsidium
A parentibus relicti agri
Latifundium

Liuely, lustie, frollicke:

Vivax
Vigerus
Alacris
Ferox
Iocundus

Loftie, or stately, &c.

Excelsus
Altus
Sublimis
Tumidus
Superbus
Elato animo
Fastidiosus
Exaggeratio animo
Omnes alios præ se contemnens.

Loftinesse, or huntinesse.

Sublimitas
Altitudo animi
Exaggeratus animus
Elatio
Immoderati spiritus
Tumidus spiritus
Superbia.

Looke, or countenance.

Vultus
Facies
Frons
Aspectus

Perſona
Oculorum obtuſus.

To looke vpon, &c.

Aſpicere
Intueri
Spectare
Oculos contemplari
Omni mente intueri
Oculis defigere
Oculis obſervare quid
Suſpicere in aliquem.

To loath, diſtaſt, diſallow.

Faſtidire
Abjicere rei cupiditatem
Rejicere
Abhorrere à re
Averſari
Alieniſſimum animum à re habere.

Loathſomé or diſtaſtfull to.

Odioſus
Moleſtus
Ingratus
Inſuavis
Faſtidium pariens alicui
Faſtidioſus.

To lodge a man.

Hoſpitio excipere
Tecto } recipere.
Lecto }
Diverſorium ſuppeditare alicui.

A good Logician.

Optimus logicus
Præſtantiſſimus Dialecticus
Diſſerendi acumine excellens
Diſputandi ſcientiſſimus.

Long agoe, &c.

Iampridem
Olim apud ſeculum prius
Antiquitus
Multis { diebus / annis / menſibus } { abhinc / elapſis.
Iamdudum
Præteritis temporibus.

Loftie or hautie.

Elatus, Tumidus.
Faſtuoſus, Superbus.
Turgidus
Elatos / Exaggeratos } ſpiritus habens.
Inſolens in pecunia.

Loftily, hautily, proudly.

Elatè
Ambitioſè
Superbè
Inſolenter
Alto / Excelſo } animo.
Faſtuoſe.

To long for, or to deſire.

Deſiderare, Expetere.
Exoptare, Anhelare.
Concupiſcere

Sum-

Summè cupere
Ex deſiderio rei laborare
Incredibili ſtudio rei flagrare.

Lordly, vide ſtately, or loſty.

Imperioſus
Dominandi cupidus
Exaggerato animo
Erecto
Alto } animo.
Excelſo

To loſe or forgo, &c.

Amittere
Perdere
Iacturam facere
Naufragium rei facere
Diſpendium ſubire
Priuari
Nudari } rebus.
Spoliari

Looſely or licentiouſly.

Perdite
Diſſolute
Luxurioſe
Paulo liberius
Negligenter
Incompoſite
Indecore
Effrænate
Molliter
Effæminate.

Loſſe or hinderance.

Damnum
Iactura
Detrimentum
Læſio
Naufragium
Acerbitas
Calamitas
Incommodum
Malum
Diſpendium.

To ſuſtaine, or ſuffer detriment and loſſe.

Damna pati
Calamitates { ſubire / ſuſtinere
Incommodis affici
Naufragium facere.

Lordſhip, power, dominion.

Dominatus
Principatus
Ditio
Authoritas
Poteſtas
Imperium.

Loyall, truſty.

Fidelis
Singulari fide in quem officioſus
Obſequium præſtans
Cum eo in tenebris micare digitis licet.

Loue or goodwill, &c.

Amor
Beneuolentia
Charitas
Animi propenſio
Approbatio
Studium
Affectus animi ſingularis.

To loue or fauour.

Vehementissimè amare
Summa pietate & fide diligere
Vnicè diligere
In delicijs habere
Adamare
Ex omnibus plurima diligere
Omni studio complecti
Omni charitate comprehendere
Charum habere
Fide & animo singulari esse in quem
Benevolentia prosequi.

Louing or kind, &c.

Amans
Blandus
Humanus
Benignus
Indulgens
Dulcis
Suauis
Officiosus
Beneficijs affabilis.

Louely or amiable, worthy of loue.

Amabilis
Amore dignissimus
Vultu gratioso
Vultu gratiam iniens
Facie & moribus benevolentiam concilians
Ad aspectum venustus
Incredibiles amores excitans sui
Blandus
Suavis
Gratus aspici.

To loiter or to be idle.

Cessare
Languescere
Nihil agere
Desidiæ se dare
Otiari
Tempus inaniter consumere.

Loitering or idlenesse.

Pigritia
Segnities
Inertia
Otium
Desidia
Languor
Cessatio.

Luckily, happily.

Faustè
Fæliciter
Ex animi sententiâ
Auspicatè.

Lust, or wanton desire.

Libido
Turpis cupiditas
Fœda voluptaris appetitio
Concupiscentia } { æstus libi-
Venerius ardor } { dinis
Appetitio inhonestior.

To lust after, or vnhonestly desire.

Concupiscere
Ardere rei libidine
Anhelare ad

Suspirare

Suſpirare ad
Inflammato animo perſequi.

To lurke or hide, &c.

Se occultare
Latitare
Conſpectum hominum fugere
Abdere ſe
Lucem { fugere / vitare }
Separietum præſidio tueri
Deliteſcere.

M.

Made of, or compounded, &c.

Actus
Compoſitus
Coagmentatus
Conflatus
Fictus
Mixtus
Confectus
Effectus.

Madde or frantick.

Ratione priuatus
Inſanus
Furioſus
Rabioſus
Non mentis compos
Mente captus
Efferatus immanitate
Vecors
Furijs agitatus ardentibus
Impetu furens
In furorem impulſus
In apertum erumpens furorem
Atra bile exagitatus
Manifeſta agitatus phreneſi.

Madneſſe or furionſneſſe.

Amentia
Furor
Dementia
Mentis alienatio
Rabies
Inſania
Vecordia
Extaſis mentis
Delirium.

To be madde, enraged, to be beſides himſelfe.

Furoris tædis exagitari
Furere
Inſanire
Mania laborare
Mente carere
A recta ratione deficere.

To

To make a man madde.

De ſtatu mentis dimouere
De mentis ſtatu deturbare
Ad inſaniam redigere
Amentia afficere
In furorem vertere.

To be a magiſtrate or beare rule.

Magiſtratum gerere
Præeſſe
Præfici } populo.
Habere imperium in populum.

A magiſtrate or officer, &c.

Rector
Adminiſtrator
Gubernator } Reip.
Præſes
Magiſtratus

Magiſtracy, rule, or authoritie.

Præfectura
Authoritas
Magiſtratus
Imperium
Dignitas
Populi regimen
Eminentia.

To magnifie, extoll, praiſe.

Extollere
Beatum prædicare
Altius tollere dicendo
Laudibus in Cælum efferre
Decorare } laudibus
Exornare }
Mirabilius ornare
In laudes alicuius ſpatiari & excurre.

Maieſty, royalty, magnificence.

Maieſtas
Dignitatis ſplendor
Magnificentiæ præcellentiſſima amplitudo.

To maime, hurt, or mangle.

Mutilare
Delumbare
Truncare
Curtare
Comminuere } quem.
Vulnerare
Sauciare
Violare
Debilitare

Maimed or defective, mangled.

Mutilus
Curtus
Claudicans
Delumbatus
Imperfectus
Partibus non expletus.

To make much of, or eſteeme.

Plurimis exiſtimare
In delitijs habere
Amplecti maximo amore
Fouere
Plurimum indulgere alicui.

To

To maintaine, or defend a man.

Tutari
Sustentare } quem.
Fulcire
Defendere
Patrocinare alicui
Vindicare.

To make or indite a mater.

Instituere
Facere
Contexere } orationem.
Componere
Formare
Invenire } epistolam.
Fingere
Excogitare

Maintenance or allowance.

Præsidium, Stipendium.
Certa pecunia, Redditus.
Proventus
Victus pretium
Omnia ad tuendam vitam necessaria
Victus quotidianus.

To maintaine, nourish, or to give one meat, drinke, apparell.

Alere, Nutrire.
Sumptus necessarios suppeditare.
Victum { sufficere, præbere. }
Subministrare res naturæ necessarias
Sustentare
Suppeditare quæ ad victum satis sunt.

Maintenance or defence, vpholding.

Defensio
Tuitio
Patrocinium
Propugnatio
Assertio.

Malepert, saucie, impudent.

Impudens
Petulans
Procax
Contumeliosus
Paulo audacior.

A malefactor, &c.

Maleficus
Reus
Noxius
Facinorosus
Legum violator.
Nocens
Sceleratus
Malorum artifex
Scelerum author.

To malice, to owe ill will, &c.

Malè cogitare alicui
Simultates gerere adversus aliquem.

Male-

Malevolo animo esse in aliquem
Virulentus
Acerbus } in aliquem
Teterrimus
Acerbe penitusque odisse
Scœlus alicui cogitare.

Malitious, or spightfull.

Invidus
Liuidus
Malevolus
Male cogitans
Ad nocendum promptus
Odio imbutus acerbo
Summam nocendi voluntatem habens
Acerbissimo (in aliquem) percitus odio
Implacabili odio
Malo animo in salutem alicuius
Iracundia obstinatus
Sempiternas inimicitias habens
Suas iniurias vehementer persequens.

Malice, grudge, ilwill.

Malitia
Malevolentia
Simultas
Latens
Inclusum } odium
Improbitas
Nocendi cupiditas
Inimicitia
Eructatio cædis.

Malicious ly, spightfully.

Malitiose
Virulente
Odiose
Inimice
Infeste.

A Manner, forme, or fashion.

Modus
Forma
Ratio
Mos
Ordo
Consuetudo

To Mangle, or deforme,

Mancare
Mutilare
Delumbare
Deformare
Dissecare
Detruncare

To play the man, or be courageous

Fortiter rem gerere
Se fortem declarare
Fortudinem prestare
Metum deponere
Viriliter agere
Strenue pugnare
Se virum prębere.

Manfull, or stout, &c.

Virilis
Strenuus
Fortis
Magnanimus

Maximi

Maximi animi
Nullo metu perterritus
Imperterritus
Inuictus
Virtute & fortitudine præstans
Animosus.

Manfully or valiantly.

Viriliter
Animose
Gnauiter
Fortiter
Strenue
Vt virum fortem decet
Generose
Præsenti animo.

Manhood or prowesse.

Fortitudo
Animi magnitudo
Virilitas
Generositas
Virtus
Animus inuictus.

In, or after an excellent manner.

Excellenter
Egregie
Singulari ratione
Non vulgariter
Præclare.

Manifestly, euidently, notoriously.

Manifeste
Aperte
Euidenter
Liquide
Expresse
Notabiliter
Non obscure.

Manifest or plaine, &c.

Sole clarior
Res pro se loquitur
Clarus
Manifestus
Inter omnes constat
Omnibus perspicuus
Euidens
Luculentus
Omnibus notus
Compertus
Testatissimus
Liquidus
Cognitus
Apertus
Assensu omnium concessum
Ante oculos positus
Expressus
Illustris.

To make manifest, or explaine

Explanare
Expedire
Illustrare
Dilucidiorem rem facere
Tenebras discutere
Lucem afferrere
Illuminare rem.

Manifold or plenteous.

Multiplex
Varius
Infinitam habens varietatem
Copiosus
Multifarius

Abun-

Abundans
Immensa } res.
Infinita }
Copiosa res

After the old manner.

More apud veteres recepto
Ad priscorum consuetudinem
Antiquo ritu

Manners or behauiour.

Mores
Vitæ ratio
Viuendi { consuetudo / disciplina.
Vitæ modus
Vitæ habitus.

A manner or fashion.

Modus
Ratio
Mos
Consuetudo
Disciplina
Ritus.

To make out, or appoint vnto.

Designare
Destinare } ad.
Describere
Constituere }

To marke or obserue, &c.

Notare
Obseruare
Animadvertere
Perpendere
Reputare secum
Acie mentis dispicere
Quàm maxima diligentia animadvertere.

To Mar, or corrupt.

Corrumpere
Depravare
Inficere
Pervertere } mores.
Inquinare
Deformare
Decolorare
Deteriorem facere
Perdere.

A Marke or note, &c.

Nota, Signum
Character
Testimonium
Indicium
Impressio, Stigma.

Markable, or memorable.

Obseruatione dignissimum
Memorabilis
Insignis ad memoriam
Notandus
Animadvertendus
Res ad laudem prædicabilis
Notatione & laude dignum
Magna res & memoria digna.

To Marry, &c.

Ducere vxorem
Nubere viro
Matrimonium { trahere vel contrahere.
Connubia iungere
In vxorem accipere
Nexu patrimonio coniungi
Copulare.

Mari-

Marriage or wedlocke.

Nuptiæ
Coniugium
Matrimonium
Connubium
Viri & mulieris copulatio
Coniugatorum conditio.

A martiall man, or a valiant warlicke person.

Vir bellicosus
Vtilissimus in bello
Ad rem militarem aptissimus
Præstantiam animi in bellis ostendens
Inuictus bellator
Militari laude excellens
In acie illustris
Bellicæ disciplinæ peritissimus,

To massacre.

Atrocissime tollere
Enecare } iugulare
Summo scelere } extinguere
Per insidias & vim perimere
Obtruncare
Contra omnes leges diuinas & humanas aliquem mactare
E finibus humanæ naturæ exterminare
Vitam innocentibus adimere
Indignissima vita priuare.

A massacre or murder.

Laniena
Cædes
Imminsso percussorum
Internecio
Strages.

A matter or businesse.

Res
Negotium
Occupatio
Exercitium
Onus
Obiectum.

A difficult or doubtfull matter.

Magnæ deliberationis
Res anceps
Dubia
Incerta
Magnæ molis
Multi negotij
Multæ disquisitionis.

A matter or argument to write on.

Materies
Thesis
Argumentum
Thema
Quæstio
Obiectum.

To match a man, or to be equall vnto.

In societatem laudum venire
Exæquare quem
Par } alicui
Æquipollens }
Esse } socius
} consors
Exæquare se cum quo

Mate-

Materiall, or to the purpose.

Ad rem facit
Propositio congruens
Ad rem permagni interest
Ad causam maxime spectat
Cum instituto congruit
Rem maxime attingit
Est è visceribus causæ
Cum causa maxime est coniunctum.

A maxime, rule, or principle, a sentence proued, &c.

Axioma
Propositio
Thesis
Pronunciatum
Enunciatum
Regula.

To meditate or studie vpon.

Commentari
Meditari
Contemplari
Speculari
Ponderare
Animo complecti
Cogitatione complecti
In attentissima cogitatione ponere
Animo pertractare quid
Studere alicui rei

Meditation or studie.

Commentatio
Meditatio
Studium
Consideratio
Contemplatio
Speculatio
Mentis agitatio.

A premeditate speech, laboured or much thought on.

Accurata
Præmeditata } oratio
Elaborata
Elucubrata
Magno studio adornata concio
Cogitata } dictio.
Exacta

To keepe a meane.

Modum tenere
Mediocritatem retinere
Medium non transire.

A meane, measure, or mediocritie.

Modus
Mediocritas
Moderatio
Temperamentum
Mensura
Restrictio.

By good meanes.

Licite
Honeste
Bonis artibus
Concessis medijs

A meeke or gentle person.

A simultatis relequijs remotissimus

Homo

Homo mitissimus
Mansuetus
Placidus
Lenis & remissus
Minimè acerbus
Nihil ad eius mansuetndinem addi potest
Moribus facilimis
Iniuriarum patientissimus
Homo naturâ lenissimus.

Meane, or indifferent, &c.

Vulgaris
Tolerabilis
Medius
Vnus è multis
Inter summos & infimos interiectus
Medium locum obtinens
In tertijs & quartis consistens
In vulgari disciplina institutus
Inferiore ordine.

To meane or intend ill vnto.

Periculum intendere alicui
Mala contra aliquem moliri
Alicui insidiari
Male } cogitare alicui.
Scelus }
Animo inimicissimo esse in aliquem.

A meane or homely person of qualitie or state, &c.

Tenuioris ordinis homo
Terræ filius
Nulla maiorum dignitate commendatus
Nullum penè locum obtinens
Nullius honoris, & nominis
Inferioris conditionis
Minoris authoritatis.

Meanely, simply, or homely.

Vulgaritèr
Tenuiter
Non adeò politè
Minus ornate
Minime polite & eleganter
Mediocriter
Vtcunque
Crassè
Exiliter
Planùs & rudiùs
Non eruditissimè
Inornatè.

Meaning or sense, &c.

Sensus
Intelligentia
Significatio
Mens
Interpretatio
Dianoia
Sententia
Vis.

Meanes, helpe, furtherance, ministery or seruice.

Opera
Studium
Auxilium
Subsidium

Facultas
Adminiſtratio
Adminiculum
Miniſterium.

To meaſure or wen.

Metiri
Ponderare
Pendere
Librare
Expendere
Lancibus imponere
Trutinâ iudicare.

Meaſure or propertion.

Modus
Portio
Menſura
Quantitas
Proportio
Symmetria
Ratio.
Dimenſio.

To meane or underſtand.

Intilligere
Significare
Sentire
Velle
Spectare
Intendere
} quid.
Collimare ad.

To tell, or to ſhew his mind or meaning.

Dicere quæ in mentem ſibi veniant
Mentem ſuam interpretari
Indicare voluntatem
Explicare conſilium ſuum
Quid ſibi videtur pronuntiare
Animi cauſa { exprimere / enuntiare
Animi notionem quemadmodum ſentit, loqui.

Meate or nouriſhment, &c.

Alimentum
Nutrimentum
Eſca
Cibus
Victus
Annonæ
Cibaria.

A buſie medler in other mens matters.

Curioſus rerum alienarum
Irrumpens in alienum officium
Se alienis rebus { immiſcens / ingerens / implicans
Ea curans quæ ad ſe nihil pertinent
Falcem in alienam meſſem mittens

To meddle with, or in a matter.

Se implicare negotio
Curare
Rationem habere cum
Rei ſatagere
Se interponere rei.

Meekneſſe, humility.

Manſuetudo

Hu-

Humilitas
Submiſſio animi
Candor
Lenitas
Facilitas
Placabilitas.

A memoriall of, a token, &c.

Monumentum
Inſigne, Pignus.
Indicium
Veſtigium
Nota.

Memorie, or remembrance.

Memoria
Recordatio
Reminiſcentia
Cuſtodia rerum in animo ex auditu vel lectione perceptarum
Lectarum & auditarum rerum tenacitas.

To keepe in memorie, or to remember.

Memoriæ mandare.
Animo cuſtodire
Probe meminiſſe
Non pati ex animo excidere.

A memorable or notable matter.

Ad memoriam inſignis
Memorabilis
Aureis inſcribendum literis
Cognitu valde neceſſarium
Mentione } digniſſimus.
Scriptione }
Mentione digniſſimum
Digna res quâ ſerie meditemur
Ad cognoſcendũ non illiberale
Omnium teſtimonio commendata res.

Mention of, or ſpeaking of a matter, &c.

Mentio }
Vſurpatio }
Sermo } de.
Oratio }
Colloquium }

To make mention of a matter.

Commemorare quid
Vſurpare memoriam rei
Sermonem habere de
Referre quid
Crebro vſurpare ſermone
In ore habere.

Meet, fit for, or congruable.

Idoneus
Aptus
Congruens
Accommodatus
Conformatus
Factus } ad rem.
Fictus }

Meeter or verſe, &c.

Oratio vincta
Sermo ligatus
Carmen
Poema
Numerus
Rhythmus.

To meet one in the way.

Obviare alicui
Convenire quem
Occurrere alicui
Concurrere alicui
Obviam esse
Obviam prodire.

Mercifull, or full of compassion.

Clemens
Exorabilis
Misericors
Innocentior
Misericordiam tribuens alijs
Molli animo, ad deponendum offensionem
Plenus clementia & mansuetudine.

To shew mercy or favour vnto.

Se facilem, & lenem alicui præbere
Commiseratione alicuius miseriæ commoveri
Misericordiâ prosequi aliquem
Offensam præterire.

Mercifulnesse or pitie, &c.

Misericordia
Commiseratio
Indulgentia
Lenitas
Clementia
Bonitas
Placabilitas
Ignoscentia.

Vnmercifull, or without pitie or compassion, &c.

Casus alienos sine dolore intuens.
Ferreo pectore
Inexorabilis
Inclemens
Implacabilis
Immani crudelitate
Truculentus
Nullum locum misericordiæ relinquens
Miserorum fortunas vehementissimè insectans.

To be merry or glad.

Lætari
Exultare
Gaudere
Gaudia maxima percipere
Ridere
Frontem exporrigere
Recreari animo.

Merry or glad, &c.

Hilaris, Lætus.
A dolore vacuus
Animo quieto & soluto
Festivus
Gaudio perfusus
Recreatus.

Merry conceited, or full of pleasant tests, &c.

Facetus
Leporibus ac facetijs præstans
Homo summa suavitate
Maximo dicendi lepore excellens.

Salsus

Salsus
Perurbanus
Argutus
Festivus
Lepidus
Argutijs plenus

Merrinesse, or conceited pleasantnesse.

Hilaritas
Festivitas
Lepos
Vrbanitas
Facetiæ
Sal.

A marchant.

Mercator
Negotiator
Qui mercimonium exercet
Emptor
Vendax.

Mercifully.

Clementer
Indulgenter
Misericordit e.
Benigne
Propitie
Condolentei.

To make merrie, or cheare a man.

Gaudio explere
A tristitia deducere
Exhilarare quem
Iucunditatem afferre alicui
Lætitia afferre
Ad certam fiduciam concipiendam erigere
Risum movere alicui

Merrily, pleasantly.

Hilariter
Iocose
Festiue
Salse
Facete
Lepide

To mernaile at, to wonder at

Admirari
Admiratione prosequi
Obstupescere ad
Attonitus intueri
Rei consideratione percelli.

A message, or errand.

Nuntius
Legatio
Mandatum
Præceptum
Rei enarratio

A messenger, &c.

Nuntius
Tabellarius
Prodromus
Legatus
Internuntius
Cursor.

To doe his message, or errand.

Exponere quæ in mandatis habet
Imperata fideliter exponere
Quę iussit herus, vere expromere

A method, order, or way.

Via
Methodus
Ratio

Disciplina
Ordo

Methodically, or orderly.

Methodice
Partite
Artificiose
Dialectice, & Rhetorice
Via & ordine
Distincte
Non perturbato ordine.

Might, power, or strength.

Vis
Potentia
Virtus
Facultas
Robur
Authoritatis magnitudo

Mightie, or powerfull.

Potens
Numine valens
Dynastes
Numen terrenum
Satrapas
Dominatione pollens
Valentissimus
Vir florentissimus
Homo sum, vae potentia, magnae cognationis & clientelae
Pollens.

To be mightie, or of power.

Vim obtinere
Viribus valere
Principatum obtinere
Inter alios eminere
Summa potentia

Authoritate } pollere
Potestato }
Magnam habere dominationem
Multa habere in potestate
Suo arbitrio omnia dispensare.

Milde, or meeke, &c.

Mitis
Mansuetus
Facilimus
Placabilis
Tractabilis
Humanus
Comis.

Mildenesse, or meekenesse.

Lenitas
Mansuetudo
Humanitas
Affabilitas
Comitas
Facilitas
Flexibilitas

The minde, sence, meaning.

Mens }
Scopus }
Intentio } loci
Sententia }
Sensus }
Vis }

To minde, or plie a matter.

Animum } intendere in
Cogitationem } rem
Toto animo & mente in rem incumbere
Studere rei

Ani-

Animum { applicare / convertere } ad.
Omni cura versari in re
Attentius cogitare quid
Omni cogitatione pertractare
In cogitatione rei defigi
Se maxime applicare ad

The minde or vnderstanding.

Mens
Intellectus
Intelligentia
Animus
Anima.

To keepe in minde, or lay vp, &c.

In animo custodire
Memoria tenere
Imprimere
Consignare
Probe meminisse
Recordari.

Mindfull of, &c.

Memor
Sæpius cogitans de
In animo semper habens
Solicitus de re
Meditans rem.

To open his minde, or speake his minde or meaning, &c.

Occulta mentis suæ aperire
Sensa & consilia mentis verbis explicare
Exprimere quod sentit
Opinionem suam proferre
Expromere quid sentit
Mentis cogitata enuntiare.

A Minister, or Preacher.

Minister, Præco.
Sacrarum Scripturarum interpres
Verbi Dei enunciator
Verbi interpres
Antistes
Sacer orator
Religionis magister.

Ministry, meanes, or service.

Opera, Beneficium.
Ministerium, Auxilium.
Subsidium, Medium.

A miracle, or worke about the power of nature.

Signum
Miraculum
Prodigium
Virtus
Ostentum
Factum rei creatæ
Vires prorsus excedens.

To doe a miracle.

Signum edere
Operari ea quæ creaturæ vires excedunt
Miraculum facere
Prodigium producere.

Mirth, or gladnes of minde,

Lætitia

Diffusio animi
Hilaritas
Iucunditas
Oblectatio
Gaudium
Animi recreatio.

A mischiefe, or euill, &c.

Scelus
Facinus horrendum
Malefactum
Flagitium
Malum
Pravitas.

Mischieuous or wicked, &c.

Improbissimus
Maleficus
Infestus bonis omnibus
Scelestus
Pestis
Nefarius
Detestabilis, & odiosus
Maleficio & scelere pascens sese
Inexpiabiles fraudes concipiens
Furore & audacia plenus
Incendiarius
Pravus
Sceleratus
Facinorosus
Scelere ac furore inflammatus
Artifex malorum
Humano generi inimicus.

Mischieuously, villanously.

Sceleratè
Nocendi animo
Scelestè
Nefariè
Facinorosè
Virulentè.

To misconster.

Aliorsum ac res est accipere
Perverse interpretari
In contrarium sensum rapere
Detorquere verba
Perperam intelligere.

A miserable, couetous, or niggardly person.

Parcus
Tenax
Sordidus
Illiberalis
Ad dandum restrictus.
Admirator pecuniæ.
Corrasor pecuniarum
Nimis exigue & exiliter
Adcalculos revocans amicitiam.

Miserie, or calamitie.

Miseria
Ærumna.
Calamitas
Difficultas
Infortunium
Res adversæ
Rerum asperitas.

Miserable, or distressed, &c.

Miserrimus
Infœlix
Infortunatus
Afflictus
Calamitosus

Ærum-

Ærumnosus
Perditus
Omni rerum præsidio destitutus
In miserrima conditione vivens.
Magnis cladibus expositus
Omnibus miserijs oppressus
Omnes acerbitates, doloresque perferens
In magnos luctos detrusus.

To misinforme a man, &c.

Falsa alicui narrare
Mendacia insusurrare
Falsa suggerere cui
Aliter quam res est alicui significare
Falsa alicui nuntiare
Malè docere quem.

To mislike, or reprove.

Improbare
Damnare
Reprehendere } quid.
Vituperandum putare
Arguere
Offendi in re aliqua
Aversari.

To misleade, seduce, or pervert a man.

Seducere
In fraudem impellere
Errore inficere
A virtute detorquere
Ad mala consilia traducere
Errores alicui infundere

A misliking of a man, or matter.

Improbatio
Displicentia
Aversatio } sui.
Fastidium
Rejectio
Tædium.

To misplace, or set out of order.

Trajicere
Transponere
Ordinem invertere
In alieno loco collocare
Perturbare methodum.

To mispend or waste, &c.

Malè collocare
Invtiliter profundere
Dissipare
Inaniter conterere
Frustra consumere
Luxuriosè prodigere.

To misuse or abuse a man.

Dignitatem alicujus violare
Malè tractare quem
Contumeliosissimè accipere
Indigne lædere
Maledictis vexare
Iniurijs magnis afficere.

One greatly missed.

Desideratus à suis
Tristissimum sui desiderium relinquens
Cujus memoria est posteris charissima

Acer-

Acerbiſſimo fletu
Multis lachrymis } defletus.

To miſinterpret, to wreſt, or to miſconſter.

Perverſe interpretari
Senſu omiſſo in nudis verbis inſiſtere
Verba detorquere
Verba inflectere
A verbis ſententiam loci vel auctoris abducere
Mente & conſilio ſcriptoris neglecto verbis & litteris hærere.

To miſſe of his expectation, to be diſappointed.

Spe fruſtrari
Expectatione
Conatibus } excidere.
Eludi.

To miſuſe a man.

Male tractare
Malis infæſtare
Lædere, Vexare.
Iniurioſe tractare.

To miſtake or miſconſter a man.

Errare de verbis alicuius
Male interpretari
Falſum & alienum ſenſum affingere verbis
Non ſatis iuſte interpretari quid.
Aliter accipere quàm intenditur.

To mitigate, or qualifie.

Mollire
Lenire
Mitigare
Temperare
Moderari
Allevare
Aſpergere
Sopire
Extenuare
Minuere.

Mixture, or confuſion.

Immixtio
Commiſtio
Confuſio
Perturbatio
Ordinis inuerſio.

To mocke or deride, &c.

Deridere
Deludere
Irriſione excipere
Riſui habere
Irridere
Ludibrio habere
Illudere
Scurriliter & dicaciter violare
Subſannare
Medium digitum alicui oſtendere.

Mocking or deriſion, &c.

Deriſio, Illuſio.
Ludificatio
Subſannatio
Ludibrium.

To

To moderate, or qualifie.

Moderari
Temperare
Minuere
Demulcere
Mitigare
Sopire

Moderately, or temperately.

Modice
Moderate
Temperate
Modeste
Frugaliter
Verecunde
Sobrie

A moderator, or Iudge in disputation, &c.

Moderator
Temperator
Iudex
Præses
Arbiter.

A moderator, or modest person, &c.

Vir temperans
Vir permodestus
Sese submisse gerens
Prudentissimus
Homo singulari pudore
Summa honestate præditus
Multorum sermonum expers
Sobrius
Modestus

To molest a man, or disease him, &c.

Molestia afficere
Sollicitum habere
Molestiam creare
Quietum esse non pati
Negotium exhibere
Vexare
Infestare
Iacentem vrgere
Inquietare

Of moment, or of importance, &c.

Res { grauis / seria
Magni momenti
Multi ponderis
Memorabile
Res minime leuis
Illustris causa.

A monstrous matter, &c.

Portentum
Res { nova / inaudita / Intoleranda
Prodigium
Non ferendum
Novi exempli
Ostento similis, prodigiosus.

A monster, or mishapen person

Monstrum
Homo deformis
Vastus

Por-

Portentosus } homo
Prodigiosus }

Monie, coyne, siluer.

Pecunia
Argentum
Nummus
Peculium
Aurum
Æs
Numus

Motion, or affection.

Motus
Affectus
Appetitio
Impetus animi
Passio animi
Perpessio

To moone one to, or persuade, &c.

Permouere
Inducere
Persuadere
Impellere } aliquem ad.
Instigare
Stimulare
Incitare

To moone affection, or powerfully to persuade.

Commouere } affectus
Perturbare }
Dicendi faces admouere
Aculeos in animis audientium relinquere
In quemcunque } trahere
velut affectum } deducere

Incendere } animi motus
Inflammare }
Animos hominum permiscere.

To mourne, or be heauie.

Moerere
In luctu & sordibus iacere
Dolere
Gemere
Lachrymare
Se demittere
Animum dispondere
Animum moerari dedere
Contristare quem
Se gemitibus conficere
Suam conditionem deplorare

To mourne for, or lament.

Lugere
Deflere } quid
Lamenari }
Lachrymis prosequi
Ingemiscendo desiderare.

Mourning, heauinesse, sadnesse, or sorrowfulnesse.

Lamentatio
Luctus
Gemitus
Dolor
Mœstitia
Ægritudo
Tristitia
Solicitudo
Cura

Mourne-

Mournefull, ſad, or heauy.

Lugubris, Lamentabilis.
Triſtis, Mœſtus.
Deplorandus
Miſerandus
Animo perturbatus.

To mourne, to be heauy or ſad.

Mœrere
Altis ſuſpiriis dolere
Totus à dolore occupari
Ingemiſcere
Se luctu macerare
Sordidari.

A mortified, or a regenerate perſon.

Seiunctus à mundi contagione
Renatus
Regeneratus
Innouatus.

Mortall, fraile, ſubiect to death, of ſhort continuance.

Mortalis
Fragilis
Momentaneus
Caducus
Interitum ſeuſurus
Fluxus.

To mortifie his will or affection.

Animi libidines reſecare
Labes animi repellere
Morti dedere vitioſitates.
Domitas habere cupiditates
Coercere ſe
Appetitus ſuos reprimere
Suos impetus ſubiugare.

Mortall, or deadly.

Capitalis
Funeſtus
Fatalis
Mortifer
Perniciosus
Exitioſus.

The multitude, or common people.

Plebs
Populus
Multitudo
Cœtus
Turba
Hominum communitas
Vulgus.

Before a great multitude, or openly before an audience, &c.

Magnâ hominum frequentia
Palam & publicè
Multis audientibus
In magno hominum conventu
In ſummâ audientium coronâ
In magna hominum corona.

To multiply, or encreaſe.

Adaugere.
Cumulare
Multiplicare
Addere

Acceſſe-

Accessionem adiungere rei
Exaggerare
Propagare.

A murderer.

Homicida
Parricida
Percussor
Occisor
Lanius
Interfector, Sicarius.

To murder or massacre.

Contrucidare
Interficere
Perimere } quem.
Enecare
Mactare
Ad pernitiem vocare
Vita privare indignissimè
Vitam alicui eripere
E naturæ finibus exterminare
Iugulare, Occidere.

A musitian.

Censor sonorum
Musicus.

Murder or massacre.

Cædes, Strages.
Homicidium
Laniena
Internecio
Trucidatio, Occisio.
Iugulatio hominum
Sanguinis innocentis effusio.

To murder or grudge, to repine.

Murmurare
Mussitare
Fremere.
Obgrunnire alicui.

A murmuring or grudging.

Murmuratio
Fremitus
Querela, Susurrus.

To muse, or thinke seriously upon a matter.

Acrius & attentius cogitare de
Ruminari
Meditari } quid.
Considerare
Apud animum proponere
Ponderare
Perpendere } aliquid.
Secum reputare
Examinare

A musitian, a professor of musicke, or practitioner in.

Musicus
Symphoniacus
Cantor
Tibicen
Aulædus
Professor canendi
Sonorum artifex.

To

To caſt a miſt before a mans eyes.

Caliginem oculis objicere
Nubem offundere
Præſtringere
Fallaci ſpecie fallere } oculos.
Dementare
Illudere

To muſter or to leuie an armie.

Contrahere copias
Cogere milites
Delectum facere
Centuriare
Conſcribere milites
Cenſere.

A myſticall or very intricate matter, &c.

Res multiplex & obſcura
Altius quàm quiſque ſuſcipere poteſt
Longè ab imperitorum intelligentiâ ſenſuque diſiunctum.
Res multi laboris
Hominum ſenſum præterueſlans
Maius quiddam quàm vt hominis ſenſu & cogitatione comprehendi poſſit.

N.

To name, or call by ones name, &c.

Vocare
Nomine appellare
Nuncupare
Nomine inſignire
Nominare
Verbo notare
Nomen indere.

In good name, fame or reputation.

Laudibus illuſtris
Gloria maximè excellens
Benè paſſim audiens
Exiſtimatione præſtans
Præclarum nomen habens
Omnium ſermone celebratus.

A good name, or good report.

Exiſtimatio
Laus
Celebritas
Præclara fama
Nomen bonum

Laudis

Laudis possessio
Gloria.

A name, terme, or title.

Nomen
Vocabulum
Appellatio
Titulus
Inscriptio.

A nation, or countrey.

Natio
Gens
Terra
Regio
Tractus, us
Prouincia
Clima.

Nativity, or birth, &c,

Ortus
Origo
Natiuitas
Generatio
In lucem productio
Procreatio.

Naturall, sincere, not counterfeited.

Nativus
Ingenuus
Germanus
Simplex
Syncerus
Naturalis
Genuinus
Verus
Minimè fictus

Narrow, straight, or comprised in small roome.

Angustus
Arctus
Finibus exiguis contentus
Minime spatiosus.

Naughtily, lewdly, badly.

Nequiter
Improbe
Prave
Scelerate
Perfide
Flagitiosè.

Naughty, wicked, or lewd, &c.

Improbus
Impurus
Peruersus
Sceleratus
Flagitiosus
Facinorosus
Inquinatus
Malis, prauisque studijs deditus
Nequissimus, siue deterrimus.

Naughtinesse or vitious disposition, &c.

Improbitas
Malitia
Peruersitas
Nequitia
Impuritas
Prauitas
Malus habitus
Vitiositas.

Need,

Neat, feat, fine.

Mundus
Elegans
Concinnus
Politus
Purus
Terſus
Limatus
Venuſtus
Scitus
Compoſitus.

Neatly, finely.

Eleganter
Limatè
Venuſtè
Terſè
Concinnè
Politè
Scitè.

Neceſſarie, of neceſſarie vſe.

Neceſſarius
Peropus ad
Quo facile carere non poſſumus
Vitæ neceſſitatibus ſeruiens
Perutilis.

Need, want, or pouertie.

Inopia
Penuria
Indigentia
Difficultas
Egeſtas
Abſentia rerum neceſſarium.

Needfull, behouefull, or neceſſarie.

Neceſſarius
Opus indeclinabile
Valde conueniens
Maxime conſentaneus
Valde pertinet ad
Vehementer ad rationes alicuius conducens
Valde { requiritur / deſideratur } ad rem

Needleſſe, or that may be well ſpared.

Minime neceſſarius
Superuacaneus
Inanis
Nullius loci & vſus
Otioſus
Nequaquam requiritur ad
Nugatorius
Ad rem minus pertinet.

Needie or poore, &c.

Spoliatiſſimus
Egentiſſimus
Inops
Pauperrimus
Tenuiſſimus
Ad inopiam deductus
Parce & duriter viuens.

To need or to want.

Egere
Carere
Indigere re.
Deſtitui
Deſiderare

Opus habere.

Neare or nigh vnto, &c.

Proximus
Vicinus
Propinquus
Affinis
Contiguus
Proxime accedens
Non procul dissitus.

To draw neare or approch.

Propius accedere
Appropinquare
Instare
In proximo esse
In vicino esse
Imminere.
} cui

Negligently, carelesly or slackly, &c.

Negligenter
Remisse
Indiligenter
Languide
Oscitanter
Leuiter
Lente
Frigide
Perfunctorie
Dissolute
Otiose.

Negligent or careless.

Negligens
Remissus
Indiligens
Iners
Laborem refugiens
Socors
Omnem diligentiam remittens
Nulla industria commendatus
Minus solicitus de
Labori insuetus
Ignauus.

Negligence or carelesnesse.

Negligentia
Indiligentia
Incuria
Oscitantia
Segnities
Torpor
Remissio.

To neglect, foreslow, not to care for.

Negligere
Posthabere
Non curare
} quid.
Curam rei abjicere
Nullam curam suscipere
Minime laborare de
Autocare cognitionem à re
Neglectui habere.

A neighbour or borderer.

Vicinus
Proximus
Propinquus
Contiguus
Iuxta nostras ædes habitans.

A neuter, or of no side.

Neutrarum partium

Nullis partibus favens
Homo medius
Sibi ſoli ſapiens
Neutri parti aſſentiens
Nullarum partium.

New, late, freſh.

Novus
Recens
Minime antiquus
Novitius
Nuperus.

Newes, or tidings of things not formerly knowne or heard of.

Nova, orum.
Nuntius
Rumor
Rerum geſtarum relatio
Fama rerum inauditarum.

New-fangled in his attire.

Veſtes ſubinde varians
Peregrinos habitus imitans
Indumenta identidem mutans.

Nice, delicate or effeminate.

Delicatus
Mollis
Effœminatus
Voluptuarius
Voluptatibus liquefactus
Faſtidioſus
Muliebris
Mollitudini indulgens
Fluens delicijs
Liqueſcens
Paulo ad voluptates propenſior.
Duritiei } impatientiſſimus.
Laboris }
Inediæ }

Nicely or effeminately.

Delicate
Molliter
Effœminate
Voluptuarie
Muliebriter
Diſſolute
Remiſſe.

Niceneſſe or delicacie.

Delicies
Mollities
Faſtidium
Contemptus laborum & duritiei
Animi & verborum liquefactio.

A niggard or miſerable, a nicher.

Parcus
Sordidus
Sui tenax
Miſer
Immani avaritia reſtrictus
Illiberalis
Pecuniarum cortator
Sibi tantùm natus
Omnes ſumptus vitans

Niggardly or ouerſparingly, conetouſly, miſerly.

Parce

Exiguè
Avarè
Sordidè
Illiberaliter
Tenuiter
Restrictè
Misere.

Niggardlinesse, or overmuch sparing.

Tenacitus
Illiberalitas
Nimia parsimonia
Sordes
Nimia ad dandum restrictio.

Nigh to, bordering, not far off.

Propinquus
Vicinus
Finitimus
Adiacens.

Nimble, or quick silver headed.

Versatili ingenio
Perspicacissimus
Oculatissimus
Acerrimo iudicio
Linceus, Argus.

To Nip, touch the quicke, to gaule.

Pungere
Mordere
Vrere
Vellicare
Lacerare
} quem.

Aculeos in animo relinquere.

To Nip in the head, to suppresse betimes.

Nascens malum opprimere
In herba extinguere
Principiis obstare
Mature occurrere rei.

Noble in vertue or calling, noble in exploits.

Augustus
Nobilissimus
Illustrissimus
Splendidissimus
Præstantissimus
Clarissimus
Egregius, Summus.
Maxime admirandus.

Noble in birth, or nobly descended.

Illustri genere
Claro loco natus
Exhonorata stirpe generatus
E nobili familia ortus
Ex splendidissima familia natus, vel editus.
Splendore nobilitatis excellens.
Antiqua nobilitate illustris.
Domi vir nobilis.

Nobles, Peeres, or States.

Purpurati
Magnates
Primores

Primores
Heroes
Ordines Regni
Proceres
Patres } regionis.
Numina }

Noysome, hurtfull, contagious.

Nocens
Noxius
Pestilens
Contagiosus } cui.
Pernicios us
Calamitosus.

For the Nonce, or of purpose.

De industria
Dedita opera
Meditatò, Cogitatò.
Ex professo
Ex composito
Quæsito.

To be notable, famous, or excellent, &c.

Elucere, Eminere.
Maximè excellere
Enitere
Primas partes obtinere
In magna gloria & honore esse.
Sua præstantia alios longe superare.

Notable or excellent, &c.

Insignis
Illustris
Excellens
Præstabilis
Egregius
Prædicabilis
Memorabilis
Admirabilis
Summus.

Notably or excellently.

Eximie, Præclare.
Insigniter
Exquisite
Egregie vt nihil supra
Summe
Splendide
Elaborate
Admirabiliter.

To Note, or take a view of, to marke, &c.

Advertere
Observare
Notare } quid.
Perlustrare.
Disquirere
Mente oculisque circumspicere.
Animadvertere
Considerare.

A Notarie, Scrivener, or a Scribe.

Amanuensis
Scriba
Librarius
Scriptor
Tabellarius

Descriptor
Tabularius.

A note, collection, or lesson.

Documentum
Institutio
Observatio
Præceptio
Animadversio
Notatio
Nota.

To notifie, or to give notice and knowledge of.

Certiorem facere
Indicare alicui
Renuntiare } cui.
Significare }
Patefacere.

To note, or to set downe in a booke.

In commentarios conjicere.
In { tabulas } referre.
{ album }
In codice inscribere.
In libro describere.
Literis { tradere, mandare.
Chartis consignare.

Notorious, publike, or manifest.

Omnium sermone pervulgatus.
Abscondi nequit
Palam est
Notus
Manifestus
In omnium ore
Sole clarior
Palam & publice divulgatus
Notabilis
Insignis
Nemini obscurus
Pro confesso habetur.

To nourish or feed, &c.

Nutrire
Alere
Sustentare } quem.
Fovere
Educare
Alimentum præbere
Cibos suppeditare alicui.

Nourture, education, or good bringing up.

Educatio, Institutio.
Morum informatio
Disciplina liberalis.

Nourishment, food, or victuals.

Nutrimentum
Cibus
Esca
Alimentum
Victus
Pabulum
Ea quæ vitam alunt & sustentant
Cibaria.

To

To noyse, or publish abroad.

In vulgus enuntiare
Divulgare
Efferre
Longè latéque disseminare
Prædicare in omni cœtu
Eliminare
Dissipare
Foras proferre.

Noysome or hurtfull vnto.

Exitiosus
Inimicissimus
Noxius
Perniciosus
Infestus
Pestilens
Nocentissimus
Damnosus
Incommodus
Adversissimus
} alicui.

A novice, a punie, a young Scholler.

Tyro
Neophytus
Musis tantum initiatus
Literis tinctus
Incœptor.

To nurture, traine vp, educate.

Erudire
Instituere
Informare
Præceptis excolere
Sub disciplina continere
Mores formare.

To nullifie or abrogate.

Abrogare
Antiquare
Delere
Rescindere
Irritum reddere
Tollere
Infectum reddere
Abolere
} quid.

Numberlesse, or vncountable.

Certo numero nequit comprehendi
Innumerabilis
Infinitus.

To number or reckon to, amongst.

Annumerare
Accensere
Aggregare ad
Referre
Ascribere
Recipere
} in numerum.

A number or multitude of.

Multitudo
Numerus
Frequentia

Turba
Copia
Abundantia
Vis
Affluentia.

To number, count, recite, rehearse, or recken, &c.

Numerare
Commemorare
Recenſere
Inire numerum
Recitare
Ad memoriam reuocare
Iterare
Nominare
Suis appellationib⁹ diſtinguere
Nomenclaturam exercere.

O.

To take a religious oath, or proteſt by the name of God.

Iureiurando aſſerere
Deum conteſtare
Teſtem aduocare
Religioſe affirmare
Affirmare iureiurando
Iuramentis ſuſcipere.

To take a mans oath, or to ſweare him.

Adiurare quem
Iuramentum ſuſcipere ab aliquo
Iureiurando in ſua verba adigere
Imponere alicui iuſiurandum.

Obedience or dutie.

Obedientia
Obſeruantia
Reuerentia
Obſequium
Officium
Subiectio
Fides
Imperatorum effectio
Iugi ſuſceptio.

Obedient, ſubiect, dutifull, obſequent vnto, &c.

Obſequens
Obediens
Dicto audiens
Se imperio ſubmittens
Iuſſis obtemperans ſuperiorum
Iugum ſuſcipiens
Imperata præſtans
Moriger
Colens & diligens magiſtratum
Se officij regionibus continens
Alicuius nutum intuens.

To

To obey, or yeeld to ones command.

Morem gerere
Parere
Obtemperare } alicui.
Placita exequi
Obsequi
Obsecundare } alicui.
Obedire
Imperata præstare
Mandata perficere
Auscultare magistro
Alicuius authoritatem vereri
Obsequium præstare alicui.

To vpbraid a man with, or to cast into his teeth.

Commemorare data beneficia
Exprobare } quid alicui
Objicere
Contumeliæ causa
In memoriam alicui reducere.

An obligation, bond or bill.

Obligatio
Nexus
Syngraphe
Chirographum
Auctoramentum
Stipulatio
Nouæ tabulæ.

An observation, or experiment.

Experimentum
Obseruatio
Animaduersio
Documentum
Doctrina
Præceptio
Admonitum.

Obscure, or darke, or intricate.

Difficilis explicatu
Latens
Obscurus
Inuolutus
Abditus
Perinconditus
Tectus
Perarduum demonstratu
In tenebris & caligine iacens.

To observe, or keepe, &c.

Obseruare
Custodire
Seruare
Obsequi
Non violare } legem
Non transgredi
Obire mandata.

To observe, marke, watch, to prie into.

Obseruare
Notare
Animaduertere
Acriùs inquirere in quem
Inspicere in
Rimari
Recognoscere.

Worthy observation.

Memorabilis
Maximè considerandum
Inprimis animaduertendum
Audiendus

Dili-

Diligenti consideratione dignus
Notandus.

Obstinate or wilfull in his opinion or error, &c.

Obstinatus
Pertinax
Suæ sententiæ addictus
Opinaster
Opiniosissimus homo
Suæ opinioni consecratus
Obfirmatus } in opinione
Obduratus }
Pugnacissime adamatas sententias defendens
Refractarius.

To obtaine, compasse, or come by.

Consequi
Indipisci
Comprehendere
Sortiri
Obtinere
Peruenire ad rem
Adipisci quod petit
Nanciscì
Assequi.

To giue, offer, or to minister an occasion.

Aperire aditum
Occasionem { offerre / ministrare }
Materiam offerre
Ansam dare
Aditum patefacere ad

To take an occasion.

Non sinere dilabi occasionem
Facultatem rei non prætermittere
Ansam auidè arripere
Sequi temporis opportunitatem
Opportunitatem non negligere
Vti occasionibus.

To omit, or let slip an occasion.

Occasionem negligere
Rei bene gerendæ facultatem prætermittere
Opportunitatem prætermittere.

To seeke for an occasion.

Captare occasionem
Insidiari temporibus
Expectare temporibus
Obseruare opportunitatem.

Occasion or opportunity.

Occasio
Facultas
Causa
Ansa
Locus
Tempus idoneum
Opportunitas.

An occupation or trade, &c.

Artificium
Studium

Ars

Ars
Vitæ inſtitutum
Vivendi via
Vitæ genus
Scientia
Ars mechanica.

To occupie, hold, or poſſeſſe, &c.

Tenere, Poſſidere.
Habere, Occupare.
Frui, Percipere.

Occupied or buſied in a matter.

Exercitatus
Occupatus
Verſatus, Exercitus.
Vehementer vexatus
Diſtentus.

Odious, or hateſull to, &c.

Odioſus
Inviſus } alicui.
Invidioſus
Odio omnium preſſus
Magnas inimicitias ſuſpiciens
Offenſiſſimus
Omnibus perinviſus
Invidioſiſſimus apud omnes
Infeſtis oculis ab omnibus ſpectatus.

To make odious.

Odio ſubjicere
Invidiam conflare alicui
In contemptum adducere.

An offence or fault, &c.

Offenſa, Culpa.
Scandalum
Delictum
Vitium
Erratum
Iniuria
Peccatum.

To offer his dutie or ſeruice.

Officium præbere cui
Suum ſtudium deferre
Operam alicui polliceri
Fidem & laborem exponere
Miniſterium ſuum alicui exhibere
Eſſe alicui deditiſſimus.

To offend or diſpleaſe one, &c.

Offendere
Ad iram accendere
Exaſperare
Stomachum alicui movere
Vehementer commovere
Irritare
Iratiorem facere
Alienare alicuius voluntatem
Infenſum reddere.

To offend, or commit a terrible offence.

Nefarium ſcelus concipere
Se ſcelere obſtringere

Scelus

Scelus nefasque patrare
Flagiosissimè facere
Facinus admittere
Nefarium scelus perpetrare.

To be offended or angry at, &c.

Succensere
Indignari
Irasci
Stomachari } alicui.
Offendi
Incandescere
Molestè ferre.

An offender, a trespasser.

Maleficus, Peccator.
Designator flagitij
Culpæ affinis
Delinquens
Reus
Facinorosus.

Offensiue, or scandalous to.

Offensionem { afferrens, pariens.

Odiosus
Molestus } alicui.
Vehementer displicens.

An office, charge, employment.

Præfectura, Munus.
Procuratio, Functio.
Administratio
Curatio.

To put a man in an Office.

Provinciam mandare alicui
Curatorem constituere
Onus imponere alicui
Muneri præficere quem.

An Officer, Sergeant, Minister, or seruant.

Satelles, Minister.
Famulus, Ministrator.
Assectator
Lictor, Stator.

An Office or dutie.

Officium
Munus
Functio
Pars
Provincia
Procuratio
Præfectura.

To beare Office in the Common-wealeh.

Magistratum gerere
Honoribus perfungi
Munera Reip. obire
In Rep illustris esse
Ad Remp. accedere
Rempublicam attingere
Munijs in Rep. fungi.

Officious or dutifull.

Officiosus

Ob-

Obſervantiâ plenus
Diligentiſſimus
Ad nutum expeditus
Sedulus
Ad nutum præſto.
Deditiſſimus
Alicui conſecratiſſimus
In fide & officio permanens.

An Of-ſpring, or generation.

Progenies
Soboles
Propago
Poſteritas
Propagatio
Incrementum
Proles.

Oft-times, or efſoones.

Sæpenumero
Identidem
Frequenter
Crebro
Quàm crebertime
Non rarò
Multis temporibus
Non bis, aut ſemel
Centies
Millies
Infinities.

Old, ancient.

Antiquus
Priſcus
Non novus
Vetus
Senex
Canus

Old age, or gray-head, &c.

Canities
Senectus
Ætas ingraveſcens
Affecta ætas
Senium
Vltima vitæ fabula
Longævitas
Extremitas vitæ.

Old, greatly ſtriken in yeeres, or very aged, &c.

Homo ſumma ſenectute
Longius ætate provectus
Canus
Annis obſitus } ſenex.
Decrepitus
Senio confectus
Extremam vitæ partem agens
Ingraveſcens ætate
Natu grandis
Ætate præcipitata
Senectute affectus

In Old time, anciently, long agoe, or in time paſt.

Antiquitus, Olim.
Seculis ſuperioribus
Superiore memoria
Patrum memoria
Primitus
Iampridem.

An omiſſion, or letting paſſe of a thing.

Omiſſio

Neg-

Neglectio
Prætermissio
Præteritio.

Omnipotent, almighty.

Inexhausta, Infinita } potentia.
Omnipotens
Qui nutu omnia conficit.

To Omit or passe by, &c.

Ne suspicione attingere
Omittere
Prætermittere
Missum facere
Ne omnino attingere
Silentio præterire
Involvere silentio
Supprimere
In præteritis relinquere.

To Open, reueale, or deplore, vncouer.

Aperire, Patefacere, Indicare, Recludere, Exponere, Explanare, Enarrare } veras causas, quid.

An opening or declaring.

Explicatio
Expositio
Declaratio
Illustratio
Revelatio
Enarratio
Evolutio.

Openly or publikely in the sight of, &c.

In conventu
In luce populi
Palam & aperte
Palam & publicè
Omnibus insectantibus & audientibus.
In propatulo
Fama & scientia omnium.

Open, plaine, manifest.

Perspicuus
Omnibus notus
Non potest negari
Manifestus
Sole, Chrystallo } illustris, clarior.

Opinatiue or conceited.

Opinaster
Suæ sententiæ nimium consecratus
Nimium sibi placens
Pertinax
Sui admirator
Sua opinione sapientissimus.

To haue a good Opinion of a man, &c.

Honestam habere opinionem
Omni honore dignum iudicare.
Bene existimare de
Commodè sentire de
Magna suspicari de
Omnia ampla & diuina ab aliquo

DEFECTIVE ORIGINAL

quo expectare
Nihil humile & vulgare cogitare de
Iustitiæ alicuius summam habere opinionem.

To haue a hard or ill opinion of a man.

Contumelia & odio dignum aliquem putare
Malè existimare de
Suo iudicio improbare
Testimonio suo condemnare
Vilem & ignobilem iudicare.

An opinion or conceit.

Opinio
Animi notio
Imbecilla assensio
Existimatio
Animi conceptus
Coniectura
Probabilis affirmatio
Placitum.

My opinion is, thus I thinke.

Mea sic fert opinio
Sic statuo
Iudico
Arbitror
Existimo.

To take the opportunity, vide *Occasion.*

Opportunitie or occasion.

Occasio
Ansa rei gerendæ
Opportunitas
Tempus idoneum
Facultas
Exoptatissimum tempus
Tempestiuitas
Locus } rei agendæ.
Facultas }

Opposite, or contrary vnto.

Aduersus
Contrarius
Inimicus
Infestus } cui.
Dissimillimus
Oppositus
Infensissimus.

To oppose himselfe against.

Aduersari
Sese opponere } alicui.
Sese obijcere
Interceder
Obluctari
Obniti } alicui.
Reclamare
Reluctari

To oppresse or wrong.

Dominatu & potentia opprimere
Violare
Conculcare
Iniuriosè tractare
Affligere
Calamitati esse
Potentia sua circumuenire
Vi dominari
Duriores conditiones imponere alicui
Oneribus opprimere aliquem.

Oppres-

Oppreſſion or tyrannie.

Crudelitas
Tyrannis
Oppreſſio
Summa iniuria
Violenta damnatio
Dominatus nimius
Potentiæ abuſus
Iniuria.

An oppreſſor, grinder, extortioner.

Qui aliena violenter inuadit
Fœnerator acerbiſſimus
Exactor
Iniurioſus in pauperes
Graſſator
Vexator
Oppreſſor
Raptor.

A braue eloquent and learned oration.

Oratio { compta, compoſita, ornamentis abundans, ornata, erudita, perelegans, ſplendida, copioſa, illuſtris, polita.

An Orator, pleader of cauſes.

Rhetor
Orator
Actor cauſarum
Exornator rerum
Eloquentiæ Antiſtes.

To make an oration.

Orationem { habere / inſtituere.
Dictionem parere
Concionari
Concionem habere
Sermonem longiorem inſtituere
Perorare.

To ordaine, appoint or impoſe.

Inſtituere
Ordinare
Ponere
Præſcribere
Aſſignare
Præſtituere } quid alicui.
Imponere
Imperare

Ordained, appointed, deputed vnto.

Deſtinatus
Comparatus } ad.
Deſignatus
Conſtitutus
Præfinitus.

An ordinance, or law.

Præſcriptum
Inſtitutum
Sanctio
Lex

Decre-

Decretum
Edictum
Statutum.

Ordinarie or vſuall.

Conſuetus
Vſitatus
Frequens
Quotidianus
In communi vſu
Creber.

To order, digeſt, diſpoſe, or to ſet in order.

Ordinare
In ordinem reducere
In loco ſuo collocare
Diſponere
Digerere
Tranſcribere in certos ordines.

It is ſo ordered and prouided.

Ita conſtitutum eſt
Prouiſum } eſt.
Cautum }
Eo perductum eſt.

An orderly, modeſt perſon, of good gouernment.

Vita & moribus recte conſtitutus
In omni actione compoſitiſſimus
Legum præſcriptis obſequens
Se nihil indignum committens
Pure, eleganter, & ſplendide vitam agens.

An order or courſe.

Ratio
Diſciplina
Inſtitutum
Mos
Modus
Lex
Via.

An order or cuſtome.

Conſuetudo
Mos
Inſtitutum
Ritus.

To take order that.

Curare
Prouidere
Efficere
Comparare } vt fiat vel
Operam dare } non fiat.
Elaborare
Contendere
Eo rem redigere

An order or method.

Via
Ratio
Diſciplina
Series } {
Conſequentia } {
Ordo
Methodus
Diſpoſitio & collocatio.

Orderly or methodically.

Partiter
Diſtincte

Aptè & ordine
Distributè
Consequenter
Via & disciplina
Ratione & disciplina
Dialectice
Ordine minimè perturbato.

An ornament of the commonwealth, &c.

Ornamentum
Lumen
Decus
Splendor
Dignitas & gemma } Reipub.
Splendidum sydus
Gloria
Gemma

Originally.

Primitus
In principio primo
A primâ origine
In initio
Primo ortu.

To ouer-runne, inuade, or spoile a countrey.

Incursionibus vastare
Diripere
Populari } regionem
Inuadere
Occupare.

To ouershoot himselfe, to be ouerseene, or to erre.

Desipere
Ex errore peccare
Labi
Delinquere
Periculosè errare
Impudenter agere.

To ouercome or vanquish.

Superare
Vincere
In fugam conjicere
Frangere
Manu & ferro opprimere
Expugnare
Sternere } hostes.
Obterere
Perdomare

An ouersight or fault, &c.

Erratum
Lapsus
Offensio
Delictum
Titubatio
Defectus
Imprudentia.

An ouerthrow or ruine.

Clades
Casus
Ruina
Strages
Calamitas
Occasus
Oppressio.

To ouerthrow in warre.

Prælio profligare
Bello fundere
Acie vincere
Fugare

Cladem

Cladem afferre
Victoriam obtinere de
Manu & ferro opprimere
Ad deditionem cogere

An ouerseer, or one that hath the chiefe inspectation of, &c.

Præfectus
Recognitor
Curator
Monitor
Inspector
Dispensator

To oversee, or view.

Summa cura ac diligentia recognoscere
Penitus introspicere
Procurare
Præfici operi
Revisere
Dispensare.

To ouerwhelme, or oppresse.

Opprimere
Pessundare
Prosternere
Conculcare
Conterere
Obruere
} quem

To ouersway a man,

Imperitare alicui
Dominare alicui
Temporibus plus valere
Potestate & gratia superare
Authoritate & amicitia frangere
Gratia & opibus opprimere
Luminibus alicujus officere

To ouerthrow, or distroy a house.

Evertere
Destruere
Demoliri
Vastare
Deturbare
Solo æquare
Diruere
Prosternere
Pessundare
Excindere

To Outface a man, or to beare him downe.

Sua potentia opprimere
Falsissime persuadere
Impudentissime contradicere
Vere dicentem fide privare.

Outragiously, furiously,

Impotenter
Furiose
Tyrannice
Immaniter
Intollerabiliter

Outlandish, or forraine.

Exoticus
Peregrinus
Transmarinus
Adventitius
Ab exteris penitus vel assumptus

Outragious or furious, &c.

Furore ac amentia plenus
Iracundia & ſtomacho incandeſcens
Furens
Impotens
Immanis
Atrox
Scelere præceps
Effrænatus.

To Owne, or to poſſeſſe.

Pro ſuo vindicare
Tenere
Poſſidere
In ſua poteſtate habere.

To Owe to, or be indebted vnto, &c.

Debere alicui
In nominibus alicuius eſſe
In ære alieno eſſe
Pecunias grandes creditas habere.

P.

To Pacifie or to quiet, &c.

A B omni contentione revocare
Ex inimicitijs in gratias vocare.
Vacare
Mitigare
Diſcordem ſopire } hominem.
Lenire
Mollire
Mitiorem reddere
Pacificare
Delinire
Placatum efficere.

Paine, labour, or induſtrie.

Opera
Labor
Sudor
Studium
Induſtria
Diligentia
Sedulitas.

Paine, griefe, or ſwart.

Dolor
Ægritudo
Acerbitas
Cruciatus

Angor.

Angor
Moleſtia
Difficultas

Painefull, or laborious.

Induſtrius
Laborioſus
Aſſiduus in opere
Indefeſſus
Impiger
Diligentiſſimus omnium
Homo ſummi laboris
Homo ſingulari induſtria
Invictum ſe a laboribus preſtans
In opere ſuo nunquam ceſſare

Painefull, or grieuous.

Calamitoſus
Dolendus
Ærumnoſus
Grauis
Vellicans
Fodicans
Acerbus
Amarus

Painefully, labouriouſly, induſtriouſly.

Summo ſtudio
Maxima induſtria
Laborioſe
Operoſe
Elaborate
Summa cura

Pangs, fits, torments.

Tormenta
Cruciatus
Dolores
Morſus
Acerbitas

To pardone, or forgiue.

Condonare
Ignoſcere
Remittere
} alicui

Omne vltionis conſilium penetus abjicere

Abſolvere
Concedere
Veniam tribuere
Indulgere
} alicui

A pardon, or forgiueneſſe.

Venia
Vindictæ omiſſio
Condonatio
Ignoſcentia
Abſolutio
Pœnæ remiſſio
Oblivio injuriarum
Supplicij relaxatio
Indulgentia.

Parentage, or gentrie, race, or linage.

Genus
Familia honeſtior
Natalium ſplendor
Generis præſtantia
Stemmum
Gens
Stirps
Origo

Partiall, or vniuſt.

Iniquus
Partium ſtudio abductus.

Iniuſtus
Partibus fauens
Nummarius vir
Æquitatem legis tranſiens
Partium ſtudioſus

To part, diuide, diſtribute.

Diuidere
Secare
Partire
Diſtribuere
Tribuere in partes.

To take part with one, or to be on his ſide.

Stare a partibus alicujus
Se cum aliquo coniungere
Tranſire ad partes alicuius

Partially, or with reſpect of perſon.

Inique
Intuitu perſonæ non cauſæ
Aſpectu perſonarum
Nimis in alteram partem inclinando.

Particularly.

Speciatim
Particulatim
Singulatim
Membratim
Per partes
Diviſim
Separatim

To take in good part.

Grato & benevolo animo accipere
Perhumaniter accipere
In optimam partem interpetari
Cum ſumma voluptate amplecti
Bene ſuſcipere
Recti bonique conſulere
Cum ſumma approbatione ſumere

Pertaker of, or endowed with

Particeps
Præditus
Compos } rei
Conſors
Non expers
Ornatus
Locupletus } re
Cumulatus

A partner, or partaker with a man in a purpoſe.

Omnium conſiliorum ſocietate conjunctiſſimus
Conſors
Socius
Particeps } alicujus
Adjutor
Fœderat⁹
Conjuratus

A man of good parts, &c.

Ornatiſſimus moribus
Optime a natura informatus
Optime animo, & moribus conſtituus
Omnibus virtutum ornamentis excultus

Opti-

Optimis ſtudijs deditus
Excellentiſſimis Dei muneribus decoratus
Vir rarus & ſingularis.

Partialitie or vniuſtice.

Iniquitas
Partium ſtudium
Iniuſtitia
Animi ad perſonas magis quam ad cauſſæ æquitatem propenſio.
Nummaria iuſtitia
Venale iudicium.

To paſſe by, or to paſſe ouer.

Tranſire, Præterire.
Curſim attingere
Silentio obruere
Nullum verbum facere de
Prætervehi, Omittere.
Prætermittere.

A paſſage, or way to, &c.

Tranſitio
Aditus
Præmunitio
Occaſio
Præparatio
Tranſitus.

I paſſe not of it, I care not for it.

Non curo illud
Non moror
Non laboro
Non ſolicitus ſum } de,
Quid ad me attinet.

A paſſion or affection.

Affectus
Motu
Perturbatio
Perpeſſio } animi.
Concitatio
Commotio
Appetitio.

A paſſionate perſon.

Praviſſimis affectibus abreptus.
Affectibus indulgens
Perturbationibus cedens
Animi impotens.

Paſt, or that is already gone.

Præteritus
Antelapſus
Retro actus
Præterlapſus
Factus
Transfactus.

Paſtime or ſport.

Ludus
Animi relaxatio
Spectacula
Ridendi obiecta.

Patiently, comfortably.

Æquo animo
Patienter
Toleranter
Æquanimiter
Sine quærula & muſſitatione
Longanimiter
Æquo animo

Placate
Placide
Apte
Quiete
Non repugnanter
Quam leviſſime
Sedato animo.

Patience or ſufferance.

Patientia
Tolerantia
Longanimitas
Perpeſſio
Patiens animus
Suſtinendo fortitudo.

Patiently.

Æquo animo
Remiſſe
Placate
Quam leviſſime
Tacite.

Patheticall, or forcible to worke vpon the affections.

Magnam vim ad pervincendum habens
Flexanimus
Voluntates impellens
Mentes alliciens
Ad perſuadendum accommodatus
Lachrymas ab aliquo exprimens
In auditorum animis aculeos relinquens
Animos hominum pertractans
Ad permovendum homines inſtructus
Paratus orator.

Patient, or long-ſuffering.

Patiens
Quietus
Sedatus
Conſtans
Tranquillus
Æquus, vel æquo animo
Adverſis non ſuccumbens
Longanimus
Tacitus
Quam leviſſime ferens
Callum dolore obducens
Iniurias reticens
Silens in malis
Æquo animo adverſa tolerans
Mala patientia devorans
Tacite ferens
Diſſimulans miſerias
Celans ſua mala.

A paterne or preſident, a map, &c.

Exemplum
Exemplar
Effigies
Forma
Typus
Idæa
Delineatio, Deſcriptio.

A patron, or an vpholder of.

Patronus
Defenſor
Benefactor
Iniuriarum alicuius vindex

Dolo-

Dolorum punitor
Propugnator
Mæcenas
Tutor
Sustentator.

To patronize or protect, &c.

Patrocinium alicuius suscipere
In fidem suscipere
Fide sustentare aliquem
A malo defendere
Authoritate tueri
Præsidio fulcire
Studio, Cura, Opibus, Præsidijs } tueri, fovere, defendere, munire.
In clientelam & fidem recipere.

Patronage, defence, protection of, &c.

Patrocinium
Tutela, Defensio.
In suam fidem receptio
Tuitio
Præsidium.

To pause or deliberate.

Iudicium suspendere de
Assensionem cohibere
Spatium ad cogitandum sumere.
Deliberare
Consultare
Meditari
Tempus ad res considerandas adhibere.

A pause, resting, or stay, for a time.

Mora
Intercapedo
Intermissio
Respiratio
Vacatio
Intervallum
Feriatio, Cessatio } à re.

A pawne, pledge, gage.

Depositum, Pignus.
Momentum, Obses.
Commissum alicuius fidei.

To pay, or to discharge.

Dissolvere, Expedire, Reddere, Numerare, Dependere } pecuniam.
Satisfacere debitoribus.

To liue in peace, to be at rest, or take his ease.

Molestia vacare
In summa tranquillitate vitam traducere
In otio agere
Quiete frui
Pacem cum omnibus colere
Omne tempus ætatis sine molestia degere
Vivere animo quieto & tranquillo

Carere

Carere perturbatione.

Peace, quietneſſe or concord.

Pax
Concordia
Tranquilitas
Securitas
Requies litium & iurgiorum
Bellorum } ſilentium.
Litium }

Peaceable or quiet.

Pacatus
Quietus
Tranquillus
Vitam tranquille ac placide traducens
A litibus remotiſſimus
Pacis cupidiſſimus
Author pacis
Studioſus otij & rerum tranquillarum.

Peeres, or nobles of the Land.

Proceres
Purpurati
Viri primarij
Primores
Principes
Heroes
Ordines
Summates
Regni optimates
Summi regni viri.

Peeuiſh, froward.

Peruerſiſſimi ingenij
Difficilimis moribus
Intractabilis
In ſua natura obſtinatus
In ſua ſententiâ obſtinatus
Iracundus.

Penſiue, heauie, ſad.

Anxius
Ægritudine implicatus
Triſtis
Solicitus
Oppreſſus dolore
Mæſtus.

The common people.

Ignara plebecula
Imperita ruſticitas
Vulgus
Turba miſcellanea
Multitudo rudis.

To perceiue or find out.

Notare
Percipere
Subintelligere
Colligere
Perſentiſcere
Deprehendere } quid.
Animadvertere
Comperire
Advertere
Sentire
Ad intellectum rei peruenire.

Perfect or complete, &c.

Perfectus
Expletus
Abſolutus
Omnes habens numeros
Conſummatus

Ad

Ad fastidium productus
Maturus
Maturitatem habens
Nullam accessionem habens
Finitus

To perfect or absolue.

Perficere
Expolire
Limare
Explere
Ad maturitatem producere
Ingenio excolere
Ad extremum perducere
Absolvere.

Perfectly, or throughly.

Penitus
Ad amussim
Accurate
Explete
Perfecte
Consummate
Limate.

A performance of a matter.

Confectio
Consummatio
Absolutio
Executio
Peractio
Fastigij impositio
} rei

To perplexe a man.

Dubitationis scrupulū injicere
In difficultates conjicere.

To perform, or discharge, &c

Perficere
Exequi
Fungi munere
Facere
Opere complere

Peremptorie, or rigorous.

Seuerus
Inclemens
Immisericors
Immitis
Implacabilis
Districtus nimium
Literam legis, non mentem legumlatorum vrgens.

Perilous, or dangerous.

Calamitosus
Funestus
Noxius
Exitiosus
Minitans
Pernicios⁹
Pestilens } alicui
Inimicus

To perish, miscarrie, or come to naught.

Perire
Corruere
Emori
Interire
Extingui
Intermori
In medio spatio frangi

In

In cursu { obrui / dilabi / penitus everti.

To permit, or suffer, &c.

Permittere
Pati
Tolerare
Sua bona cum venia præterire
Conniventia præterire
Aliquatenus concedere
Districte non punire

Permission, or tolleration.

Permissio
Indulgentia
Venia
Concessio
Conniventia
Toleratio
Potestas aliquid faciendi.

Perplexed, distressed, or at his wits end.

Quo se vertat non habens
Nullo stabili loco consistens
Non consilij locum habet nec remedij copiam
Non explicare potest quid factu sit optimum
In luto hæsitas
Malis involutus
In maximas angustias prolapsus
Animi dubius
Curis implicitus
Nihil fidum aut exploratũ habet

Persecution, trouble, tribulation

Hostilis infestatio
Persecutio
Perpessio
Infectatio
Insecutio

A persecuter, an open enemie, or adversarie.

Infectator
Persecutor
Infæstus alicui
Hostili animo in quem
Aperte inimicus
Infestator.

To persecute, or to trouble.

Infectari / Persequi / Infestare / Affligere / Vexare / Torquere } quem

Perplexed, or in extremitie.

Implicatus
Intricatus
In maximas angustias adductus
Quo se vertat non habens
Multis vndique periculis cinct⁹
Multis calamitatibus implicitus

Perverted, corrupted, seduced

A fide remotus

Ad-

Ad mala consilia traductus
In superstitionem abductus
A vera religione abalienatus.

To peruert or wrest law.

Gratiâ inflectere
Potentia infringere
Ad deteriorem partem convertere } leges.
Pecunia adulterare
Vim legibus facere.

Persecution or trouble.

Persecutio
Insectatio
Vexatio
Afflictio
Exagitatio
Crux
Vis.

To peruert or seduce a man, or to bring into error.

Seducere
A vero abducere
A pietate detorquere
Erroribus inficere
In errorem inducere
Transversum abripere.

Persuasiue, or forcible to persuade.

Aptus ad fidem faciendum
Maximè valens ad persuadendũ
Ad fidem faciendum accommodatus.

To persuade a man vnto a thing.

Inducere
Persuadere
Quovuli inflectere
Hortando efficere
Inculcare
Trahere in partes suas
Quocunque vult impellere
In suam sententiam adducere aliquem.
Assensionem commovere
Elicere
Fidem facere

A persuasion, aduising, or moning to.

Persuasio
Inductio
Adhortatio
Monitus.
Consilium
Invitatio.

A persuader or mouer to.

Maximo opere esse author alicui
Author
Hortator
Incitator
Persuasor
Impulsor
Causa efficiens

Philosophie, or the studie of wisdome.

Philosophia
Sapientiæ studium

Naturæ

Naturæ { consideratio / contemplatio / investigatio }
Rerum naturalium studium.

Physicke, or ministring of medicine vnto.

Medicina
Ars medica
Curatio morborum
Medendi facultas
Remedia ægrorum

A Physition, or a curer of diseases.

Medicus
Curator morborum
Artis medicæ professor
Æsculapius.

To pill or pole the Commonweale.

De reip bonis adimere
Sub iuris specie quid extorquere
Detrahere de publicis bonis
Nudare rempub.
Quæstui habere remp.
Diripere cives
Spoliare plebem

A pillar of the commonwealth

Incujus vita nitimur
Reipub salus
Specula
Propugnaculum
Columen
Firmamentum
Præsidium
Sustentaculum
Columna

A Piller, or poller.

Prædator
Extortor
Raptor
Exactor
Non habet legem, habet capaces manus

To pine away.

Oblanguere
Contabescere
Mærore } confici
Tabe }
Lento morbo consumi

To pine, or to famish a man,

Fame conficere
Enecare
Subtrahere } vitæ elementa
Denegare }
Necessarijs vitæ præsidijs privare
Rerum inopia consumere

Pithie, or full of matter.

Pressus
Concisus
Compressione rerum brevis } sermo
Argumentosus
Solidus
Nervosus
Succulentus

Oratio

Oratio nunquam redundans
Plena rerum oratio
Limata rerum & verborum tenuitate
Breuiloquens.

Pithily, briefly, or soundly.

Concisè
Pressè
Solidè
Neruosè
Argumentosè
Breuissimè, sed ad rem
Limatè.

Pitileſſe.

Immisericors
Sympathia carens
Casus alienos sine misericordia intuens
Benignitatem miseris claudens
Saxeus.

Pitifully, lamentably.

Misere
Lugubriter
Miserandum in modum
Lamentabiliter
Luctuosè.

It is great pity, or a lamentable matter.

Valde dolendum est
Sine gemitu nemo recordari potest
Perluctuosus

To pitie, or bewaile, &c.

Misericordia prosequi
Vicem alicuius dolere
Illachrimare
Rebus aduersis alicuius dolere
Humanitate & misserecordia moueri
Illachrymare rei.

Pittie or compaſſion.

Misericordia
Commiseratio
Condolentia
Animi inductio ad succurrendum.

Pitifull or merciſull.

Misericors
Condolens
Misericordia commotus
Misericordia alios consequens
Sympathia alienorum malorum affectus.

Apily or fitly to place.

Apte
Accommodate } ad.
Congruenter
Perposite
Concinne.

A place or degree.

Gradus
Locus
Dignitas
Præfectura

Ordo

Ordo
Titulus.

To place or settle in, &c.

Collocare
Constituere
Ponere } in loco.
Stabilire
Confirmare

To plague a man, to do him mischiefe.

Calamitati esse
Malo esse } alicui.

Calamitatem { importare / immittere

Vexare
Infæstare } quem.

Plurimis malis vexare

Male { mulctare / tractare

Affligere malis.

The plague or pestilence.

Pestis
Pestilentia
Lues
Morbus epidemicus.

A plague, euill, or mischiefe.

Pestis
Malum
Infortunium
Clades
Calamitas
Incommodum.

Plaine, euident, or expresse.

Perspicuus
Planus
Testatus
Illustris
Nulli obscurus
Constat
Liquet
Luculentus
Euidens
Expressus
Patens omnibus
Dilucidus
Cuique perspectissimus.

A plaine man without craft or equiuocation.

Simplicis veritatis amans
Veritati seruiens
Ingenuus
Apertus
Fuco vacuus
Candidus
Antiquæ fidei
Ab astutijs & insidijs remotissimus
Nihil vafre & malitiose agens
Sine dissimulatione.

Plainely, manifestly, or euidently.

Perspicue
Plane
Euidenter
Clare
Luculente

Ex-

Explicatè
Planiſſime
Luculentiſſime
Illuminate
Aperte
Splendide.

A plaine man, without diſſimulation open.

Homo ſimplex & apertus
Sine fraude & fuco
A fraudibus remotiſſimus
Animum in fronte habet
Non aliud dicit, aliud facitat
Minime doloſus
Ab arte ſimulandi alieniſſius.

To make a matter plaine.

Diſtincte ac perſpicue explicare
Maximè rem illuſtrare
Dilucidiorem facere
Lucem rei afferre
Planum facere
Explanare vberius
Exemplis apertam rem facere
Enucleare rem
Enodare.

A platforme of a thing, a mould.

Delineatio
Deſcripta ratio
Idea
Forma
Typus
Figura
Effigies
Totius ſtructuræ informatio
Rei extruendæ fabrica.

To play, or to be ſtill, or idle &c.

Ludere
Nihil agere
Feriari à negotijs
Ceſſare
Laborem intermittere
Ad omnem animi remiſſionem ludumque deſcendere.

To giue ſchollars or boyes leaue to play.

Veniam ludendi dare
Dare vacationem ſtudijs
Poteſtatem relaxandi animos facere
Animi remiſſionem, ludumque concedere.

Plauſible, or pleaſing.

Pompæ plenus
In vulgum gratus
Arridens oculis
Placitus
Blandus
Commendatus multitudini
Periucundus aſpectu.

To pleade cauſes or manage.

Dictitare, Agitare, Tractare } cauſas
In cauſis } verſari, elucere, dominari

Versare } causas.
Agere }

To please or like one well.

Placere
Satisfacere
Arridere } cui.
Gratum facere
Ad blandiri

Pleasant conceited, or full of mirth, and merry crankes.

Iucundus
Perfacetus
Dulcis
Comicus
Scitus
Hilaris
Festivus
Lepidus
Vrbanus
Salsus
Suavis
Iocosus.

Pleasant or delightsome.

Gratus
Iucundus
Dulcis
Mellitus
Amœnus
Blandus
Delectabilis
Suauissimus
Placitus
Exoptatus
Charus
Popularis
Omnium studijs exceptus.

It pleaseth or seemeth good to me.

Visum est mihi
Decreui
Constitui
Mihi placuit
Nihil fuit mihi prius aut antiquius.

Pleasing vnto, contenting or delighting.

Placitus
Gratus
Iucundus } cui.
Acceptus
Plausibilis
Exoptatissimus
Nullam habet offensionem
Adblandiens.

Pleasantly, merrily, conceitedly.

Salsè
Hilare
Facetè
Iocosè
Festiuè
Lepide
Vrbanè.

To do a pleasure vnto a man.

Inire gratiam ab aliquo
Beneficentia deuincire
Beneficio ornare

Com-

Commoditatem adferre alicui
Gratificari } alicui
Prodesse }
Vsui esse }

To pleasure a man, or gratifie

Gratificari
Obsequi
Inservire alicujus commodis
Promereri aliquem
Gratum facere alicui.

Pleasure, or delight.

Voluptas
Blandimentum
Delectatio
Recreatio
Iucunditas

A man wedded or giuen to his pleasure, voluptuous.

Paratis vescens voluptatibus
Omnia voluptate metiens
Vndique suavitates conquirens
Amplexatus voluptates
Leviſſimam dilectationem graviſſimæ vtilitati anteponens
Omnia ad voluptatem referens
Paulo ad voluptates propensior
Totum se voluptatibus tradens.

A pleasure, or benefit.

Beneficium
Gratia
Meritum
Officium
Ornamentum
Commodum
Acceptum munusculum
Gratificatio

To plie a matter, or to be busie about it.

Rei satagere
Attendere rem
Toto studio incumbere in rem
Animum rei adjungere
Omnes curas conferre ad
In re aliqua maximè elaborare

Plentifull, or abundant.

Copiosus
Fusus
Fæcundus
Vberrimus
Amplus
Affluens
Abundans
Cumulatus

Plentie, or store of, &c.

Abundantia
Varietas
Fœtus
Congeries
Vbertas
Vis
Copia
Multitudo
Cumulus

A plentifull or copious matter, or large field to, &c.

Infinita ſylua
Materiam præbens ad
Dicendi campus
Patens perlatè
Materia copioſa
Infinitam habens varietatem
Res { immenſa / infinita
Magnam orationis copiam ſuppeditans
Subjectum ampliſſimum.

Plentifully or copiouſly handled, and largely diſputed of, &c.

Fuſè
Copioſè
Cumulatiùs } diſputatum
Abundantiùs } agitatum
Ampliſſimè } explicatum
Vberiùs } illuſtratum.
Pluribus
Variè

The maine point, iſſue, or ſtate of the queſtion.

Caput
Rei ſumma
Res de qua ambigitur
Cardo negotij
Controuerſia ipſa
Punctum
Contentio { cauſæ
Res in diſceptationem cadens

Τὸ κεφάλαιον
Quæſtio.

A plot, traine, or conſpiracie.

Stratagema n. g.
Machinatio
Conſpiratio
Nefaria pactio
Inſidiæ
Molitio
Pernicioſum conſilium
Inſidioſum excogitatum
Facinoris conceptio
Inſidioſa attentatio
Clandeſtini ſceleris conflatio.

To plot, contriue, deuiſe.

Agere inter ſe clanculum
Conſilium { inire / cudere
Miſcere aliquid contra
Fingere
Concipere
Machinari } quid.
Parturire
Concinnare

To plough or to eare the ground.

Arare
Colere } terram.
Subigere
Rationem habere cum terra
Agriculturam exercere
Proſcindere terram.

A full point, period, ſtop, a full diſtinction.

Periodus

Plena

Plena comprehenſio
Circuitus verborum
Circumſcriptio ſententiæ.

To poynt to, or direct vnto, to ſhew, or demonſtrate.

Digito demonſtrare
Indicare
Commonſtrare viam ad
Digitos ad fontes intendere
Dirigere ad
Præcurrere alicui ad.

To poyſon, or infect one by poyſon, or venome, &c.

Veneno inficere
Veneno vitam tollere
Virus alicui infundere
Toxico tingere
Aconito lædere.

Poiſonfull, infectious.

Venenatus
Peſtilens
Contagioſus
Viroſus
Luridus

To poll, pill, or to play the extortioner.

Exhaurire quem
Emungere pecunia
Quæſtui habere rempub.

Diripere
Vaſtare
Prædari } quem
Exhaurire
Per alterius calamitatem bona conſequi
Ex populi oppreſſione diteſcere

To poliſh, or perfect a worke begun.

Exaolere
Expolire
Exornare
Illuſtrare
Adornare
Veſtire } opus
Perficere
Arte limare
Ornare
Perpolire
Ad finem perducere
Splendidum facere
Splendorem rei accerſere

Politiquely, cunningly.

Solerter
Prudenter
Scienter
Callide
Aſtute
Conſulte
Sagaciter

To pollute, defile, or ſtaine.

Conſpurcare
Contaminare
Polluere
Violare

Inquinare
Dehoneſtare
Funeſtare
Labe aſpergere } quem.
Commaculare
Maculare
Cruentare.
Summâ turpitudine fœdare
Turpare
Inceſtare
Conſcelerare.

Pollution, infection, or contagion.

Contagio
Contaminatio
Infectio
Inquinatio
Peſtis
Lues, Labes.

Policie, or counſell.

Conſilium, Prudentia.
Calliditas
Humana ſapientia
Politica diſciplina
Aſtutia civilis
Solertia
Stratagema.

Politicke, or prudent, &c.

Vir valdè callidus
Solers, Prudens.
Ingenioſus
Commentis & ſtratagematibus excellens
Homo aſtutus & occultus
Peritus ac conſultus civilis politiæ
Altâ mente præditus
Verſutus, Callicus.

To ponder, weigh, or to conſider.

Ponderare
Expendere
Æſtimare
Librare
Verſare animo } quid.
Secum reputare
Secum cogitare
Diligenter commentari
Examinare.

A populous place, or much inhabited and peopled.

Frequens
Celebris
Populis refertus
Hominum confluentiâ nobilis
Concurſus hominum denſiſſimus.

Popular or plauſible.

In vulgus gratus
Popularis
Arridens } cui.
Periucundum
Iactationem habens in foro
Acclamationem inveniens.

A porch, gate, or entrance.

Porticus
Veſtibulum
Aditus, us,

Porta

Porta
Ianua
Limen.

To poſt, haſt, or make ſpeed to a place.

Citato curſu ferri ad
Equo calcaria admouere
Properare
Feſtinare
Veloce curſu contendere ad
Se proripere
Mouere ſe ocyùs
Maximam celeritatem adhibere.

Poore, needie, or bare.

Rerum neceſſariarum inops
Nullius argenti ſcrupulum habens
Rerum omnium inopiâ laborans
Vnde viuat vix habens
Tenueſſimus
Egentiſſimus
Miſerrimus
Ad inopiam redactus
Exhauſtus
Mendicitatem perpetiens
Pecunijs & agris deſtitutus
In diem vivens
Anguſtam rem familiarem habens
Suſpenſas maximè vivendi rationes habens.

To make one poore, or to bring to pouertie.

Ad inopiam redigere
Attenuare } quem.
Exhaurire }
Fortunis omnibus ſpoliare
Accidere fortunas alicuius.

To grow poore, to decay in his eſtate.

Ad paupertatem deuenire
Attenuari
Damna { pati / ſuſtinere
Florentiſſimas fortunas amittere.

Poſſeſſion or land, &c.

Terra
Prædium
Agri
Hæreditas
Patrimonium.

To poſſeſſe, or inioy.

Tenere
Occupare
Percipere
Poſſidere
Vſum fructum rei habere.

A poſt, or ſpeedy meſſenger.

Curſor
Hemerodromus
Emiſſarius
Pegaſus.

A potentate or mighty man, a Peere, or Lord, &c.

Potentia præſtans dominator
Dynaſtes
Natu valens

Authoritate pollens
Late dominans
Numen terrenum
Toti viciniæ imperans.

Powertie, or a poore and needie eſtate.

Paupertas
Mendicitas
Indigentia
Inopia omnium rerum
Egeſtas
Tenuitas
Miſeria
Infælicitas
Rei familiaris anguſtia.

To the vttermoſt of a mans power.

Quantum in quo eſt
Quantum ad quem pertinet
Pro virili parte
Omnia ſumma faciens.

Power or abilitie.

Vires
Facultas
Potentia
Efficientia, æ.
Copiæ arum.

In a mans power, or within the compaſſe of his abilitie.

In alicuius { manu / poteſtate }
Penes quem
Alicui in integro.

Powerfully, or mightily.

Potenter
Valide
Efficaciſſime
Magnis viribus.

Power, rule, might, or authoritie.

Authoritas
Poteſtas
Imperium
Vis
Facultas
Potentia.

Powerfull or mightie.

Potens
Authoritate magnus
Summa potentia vir
Nutu omnia pene conficiens
Dominator magnus
Late imperitans
Omnes ſui metuentiſſimos habens.
Potentiam & principatum habens.

In ones power, or hand.

In alicuius manu
Integrum alicuius poteſtati relictum
Penes aliquem
In alicuius viribus.

Practiſe, or exerciſe.

Exercitium
Vſus
Conſuetudo
Experientia
Exercitatio
Frequentatio rei.

To

To practise, or follow an art, to professe a science.

Profiteri
Exercere
Factitare } quid.
Versari in
Sequi artem
Scientiam colere
Victum comparare ex studio.

To practise against the life and safetie of, &c.

De pernicie & interitu alicuius cogitare
Concipere & meditari mala alicui
Scelus cõminisci contra aliquem
Machinari alicui periculum & perniciem
Omnia contra aliquem tentare & experiri
Sanguinem alicuius auide sitire.

Well practised, beaten, or seene in a matter.

Versatus
Agitatus
Exercitatus } in re.
Cognitus
Perceptam
Pertractatam } rem habere.

Praise or commendation.

Laus
Encomium
Elogium
Celebratio
Commendatio
Prædicatio.

Desirous of praise.

Laudis appetens
Gloriæ paulò auidior
Prælaræ existimationis homo studiosus
Suæ laudis cupidissimus
Gloriæ rumusculos aucupans.

To praise or commend.

Elogijs ornare
Encomia alicuius prædicare
Celebrare
Laudare
Verbis in cœlos efferre
Consulere laudi & existimationi alicuius
Amplissimis & summis laudibus efferre
Laudandi finem non facere
Omnia bona dicere de aliquo.

Praise worthy, laudable, or commendable.

Laudes in sẽ habens
Laude dignus
Omni prædicatione decorandus
Ad laudem illustre
Laudabilis
Prædicabilis
Encomijs omnibus ornandus
Maxime laudabile
Summe laudandus & prædicandus.

A prey, booty, or spoile.

Præda
Spolium

Manubiæ

Manubiæ
Pecuniæ direptitiæ
Exuuiæ.

To prey vpon a man, to rob or ſpoile a man, &c.

Diripere
Bonis ſpoliare
Fortunis nudare
Prædari
Exinanire
Deuorare
} aliquem.

To pray, or make ſupplication vnto God, &c.

Deo vota facere
Deum invocare
Deo precari
Deo preces conſecrare
Deo ſupplicare
Caſtis precibus Deum colere
Numen implorare.

To pray, deſire, or beſeech a man.

Rogare
Orare
Obſecrare
Obteſtari
Poſcere
} aliquem.

Ab aliquo { petere / contendere / poſtulare } quid

To pray, or make interceſſion for a man.

Pro aliquo deprecari
Orare
Supplicare
Intercedere
} pro aliquo.
In alterius gratiam } petere, & obſecrare.

A prayer, requeſt, or petition.

Petitio
Precatio
Oratio
Votum
Supplicatio
Obſecratio
Rogatio
Proſeuche.

To grant, or yeeld to a mans prayer, or requeſt.

Petenti annuere
Roganti ſua petita concedere
Supplicanti non denegare
Voti compotem dimittere
Preces exaudire
Rogatui alicuius indulgere
Adimplere deſideria.

To deny, or reiect a mans prayer, &c.

Preces alicuius repudiare
Petitioni alicuius ſecurim injicere
Obſecrationē alicuius repellere
Roganti obnuere
Se ſupplicanti durum & inexorabilem præbere

To

To obtaine by prayer, or intreatie.

Precibus impetrare
Orando } obtinere
Precario }
Prosperas preces concipere
Exorare quem.

To pray to God for a man.

Deprecari pro quo
Rogare
Postulare } pro
Intercedere
Supplicare
Vota concipere pro quo
Preces { adhibere } pro
{ Fundere }

A man given much to prayer.

Homo in oratione fervens, & frequens
Assiduus numinis invocator
In precibus totus
Sine intermissione orans
Homo precibus & orationibus addictus
Indefessis precibus Deum Opt. Max. colens
Diuinam opem quotidiè implorans

A pratler, or talkative person

Homo verbosus
Paulo loquacior
Garrulus
Verborum multitudine molestus
Dicax
Futilis
Linguax
Multiloquus

To prate, or prattle.

Garrire
Ineptire
Effutire
Dicacitatem exercere
Confabulari
Inani loquacitate auditores offendere

A pratling, iangling, or vain-talking.

Dicacitas
Garrulitas
Loquacitas
Futilitas
Verbositas.

To preach, or declare the will of God, to set it downe.

Concionari
Prædicare
Verbum Dei enunciare
Sacra mysteria interprotari
Sacras scripturas exponere
Doctoris } officio fungi
Theologi }
Sacrè philosophari
Cælestis oratoris partes exequi
Pro concione loqui

A Preacher, or interpreter of Gods word, or holy Scriptures, &c.

Concionator

Præco

Præco
Theologus
Verbi Dei enunciator
Sacræ scripturę interpres
Prædicator
Sacer orator.

A preface, or entrance.

Præfatio
Præmunitio
Exordium
Præminum
Præludium
Prologus

To vse a preface.

Præfari
Præmunitione vti
Proloqui
Præmittere aliquid.

To preferre, or set before.

Anteponere } alicui
Præferre }
Priores partes deferre
Præstant orem iudicare
Primum locum attribuere
Palam dare
Superiorem pronunciare.

To preferre, to exalt, to promote to honour.

Honores amplissimos habere
Potestatem alicui committere
Authoritatem alicui attribuere
Ad alciorem locum attollere
Augere alicuius dignitatem
Beneficijs locupletare
Illustriorem aliquem facere
Ornare
Nobilitare } aliquem
Honestare }
Transferre in summam dignitatem.

Preheminence, or superiority.

Superiores partes
Principatus
Excellentia
Eminentia
Imperium
Dominatus
Prærogativa
Exvperantia
Primatus

To preiudice, annoy, or to hurt a man.

Fraudi esse
In fraudem impellere
Nocere alicui
Impedire quem
Lædere.

To prepare, or provide, &c.

Parare
Providere
Adornare
Aparare
Instruere
Comparare
Reponere
Ad manum habere

A prepa'ation, or entrance.

Aditus
Præparatio
Adornatio

Instru-

Instrumentum
Fundamentum
Præmunitio
Ianua.

Prepared, or furnished.

Instructus
Ornatus
Armatus
Paratus
Munitus
Cumulatus
} præclare.

A preposterous person.

Peruersus
Præposterus
Incompositus
Intractabilis
Inconcinnus
Absurdè agens
Ineptus.

Preposterously, disorderly, arsieuersie.

Perturbatè
Præposterè
Inordinatè
Inconcinnè
Absurdè
Inverso ordine.

A prerogatiue, priuiledge, or aspeciall libertie.

Prærogatiua
Priuilegium
Præcellentia
Immunitas
Singularis dignitas.

To prescribe, or to appoint.

Præscribere
Iniungere
Imponere quid
} alicui.

Presently, or incontinently, forthwith, &c.

E vestigiò
Extemplò
In puncto temporis
Confestim
Statim
Sine mora
Quàm celerrimè
Momento temporis
Continuo.

To be present in a place.

Adesse
Versari
} in loco.
Coram accedere
Consistere
Non abesse a loco.

To preserue, or to keepe safe.

Conseruare illæsum
Sospitare
Tutari
} quem.
Saluum
Incolumem
} præstare
In tuto collocare
Malum auertere ab aliquo.

A pre-

A preſeruer or Sauiour.

Cuſtos
Seruator
Vindex
Soſpitator
Salutis auctor
Incolumitatis cauſa.

A preſident or paterne.

Exemplar
Lumen
Specimen
Lampas
Speculum
Idæa
Forma
Typus.

To preſume or to be ouer-confident, to be too much credulous.

Confidere
Sibi præfidere
Nimium ſibi { tribuere, ſumere, arrogare.
Plus nimio audere
Polliceri ſibi de aliquo plus quàm æquum eſt.
Altius quàm oportet ſe attollere.

Preſumptuous or arrogant.

Confidens
Arrogans
Inſolens
Faſtuoſus
Supra vires quid tentans
Elato animo
Præfidens
Nimis ſe efferens
Se vnum ſuſpiciens.

Preſumption or ouermuch boldneſſe, ſelfe-hardineſſe.

Præfidentia
Temeraria audacia
Confidentia inanis
Arrogantia
Vana fiducia.

A pretence or colour.

Species
Simulatio
Color
Prætextus
Forma
Pallium
Velum.

Pretenced or counterfeit.

Simulatus, Fictus.
Falſus
Ementitus
Fucatus
Specie tantum
Velatus
Palliatus

To preuaile with, &c.

Plurimum valère apud
Pollere
Maximum pondus habere
Multum poſſe apud

Maxi-

Maximum momentum habere.

To pretend or make shew of.

Simulare
Præ ſe ferre
Oſtentare
In cauſam afferre
Prætendere
Malam rem in tegumentis ſpecioſis velare.
Fingere.

Pretie, feat, fine.

Concinnus
Scitus
Elegans
Pulchellus
Elegantulus
Bellulus
Lepidus.

Pretious, coſtly, ſumptuous.

Prætioſus
Sumptuoſus
Magnificus
Summæ impenſæ

To preuent or take firſt, to come betweene him and home.

Præoccupare
Occurrere
Prævenire
Præripere
Intercipere
Occupare
Anticipare
Antevertere
Præcidere
Antea eludere
Providendo vitare.

Preuented, foreſtalled.

Præuentus
Anteverſus
Anticipatus
Eluſus
Spe ſua, Expectatione } fruſtratus.

To pricke a man forward.

Incitare
Extimulare
Exacuere
Impellere
Vrgere
Inſtigare
} quem ad.

Pride, or arogancy.

Superbia
Arrogantia
Inſolentia
Animi elatio
Aliorum deſpicientia
Faſtidioſus animus
Faſtus, us.
Tumor
Magnifica ſui opinio.

Principall or chiefe.

Præcipuus
Primarius
Princeps
Primum locum tenens
Principem locum tenens

Lumen

Lumen ſui ordinis
In primario loco
Primus ordine
Potiſſimus
Præcipuus dignitate
Regendæ ciuitatis dux
Selectiſſimus
Flos } populi.
Lumen }

To be principall, or chiefe.

Eminere
Palmàm ſibi delatam habere
Plurimum monenti habere
Imperium obtinere in alios
Præſtantiâ dignitatis alios ſuperare.

Principall, or chiefly.

Præſertim
Maximè
Præcipuè
Potiſſimum
Supra omnia.

A prince, or chiefe gouernour.

Princeps
Magiſtratus
Dominus omnium
Moderator regni
Imperator } totius Reipub-
Dominator } licæ
Eminentiſſimum in rep. locum obtinens.

Principalitie, or chiefe rule.

Suprema authoritas
Principatus
Magiſtratus ſummus
Imperium
Dominatus
Ditio.

A principle, propoſition, or maxime.

Axioma
Propoſitio
Principium
Theorema
Fundamentum.

A print, marke, impreſſion, ſtampe.

Nota
Veſtigium
Impreſſiuncula
Typus
Character.

To print bookes.

Excudere
Imprimere
Prælo ſubjicere
Procudere
Typis mandare.

A priſon, or iayle, &c.

Carcer
Cuſtodia
Vincula
Nervus
Ergaſtulum
Tenebræ.

To caſt into priſon, or into iayle.

Vincire

Vincu-

Vinculis & custodiâ arcere aliquem
Hominem constringere
In tenebras conjicere
Libero aere priuare
Carcere detinere
In ergastulum concludere.

A prisoner or captiue.

Vinctus
Captivus
Catenatus
Mancipatus
In vinculis detentus
In custodiâ retentus.

To deliuer out of prison.

E carcere liberare
Ex angustijs educere
Ex ergastulo eximere
E custodia emittere
Leuare vinculis.

To price, estimate, weigh.

Iusta æstimatione perpendere
Iusto pretio metiri
Iustâ trutina librare
Sua dignitate metiri.

To liue priuatly, or at home a part.

Includere se domi
Carere publico
Lucem non aspicere
Fugere homines
Odisse celebritatem
Recessum & solitudinem quærere
Vitam priuatam agere.
Domi se continere
A cœtu & frequentia hominum se in solitudinem recipere
Ab oculis hominum concedere
Intra domesticos parietes quiescere.

To keepe himselfe priuate, or out of sight.

Captare tenebras
Sustinere se in loco arcano
Esse in loco occultiore
Se occultare
Se ab hominum oculis remouere
Se parietum præsidio tueri.

Priuie, hidden, or secret.

Occultus
Arcanus
Clandestinus
Tacitus
Latens
Secretus
Tectus
Absconditus.

Priuily or secretly.

Clandestine
Clanculum
Secreto
Clam
Tecte
Furtim
Latenter
Occulte
Nemine conscio.

Priuie to a matter of counsell, knowing and consenting to it.

Conscius rei
Assensus
Non ignarus
Particeps consilij
A consilijs
Socius
Adiutor.

Probable, or like to be true.

Probabilis
Verisimilis
Simillimum veri
A vero non abhorrens
Ad veritatis similitudinem propensior
Non absurdus
Veritatis imaginem præ se ferens.

Probably, or without colour and shew of truth.

Probabiliter
Verisimiliter
Non absurdè
Non procul à vero
Sub veri simulatione.

In processe of time.

In productione temporis
Progrediente ætate
In temporis progressione
In temporis longinquitate
Spatio annorum
Plenitudine temporis
Annorum accessione
Ætatis successione.

To proceed, or flow from.

Dimanare
Profluere
Manare
Oriri
Nasci
Procedere
Proficisci
Prodire
Effloresc ere
Gigni
} ex

To proceed, or to goe forward

Procedere
Progredi
Provehi
} ad
Gradum facere
Progressionem habere
Cursum promovere ad
Pergere.

To proclaime, or publish.

Proclamare
Promulgare
} quid
Indicere
Prædicare.

To procure or obtaine.

Obtinere
Consequi
Comparare
Nancisci
Acquirere
Adipisci
} quid

Com-

Compos } esse rei.
Particeps }

Prodigall or wastfull.

Prodigus
Infinitæ luxuriæ
Effusor patrimonij
In sumptibus profusus
Omnia ad libidinem conferens
Pecuniam inaniter exhauriens
Dissipator.

Prodigalitie, or wastfulnesse.

Prodigalitas
Effusio pecuniarum
Nimia largitio
Rerum suarum dissipatio
Profusissimus sumptus.

Prophane or irreligious.

Scelere religionem prosternens & affligens
Prophanus
Impius
Omni scelere pollutus
Veræ religionis contemptor
Ab omni studio sanctitatis abhorrens vel remotissimus.
Sacrilegus
Omnem vim ac potestatem Dei redarguens
Sine omni numinis metu & reverentia.

Prophanesse, or vitious living.

Epicurea } vivendi ratio.
Delicata }

Veræ religionis contemptus
Vitiositas
Vitæ impuritas
Pietatis & probitatis contemptus.
Nullus numinis metus.

To prophane, abuse, unhallow.

Inexpiabili scelere pervertere
In profanum vsum convertere
Irreligiosè } tractare.
Sine reverentia }
Violare
Polluere } quid.
Contaminare

To professe, or make open shew of.

Præ se ferre
Profiteri
Prædicare
Non dissimulare
Operam rei dare.
Omnibus notum facere
Apertè protestari.

A profession, or trade.

Studium
Vitæ institutum
Ars
Propositum } vivendi.
Via
Vitæ curriculum
Artificium.

A professor of true religion, a confessor.

Professor Euangelicus

Veritatis confessor
Christianus
Euangelicæ veritatis susceptor
Cultor Christi
Fidei Christianæ confessor & assertor.

Profit or commoditie.

Vtilitas
Fructus
Commodum
Lucrum
Quæstus
Compendium
Fœnus.

To profit or benefit a man.

Commodis omnibus aliquem afficere.
Prodesse
Commodare } cui.
Inservire
Adiumentum afferre
Bono esse } alicui.
Vsui esse
Vtilitatem alicui communicare
Commodis } alicuius consulere
Vtilitatibus
Lucellum addere alicui
Emolumento } esse alicui.
Vtilitati
Conducere } alicuius rationi-
Expedire } bus.

Profitable or commodious to.

Fructuosus
Salutaris
Quæstuosus
Commodus
Magnas habet commoditates
Conducens } alicuius commo-
Vtilis } dis.
Aptus
Magnas opportunitates habens ad
Maxime accommodatus ad.

Profitable or to good purpose.

Fructuose
Vtiliter
Commode
Opportune
Salutariter
Ad rem

A proofe or demonstration of.

Demonstratio
Argumentum
Declaratio
Documentum
Experimentum
Probatio
Specimen
Signum
Testimonium.

A profound learned man, a good scholler.

In omni iudicio elegantissimus
Doctrina & iudicio excellens
Eruditionis laudibus ornatissimus
Omni doctrina eruditus
Literis instructissimus

Vir

Vir ſummus in rerum maximarum ſcientijs.

To prognoſticate, or to foretell,

Prædicare
Prænuntiare
Præſignificare
Vaticinari
Quod futurum eſt, divinare.

A proiect, plot, deuice.

Concilium initum
Machinatio
Pactio
Coniuratio
Facinoris conceptio
Ratio rei deſcripta
Idea
Propoſitum meditatum

To prolong, or deferre.

Procraſtinare
Differre
Rejicere
In aliud tempus referre
Prorogare
Lentius procedere
In dies protrahere.

A promiſe, or couenant, a bargaine, &c.

Promiſſum
Pollicitatio
Pactum
Fœdus
Fides
Proteſtatio
Votum.

To promiſe a thing to, &c.

Promittere
Polliceri
Proponere
Offerre
Virbis affirmare
Se conteſtando alicui obligare.

To breake promiſe, or to falſifie his faith.

Violare fidem
Promiſſa non ſervare
Promiſſis non ſtare
Suam perfideam prodere
Fidem fallere
Pollicita non reddere

To keepe, or to performe his promiſes.

Exolvere
Perſolvere } promiſſa
Præſtare
Promiſſis non deeſſe
Pactis
Conventis } ſtare
Satisfacere promiſſis
Reddere pollicita.

To prouide, or aduance.

Imperium alicui deferre
Provehere
Attollere

Ampliorem, ac illustriorem facere
Ad honores aliquem perducere
Honorem & gloriam alicuius amplificare
In lucem evocare
Ad dignitatem evehere
Aliquem { illustrare / ornare
Magistratum alicui committere
In dignitate collocare
Alicujus fortunam amplificare
Locare in amplissimo gradu
Ad summam dignitatem promovere.

Promotion, or exaltation.

Dignitas
Fortunæ amplificatio
Locus altior & honestior
Honor
Amplitudo
Præfectura
Authoritas
Sublimior conditio
Ascensus honoris

To come to promotion, or honour.

Altius ascendere
Majorem dignitatem obtinere
Altiorem gradum consequi
Ad decus surgere
Splendorem & authoritatem consequi
Ad honores amplissimos pervenire
In superiorem locum ascendere

To prompt, or to suggest to

Dictare / Suggerere } quid
In mentem alicui injicere
Insusurrare

Propertie, or qualitie.

Qualitas
Proprium
Virtus
Facultas
Habitus
Dos
Proprietas
Operatio animi
Ingenium.

Proper, feate, fine, seemly, vide *pretty.*

Proper, or peculiar vnto any man.

Proprius
Inseperabile adjunctum
Iure pertinet ad
In aliquem cadens
Peculiaris
Maxime attingit rem
Maxime coniunctum cum
Inseparabile / Indivulsum } ab
Maxime { conveniens / Congruens } alicui

Proper-

Proportionable to, agreeable, answerable.

Analogus
Conueniens } rei.
Magnam habens conuenientiam cum
Congruens
Consimilis } rei.

To propheſie, or foretell, &c.

Prædicere
Prænunciare
Augurari
Diuinare } quid.
Vaticinari
Præſignificare
Portendere

Proportion or correſpondency.

Analogia
Conuenientia
Proportio
Similitudo
Cognatio
Congruentia
Adaptatio
Harmonia.

To prop, hold, or ſtay vp.

Fulcire
Sustentare } quid.
Staturninare
Stabilire
Prohibere ne corruat.

A Prophet, or one that doth foretell a thing to come.

Propheta
Vates
Fatidicus
Rerum futurarum præmonſtrator
Diuinæ voluntatis interpres

A prop, ſtay, or vnderſetter.

Fulcrum
Adminiculum
Statumen
Sustentaculum
Atlas.

To prorogue, or to put off vntill another time.

Prorogare
Protrahere
Rejicere } rem.
Differre
Protrudere

To propound, or put forth, or offer the view of.

Proponere
In medium proferre
In lucem oculóſque proferre
Producere
Ante oculos ponere
Oculis ſubjicere
Expedire
Sub aſpectum ſubjicere.

A propoſition or principle.

Axioma
Pronuntiatum
Propoſitio
Gnome
Protheſis
Thema

Principium.

To proſecute, or handle a matter learnedly.

Electiſſimis verbis & grauiſſimis ſententijs augere & ornare.
Variè & copioſè amplificare
Politiſſimè } pertractare.
Eruditiſſime }
Se artificem in cauſa aliquâ explicanda declarare.

To giue proſperous ſucceſſe, to proſper, ſpeed, bleſſe.

Secundare }
Fortunare } quid.
Proſperare }
Bene vertere
Proſperos ſucceſſus tribuere
Ad optatum exitum perducere.

To proſper, or to haue good ſucceſſe, &.

Proſperari
Secundari
Fœliciter ſua negotia conficere
Ex animi ſententiâ omnia conficere
Summâ fœlicitate vti
Ad arbitrium componere
Succeſſibus ſecundis vti
Metam attingere
Quò intendit, peruenire
Spe, & optato euentu non fruſtrari
In portum ſaluum peruenire
Secundiſſimè curſum tenere
Quò velit peruenire.

Proſperous or fortunate.

Fœlix
Fortunatus
Proſper
Fauſtus
Fœliciter ætatem agens
Fortunatè & beatè viuens
Omnia ad voluntatem affluentia habens.

Proſperitie or wel-fare.

Proſperitas
Res { ſecundæ / proſperæ
Fælicitas
Optimus rerum ſtatus
Vitæ ſplendor.
Rerum omnium affluentia
Status fortunæ proſper
Vitæ ſtatus florentiſſimus.

Proſperouſly, or luckily.

Proſpere
Fæliciter
Optime
Recto iudicio
Ex animi ſententia
Fortunate
Secunde.

To proſtrate himſelfe before.

Corpus humi proſternere
Stratus adorare
Projicere ſe ante pedes alicuius
In genua prouolui
Se ad pedes projicere
Ad pedes ſe demiſſiſſime deuoluere vel abjicere.

A

A protection, defence, or patronage.

Tutela
Patrocinium
Defensio
Præsidium
Propugnatio
Munimentum.

To protect or patronize.

Propugnare
Defendere
Protegere
Tutari
} quem.
In suam fidem & tutelam recipere.
Sub clientelam suscipere.
Sua authoritate communire.

To protest, or vehemently to affirme.

Protestari
Religiosè affirmare
Asseuerare
Testificari
Contestari
Suo testimonio confirmare
Dictitare.

A protector, or a defender.

Protector
Patronus
Defensor
Propugnator
Tutator.

Protestation, or affirmation.

Protestatio
Professio
Fidei suæ obstrictio
Contestatio
Affirmatio
Dictitatio
Asseueratio.

Proudly, presumptuously.

Superbè
Arroganter
Insolenter
Tumidè
Elatè.

To be proud, arrogant, or high minded.

Superbire
Insolescere
Fastu intumescere
Cristas erigere
Caput tollere ad cœlum
Superbam opinionem de se concipere
Sumere spiritum.

Proud, or arrogantly minded, swelling.

Superbus
Arrogans
Insolens
Elatus in potestate
Inflatus
Tumens
Fastidiosus
Turgidus
Fastu intumescens
Tumidus
Vultuosus.

Proudly,

Proudly, arrogantly.

Superbè
Arroganter
Insolenter
Tumidè
Fastuosè
Fastidiosè.

To prone by argument.

Argumentis euincere
Rationibus obtinere
Probare
Tueri
Confirmare rationis momentis
Disputando { probare. / demonstrare.
Persuadere verbis
Testimonijs euincere
Exemplis planum facere

To proue or trie, to examine.

Probare
Explorare
Exigere
Examinare } rem.
Spectare
Excutere
Ventilare

A proverb, or common speech or saying.

Tritum in sermone prouerbium
Omnium in ore iactatum
In prouerbij consuetudinem venit
Vulgari versu pronunciatum.

A prouerbe, or old saw, or saying.

Prouerbium
Adagium
Paroemia
Vetus dictus, Diuerbium.

To prouide, or prepare, &c.

Præparare
In futuros vsus { reponere / adornare
Studiosè & diligenter curare
Congerere
Coaceruare
Prouidere } sibi.
Prospicere }

To prouide for, or to see vnto.

Prouidere
Consulere
Prospicere.
Curam Rationem } rei habere.
Curare quid.

Well prouided or prepared in a matter, &c.

Paratus ad dicendum
Compositus
Armatus } ad.
Instructus
Probè meditatus
Scientia cumulatus
Refertus rebus ad.

By Gods goodnesse or prouidence.

Dei { auspicio / prouidentia

Diuini-

Divinitus
Cælitus
Divino beneficio
Dei ductu
Deo approbante & secundante.

Provision, or preparation.

Præparatio
Apparatus
Ornatus
Instrumentum
Choragium
Molitio magna
Coacervatio rerum.

To provoke, or anger, &c.

In furorem impellere
Ad iram incendere
Asperiorem facere
Irritare
Alicui bilem movere
Duriorem & acerbiorem reddere
Lacessere
Verbis inflammare
Commovere hominem
Insensum reddere.

A provokement to anger.

Irritatio
Provocatio
Exasperatio
Incensio ad iram
Exacerbatio

A provocation, or allurement.

Illecebra
Invitamentum
Blandimentum
Incitamentum
Esca
Inescatio
Lenocinium

A Provost, or head of a Colledge, or house.

Præces
Præfectus
Magister
Rector

Prowesse, valour, manhood.

Virtus militaris
Virilitas
Fortitudo
Magnanimitas
Virtus invicta
Strenuitas

Prudent, or wise, &c.

Oculatus
Linceus
Prudens
Cordatus
Sagax
Providentissimus
Alta mente preditus
Perspicax
Futuros casus longe ante mente sua prævidens.

To publish, or divulge.

In vulgus efferre
In lucem emittere
Divulgare
Hominum iudicijs exponere
Prædicare
Enunciare

In

In theatrum producere
Publici iuris facere
Disseminare
Foras proferre
In lucem, oculosque producere
Palam facere.

A publication or proclamation.

Promulgatio
Denuntiatio
Disseminatio
Prædicatio
Proclamatio
Edictum
Indictio.

Puffed up, proud, swelling

Inflatus
Tumidus
Turgidus
Sui opinione elatus
Se efferens
Intumescens.

Puissant, or mightie.

Præpotens
Pollens
Valens
Numen terrenum
Magnificus.

To punish or correct

Verberibus coercere
Punire
Castigare } quem
Vindicare } quem
Vlcisci
Statuere in quem
Coercere supplicijs
Indicijs mulctare
Pœnis afficere
Ad perniciem vocare
Animadvertere in aliquem.
Plectere
Pœnas { irrogare / Infligere
Asperis supplicijs reprimere quem
Legibus corrigere
Impunitum non dimittere
Supplicio improbos afficere
Nullam gratiam sceleri facere

Punishment, or correction.

Pœna
Supplicium
Castigatio
Animadversio
Vltio
Vindicatio
Vindicta

To suffer punishment, to smart for a matter.

Pœnas subire
Culpam luere
Supplicium pati
Cruciatum sustinere

To purchase, or to get, or come by.

Acquirere } quid
Comparare } quid
Parere } quid
Nanciscì } quid
Consequi } quid
Pervenire ad

Part

Pure, cleane, vndefiled, ſyncere.

Purus
Syncerus
Incorruptus
Integer
Caſtus
Incontaminatus
A concretione labis ſegregatus
Nulla concretione mixtus.

To purge or cleare, &c.

Purgare, Expedire.
Ex culpa eximere
Excuſare
A crimine expedire
Eluere, Expiare.
Innocentem declarare.

To purpoſe, or determine to doe.

Decernere
Statuere
In animo habere.
Deliberatum
Velle
Conſtituere
Animum inducere vt.
Secum cogitare.

A purpoſe, reſolution, or meaning, &c.

Propoſitum
Conſilium
Inſtitutum
Intentio, Scopus.
Voluntas
Deliberatio
Mens.

I am prepared or reſolued to, &c.

Conſtitutum
Certum eſt mihi.
Deliberatum
Deſtinavi animo
Decrevi, Statui.
Nihil eſt mihi deliberatius quam
Me animo & cogitatione converto ad rem.

To the purpoſe, or matters in hand, &c.

A rem
E viſceribus rei, vel cauſæ
Cum negotio quàm maximè conjunctus
Propoſito maximè ſerviens

Purpoſely, or for the nonce.

Deditâ operâ
Conſulto
Ex compoſito
Cogitato
Studio & iudicio
Deſtinato conſilio.

To which purpoſe.

Huius loci & argumenti eſt
Huc refertur
Eodem ſpectat
In eandem ſententiam
Ad eundem exitum tendit
Quo annumeratur.

Beſides

Beſides the purpoſe.

Abhorrens à ſcopo
Extra rem & cauſam propoſitam
Alienus à re
Nihil ad rem de qua quæritur.

Fitting his purpoſe, ſeruing his turne.

Suo inſtituto accommodus
Cauſæ ſeruiens
Aptus ſuo propoſito
Congruens ad id quod agitur
Ad vſum rei comparatus
Opportunus ad.

To put vnto, or adioyne.

Adjicere
Adiungere
Annectere
Addere
Subiungere
Apponere
Attexere
Appendere
} rei.

To put out of Office, or depoſe.

Magiſtratu aliquem depellere
A gubernaculis reipublicæ repellere
Poteſtatem eripere alicui
Loco movere aliquem
Imperium abrogare cui.

Q.

To Quaffe, or to carouſe.

POtitare
Græco more bibere
Poculis certare
Poſcere (alios) maioribus poculis.

To quake or tremble.

Trepidare
Contremiſcere
Exhorreſcere
Metu percelli.

To qualifie, or moderate, &c.

Minuere
Extenuare
Mitigare
Attemperare
Lenire
Mollire
Sedare
Sopire
Delinire
} quid.

A man of meane qualitie, of no sort, or fashion.

Homo paulo obscurior
Vnus è multis
Infimæ conditionis
Humillimæ sortis
De ima plebe
In nullo numero
Imi subsellij.

A man of good qualitie, or a principall man, &c.

Homo selectissimus
Grauis
Insignis
Vir non infimi ordinis
Vir opibus & facultatibus præditus
Ornatissimus vir
Vir primatiæ dignitatis.

To quarrell or brawle.

Contendere
Concertare
Litigare
Expostulare
} cum aliquo.
Rixas inter se habere
Digladiari
Colluctari
} mutuo.

Quarrelous, vnquiet or contentious, &c.

Perpugnax
Contentiosus
Litigator
Querulus
Turbulentus
Calumniator
Rixis & conditionibus studens
Litigiosus.

A quarrell or contention, &c.

Querela
Rixa
Certamen
Contentio
Dimicatio
Digladiatio
Calumnia.

To quell, to subdue, or ouercome.

Frangere
Domare
Supprimere
Profligare
Extinguere
Proterere.

To quench, stint or cease a thing.

Extinguere
Sedare
Expellere
Depellere
Tollere.

A question, or a demand.

Quæstio
Controuersia
Interrogatio
Quæsitum
Percontatio
Dubium.

To

To moue or put forth a queſtion.

Quæſtionem { afferre / mouere
Dubitationem proponere
Litem mouere
Quid in percontando ponere
Inferre / Facere } quæſtionem
Quærere ab aliquo, de.

Quiet, peaceable or ſtill.

Naturâ ad pacem & quietem propoſitus
Quietus
Pacatus
Otij & pacis ſtudioſus
Homo maxime ſedatus
Pace & otio gaudens
Contentionis hoſtis
A controuerſijs remotiſſimus
Omnium perturbationum expers.
A litibus abhorrens
Tranquillus ac moderatus
Vitam quietam & otioſam ſequens
Placidus
Otium & tranquillitatem ſequens
Iniurias multas deuorans.

Quicke, nimble, readie, not to ſeeke.

Agilis
Expeditus } ad.
Alacer
Gnavus
Celer
Strenuus.

Quietly, or peaceably, &c.

Quiete
Pacate
Tranquille
Sedate
Placide
Sine querela
Tacite
Sine admurmuratione.

Quietneſſe or peace, &c.

Quies
Tranquillitas
Otium
Pax
Securitas

To quiet, ſtill or appeaſe, &c.

Sedare
Compeſcere
Sopire
Placare } diſſentientes.
Mollire
Componere
Reconcilare
A contentione reuocare.

A queſtion.

Quæſtio
Percontatio
Interrogatio
Quæſitum
Poſtulatio
Erotema.

Queſtionable, or doubtfull.

Controuerſus
Ambiguus
Anceps
Dubius
Litigioſus
Sub iudice
Suſpenſus.

Quicke or ſwift, &c.

Citus
Celer
Expeditus
Velox
Volucris
Concitatus
Feſtinans, Properans.

Quickly or ſpeedily, &c.

Cito
Confeſtim
Statim
Subito
Primo quoque tempore
Quam celerrime
Abſque mora
E veſtigio
Actutum
Expedite
Protenus.

A querke, or quiddity, a ſubtilitie.

Subtilitas
Argutia
Otioſum commentum
Acutum inuentum
Captio
Spina
Votum inſidiæ
Verborum { laqueus / rendicula / aucupia.

Quickeneſſe, ſpeedineſſe.

Celeritas
Velocitas
Expeditio
Feſtinatio
Properatio.

Quaint, coy, or nice, &c.

Delicatus
Faſtidioſus
Molliculus
Moroſus
Curioſus
Omnium aliorum contemptor
Dicatulus
Sibi nimium placens.

A queſtion or demand.

Quæſtio
Poſtulatum
Interrogatio
Quæſitum
Erotema
Problema
Controuerſia.

To queſtion with, or aske of, &c.

Quærere ab aliquo

Interrogare
Consulere } aliquem.
Exquirere
Percontari aliquem de
In percontando ponere alicui
Alicuius sententiam scisciatari.

To quip or taunt, &c.

Contumelioſe notare
Maledice vexare
Aſpere perſtringere
Petulanter inſectari
Vellicare
Mordere
Pungere } hominem.
Vellicare

A quip or taunt, &c.

Conuitium
Dictum breue
Probrum
Contumelia
Maledictum.

R.

To racke, or to torment a man.

Adhibere tormenta
In quæſtionem abripere
Excruciare extreme
Conjicere in equuleum
Explorare tormentis
Rem exquirere cruciatus.

To rage or storme, &c.

Furere
Inſanire
Rabie compleri
Intemperanter invehi in aliquem
Omnia omnibus minari
Bacchari
Indignari
Grauiſſime commoueri
Fremere
Impotenter minari.

The rabble or common people.

Turba permixta
Promiſcuus cætus
Fæx populi.

Raging

Raging, franticke, madde, furious.

Homo impotenti animo
Furiosus
Iracundiâ abreptus
Furore percitus
In obuios involans
Rabiosus
Amens.

To raile upon a man, or give opprobrious words, &c.

Ignominijs conscindere aliquem
Linguâ petulantissimâ consectari quem
Aliquem verbis violare
Graviter invehi in aliquem
Maledicere alicui
Convitijs exagitare
Declamare contra aliquem
Indignissima contumelia lacerare
Maledicta congerere in aliquem
Contumeliosè lædere
Virus acerbitatis evomere in aliquem.

A railer upon a man, or one that taunteth, &c.

Convitiator
Maledicus
Virulentus
Insectator
Obtrectator.
Contumeliosus exagitator.

A Railing, reviling, reproaching.

Invectiva
Insectatio
Opprobrium
Infamatio.

To raigne, or to beare rule.

Dominari
Clavum imperij tenere
Regno præesse
Imperitare
Principatum habere

A rare or singular man.

Omnibus rebus clarissimus ac ornatissimus vir
Omnis memoriæ facile princeps
Singularis
Rarus
Divino consilio ortus
Summus
Divinus
In suo genere præstans
Admirationem omnium movens
Eximius & inclytus
Flos } populi.
Lumen }
Omnibus laudibus excellens
Omni dignitate princeps.

Rare, scant, geson.

Rarus
Non communis.

Non omnibus obvius
Vix comparabilis
Non vulgaris.

Rarely or ſingularly.

Singulari ratione
Exquiſite
Eximio artificio
Admirabiliter
Scientiſſime
Peritiſſime.

Raſh or vndiſcreet, &c.

In mala ſcienter ruens
Nimis in agendo præceps
Improvidus
Omnia ſtulte & incaute agit
Ob levem rem periculum adiens
Imprudens
Temeratius
Inconſultus
Inconſideratus
Prudentiæ vacuus
Conſilij inops & expers
Summæ dementiæ ac temeritatis
Incogitans
Non ratione & conſilio, ſed caſu & impetu omnia faciens.

Raſhly or vnadviſedly.

Temere
Præpropere
Præcipitanter
Incogitanter
Sine conſilio
Inconſulto
Improvide
Inopinatò.
Impetu animi magis quàm conſilio
Leuiſſimis de cauſis.

Raſhneſſe, vnadviſednes, or haſtineſſe.

Inconſiderantia
Præcipitantia
Imprudentia
Incogitantia
Temeritas
Effrænatus animi impetus.

The raſcall people, or the rabble.

Fæx
Sentina } populi.
Vulgus, Infima plebs
Scoria
Colluvies } populi.

A raſcall, or vile knaue.

Impuratus nebulo
Infamis flagitijs
Extreme flagitioſus
Projecta nequitia
Nullum improbitatis genus prętermittens
Longe improbiſſimus
Impietatis artifex
Perfidus } nebulo.
Profligatus }
Homo vilis, infamis, ſceleratus.

To Rate, chide.

Acerbe obiurgare

Acer-

Acerbius invehi in quem
Vehementius insectari
Eoagitare
Acriter perstingere
Increpare.

Readie, or prepared.

Promptus
Paratus
Expeditus
Accinctus
Præmunitus
Adornatus
Ad manum
Armatus
} ad

A man of great reading, or a man very greatly seene in reading.

Multiplicis lectionis homo
In antiquorum scriptis versatus
Antiquitatis omnia tenens
In veterum monumentis exercitatissimus
Diligentissimus antiquitatis investigator
Antiquarius
Minimè { hospes / Peregrinus } in

Readily, or promptly.

Prompte
Expedite
Parate
Celeriter
Memoriter
Mira celeritate
Volubiliter.

To reach vnto.

Se exporrigere ad.
Extendere
Patere
Pertingere } ad.
Produci

A Realme, Nation, or kingdome.

Regius dominatus
Regnum
Monarchia
Imperium
Principatus
Provincia
Natio.

A reason, or argument.

Ratio
Argumentum
Probatio
Fides
Demonstratio
Medium
Inductio

Reasonable, or partaker of reason.

Rationis particeps
Intelligens
Intelligentiæ & mentis compos
Philosophus
Iudicio valens.

Reasonably or indifferently, so so, &c.

Tolerabiliter

Vtcunque
Non admodum bene
Mediocriter
Non contemnenda ratione
Non peſſime.

It is reaſonable, equall, iuſt.

Rationi eſt conſentaneum
Æquum
Honeſtum } eſt
Iuſtum
Ius & æquitas poſtulat

To reaſon together, to debate, to argue the matter.

Colloqui
In vtramque partem diſputare
Vltro citroque ſermones habere
Inter ſe diſceptare.

To rebell againſt his prince, or Countrey.

Novas res moliri
Suſceptum iugum excutere
Seditiones movere
Rempubl. perturbare
Ferre arma contra
Solicitare populum ad defectionem
Tumultum concitare
Interitum reip cogitare
Male machinari patriæ.

A rebell, or traitor, &c.

Conjurator
Seditioſus conſpirator
Patriæ hoſtis
Patricida patriæ
Apoſtata
Transfuga
Arma contra rempubl. ſumens
Perturbator reipublicæ
Nefaria contra patriam committens
Vtilitatem communem prodens
Alienus a repub.

Rebellious, or ſtubburne, &c.

Contumax.
Pertinax
Obſtinatus
Iugum excitans
Imperium omne aſpernans
Iuſſis repugnans
Inſurgens contra aliquem.

To play the Rebell, or Traitour.

Perfide agere
Iugum excutere
Ad hoſtes deficere
Prodere patriam
Ab imperio deciſcere
Novis rebus ſtudere.

To Rebuke, ſnip, or reprehend a man.

Aſpere perſtringere
Increpare
Redarguere
Reprehendere } quem
Accuſare
Damnare
Criminari

A rebuking, or checking.

Vituperatio

Obiur-

Obiurgatio
Reprehensio
Increpatio
Correptio
Censura

To recant or vnsay.

Palinodiam canere
Retractare
Receptui canere
Suæ opinioni renuntiare
Suæ pristinæ opinioni contradicere
Mutare { mentem, rem.

To receiue or take, &c.

Accipere
Percipere
Colligere
Carpere } quid.
Delibare
In manus sumere
Amplecti

A reckoning or an account.

Ratio
Calculus
Computatio
Subductio
Redditio rationis.

To reclaime a man.

A vitijs reuocare
A feritate ad bonã frugem conuertere
A flagitijs reuocare
A delicto auocare
De animi pranitate deducere

To recompt, number vp.

Enumerare
Recensere
Recitare
Numerum rerum inire.

To record or register, &c.

Literis mandare
Scriptis prodere
Monumentis commendare
In annales referre
Immortalitati commendare
Libris consignare
Chartis committere.

To recompence, &c.

Meritam debitamque gratiam alicui referre
Compensare
Pari mensura reddere
Remunerare
Rependere
Pensare } quid alicui.
Referre
Respondere beneficijs
Reddere
Multis officijs cumulare
Satisfacere officijs.

A recompence or requitall.

Compensatio
Redditio
Remuneratio
Beneficij retributio
Pensatio } officij.
Remensio

To Reconcile or make atonement, to pacifie.

Reconciliare
In gratiam } restituere,
In veterem } reducere.
Ex inimicis amicos reddere
Animos offensos recolligere
Pacare
Omnem simultatem tollere
Iniurias in gratiam componere.

To recouer a losse, to regaine it.

Sarciare } malum.
Expiare }
Detrimentum reconcinnare
Iacturam redimere
Malum ad salutem convertere
Recuperare damnum.
Relevari } è morbo.
Recreari }
Evadere }
Convalescere } Sanitatem recipere }
Ex infirmo validus fieri.
Recuperare valetudinem.
E morbo sublevare.

To Recreate or delight himselfe.

Animum relaxare
Animum ludis recreare
Sese colligere
A rebus gerendis vacare
Relaxare quid de contentionib.
Sese dare iucunditati
Ad omnem animi remissionem ludumque descendere
Reficere animum
Respirare à studijs
Acquiescere
Honestis oblectationibus sedare
Studiorum satietatem suavissimis exercitijs repellere
A laboribus quies
Animi relaxatio
Lusio
Respiratio à } studijs,
} serijs negotijs.
Studiorum intermissio
Cessatio }
Oblectatio } animi.
Allevatio }
Curarum requies.

To redeeme, ransome, or to deliuer from.

Redimere } ex.
Eripere }
In libertatem restituere
Redemptionem procurare
Liberare }
Subtrahere } à.
Eximere }

To redresse or reforme.

Medicinam afferre
Curare
Salutem afferre
Tollere
Remedium invenire rei
Instaurare
Integrare
Reparare.

A redreſſe or remedy, &c.

Remedium
Medicina
Curatio
Salus
Sanatio
Antidotus i. fig.
Inſtauratio.

To refer a man or perſon vnto.

Referre
Remittere
Amandare } quem ad.
Relegare
Ablegare

To reforme or amend.

Ægras & labentes reip. partes ſanare
In antiquum ſtatum reſtituere
Corrigere
Emendare
In melius mutare
Reficere
Reſtituere
Inſtaurare
Repurgare
A corruptelis vindicare
Ad præſtantiorem formam reducere
Reſarcire
Vitioſas reipublicæ partes execare
Lucem afferre ad
Reddere poſtlimiorem amiſſam.

Reformation or repaire.

Inſtauratio
Correctio
In melius mutatio
Renovatio reipubl.
Repurgatio.

A man well reformed, bettered, amended.

In melius mutatus
A pravitate revocatus
Melior effectus
Ad ſaniorem mentem reductus
Renovatus
Renatus
Regenitus

To refraine or abſtaine from.

Abſtinere
Temperare
Comprimere
Seſe continere } ſe à re.
Suſtinere
Se cohibere
Suas cupiditates domare
Nullam habere rationem cum re.
Vitare } rem.
Effugere

To refraine ones fellowſhip or company, &c.

Alicuius ſocietatem ejicere
Se ab aliquo { ſeparare, ſeiungere.
Familiaritatem alicuius vitare
Ab aliquo abhorrere.

To

To refresh or recreate ones minde, &c.

Recreare
Relaxare } animum.
Reficere
Recolligere
Confirmare } spiritus.
Animum parumper à studijs abducere
Acquiescere parumper à curis
Molestiam à severioribus studiis collectam ludis fugare.

A refuge or shelter for, &c.

Subterfugium
Asylum
Sanctuarium
Receptus
Tutela
Præsidium
Portus
Receptaculum.

To refute or gravell, &c.

Disputationis laqueis irretire
Subtilitate dicendi refellere
Cogere quem negare quid.
Confutare
Evincere
Disputationis laqueis irretitum tenere
Argumentis evertere
Verberare
Convincere
Refellere } aliquem.
Pervellere
Figere adversarium
Argumentorum copia obruere
Diluere
Vanitatis evincere.

A refutation or confutation.

Refutatio
Redargutio
Expugnatio
Eversio } argumentorum.
Falsitatis evictio.

To refuse to doe, &c.

Gravate facere
Recusare
Detrectare
Nefas ducere
Abnegare } aliquid agere.
Refugere
Negare
Nolle

To refuse or reiect a thing.

Nolle
Rejicere à se
Repellere
Aspernari
Recusare
Aversari
Avertere
A se procul removere.

A refusall, putting of, or reiection.

Reiectio
Recusatio
Aversatio
Detrectatio

Repu-

Repudiatio
Repulsio.

To regard, or esteeme, &c.

Curare
Multum æstimare
In pretio habere
Plurimi facere
Æstimatione dignum putare
Laudibus ornare
Suo iudicio probare.

To haue regard, or care of a thing, &c.

Rationem rei habere
Summam curam & providentiam in re ostendere
Laborare
Sollicitus esse } de
Non negligere
Curare } rem

Not to regard, or care for.

Non curare
Contemnere
Non laborare de
Non morari quid
Susque deque habere

A man not regarded, or esteemed.

Abiectus
Homo æstimationem nullam habens
In nullo pretio
Nullius authoritatis
Contemptus
Spretus
Neglectus

To registe, or record, &c.

Memoriæ mandare
Literis credere
Annalibus committere
Monumentis prodere
Literis celebrare
In commentarijs scribere
Monumentis exornare
Libris consignare.

Registred, or recorded, &c.

Monumentis traditum
Literis consignatum
Posteritati commendatum
Scripris proditum & explicatum
In originibus
In chartis

To rehearse or make mention.

Commemorare
Repetere
Recensere
Referre
Enarrare
Enumerare
Edisserere
Iterare
} quid

A rehearsall, or recital of, &c

Commemoratio
Recitatio
Repetitio
Enumeratio
Catalogus
Mentio
Particularis nominatio
Iteratio.

To

To reioyce, or to be meruelous glad.

Gaudere
Exultare
Affici voluptate
Lætitia perfundi
Caudio cumulari
Iucundari
Triumphare

A reioycing, or congratulation.

Exultatio
Lætitia
Animi præ plausu, diffusio
Gratulatio
Animi alacritas
Triumphus.

To releaſe, or eaſe of, &c.

Laxare
Expedire
Liberare
Dimittere } aliquem
Levare
Eximere
Tenuiores ab injurijs prohibere.

To releeue the afflicted.

Laboranti ſubſidium oſtendere.
Opem ferre
Sublevare } perditos
Recreare }
Afflictis fidem & dextram porrigere
Subvenire }
Succurrere } cui
Opitulari }
Indigentiam alicujus ſublevare
Dextram porrigere afflictis
Afflictos erigere
Iacentes, & ſpoliatos excitare
Saluti eſſe calamitoſis

To relie, or depend vpon a man.

Niti aliquo
Ab aliquo pendere
Ad præſidium alicujus confugere
Fiduciam collocare
Spem omnem habere in quo
Omnia ab aliquo expectare

Relieſe, or helpe, &c.

Subſidium
Adiumentum
Auxilium
Levatio
Opitulatio

Religious, or godly deuoted.

Cultum Dei & puram religionem ſuſcipiens
Religionem colens
Digna Deo dicens & faciens
Congruenter legibus divinis vivens
Singulari pietate ornatus
In Deum maxime pius

Religiouſly.

Religioſe
Pie
Sancte
Prout Chriſtianum decet.

Religion

Religion, or Gods ſervice.

Religio
Cultus Dei
Pietas
Sacra
Sanctitas
Rect' de Deo ſenſus.

It remaineth, &c.

Superest
Relinquitur
Reſtat
Conſequitur
Requiritur
Proximum eſt vt
Methodus & ordo poſtulat.

To remaine or abide in a place, &c.

Habitare
Manere
Suum ſtatum retinere
Durare
Firmus eſſe.
Hærere
Commorari } in loco.
Reſidere
Verſari

A Remedie or medicine.

Remedium
Medicina
Curatio
Antidotus, f. g.
Pharmacum
Alexipharmacum
Levatio.

To remedie or redreſſe.

Curare
Sanare
Levationem invenire rei
Occurrere morbo
Tollere
Adhibere rei curationem.

To remember or record, &c.

Rei memoriam excipere
In memoriâ tenere
Recordari
Meminiſſe
Imprimere in animo
In memoria { continere, comprehendere, habere.
Animo { complecti, cuſtodire, inſcriptum habere.
Non obliviſci.

Remembrance, &c.

Memoria
Recordatio
Senſus vivus
Reminiſcentia
Mentio rei.

To put a man in remembrance of.

Admonere
Commonefacere } quem.
Redigere
Revocare } alicui in memoriam
Commovere
Refricare } memoriam rei.

It commeth to my remembrance.

Subit animum
Occurrit animo
Venit mihi in mentem
Succurrit mihi
Memoriâ repeto.

Remisse or slacke, &c.

Languidus
Negligens
Remissus
Indiligens
Segnis
Dissolutus
Rem negligenter agens.

Remissnesse, or slacknes, &c.

Negligentia
Languor
Oscitantia
Socordia
Indiligentia
Incuria.

To remoue or withdraw one from.

Abducere
Abstrahere
Deducere
Removere
Depellere
} aliquem.
Amoliri
Expellere
Avertere
} quid ab aliquo.

To remoue or flit to, &c.

Migrare
Secedere
Mutare solum
Alias sedes petere
Locum commutare
Ad alium locum se recipere.

A remouing or a flitting to another place.

Migratio
Sedis translatio
Pristini domicilij desertio
Loci mutatio.

Remorse of conscience.

Morsus conscientiæ
Contracta iuncula animi
Stimulus
Sensus
Agnitio
} male actorum.

To rend or teare, &c.

Lacerare
Discindere
Diffluere
Discerpere
Divellere
Dilaniare
} quid

A rending or tearing, &c.

Laceratio
Discissio
Discerptio
Dilaniatio
Divulsio.

To

To render or yeeld thankes.

Gratias { habere / agere / reddere }
Se gratum præbere
Suam gratitudinem testari.

To renew, or repaire, &c.

Renouare
Resarcire
Reparare
Restituere
Recreare
Instaurare
Restaurare
Redintegrare
Resuscitare
Innouare
} quid.
Ad veterem formam restituere.

A renewing, or reformation.

Renouatio
Redintegratio
Instauratio
Repurgatio
Reparatio
Nouæ & melioris formæ inductio.

To renounce or disclaime.

Abrenuntiare
Abdicare
Abjicere
Ejurare
} quid.
In perpetuum abjicere
Nuntium rei remittere
Non agnoscere
Funditus repudiare
Abnegare.

A renouncing of.

Detestatio
Abrenuntiatio
Abiectio
Eiuratio
Abnegatio
Reiectio
Repudiatio
Auersatio.

Renowne or fame.

Splendor
Gloria
Celebritas
Nomen
Lumen
Nobilitas
Nominis claritas.

Renowned, noble, or excellent.

Orbem terrarum nominis sui gloria implens
In luce & oculis omnium magnus
Nobilitatus
Perillustris
Factis illustris
Decantatus
Honoratus
Inclytus
In omnium ore excellens

Flo-

Florentissimus
Celeberrimus
Splendidissimus
Fama & nomine excellens
Ad laudem insignis
Cuius fama & laus nunquam intermoritur
Ab omnibus celebratus
Omni laude cumulatus.

To renowne, or ennoble a man, to gaine him honour.

Nobilitare, Decorare } quem.
Glorioſum, Illuſtrem } reddere
Omni laude cumulare
Splendorem alicui accerſere.

Rents, reuenewes, yearely commings in.

Reditus, us.
Vectigal
Agrorum merces
Prouentus
Fructus annuus
Locationis prætium.

To repaire, or reedifie, &c.

Rexdificare
Reficere
Reparare
Reſarcire
Redintegrare
Iterum conſtruere
Inſtaurare
Ad antiquum ſtatum reducere
In nouam formam producere
Reſtaurare
Rurſus erigere.

To make a rent, departure or ſchiſme, &c.

Diſſociare
Diſſidium facere inter
Voluntates hominum diſtrahere
Diuortinm efficere
In varias partes diuellere.

To repell, or driue backe, &c.

Repellere, Auertere, Depellere, Amoliri, Abigere } quid.
Fugare
Rejicere.

Repentance, or amendment of life.

Reſipiſcentia
Penitentia
Male actæ vitæ in melius mutatio.
Innouatio morum
Regeneratio.

To report, or tell, or noiſe abroad, &c.

Diuulgare, Nuntiare, Prædicare, Declarare, Narrare, Referre } quid alicui.

Aliquem certiorem facere.

To repent or amend.

Resipiscere
Facti pœnitere
Sceleris pœnitere
Ante actam male vitam emendare
A vitijs emergere
Ad mentem venire
Se ab errore revocare
Se ad meliorem frugem recipere
Domitas habere libidines
Ad vitæ nouitatem reparari
Exuere veterem hominem
Animi labes repellere
Melior evadere.

A report, feme, bruit.

Fama
Rumor
Nuntius
Sermo
Vox populi.

To represent or take vpon him the person, &c.

Representare
Præ se ferre
Personam sustinere
Vicariam operam præbere
Alicuius partes agere
Vice alicuius fungi.

To represse, or keepe vnder sinne, vice or naughtinesse.

Reprimere impetus
Coercere
Ab impediendo & ledendo repellere
Compescere
Frænare
Cohibere
Restringere seditiones
Perdomare
Legibus & pœnis tenere
Scelera opprimere
Delicta reprimere
Impudentiæ ac leuitati perditorum hominum resistere
Effrænatos moderari
Metam, modumque maleficijs constituere
Furentem petulantiam compescere.

To represent, resemble, counterfeit.

Repræsentare
Imitari
Effingere
Præ se ferre
Referre
Prope accedere ad similitudinem alicuius.

Reproch or shame, &c.

Ignominia
Dedecus
Infamia
Probrum
Contumelia
Opprobrium

A reproofe or checke.

Accusatio

Reprehenſio
Obiurgatio
Increpatio
Coargutio
Conviƈtio.

To reproach, or braid a man with, to twit him with.

Objicere quid alicui
Exprobrare
Ignominioſe notare
Traducere quem
Verborum crudelitate violare
Contumelioſis vocib⁹ proſequi
Probris inſectari.

To reproue or checke.

Coarguere
Improbare
Reprehendere } quem.
Notare
Increpare
Agitare
Aſpere perſtringere
Obiurgare
Vituperare.

To giue a man the repulſe, or deniall.

Repellere
Ignominioſe dimittere
Expectatione fruſtrari
Re infecta quem dimittere
Petitionem alicuius repudiare.

In great reputation or account.

In oculis multitudinis
Omnibus dilectus & probatus
Omnium laudibus & teſtimonijs ornatus
Gratia & authoritate valens
Fama & nomine excellens
In ſua Ciuitate magn⁹ & clarus
Amicitiâ & gloriâ florens
Virtute & opinione præſtans
In magno honore, gratia & authoritate
Dignitate & æſtimatione eminens.

Reputation or credit, &c.

Exiſtimatio
Fides
Gloria
Claritas
Splendor
Celebritas
Decus
Fama
Nomen
Commendatio
Authoritas.

Reputed or thought, &c.

Iudicatus
Exiſtimatus
Putatus
Habitus
Appellatus
Nuncupatus
Numeratus.

To grant ones requeſts.

Concedere quid alicui
Alicuius poſtulationem explere

Vo-

Votis alicuius ſatisfacere
Roganti non deeſſe
Precibus alicuius indulgere
Suppliciter rogantem non rejicere
Voti compotem reddere.

To requeſt or deſire a thing.

Precibus efflagitare
Finem rogandi non facere
Obnixè rogare
Mirum in modum petere
Votis ſollicitare aliquem
Expetere
Orare
Deſiderare.

A requeſt, deſire, demand.

Poſtulatio
Petitio
Præcatio
Rogatio
Oratio
Obſecratio.

To obtaine his requeſt.

Impetrare poſtulata
Voto potiri
Non fruſtra rogare
Compos deſideri fieri.

In requeſt, in eſteeme, or very well liked, and much deſired

In pretio
Omnibus probatus
Auidiſſimis ſtudijs exceptus
Multum expetitus
Deſideratus ab
Venalis
Emptorem facilè reperiens

Out of requeſt, out of vſe, not deſired.

In nullo pretio
Faſtidijs adhæreſcens
Improbatus
Illaudatus
In nulla æſtimatione
Obſoletus.

To require or demand of, to call for, &c.

Requirere
Poſtulare
Exigere
Repoſcere
Expetere ab aliquo
Flagitare
Deſiderare.
} quid ab aliquo.

Requiſite, needfull, or meet.

Conveniens
Congruens
Expediens
Ad rem valdè pertinens
Aptus
Conducibile eſt
Opus eſt
Neceſſarius
Requiſitus.

To requite or recompence.

Compenſare
Rependere
Reddere
Fœnerari beneficium

Remunerari
Honoribus, præmijs, & splendore decorare
Remetiri gratiam
Respondere beneficijs.

A requitall or recompence.

Compensatio
Remuneratio
Pretium beneficij
Reditio
Fœneratio } beneficij.
Retributio

To resemble, or to shadow forth, &c.

Adumbrare
Exprimere
Effingere
Referre, Imitari.
Personam rei gerere

To reserue or appoint vnto.

Reservare
Seponere
Destinare
Describere } quid ad.
Designare
Addicere
Ordinare

To rest in a place, to subsist or abide, &c.

Residere
Commorari
Habitare, Hærere.
Subsistere
Sedem habere in
Diutius versari
Conquiescere.

Residence or abiding, &c.

Commoratio
Habitatio
Mansio
Permansio } in loco.
Hæsio
Mora
Præsentia

To resigne or to giue ouer his office.

Abdicare se munere
Discedere, à.
Loco cedere, Alij tradere.
Transcribere in alterum
Dedere cui
Ad alium transferre.

To resist or oppose himselfe against, &c.

Obnuntiare
Repugnare
Obsistere
Obviam ire
Obluctari
Adversari
Obstare } cui.
Occurrere
Sese opponere
Reclamare
Obniti
Oppugnare
Repellere quem

Re-

Reſiſtance, or oppoſition.

Oppoſitio
Contradictio
Repugnantia
Oppugnatio
Vis
Reclamatio
Impetus.

To reſolue, or perſwade.

Edocere aliquem
Omnem dubitationem præſcindere alicui
A lapſu in errorem continere
Animum alicujus confirmare
Æſtum & ſcrupulum eximere & evellere ex animo alicuius
Fidem alicui facere.

Reſolued, or ſatisfied of, or in a matter, &c.

Certus
Edoctus
Sine vlla dubitatione confirmatus
In certa ſententia conſiſtens
Certo edoctus
Minime dubitans de
Plane credens
Stabili & certa ſententia
Fide rei alicuius niti.

To reſolue, anſwere, or ſatisfie a man.

Large & diſtincte reſpondere ad interrogata
Querenti ſatisfacere
Conſilij compotem dimitere
Errore liberare
Eximere ſcrupulum ex animo
Quietam reddere alicui conſcientiam.

I am reſolued, or determined to.

Deſtinavi
In animo habeo
Certum
Deliberatum } eſt mihi
Conſtitutum
Plane in animum induxi
Meditatum } habeo
Deliberatum
Firmiſſime ſtatui
Decrevi
Eſt animus facere.

A reſolution, purpoſe, perſwaſion.

Firmum propoſitum
Deſtinatio animi
Deliberatum conſilium
Perſuaſiſſima voluntas.
Inductio animi.

To reſolue queſtions, doubts, controuerſies.

Expedire } quæſtiones.
Explicare }
Lites { decidere / dirimere / componere
Ad dubia reſpondere
Definire controverſias
Diſſolvere res in quæſtionem adductas
Enucleare } dubia
Enodare }
Diſceptare cauſas

Scirpos ſolvere
Nodos ſecare.

To reſort, flocke, or repaire to.

Confluere, Concurſare } ad
Frequentare
Convolare
Magno numero ferri ad
Seſe aggregare ad
Celebrare locum
Denſiſſime petere
Concurſum facere ad

Reſort, or concourſe to a place &c

Concurſus, Confluentia, Conventus, Iritatio, Convolatio } ad locum

A place of great reſort.

Locus celeberrimus
Populis frequens
Civium & advenarum multitudine nobilis
Locus hominibus completus
Nobiliſſimum emporium.

Reſpect, or conſideration.

Ratio
Reſpectus
Conſideratio
Relatio
Cauſa
Nomen
Intuitus

To reſpect, or have regard of.

Curare
Reſpicere
Laborare, Sollicitus eſſe } de
Præcipuam (rei) curam habere
Rationem ducere rei
Serio cogitare de re.

Reſpite, ſpace, pauſe.

Mora
Intervallum
Intercapedo
Quies
Reſpiratio
Spatium.

Reſt, eaſe, quietneſſe of mind, hearts eaſe.

Securitas, Tranquilitas } animi
Quies à moleſtijs
Otium, Pax, Gaudium } animi

To reſt, or to be ſtill, or ſilent. &c.

Conquieſcere
Silere
Conticeſcere
A verbis abſtinere
Linguam comprimere
Sibi ſilentium indicere
Nullam impatientiam oſtendere.

Reſt

Reſt, or eaſe, &c.

Quies, Otium.
Tranquillitas
Portus
A negotijs relaxatio
Animi relaxatio
Ceſſatio, Securitas.

To reſt, ſleepe, or take his eaſe.

Quieſcere
Quietem } capere.
Somnum }
Dormire
In ſomum conjici
Senſus exteriores ſopore reficere.

A reſtitution, or reſtorement.

Reſtitutio
Redhibitio
Redditio.

To reſtore or deliuer backe.

Reſtituere
Reddere
Redhibere
Remittere
Reponere.

To reſtraine, bridle, or hold in wickednesſe.

Refrænare
Cohibere
Contundere
Reprimere
Coercere
In officio & metu continere
Frangere } quid.
Impedire }
Licentiam eripere alicui
Feroces impetus reprimere.

To reſtraine his affections.

Motus animi { coercere, cohibere, reprimere
Appetitiones { perdomare, ſubiugare
Voluntatem { temperare, moderari
Libidines { refrænare.

Retchleſſe, careleſſe, negligent.

Negligens, Incogitans.
Aliud agens
Indiligens, Socors.
Parum ſolicitus de.

To returne backe, &c.

Redire
Seſe referre
Recipere
Regredi
Remigrare } id.
Reverti
Revolvi
Remeare

To reuile, diſcouer, detect.

Iudicare
Patefacere } quid.
Prodere

Detegere
Declarare } quid.
Illustrare
In lucem producere.

A reuenge, or taking due punishment.

Vltio, Vindicta.
Sceleris vindicatio
Iusta punitio
Animadversio in quem
Redditio talionis.

To reuenge or punish.

Vlcisci
Vindicare
Reddere talionem
Reddere iniuriam
Persequi
Referre
Iniurias reddere
Reponere
Vim vi repellere
Punire
Plectere } quem.

A reuenger or punisher.

Vindex, Vltor.
Assertor
Persecutor } iniuriæ.
Punitor

A reuenging, or paying home of.

Vindicta
Vltio
Persecutio
Pœnæ inflictio
Lex talionis
Meritæ pœnæ.

Reuerence, or honour.

Obseruantia
Veneratio
Obsequium
Reverentia
Honor
Obedientia.

To reuerence, or honour.

Cum admiratione honore dignum putare
Honorificè appellare
Obseruare
Revereri
Colere
Venerari
Assurgere
Honoris causa nominare
Singulari studio colere
Honorificentissimis verbis appellare
Omni obseruantia colere
Honorem præfari alicui.

A reuerend, or graue person.

Grauissimus
Veneratione & admiratione dignus
Obseruandus
In honore habitus
Illustris memoriæ
Virtutis & doctrinæ opinione præstans
Suspiciendus
Admirandus
Præstantissimus

Reve-

Reverenda gravitate.

Reuerently, granely, ſoberly.

Reverendè
Decenter
Graviter
Officioſe
Cum dignitatè
Cum gravitate
Morate
Compoſite.

Reuenue, or yeerely profit.

Reditus
Vectigal
Fructus
Cenſus
Proventus
Anniverſarium ſtipendium
Pactio annuæ pecuniæ
Emolumentum agrorum.

A man of great reuenues, lands, commings in.

Amplos habens reditus
Locuples
Prædijs } ditiſſimus.
Latifundijs

To reuile, or reproach, &c.

Contumelioſè accipere
Maledice inſectari
Carpere } exiſtimationem ali-
Offendere } cuius.
Contumelijs vexare
Maledictis inſequi
Infamiâ notare aliquem
Contumeliarũ aculeos emittere
Convitijs } proſcindere,
} convellere.
Acerrimis verbis inſectari
Magna verborum libertate in aliquem invehi
Crudelitate verborum violare
Nominibus criminoſis appellare
Maledicta in aliquem conjicere
Turpitudinem alicui objicere
Convitiari cui.

A reuiling, or reproaching.

Inſectatio
Calumnia
Maledictum
Obtrectatio
Infamatio
Maledictio
Convitiatio.

To reviue, or put life into, or animate a man.

Animare
Iacentem animum erigere
In ſpem impellere
Languentem incitare
Animum addere } alicui.
Spiritus afferre }
Metum adimere alicui
Maximam confidentiam parere alicui.

To reuolt, fall, or depart from.

Deſciſcere
Recedere } ab aliquo.
Deficere
Deflectere
Se avertere ab aliquo.

Aver-

Avertere se retrorsum
Transfugere ad hostes.

A reward or guerdon, &c.

Præmium
Remuneratio
Merces
Compensatio
Munus
Pretium
Honor.

To reward, or requite.

Merita præmia persoluere alicui
Remunerari aliquem
Præmijs afficere
Virtuti honores debitos persoluere
Mercedem ad aliquem deferre.
Præmijs & splendore decorare
Adferre mercedem cui.

A Rhetorician, or a very eloquent man.

Maximè excellenti suavitate
Homo divinus in dicendo
Omnes dicendi artificio facile vincens
Ornate dicens
Disertus
Ornatus in dicendo
Dicendo suauis & ornatus
Multum in dicendo valens
Præstantissimus dicendi artifex
Perfector dicendi & magister.

To play the Rhetorician, to flaunt, &c.

Rhetoricari
Varie, ornate, copiosè dicere
Ad omnem amplificationem excurrere
Fusè tractare, Exornare rem.

Rhetorically, Flantingly, Orator-like.

Rhetorice
Oratorie
Ornate
Profluenter
Diserte
Polite
Eloquenter
Ornatissimis verbis & crebris sententijs
Summa dicendi varietate & elegantia.

Rich or wealthy, &c.

Copijs omnibus circumfluens
Ditissimus
Opulentus
Pecuniosus
Opibus florens
Fortunatus
Copiosus
Divitijs abundans
Pecunijs beatissimus
Vitæ commodis abundans
Copijs opibusque affluens
Contra paupertatem paratus & ornatus.

To grow rich or thriue.

Ad maximas opes pervenire.

Rem

Rem reperire
Pecuniam colligere
Rem bonis & honestis rationibus augere
Patrimonium amplificare
Congeiere opes
Magnas commoditates consequi.

Riches, or substance.

Bona
Divitiæ
Opes
Florentissimæ fortunæ
Opulentia
Copiæ
Fortunæ amplissimæ
Commodorum abundantia
Thesaurus
Rerum affluentia
Census
Abundantia fortunarum.

Rife, frequent, common.

Frequens
Pervulgatus
Communis
Vbique obvius
Minime rarus
Pervagatus

To rifle, spoile, or robbe.

Spoliare
Diripere
Bonis exuere
Deprædare quem
Pecunijs privare
Exinanire
Bona per vim auferre
Facultatibus nudare
Excussum } dimittere
Exhaustum }
Emungere pecunijs
Bonis evertere

Right, or lawfull, &c.

Rectus
Iustus
Concessus
Legitimus
Æquus
Cum legibus congruens
Sanctus.

Rightly, or equally.

Recte
Iuste
Integre
Æque
Legitime

Rigorous, or austere.

In puniendo rigidus & severus
Austerus
Nimis asper
In supplicio crudelis
Ad imperium naturæ acerbitatem adiungens.

Rigor, cruelti, extremitie.

Summum ius
Asperitas
Austeritas
Iniquitas
Rigida animadversio in quem

Riot

Riot, waſtfulneſſe, prodigality.

Luxus, us
Luxuries
Profuſio opum
Diſſipatio bonorum
Intemperantia
Prodigalitas

Riotous.

Luxurioſus
Intemperans
Profuſus
Prodigus
Omnia conſumens.

A ringleader of miſchiefe, or badneſſe.

Omnem malorum culpam ſuſtinens
Sceleris nefarij princeps
Improbitatis præceptor.
Flagitiorum { princeps / author }
Scelerum { author / ſignifer }
Seditionis fax
Patriæ { procella / turbo }
Architectus mali
Impulſor aliorum ad
Scelerum fontes aperiens
Faces nequitiæ præferens
Malorum artifex.

To rip vp.

Altius petere
Exordium
Commemorare
Ab initio repetere
Singulatim enumerare.

A Rogue, runnagate, or a vagrant perſon.

Erro
Vagus
In nulla ſede certa conſiſtens
Circumcellio
Transfuga
Stigmaticus.

To robbe, or ſpoile.

Diripere bona
Spoliare
Deprædari
Exhaurire
Exinanire
Per ſcelus adimere
Piraticam exercere
Fortunas alicui { vexare / diripere }

A robber of the commonwealth.

Prædo
Depeculator
Latro
Hirudo
Expilator
Evericulum
Sacrilegus
Direptor
Compilator
Populator
} Reipub.

To robbe the commonwealth.

Queſtui habere remp.
Detrimentum reip. inferre.

Remp.

Remp. { compilare,
Oppida { ſpoliare.
Ex bonis publicis prædā facere
Cives nudos & deformatos relinquere
In bona invadere reip.

Roially or Princely, &c.

Regius
Magnificus
Splendidus
Heroicus
Principe non indignus
Auguſtus
Imperatorius
Ampliſſimus
Pretioſiſſimus.

Roundly, nimbly, readily.

Rotundè
Prompte
Expedite
Celeriter
Volubiliter.

To root out, or vtterly to extinguiſh, &c.

Eradicare
Excindere
Extirpare
Evellere
Funditus tollere
Extinguere
Omnem improbitatem extinquere & delere
Non pati diutiùs
Abolere

To take deepe rooting.

Altas radices agere
Altius terræ inherere
Altiſſimis defigi radicibus
Penitus { inſidere,
{ imprimi.

Rude, vnlearned, or vneloquent.

Rudis
Incultus
Ignarus
Imperitus
Incondito ſermone vtens
Inquinatè & ſpurce loquens
Barbarè peregrineque loquens
Omnia ornamenta negligens
Inſtitutione nulla præditus
Indiſertus
Inelegans
Impolitus
Minimè politus aut elegans
Ab omni ſermonis elegantia abhorrens
Humanioris diſciplinæ expers
Vaſtè & hiulcè loquens.

Rude, vnciuill, or without education.

Ruſticus
Agreſtis
Male moratus
Impolitis } moribus
Inconditis }
Incultus, Inurbanus.
Inhumanus
Agreſtis.

Rudely,

Rudely, homely, or vnskilfully.

Impolite
Indocte
Ruſtice
Ineleganter
Incompte
Imurbane
Craſſa Minerua
Nulla arte
Nullo artificio.

A rudiment or beginning.

Rudimentum
Tyrocinium
Elementum
Principium
Aditus
Præludium
Initiatio
Catecheſis.

A ruffian, a lewd, diſſolute, or ſwaggering perſon.

Diſcinctus nepos
Vnguento } madens
Mero }
Comatus
Homo intemperans & diſſolut⁹
Diſſolutus.

Ruine, deſtruction or confuſion.

Interitus
Pernicies
Exitium
Everſio
Clades
Vaſtitas
Fatale infortunium.

Ruinous, or fallen in decay.

Ruinoſus
Vitium faciens
Caſui proximus
Fragilis
Coruiturus
Brevi collapſura
Male materiatus
Infirmus
Valde exeſæ ædes.

To come to ruine, or deſtruction.

Occidere
Labare
Perire
Extingui
In exitium ruere.

To ruinate, waſte, make deſolate.

Vaſtare
Diruere
Subvertere
Solo æquare } locum.
Proſternere
Depopulari
Exſcindere
Funditus tollere.

To compaſſe, or worke ones ruine.

Exitium conflare alicui
Interitum afferre alicui

Per-

Perniciem creare.

A rule or precept.

Præceptum
Inſtitutio
Lex
Præſcriptum
Inſtitutum
Præceptio
Canon.

To rule or gouerne.

Regere
Gubernare
Moderari
Temperare
Imperare
Præeſſe } populo.
Præſidere

Rule, or authoritie, &c.

Imperium
Poteſtas
Dominatio
Authoritas
Regimen
Præfectura
Eminentia.

A Ruler or gouernour.

Gubernator
Rector
Præſes
Præfectus
Reip. procurator
Adminiſtrator
Temperator } Reipublicæ.
Moderator
Rerum moderator

Populi { magiſter / rector
Magiſter.

To rumour or noyſe abroad.

Diuulgare
Diſſeminare
Notum facere
Prædicare } quid.
In vulgum edere
Diſſipare
Omnibus enarrare
Omnibus patefacere.

To runne or make ſpeed.

Currere
Aduolare
Properare } ad locum.
Feſtinare
Summâ pernicitate vti
Se proripere
Summam celeritatem adhibere.

To runne into danger.

Incurrere
Irruere
Præcipitare } in
Irrumpere
In apertam perniciem incurrere
Sibi { periculum / pœnas } creare / accerſere.

A runnigate, a land-leaper.

Transfuga
Erro
Qui nullum certum habet

Habi-

habitandi locum
Vagus.

A running at a race.

Curriculum
Stadij decurſio
Contentio de curſus velocitate
Paleſtricum certamen.

Ruſticall, clowniſh, or without education, &c.

Rudis
Ruſticus
Agreſtis
Imperitus
Omnis humanitatis expers
Agreſtibus inſtitutis prorſus vivens
Inurbanus.

Vide plura in *Rude.*

Ruthfull, lamentable.

Dolendus
Intollerabile ad dimittendum animum.
Luctuoſus
Lugubris
Triſtis
Ad dolorem acerbus
Lamentabilis.

Ruſtically or rudely ſpoken.

Inconditis verbis
Ruſticè
Inhumanitèr
Barbarè } dictum.
Inculcè
Craſſè
Non limatè } factum
Non exquiſite } dictum.

To ruffle or braue it out.

Seſe oſtentare
Vires ſuas nimium explicare
Seſe inſolentius efferre
Fulgere in veſtibus
Gladijs volitare
Se ſuſpicere, omneſque alios deſpicere.

S.

To Sacke, or ſpoile.

Exinanire quem
Spoliare
Bonis denudare
Diripere
Compilare
Exhaurire bonis
Nihil reliqui facere.

Sad or heauie, &c.

Mœſtus
Triſtis

Triſtis
Affli&tus
Suſpenſus
Anxius
Sollicitus } animo.
Demiſſus }
Sorditatus
Sollicitudine fractus
In triſtitia { tacitus / permanens.

Sadneſſe or heauineſſe.

Mœſtitia
Triſtitia
Dolor
Luctus
Animi moleſtia
Ægritudo
Anxietas
Demiſſio animi
Contractio animi.

To make ſad, to grieue, or to afflict.

Dolore afficere
Perturbare
Ægritudine afficere
Tritiſtiam in aliquo generare
Acerbitatem affere alicui
Solicitum habere
Mœrore percellere.

Safe, or preſerued from.

Incolumis } à malo.
Tutus }
Præſidijs ſeptus
A periculis procul
In portu nauigans
Illæſus
Contra mala munitus.

Safetie or preſeruation.

Salus
Conſeruatio
Columen
Incolumitas
Quies
Tranquillitas
Securitas.

To ſatisfie or pay, &c.

Diſſoluere } pecuniam.
Expedire }
Satisfacere }
Dependere }
Perſoluere }
Se ex ære alieno liberare.
Reddere } mutuo accepta.
Reſtituere }

To ſatisfie ones deſire.

Petitioni concedere
Rogatui ſatisfacere
Exaudire preces alicuius
Poſtulationem alicuius explere
Deſiderio alicuius gratificari
Se facilem obſecranti præbere.

To ſatisfie, pleaſe, or content a man.

Satisfacere } alicui.
Perplacere }
Voti compotem dimittere

Expectationem } explere,
Desiderium }

To salute, or to greet.

Consalutare }
Alloqui } quem.
Compellare }
Amicissimè se mutuò amplexari
Salutem accipere & reddere
Blandè & humanissimè appellare.

Sauage, cruell, or barbarous.

Ferus
Agrestis
Crudelis
Sylvestris
Sævus
Importunus
Truculentus
Immansuetus
Immanis
Barbarus
Omnis humanitatis expers.

Sauagenesse or cruell wickednesse, &c.

Sylvestris natura
Immanitas
Importunitas
Feritas
Inhumanitas
Sæuitia.

To salue or cure, &c.

Curare
Sanare
Mederi cui
Medicinam afferre rei
Ad sanitatem conuertere.

A salue or medicine, &c.

Medicina
Pharmacum
Remedium
Medicamentum
Antidotus
Alexipharmacum.

To saue or preserue, &c.

Auxilio conseruare }
Defendere }
Tueri } quem
Saluum præstare }
Ab aliquo mala depellere
Exitio liberare
Salutem expedire
Salutem dare
Recreare à calamitatibus
A seruitute vindicare
Saluum conseruare
A miseriarum sensu liberare
A calamitatibus prohibere
Saluti esse alicui
Saluum in portu collocare.

Sauing, or wholesome, &c.

Salutaris
Sospitans
Conseruans
Prosper
Vitam afferens.
Mala { depellens / auertens }
Benignus.

A Sauiour or preseruer, &c.

Seruator

Con-

Conseruator
Vindex libertatis
Patriæ salutaris assertor
Pater } patriæ
Parens }
Depulsor malorum
Seruitutis auersor.

Sauourie.

Sapore tinctus
Solidus
Succulentus
Palato adblandiens
Salutaris.

Saucie, or malapart.

Impudens
Petulans
Procax
Nimia audaciâ
Audaciâ singulari
Intemperantis linguæ
Inverecundus
Confidenter improbus

Saucily, unmannerly, impudently.

Petulanter
Proterue
Impudenter
Contumeliosè
Procaciter
Inverecunde.

To say or to speake.

Loqui
Dictitare
Prædicare
Pronuntiare
Affirmare
Asserere
Constantissimè asseuerare de.

A saying or sentence.

Sententia
Dictum
Apothegma
Axioma
Pronunciatum
Gnome.

Scarcely, or hardly.

Vix, & ne vix quidem
Propemodum
Ægrè
Difficulter.

Want or scarcenesse.

Penuria
Inopia
Indigentia
Paupertas
Caritas
Difficultas
Raritas
Sterilitas
Minima copia
Exiguus rerum prouentus
Exiguus numerus.

To scatter or disperse, &c.

Dispergere
Dissipare
Fundere
Disijcere
Distrahere

In fugam conjicere
Diſgregare.

Scandalous, or offenſiue.

Offenſionem præbens
Gravis } omnibus.
Moleſtus }
Offendiculum præbens
Odioſus
Offenſæ plenus
Faſtidioſus.

A Schoole, &c.

Schola
Ludus
Gymnaſium
Literarum cuniculum
Muſarum domicilium
Officina ſapientiæ
Vmbraculum ſtudioſorum.

A Scholler or ſtudent, &c.

Scholaſticus
Literarum alumnus
Studioſus
Tiro literarius
Diſcens
Diſcipulus
Homo de ſchola
Diſciplinæ alumnus
Doctrinæ cultor
Speculativam vitam agens
Profeſſor literarum.

A Schoolemaſter.

Præceptor
Puerilitiæ formator
Doctor
Magiſter
Inſtitutor
Pædagogus
Scholæ { moderator, gubernator.

To Schoole or inſtruct.

Docere
Inſtruere
Erudi e
Informare
Fingere
Literis expolire
Præceptis imbuere
Inſtituere
} quem.

To ſet to Schoole or learning.

Alere in literis
Præceptoribus inſtituendum tradere
Deſtinare ad muſas
Doctoribus erudiendum committere.

To Sclander, vide *Slander.*

To goe to Schoole, or be a ſtudent.

Frequentare ſcholam
Operam dare literis
Vti præceptore
Verſari in Muſarum ſtudijs
Grammaticæ diſciplinæ alumnus eſſe.

A Science, Art or Trade.

Ars.

Scientia

Scientia
Artificium
Studium
Certum vitæ genus

To scoffe at a man.

Irridere
Dicterijs illudere
Scommatis incessere
Ludere in quem
Iocari in hominem
Illudere } quem
Falsè illudere }

A sconce, castle, or hold.

Propugnaculum
Castellum
Munimentum
Asylum
Vallatus locus
Locus septus, & munitus.

To scourge, or whippe.

Verberare
Flagellare
Multare
Flagris coercere } quem
Virgis afficere
Plagis onerare

To scoure, clense, furbish

Purgare
Detergere
Emundare
Nitorem conciliare
Splendorem accersere rei.

The scope, drift, or purpose

Propositum
Institutum
Mens
Intentio
Sententia
Vis
Consilium.

Scornefull, or disdainefull.

Fastidiosus
Delicatus
Aliorum contemptor
Fastuosus
Derisor
Aliorum iudicium aspernans
Sui tantum admirator.

To scorne, deride, or contemne

Fastidire
Cavillis excipere
Deridere
Facile contemnere
Ludificari
Pro ludibrio habere
Aversari } aliquos
Rejicere }

To scourge, chastise, beat, or whip.

Castigare
Corrigere
Flagellare } quem
Verberare
Cædere
Verberibus animadvertere in quem

A Scribe, or Secretarie.

Scriba
Librarius
Tabularius
Amavensis
Scriptor
Bibliographus
Actuarius
Subsecutor verborum dictantis

Scrupulous, precise, or superstitious.

Suspensus animo
In dubio
Anceps
Religiosculus
Curiosulus
Superstitiosulus

To see, view, or behold.

Cernere
Oculis perlustrare
Aspectu sentire
Contemplare
Spectare
Speculari
Intueri
Considerare

A notable sea-man.

Vir maritimis rebus exercitatissimus
Rerum nauticarum peritissimus
Marinorum negotiorum scientissimus
In navigando spectatissimus

To seaze upon a mans goods,

Alienas possessiones vi vsurpare

In { bona / divitias } { alicuius } { invadere / involare / impetũ facere }

In fortunas alicuius irrumpere
Aliena bona in suam potestatem redigere
Res alienas vsurpans

Season, or fit opportunitie.

Occasio
Oportunitas
Locus
Idoneum tempus
Hora exoptatissima
Ansa rei bene rei gerendæ
Apta tempestas rei

To season with, or to temper

Imbuere
Temperare
Miscere
Condire
Dilinire

In due season, seasonably.

Oportune
Ipso tempore
Peroptato
Optime
Temstive
Percommode
Æquissimo tempore.

Sta-

Seasonable, or in good time.

Opportunus
Tempestiuus
Exoptatus
Maturus
Ad tempus aptum.

A search or inquisition.

Indagatio
Inuestigatio
Inquisitio
Exploratio
Examinatio
Inspectio.

To search or sift.

Inuestigare
Inquirere
Explorare
Indagare
Scrutari
Quem sagacissimè odorari
Inspicere.

Secret, or hidden, &c.

Arcanus
Absconditus
Ablitus
Retrusus
Tectus
Abstrusus
Clandestinus
Opertus
Occultus

A secret or mysterie.

Secretum
Arcanum
Mysterium
Res abdita & perincondita
Absconditum quiddam.

Secrecie, silence.

Silentium
Taciturnitas
Secreti tenacitas.

To keepe secret, to hide, or conceale.

Celare
Silentio supprimere } quid
Clausum tenere
Tacitum asseruare
Conticescere de.

Secretly or closely, &c.

Clàm
Clandestinè
Occultè
Absconditè
Secreto
Tectè
Latenter
Ex occulto
Furtim.

Security, safety, well-fare.

Securitas
Salus
Incolumitas
Malorum vacuitas
Tranquillitas
Fœlicitas.

Sedition, &c.

Seditio
Coniuratio
Tumultus

Bellum ciuile
Diſſidium
Motus
Diſcordia ciuilis
Inteſtinum bellum.

Seditious, &c.

Seditioſus
Rerum nouandarum ſtudioſus
Magnarum tragœdiarum excitator
Coniurator
Factionum concitator
Turbulentus
Multitudinem inflammans ad bellum.
Publicam pacem violans.

To ſeduce, or bring into error.

A vero abducere
Peruertere
Animos ſuperſtitione implere
Malis ſtudijs & doctrinis hominum animos euertere
In abſurdas & falſas opiniones inducere.

To ſee, behold, view, diſcerne.

Videre
Cernere
Aſpicere
Oculis obire
Aſpectu percipere
Contueri
Conſpicari
} quid.

To ſeeke for.

Inquirere
Conſectari
Indagare.

Seldome, or rarely.

Infrequenter
Parcè
Minùs ſæpe
Rarò
Magnis adhibitis interuallis.

Selfewilled or opinatiue.

Suæ opinioni addictus
Opinaſter
Nimium benè de ſe ſentiens
Pertinax
Suæ præſtantiæ admirator
Suam ſapientiam omnibus alijs anteponens.

A Seller.

Venditor
Vendax
Inſtitor
Negotiator
Nundinator
Mercator
Propola.

To ſell away, or to alienate.

Diuendere
Diſtrahere
} quid.
Transferre ab alijs
Nummo addicere
Pecunia commutare
A ſe abalienare.

Seemely, decent, comely.

Decus
Decorus
Venuſtus

Viſen-

Visendus
Spectabilis.

To send for a man.

Accersere
Accire
Aliunde abducere
Ad vocare
} aliquem.

To send away packing.

Ablegare
Amandare
Relegare
Ignominiosè dimittere
Turpiter dimittere
In exilium mittere.

Senseleſſe or ſottiſh, &c.

Rationis expers
Stupidus
Abſurdus
Abſonus
Brutus
Senſus expers
Plumbeus
Fatuus.

The ſence or meaning.

Senſus
Mens
Sententia
Intelligentia
Notio
Significatio.

Senſible.

Sub ſenſus cadens
Perſpicuus
Perceptibilis
Euidens.

Senſuall, or giuen altogether to his pleaſure.

Cupiditatibus ſeruiens
Voluptatis mancipium
Luxurioſus
Voluptuarius
Libidinoſus
Venereus
Omnia ad voluptatem referens.

Senſualitie, or beaſtlineſſe.

Mollities
Vita voluptuaria
Luxus
Libido.

A ſentence, or wiſe ſaying.

Apophthegma
Adagium
Prouerbium
Gnome
Sententia
Diuinum axioma
Dictum memorabile.

To ſeparate from, &c.

Seponere
Seiungere
Diſparare
Segregare
Divellere
Diſiungere
Diſcindere
} quid.

Per.

Secernere
Discernere.

A separation, &c.

Separatio
Segregatio
Seiunctio
Secluſio
Diſcluſio.

To ſearch or ſift out.

Perueſtigare
Perſcrutari
Acutiſſimè indagare
Anxie perquirere
Expiſcari
Diligenter inquirere
Odorari quam ſagaciſſimè
Explorare
E tenebris eruere
Inveſtigare
Inquirere.

A Sermon, or ſpeech to the people.

Concio
Sermo
Oratio
Homilia
Adhortatio
Explicatio ſacra.

To make a Sermon or ſpeech.

Concionem habere
Evangelizare
Dei verbum prædicare
Concionari
Ex verbo Dei adhortari
Scripturas interpretari.

To heare, or to be preſent at a Sermon.

Homiliæ intereſſe
Audire
Attendere } concionem.
Ab ore concionatoris pendere.

A ſeruant or an attendant.

Famulus
Aſſecla
Aſſectator
Miniſter
Comes
Mancipium
Pediſſequus
Cliens
Seruitium.

To ſerue or tend vpon a man.

Ad nutum alicuius expectare
Comitari
Aſſectari
Colere
Se totum alicui addicere
Se totum ad arbitrium alicuius componere
Operam navare.
Seruire
Famulari
Miniſtrare } alicui.
Operam dare
Dicare ſe cui.

To ſerue God, or to worſhip.

Deum colere

Se

Se totum Deo addicere
Horrere divinum numen
Iehovam debito, & sincero cultu adorare
Puram & iustam Deo veneration-onem præstare
Deo servire
Deum venerari & invocare
Divinum cultum Deo tribuere
Summa religione Deum colere
Res divinas facere.

To serue, or doe notable seruice to.

Egregiam operam navare
Vsui } esse alicui
Vtilitati }
Partes ei attributas præclare peragere
Officium vtile præstare.

To serue, or be seruiceable to &c.

Nutum alicujus intueri
Deservire } alicui
Famulare }
Operam alicui } navare præstare
Diligenter colere & observare aliquem
Ad arbitrium alicujus se totum fingere & accomodare

The seruice of God, or religion

Cultus Dei
Religio
Forma Deum adorandi
Sacra
Divini cultus mysteria & ceremoniæ
Divini numinis adoratio & invocatio
Pietas.

Seruice, or attendance.

Opera
Servitium
Ministerium
Obsequium
Officium
Observantia
Cultus

Serviceable, or duetifull vnto

Officiosus
Obsequiosus
Nutum alicujus observans
In omni officio elegantissimus
Fidele obsequium alicui præstans
Omnem operam & studium navans alicui
Ad omnes operas promptus

Serving vnto, tending to

Opportunus } rei
Vtilis }
Aptus }
Ad vsum { comparatus accommodatus destinatus

Set

Set, solemne, fit, ordinarie.

Status
Fixus
Pactus
Definitus
Certus
Præstitutus
Præscriptus
Determinatus
Peculiaris
Præfinitus.

To set downe, ascribe, declare.

Describere, Proponere, Notare, Exprimere, Explicare, Tractare } quid

To set to schoole, &c.

Ad literas destinare
Doctoribus perpoliendum committere
Musarum studijs aliquem consecrare
In disciplinam tradere

To set on worke.

Onus alicui imponere
Opere exercere
Faciendum alicui locare
Occupare quem

To set forth, beautifie, or commend a matter.

Illustrare
Ornare, Commendare, Expolire, Exornare } rem
Decus & dignitatem adjungere
Splendorem causæ accersere
Suavitatem afferre rei.

To set, or place, &c.

Collocare
Disponere
Ordinare
Digerere
Constituere

To settle or establish.

Corroborare, Confirmare, Stabilire, Sancire, Figere, Fundare, Componere } quid

Setled, or established, &c.

Confirmatus
Corroboratus
Probe fundatus
Stabilitus
Inveteratus
Compositus
Constitutus
Disciplina designatus
Firmitudinem habens

Shameleſſe, or brazenfaced.

Impudens

Ore

Ore duriſſimo
Petulans
Perfrictæ frontis
Alienus à modeſtia
Immodeſtus
Inverecundus
Sine omni metu & reverentia
Ad nullum facinus erubeſcens.

Shame or reproach, &c.

Dedecus
Opprobtium
Ignominia
Contumelia
Pudor
Probrum
Convitium.

To Shadow forth, &c.

Adumbrare
Præ ſe ferre
Depingere
Delineare
Repræſentare
} quid.
Penecillo deſcribere
Lineis & coloribus illuſtrare.

Shamefaſt, modeſt, baſhfull.

Pudens
Pudicus
Modeſtus
Rubicundus
Alienus ab impudentia.

Shameſull, diſgracefull vnto.

Contumelioſus
Ignominioſus
Turpis
Indecorus
Inhoneſtus
Infamis
Ad exiſtimationem alicuius ſordidus.

To Shake or moue, &c.

Quatere
Concutere
Agitare
Labefactare
Commovere
Convellere
} quid.
Fundamenta labefactare.

To Shame or diſgrace.

Ignominioſè notare
Dedecore afficere
Infamiam alicui aſpergere
Notam infamiæ inurere alicui
Contumelioſe tractare
Dehoneſtare.

Sharpe-witted, &c.

Acutus
Ingenioſus
Solers
Argutus
Perſpicax
Acute videns in cauſis
Ingenium in promptu habet
Celerrime res oblatas percipiens.

Sharply, wittily or ſubtily.

Acutè
Subtiliter
Erudite.

Dia-

Dialectice
Ingenioſe
Argute
Callide.

Seuerally, diſtinctly, apart.

Separatim
Diſtincte
Seorſim
Diviſim
Sigillatim
Diſiuncte.

Seueritie, ſharpeneſſe, rigour.

Severitas
Diſtrictio
Auſteritas
Aſperitas
Rigor
Acerbitas in puniendo

A ſhelter, or defence.

Defenſio
Patrocinium
Ditio
Tutela
Aſylum
Perfugium
Columen
Latibulum
Sanctuarium

To ſhelter, ſuccour, or defend

Tutari
Defendere
Authoritate tueri
In ſuam fidem & clientelam ſuſcipere
Protegere
Receptum tutum præbere alicui.

To ſhrowde, ouer or defend, vide *ſhelter.*

To ſhew, or declare, &c.

Demonſtrare
Declarare
Oſtendere
Explicare
Ediſſerere
Exponere
Narrare quid alicui

A ſhew, or flowriſh.

Pompa
Oſtentatio
Præluſio
Spectaculum
Species inanis

To ſhew, or bring forth, to vter, or open, &c.

Edere
Profundere
Oſtendere
Explicare
Procreare
Parere
Germinare

To make a ſhew of, to pretend.

Simulare
Præ ſe ferre
Pretendere

In

In defensionem suam afferre
Profiteri
Protestari.

A shift or euasion, &c.

Latebra
Effugium
Subterfugium
Diuerticulum
Elabendi via
Fraus.

To vse, or seeke shiftes, euasions, starting holes.

Mera effugia quærere
In omnes facies, & species se vertere
Reperire rimas
Ad fraudes se conuertere.

To shine forth, or appeare, &c.

Elucere
Enitere
Clarere
Resplendescere
Effulgere
Lumen efferre suum.

Short, or briefe, &c.

Breuis
Concisus
Contractior
Angustus
Compressus
Paucioribus verbis expressus.
Paucis verbis comprehensus.

Shortnesse or breuitie.

Breuitas
Compendium
Contractio
Rerum compressio
Concisa rerum complexio
Verborum paucitas.

To shorten or abridge a matter, &c.

Ratione & distributione sub vno aspectu ponere
Coarctare
In vnum locum colligere
In paruum & angustum locum concludere
Breui comprehendere
Contrahere.

Shortly, compendiously, or in few words.

Summatim
Strictè
Angustè
Compressè
Paucis verbis
Breuiter
Compendiosè
Non multis verbis.

Shortly, or within few dayes.

Breui
Propediem
Paucis diebus
Breui temporis curriculo
Exiguo spatio.

To shunne, decline, or auoide.

Vitare

Effu-

Effugere
Eludere
Declinare
Amoliri
Præcauere
Auertere
} quid.

A ſhunning or declining.

Fuga
Declinatio
Auerſio
Euitatio
Cautio.

To ſhut out, to barre out.

Excludere
Aditum præcludere cui
Peſſulum foribus obdere
Aditu prohibere
Ab ingreſſu arcere.

To be ſicke or ill at eaſe.

Ægritudine corporis opprimi
Sanitate carere
Ægrotare
Decumbere
Morbo laborare
Contrahere morbum
Languere
Ægrotationibus varijs affligi.

Sicke or ſickely, &c.

Infirmâ & imbecillâ valetudine
Morbis affectus
In morbum lapſus
Lecto decumbens
Morbis tentatus
Graviſſime æger
Ægritudine corporis laborans
Malè habens
Periculosè ægrotans
Ad morbos propenſus
Nullâ pene valitudine
Languidus
Valetudinarius.

Sickneſſe or diſeaſednеſſe.

Ægritudo
Morbus
Corporis offenſio
Perdita
Aduerſa
} valetudo.
Languor & debilitas corporis
Valetudinis infirmitas.

To ſigh, ſob, or grone.

Ingemiſcere
Vehementer dolere
Contriſtari
Contrahere animum
Dolere
Mœrere
Suſpirare.

To ſift, bolt, ſearch out.

Diſquirere
Sagaciter odorari
Exquirere
Expiſcari
Eruere
Excutere
Perſcrutari
Elicere
Explorare
} quid.

Subti-

Subtilius inſpicere
Anxie rimari
Paulo penitus indagare
Curioſe diſquirere.

Sightly, goodly, comely.

Ad ſpeciem ſplendidus & illuſtris
Viſendus
Spectabilis
Specioſus
Ad aſpectum venuſtus
Dignus ſpectatu
Decorus
Pulchritudine conſpicuus
Oculis gratiſſimus.

Significant, emphaticall.

Peculiarem emphaſin habet
Notabilis
Obſeruatione digniſſimus
Significantiſſimus.

Sighes, ſobs, or groues.

Gemitus
Singultus
Suſpiria
Planctus
Internæ ſolicitudines.

In ſight, or before ones eyes.

Palam & aperte
Palam & publice
Omnibus inſpectantibus
In conventu & in luce populi
In propatulo
In conſpectu
Omnibus conſcijs.

To ſignifie, or to ſhew before hand, to foretell.

Significare
Declarare
Protendere
Prædicere
Diuinare
Prænunt are
} quid.
Ominari
Indicium rei edere.

Signification or meaning.

Senſus
Sententia
Significatio
Vis
Mens
Notio.

Signe, or token of, &c.

Monumentum
Signum
Significatio
Specimen
Nota
Indicium, Teſtificatio.

Simple, or without compoſition

Simplex
Compoſitionis expers
Vniformis
Indiuiſus
Vnius generis
Nulli rei alij mixtus
Minime concretus.

Simplicitie, or ſhallowneſſe of vnderſtanding.

Simplicitas

Iudicij inopia
Hebetior ad intelligendum sensus
Tarditas ingenij
Ruditas.

To be silent or mute.

Silere
Conticescere
Nullum verbum facere de
Orationem non attingere
Silentio præterire
Obmutescere
Tacitum relinquere
Elinguis esse.

Simple, or void of craft.

Candidus
Simplex
Apertus
Sine fuco
Homo antiquus
A simulandi arte remotissimus
Incallidus
Omnibus fidem habens.

Simple, or of meane apprehension or wisedome.

Minus consilij habens
Experientiæ expers
Inopia iudicij laborans
Angusto sensu
Simplex
Nulla indole
Labilis memoriæ
Nullius acuminis

Simplicitie, or plaine dealing.

Candor
Simplicitas
Ingenuitas
Apertum pectus
Integritas.

Sincere, ingenious, vpright or vndissembled.

Minime dissimulatus
Syncerus
Liquidus
Germanus
Purus
Genuinus
Incorruptus
Ingenuus
Sanctus
Solidus
Minime fucatus
Expressus
Honestus
Integer
Ab omni mixtione segregatus.

Sincerely, incorruptly.

Syncere
Pure
Integer
Incorrupte
Ingenue
Caste
Sancte
Religiose
Incontaminate
Sine fraude & fuco.

Singular, or excellent, without peere.

Singularis

In

Inter omnes excellens
Summus
Diuinus
Quantiuis prætij
Vnicus
Præstantissimus
Nullum habens socium
Ad omnia summa natus
In omnibus rebus præcellentissimus
In suo genere princeps
Vir omni existimatione ornatissimus
Maxime rarus
Reipub { luminare / sydus / gemma.

Singularly, or notably.

Politissime
Eximie
Summe
Admirabiliter
Excellenter
Egregie
Exquisite
Peritissime
Vltra expectationem
Cum summo artificio.

To Sing.

Canere
Psallere
Cantare
Modulari
Vocem ad modus attemptare.

To Sinne, or offend.

Peccare
Delinquere
Culpam committere
Offendere
Legem Dei violare
Errare
Labi
Praue agere.

Sinne, or the breach of Gods Lawes.

Peccatum
Delictum
Vitium
Offensa
Transgressio.

Sinfull, or wicked, &c.

Nefarius
Vitiosus
Facinorosus
Sceleratus
Contaminatissimus
Criminosus
Malignus.

Senseless, or without fault.

Absque omni peccati admixtione
Inculpatus
Irreprehensibilis
Ne tantillum offendens
Incontaminatus
Impollutus
A peccato { purus / immunis.

A sinner, offender, or a transgressor of Gods commandements.

Peccator
Legis divinæ violator
Culpæ reus
Delinquens
Transgressor.

Skilfully, in print.

Perite
Artificiosè
Scienter
Intelligenter
Solerter
Eleganter.

A Skirmish, or conflict.

Certamen
Dimicatio
Prælium
Concertatio
Conflictus
Pugna
Velitatio.

To Skirmish or combat with, &c.

Contendere
Dimicare
Præliari } cum.
Velitari
In certamen descendere cum aliquo.
Decernere armis cum
Manum conferre
Decertare
Conflictari } cum aliquo.

Skilfull in a matter, or very well seene in, &c.

Exercitatus
Bene peritus
Gnarus } rei.
Probe versatus
Callidus
Sciens
Optime callens rem
Exercitatissimus.

Skill or cunning, &c.

Ars
Scientia
Peritia
Intelligentia
Doctrina
Cognitio
Accuratio
Vis
Artificium
Iudicium
Exquisita perfectio.

Slacke, remisse, or backward, &c.

Remissus
Languidus
Tardus
Indiligens
Lentus
Supinus
Oscitans
Aversus

Neg-

Negligens.

Slackneſſe, negligence.

Remiſſio
Indiligentia
Languor
Socordia
Negligentia
Oſcitantia
Tarditas

Slackly.

Remiſſe
Negligenter
Languide
Oſcitanter
Indiligenter
Tarde
Lente.

To ſlander, or lay falſe imputations vpon a man.

Maledice aliquem excipere
Famam alicujus lædere
Criminari
Inceſto ore lacerare quem
De gloria alicujus detrahere
Obtrectare cui
Infamare contumelijs
Calumnijs deformare
Falſo & inique loqui de
Laudes alicujus obterere
Falſa alicui objicere
Convitia maxima alicui facere
Maledicta temere in aliquem conjicere
Infamia quædam de aliquo diſſipare
Crimen in aliquem confingere
Aliquem iniuſte { criminari / calumniari

A ſlandering, or falſe accuſation.

Contumelia
Convitium
Probrum
Detractio
Maledicentia
Falſa criminatio
Oblocutio
falſorum obiectio

Slanderous, or ignominious vnto, &c.

Contumelioſus
Ignominioſus
Turpe
Inhoneſtus } cui
Infamis
Indecorus.

A ſlanderer of a man.

Convitiator
Calumniator
Criminum confector
Obtrectator
Detractor
Vituperator
Criminator injuſtus.

Slaughter, murther, or maſſacre.

Cædes
Strages
Homicidium

Laniena
Clades
Occisio
Internecio
Mactatio hominis.

Slauish, or basely minded, &c

Angustum animum habens
Abiecto, Iejuno, Pusillo, Exili, Servili } animo
In res humiles omnem cogitationem conjiciens
Ne micam fortitudinis & heroicæ virtutis habens

To slay, kill, or murder.

Occidere
Contrucidare
Interficere
Perimere
Excommunicare
Hominem exterminare
E finibus humanæ vitæ ejicere
E numero viventium excludere.

A slaue, vassall, boudman.

Mancipium
Verna
Captivus
Servus vilissimus
Alieni arbitrij
Alienæ tyrannidi subiectus

To bring into slauerie, or bondage.

Servitute subigere
Libertate privare
Servituti addicere
In servitutem mancipare
Imponere servitutem alicui.

To sleepe, or take his rest.

Dormire
Quieti sese dare
Requiescere
Sese somno recreare
Conquiescere
Lecto se reficere
Prolabi in somnum.

Slie, close, cunning.

Vafer
Callidus
Lucidiosus
Fraudem artificiose tegens
Tectus dissimulator
Vulpino ingenio
Occultis moribus præditus.

Slily, dryly.

Callide
Dissimulanter
Fraudulente
Insidiose
Tecte.

Slothfulnesse, idlenesse.

Pigritia
Socordia
Ignavia
Otium
Desidia

Tor-

Torpor
Oſcitantia.

To be ſlow, or take leyſure enough.

Lente procedere
Tardiores habere progreſſus
Cunctari
Moram adhibere
Lentis vti progreſſibus.

Smart, ach, paine.

Dolor
Cruciatus
Acerbitas
Vivus ægritudinis ſenſus
Pæna.

To ſmart for a matter, to ſuffer for it.

Pænas luere
Graui ſupplicio expiare
Suæ nequitiæ pænas dare
Suo malo redimere quid.

A ſmatterer or bungler in a matter.

Dolator
Hoſpes
Peregrinus
} in re.
Baiulus
Inexercitatus
Rudis, Tyro
Neophytus.

Small or little.

Parvus
Exiguus
Minutus
Exilis
Anguſtus
Modicus
Pertenuis.

To ſmell, or ſent.

Olere
Sapore percipere
Naribus haurire
Olfactu dijudicare
Odorari

To ſmell ſweet.

Redolere
Suauitatem effundere
Gratum odorem emittere
Odorem efflare
Fragrare
Naribus adblandiri.

Smelling ſweet, &c.

Suavis
Odoratus
Redolens
Fragrans
Naribus adblandiens.

To ſmite, ſtrike, or beat.

Cædere
Percutere
Ferire
Manus injicere in aliquem
Vim inferre
Verberare
Contundere pugnis
Percellere
Vulnerare.

A ſnare, gin, trap.

Laqueus
Tendicula
Inſidiæ
Dolus.

Snappiſh, waſpiſh.

Mordax
Dicax
Irritabilis
Aſper
Iracundus
Contumelioſus
Acerbus.

To ſnib, checke, or rebuke.

Aſpere perſtringere
Increpare
Invehi in aliquem
Reprehendere
Verbis caſtigare
Coarguere
Obiurgare
Criminari
Exagitare
} quem.

A ſober, or temperate man.

Vir ſobrius
Temperans
Modeſtus
Verecundus
Pudens
In omnibus vitæ partibus moderatus & abſtinens
A libidine & cupiditatibus remotiſſimus.

Sobrietie, temperance.

Sobrietas
Temperantia
Frugalitas, Modeſtia
Modus in dictis, factis, veſtitu.

Sociable, fellow like, a good companion.

Suauiſſimus conuictor
Coniunction is
Societatis
} appetens
Se hominibus aggregans
Ad vitæ conſuetudinem accommodatiſſimus
Socialis.

To ſoiourne, or abide in a place

Convivere
Requieſcere
Commorari
Subſiſtere
} cum aliquo.
Sedem habere in loco
Manſionem in loco facere
Permanere
Peregrinari
} in { vrbe. gente.

Solemnly, religiouſly, with great pompe and obſeruance, to keepe, and obſerue

Summa religione colere
Solenni ritu conſecrare
Memoriam rei ſancte renouare
Cum pompa & iuſtis ceremoniis celebrare
Reuerenter obſeruare.

To liue ſolitary, &c.

Cætus hominum relinquere
Hominum conſpectum fugere

Frequen-

Frequentiam hominum vitare
A negotijs, quodam animi ſtudio abhorrere
Receſſum quærere
Odiſſe celebritatem
Latitare
Ab hominum ſocietate ſe remouere.

Solitary, or void of company, alone.

Solus & ſine hominum ſocietate
Hominum vicinitate carens
Ab omnibus derelictus
Solitarius
Sibi vivens
Sine amicis & conuictoribus.

A ſolitary place.

Receſſus
Solitudo
Locus ab arbitris remotus
Semotus } angulus
Obſcurus }
Locus { incultus / ſolitarius.

To ſolace or comfort, &c.

Conſolari
Recreare
Mærorem alleuare
Luctus mitigare conſolando
Erigere } iacentes.
Excitare }
Leuare luctum mitius
Magna ſolatia dare alicui
Expectatione bonarum rerum erigere
Luctum remouere
Oratione delinire.

Solace or comfort.

Conſolatio
Doloris alleuatio
Malorum remedium
Iucunda ægræ mentis recreatio
Lenimentum miſeriarum.

To be ſolitary, or to ſequeſter himſelfe from company.

Domi ſe continere
Publico carere
Lucem non aſpicere
Ab omni ſocietate faceſſere
Solus eſſe
Cætus hominum relinquere
Se in tenebras addere
Vitare hominum frequentiam
Ab hominum conſpectu ſeſe remouere
Hominum commercia fugere
A conſuetudine hominum longiſſius diffugere.

A ſong, or dittie.

Canticum
Cantilena, Oda
Carmen
Pſalmus.

A ſouldier, or he that leades and ſpendeth his life in the warres.

Miles
Armatus
Bellator
Militiæ merens
In caſtris vivens
Bellicoſus.

To

To sooth vp, or to flatter.

Assentari
Adulari } alicui.
Blandiri
Omnia assentari
Blanditijs alicuius beneuolentiam captare
Assentatiunculis gratiam occupari
Falsis exornare laudibus
Omnia ad voluntatem alterius loqui.

Sophisticall, cauelling, wrangling.

Sophisticus
Fallax
Tortuosus
Perplexus
Ambiguus
Captiosus.

To be sorry for a man, to pitie, or lament his case.

Deplorare alicuius vicem
Mærere alicuius incommodis
Ægritudinem capere ex alienis malis.

Sorrow or griefe, &c.

Dolor
Ægritudo
Mæstitia
Solicitudo
Molestia
Acerbitas, Anxietas.

Sorrowfull, or pensiue, &c.

Tristis
Mæstus
Sollicitus
Anxius
In sordibus & mærore iacens
Ægritudine confectus
Molestia affectus
Gemebundus.

To be sorrowfull, or heauie.

Dolere
Ægritudine affici
Se mærori tradere
Contristari
Ingemiscere
Plangere
Lamentari.

To make sorrowfull.

Serenitati nubem inducere
Ægritudine afficere
Tristitiam afferre alicui.

To make sorrowfull, or heauie

Contristare
Dolore afficere
Angere
Sollicitum habere
In magnam tristitiam conjicere
Mæstum reddere
Fodicare } hominem.
Angere

Sottish, or senseleste.

Stupidus
Hebes
Saxeus
Plumbeus
Fatuus
Sensus expers

Nihil

Nihil intelligens.

Soueraigne, or that doth effectually cure.

Salutaris
Efficax
Medendi vim habens.

Soueraigne, or chiefe.

Summus
Principium tenens
Supremus
Princeps
Maximus
Imperium & ius in omnes habens
Summus magiſtratus
Rerum potiens
Plane omnium dominus
Reip. centrum
Summa authoritate
Vitæ neciſque poteſtatem habens
Facile princeps
Imperio præſidens
Reliquis omnibus magiſtratib⁹ imperans
Altiſſimum & maxime excellentem locum in repub. tenens
Nullum habens parem aut æqualem.

Soueraigntie, or ſupremacie.

Suprema poteſtas
Principatus
Summa rerum
Dominatus
Regia poteſtas
Imperium.

A ſouldier, or Warrier, &c.

Miles
Armiger
Caſtra ſequens
Bellator
Armatus
Militiæ profeſſor
Imperator.

Souldier-like, or valiant.

Militaris
Bellicoſus
Perpugnax
Vir in armis ſtrenuus
Armis valens
In pugnis excellens
Fortis in prælio
Animo acri & preſenti
Virtute & fortitudine præſtans.

Sound, wholeſome, healthfull.

Sanus
Saluber, bris
Salutaris
Sanitatem afferens
Solidus
Beneficus

Sowre, ſharpe, or vnſweet.

Acerbus
Acer
Auſterus
Inſuavis guſtui

Spece

Space, time, leasure.

Spacium
Tempus
Intervallum temporis
Otium
Horæ succisivæ.

Sparing, frugall, thriftie, a good husband.

Frugalis
Parce sumptum facieas
Nihil temere profundens
Modico apparatu victuque contentus
Sumptibus detrahens
Parcens rerum dispensator

To spare, or beare with, &c.

Parcere } alicui
Indulgere }
Impunitum dimittere
Leniter & remisse tractare
Favere alicui.

Sparing, or a niggard, &c.

Restrictus ad dandum
Parcus
Durus
Parce, & duriter se habens
Parce, & restricte vivens
Suarum rerum tenax
Sordidus
Illiberalis

Speech, or talke, &c.

Colloquium
Sermo
Fama
Rumor
Prædicatio
Collocutio.

To speake, or vse talke.

Verba { facere / habere }
Sermonem instituere
Loqui
Differere
Eloqui
Dicere
Oratione vti
Oratione complere.

To speake, or vtter his minde.

Plane significare quid vult
Effundere quæ sentit
Animi sensa explicare
Sententiam exponere
Cogitata animi proloqui
Mentis consilia exponere
Dicendo expedire
Dicere quid sibi videtur
Suam sententiam afferre
Suam voluntatem significare.

To speake elegantly, or finely, to speake trimly, &c.

Attice dicere
Eleganter & illuminate loqui
Eloquentia cæteris antecellere
Divinitus } dicere
Enucleare }
Eloquentia florere
Pure & bene Latine loqui.

Speech, talke, conference.

Sermo

Oratio

Oratio
Locutio
Loquela
Colloquium.

Speciall, or particular.

Specialis
Particularis
Privatus
Singularis
Strictus
Minus generalis
Ad paucos pertinens
Vniversali contrarius.

To make speed, to vse expedition.

Festinare
Tarditatem vitare
Maximam celeritatem adhibere.
Maturare
Properare
Talaria, vel alas induere.

To speed well, to haue good successe.

Propositum assequi
Fæliciter omnia conficere
Voto potiri
Industriæ fructus percipere.
Pervenire ad id quod cupit.

Speedily, or with expedition.

Admirabili celeritate
Velociter
Quàm ocyssimè
Celerius opinione
Festinanter, Incunctanter.
Quamprimum.

To spend, or waste in vaine, &c.

Prodigere
Effundere
Consumere } quid.
Dissipare
Decoquere

A Spie or intelligencer.

Catascopus
Observator
Speculator
Excubitor
Nuntius
Index
Explorator
Emissarius
Emissitius.

To Spie, marke, or obserue.

Obseruare
Animaduertere
Notare
Inquirendo invenire
Inspicere
Curiosis oculis contemplari
Lustrare.

Spightfull or enuious.

Invidus & malevolus
Alicui iniquissimus
Malevolentia suffusus
Infestus
Acerbus in contumelijs
Amarulentus.

Con-

Contumelioſus
Virulentus
Vindictæ cupidus
Omnibus viribus aliquem oppugnans
Caninus
Infenſiſſimus
Arripiens quamuis lædendi occaſionem.

Spightfully.

Maleuole
Virulente
Nocendi animo
Acerbe
Malitioſe
Iniurioſe
Contumelioſe.

To Spill, ſpoile, marre, corrupt

Deprauare
Peruertere
Inficere
Corrumpere
Perdere
Inquinare
Contaminare.

To Spoile or waſte, to raze.

Vaſtare
Euertere
Diſſipare
Diripere
Solo æquare
Diruere
Excindere
Diſturbare.

Spoile or bootie, &c.

Præda
Spolium
Exuuiæ
Res captæ
Rapinæ
Manubiæ
Raptum.

Sport or paſtime, &c.

Ludus
Animi relaxatio
Ludicrum
Spectaculum
Iucunditas.

To mind Sport or play.

Dare ſe ad ludendum
Spectaculis & iudis teneri
Totum ſe voluptatibus tradere
Se iucunditati dare.

To ſport, or to recreate himſelfe.

Laxare animum
Dare interuallum animo
Animum à moleſtijs parumper abducere
Reſpirare } à ſtudijs grauio-
Quieſcere } ribus.
Dare ſe iucunditati
Feſſum ingenium oblectare
Ad omnem animi remiſſionem, ludumque deſcendere.

Sportfull, or full of play.

Ludibundus
Iocabundus

Ludis

Ludis deditus.

A ſpot or blemiſh, &c.

Labes
Nævus
Macula
Menda
Contaminatio.

Spotted or blemiſhed.

Contaminatus
Maculatus
Labe infectus
Maculis imbutus
Nævis aſperſus
Stigmaticus.

To ſpread abroad, or divulge.

Diſſipare
Diſſeminare
Late diffundere
Omnibus notum facere
Proferre
Enuntiare
In vulgus edere.

A ſpreading abroad.

Expaſſio
Explicatio
Dilatatio
Diſtenſio
Diſperſio.

To ſpring or ſprout forth.

Pullulare
Excreſcere
Germinare
Efflorescere
Exurgere
Exoriri
Seſe exercere
Naſci.

A ſpring, originall or beginning.

Origo
Ortus
Initium
Fundamentum
Radix
Seminarium
Fons.

To ſpurne at.

Calcitrare
Calcibus impetere
Conculcare
Pedibus terere
Peſſundare
Calcibus inſultare.

To ſtabbe or runne a man through, &c.

Transfugere pugione quem
Confodere
Ferro trajicere
Perfodere
Tranſmittere
Tranſadigere
Gladio penetrare.

To ſtagger, reele.

Titubare

Nu-

Nutare
Vacillare
Inconſtanter incedere.

A ſtay, prop, defence.

Fulcrum
Statumen
Suſtentaculum
Adminiculum
Firmamentum
Columen
Præſidium
Propugnaculum
Atlas.

To ſtay or let a man from, &c.

Impedire quo minus
Remorari
Retardare
Repellere ab inſtituto
Prohibere
Arcere
Reprimere, Detinere, Coercere } aliquem ne.

Stayed, ſetled or conſtant.

Conſtans
Firmus in propoſito
Sui ſemper ſimilis
In vetere ſententia permanens
Immobilis.

A ſtaine or ſpot.

Labes
Macula
Menda
Lues
Nævus
Contagio.

To ſtaine, ſpot or defile.

Polluere
Contaminare
Inficere
Labem aſpergere
Maculam imprimere } cui.
Sordibus inquinare
Impura contagione violare.

Stately, lordly, ambitious, proud.

Ambitioſus
Magnificentius ſe gerit quam pro conditione.
Tumido, Elato } animo.
Sublimes ſpiritus gerens
Imperioſus
Alto, Vaſto } animo.
Infra ſe poſitos contemnens.

A ſtate or condition, &c.

Status
Modus
Conditio
Vitæ genus
Ordo.

A ſetled, well ordered or flouriſhing ſtate of the common wealth.

Sapientiſſime & moderatiſſime con-

constituta respub.
Concors Reipubl. status.
Leges diligentissimè sancitæ
Præclaræ fundata respub.

To plot or practise against the State, &c.

Machinari
Cogitare
Fabricari
Meditari
Parare
Moliri
Parturire
Parere
} quid contr.

States, Peeres, or Nobles.

Purpurati
Proceres
Primates
Optimates
Viri regni primarij.

An excellent States man, or one that tendereth the good of the commonwealth.

Vir in procuratione ciuitatis egregius
Cõmunis salutis studiosissimus
Natalis soli commodis egregiè consulens
Pestis & vastitatis depulsor
Bene de omnibus promeritus
Beneficus & salutaris patriæ
Reipublicæ tuendæ peritissimus
Plebem valdè amplectens
Salutem publicam rebus omnibus antepõnens
In omni voluntate quod rat ones Reipublicæ ferunt, expectans
Egregiam operam reipublicæ navans
Fidem & animum singularem habens in reip.
Communi vtilitati inserviens

A statute, decree, or Law.

Lex
Statutum
Constitutio
Decretum
Scitum
Edictum
Institutum
Sanctio
Præscriptum.

To stirre vp to.

Excitare
Impellere
Incendere
Acuere
Instigare
Extimulare
Alicuius animum acuere.

A steward or disposer, a Bailiffe.

Procurator
Dispensator
Dioecetes
Curator
Rerum alicuius administrator

Conductor
Oeconomus
Villicus.

A stout man, or a man full of valour or courage.

Strenuus
Fortis
Robustus, ac incredibili animi robore septus
Nullo metu perterritus
Animo alto & excelso
Animi magnitudinem ad rem afferens
Potens
Virtute præstans
Animo infracto
Maximi animi
Nullius vim pertimescens
Magnanimus
Virilis
Nervosus
Valens
Virium firmitate præstans.

Stoutly or valiantly.

Strenuè
Impigrè
Audacter
Animosè
Fortiter
Viriliter.

A stocke, linage, gentry.

Genus
Stirps
Prosapia
Locus
Stemma
Familia.

Store, plenty, abundance.

Copia
Abundantia
Affluentia
Vbertas
Multitudo
Vis
Varietas
Magnus prouentus.

Stoutnesse of mind, courage, valour.

Fortitudo
Invicta vis
Præstantia
Magnitudo } animi.
Altitudo
Virilitas
Strenuitas

A stranger or forainer, &c.

Peregrinus
Alienigena
Advena
Hospes
Alienus
Extraneus
Inquilinus.

To steale, filch, purloine.

Furari
Furtum facere
Vivere ex rapto
Surripere aliena
Bonis alienis manus afferre

Clxv

Clam ſubducere.

Stinking, vnſweete, vnſauorie.

Tetrum odorem exhalat
Fœtidus
Olens hircum
Inſuauis
Nares offendens.

Stedfaſt, ſtable, firme.

Stabilis
Immobilis
Firmus
Certus
Conſtans

To ſtint or ceaſe.

Supprimere
Compeſcere
Finire
Extinguere
Sedare
Tollere
} malum.

To ſting.

Mordere
A culeos emittere
Pungere
Venenata lingua inficere.

A ſtrange or prodigious matter, vncouth.

Prodigium
Portentum
Inuſitatum
Maximè rarum
Inſolens
Sine exemplo
Inauditus
Inſolitus.

Strange countries, &c:

Peregrinæ terræ
Exteræ nationes
Remotæ gentes
Tranſmarinæ regiones
Diſiunctiſſimæ oræ.

To Stray or erre, &c.

Errare
Labi
Falli
Decipi
In errores magnos induci
Hallucinari.

Strange or new, mirabile, & ſeldome ſeene.

Mirabilis
Inſolitus
Inauditus
Prodigioſus
Inuſitatus
Fidem ſuperans
Nouus
Rarus
Inprimis eſt admirabilis
Mirabiles affectus habens.

Strangely, or after an vnuſuall ſort.

Nouo exemplo
Sine exemplo
Prodigioſè
Inuſitato more
Extra ordinem.

To be in a ſtraight, or diſtreſſed.

Coarctari
In anguſtia verſari
In bivio eſſe
Neſciens quo ſe vertat
Anceps animi
In extremas difficultates conjectus
In ſummo diſcrimine.

Strait or narrow.

Anguſtus
Minimè laxus
Strictus
Parum ſpatioſus
Exilis
Arctus.

Strife or contention, &c.

Lis
Contentio
Concertatio
Litigatio
Iurgium
Rixa
Altercatio.

To ſtraie, wander, or to turne out of the way.

A via aberrare
Deflectere, Exorbitare.
Errare
Huc & illuc vagari.

A ſtorme or tempeſt, &c.

Tempeſtas
Procella
Vis major
Cœlum turbidum
Cœli commotio
Turbo
Flatuum violentia.

Stormie, bluſtring, or tempeſtuous, raging weather.

Procelloſus
Tempeſtuoſus
Turbidus
Ventoſus
Bacchans
Furens
Violentus.

Strength or might.

Robur
Potentia
Vires
Fortitudo
Nerui.

To ſtrengthen or confirme.

Confirmare
Munire
Corroborare
Stabilire
Fortem efficere
Vim addere alicui.
} quem.

To ſtrike or ſmite.

Percutere
Ferire
Cædere
Lædere
Contundere.
Inijcere manus alicui.
} quem.

Strict

Strict, or seuere, hard.

Severus
Districtus
Summo iure vtens
Durissimas leges imponens alicui
Rigidus
Nulli sceleri gratiam faciens
Nulla crimina impunita relinquens.

Strictly, precisely.

Districte
Præcise
Norma
Severe
Rigide
Acerrime iustitiæ.

Strife, debate, contention variance.

Lis
Contentio
Altercatio
Simultas
Alienatio animorum.

To strike, smite, or beat.

Percutere
Ferire
Verberare
Pulsare
Cædere
Plagis afficere
Plectere.

Strictnesse, or rigor.

Summum ius
Crudelitas
Districta legum executio
Sine gratia & æquitate punitio
Seuerum iudicium.

To strive, or contend with.

Litigare
Concertare
Contendere } cum aliquo
Conflictari
Colluctari

To strive, or to doe his vttermost indeauour.

Quam maxime eniti
Omnem adhibere industriam
Toto animi impetu elaborare
Omni studio incumbere.

A strong man, or a man of great might.

Viribus valens
Robore munitus
Egregie fortis
Nervosus
Ad labores impiger
Magnanimus
Strenuus
Virilis
Virium firmitate præstans

A strong or stout hearted man, a man of vndanted courage.

Robore invicto
Inviolabili virtute
Non fracto animo

Vigore animi præſtans
Excellenti animo
Magna animi excellentia præditus
Stabili ac parato animo

Strongly, or valiantly.

Viriliter
Robuſte
Magnanimiter
Valde
Firme
Fortiter
Nervoſe.

Stubborne, or diſobedient.

Obſtinatus
Pertinax
Pervicax
Obfirmatus
Moroſus
Recuſans imperium
Relinquens & abjiciens obedientiam
Inflexibilis
Effræmis
Contumax
Minus alicui obſequens
Refractarius.

Stubborneſſe.

Obſtinate
Pertinaciter
Pervicaciter
Effrenate
Obfirmate
Moroſe
Effrene
Pugnaciter

Stubborneſſe, or obſtinacie &c.

Inobedientia
Contumacia
Pertinacia
Obſtinacia
Pervicacia
Obfirmatio animi.

To lead a ſtudents life, or to ſpend his dayes in ſtudie.

In ſtudijs omne tempus conſumere
In ſtudijs conquieſcere
Ætatem in dicendo conſumere
Vitę curſum in ſtudijs conficere
Vitę tabernacula in ſtudijs collocare
Vitam in rebus contemplandis degere
Rationem cum muſis ſemper habere
In ſuo ſtudio nunquam ceſſare
Perſequi ſua ſtudia
Omnino incumbere in ſtudia doctrinæ
In literarum continuis ſtudijs verſari
Studia colere
Ingenuis ſtudijs & artibus delectari.

Studie or meditation.

Commentatio

Studia

Studia literarum
Meditatio
Lucubratio
Animi exercitatio
Contemplatio
Speculatio.

To ſtudy, or to giue himſelfe to his bookes.

Tempus legendo conſumere
Cum muſis rationem habere
Studijs ſuis obſequi
In ſtudijs verſari
Se literis abdere
Mentem ad ſtudia literarum adiungere
Literis ſe involuere
Bonis artibus ſtudere
Commentari
Animum ſtudijs adiungere
Studia præclara non intermittere
In explicandis rebus ætatem conterere
Vitam in rebus contemplandis conſumere.

A ſtudent or ſchollar.

Studioſus
Literarum cultor
Bonarum artium profeſſor
Artium candidatus
Muſarum amator.

A matter much ſtudied.

Multis lucubrationibus commentata res
Elaboratum } opus.
Elucubratum }

Perfectum ingenio
Elaboratum induſtriâ
Res diu multumque meditata
Lucernam olens
Deliberata
Cogitata } res.
Diu adornata }

Studious, or giuen to his booke.

Studioſus
Literis addictus
Contemplationi vacans
Doctrinæ ſtudijs intentus
Semper aliquid legens aut commentans.

To ſtudy ſome art.

Arti ſtudere
Animum ad artem aliquem adiungere
Operam dare alicui ſcientiæ

To ſtudy cloſely at his booke.

Vecare ſtudijs
Literis ſtudere
Studijs incumbere
Se animo & cogitatione ad literas conuertere
Artibus inſeruire
Animum referre ad ſtudia
Abdere ſe in bibliothecam.

Leading a ſtudents life, or being a continuall ſtudent.

Totum ſe ad cognitionem rerum transferens.

Speculationi totus deditus
In bonis ſtudijs totum tempus collocans
In ſtudijs conquieſcens
Bonarum literarum ſtudioſus
Vitæ tabernaculum in literis collocans
Muſis addictus
Literarum ſtudioſus.

To ſubdue, quell, or ouercome.

Frangere
Subiugare
Expugnare
Subigere
Profligare
Diſſipare
Sibi ſubjicere
Imperio coercere
Perdomare
Conſternare
} quem.

A true and obedient ſubiect, a good ſubiect, &c.

Ciuis authoritati parens
Ciuis { imperio parens / dicto audiens
Sub imperio
Seſe imperio ſubjiciens
In fide ſemper manens
Imperijs & poteſtatibus parens
Modeſtus, & legum metuens
Imperio fidelisſimus
Fidem reipub. præſtans
Pietatem patriæ præſtans
Dominationi ſubiectus
Decretis magiſtratuum parens
Poteſtati & imperio cedens
Principum ſe ſubjiciens imperio.
Legum metuentiſſimus
Authoritatibus deditus
Singulari in remp. & principem fide & officio
Iuris præceptis obtemperans
Coniurationibus inimiciſſimus
Acerrimus contra ſeditiones
Authoritatem verens.

Subiect or liable to.

Obnoxius
Propoſitus
Obiacens
Expoſitus
Subiectus
Obiectus
Vicinus
Proximus
Patens
} malis.

Subiection, conformitie, obedience.

Subiectio
Subimiſſio
Obſeruantia
Obedientia
Obſequium
Obſequij præſtitio.

A ſubiect, or one vnder command, and obedient to authoritie.

Ciuis
Subditus
Subiectus
Imperio parens

Dominationi ſe ſubmittens.

To ſtumble at.

Ceſpitare
Offendere
Fedem impingere } ad.
Titubare.

To ſubmit or yeeld himſelfe to a man.

Se ad ductum alicuius applicare

Se alicui { se { emancipare / dedere / ſubjicere / ſubmittere / permittere }.

Se poteſtati alicuius tradere.

Subſtance or goods.

Bona
Opes
Facultates
Fortunæ
Suppellex
Pecuniæ
Theſaurus
Rerum abundantia.

A ſubſtantiall perſon, a man of credit and ſort.

Vir locupletiſſimus
Vir authoritate & virtute eminens
Fide dignus
Spectatiſſimus
Grauiſſimus.

Subtle or crafty.

Vafer
Fallax
Aſtutus
Verſutus
Callidus
Subdolus
Solers
Doloſus
Verſatilis ingenij.

To haue good ſucceſſe, or proſper.

Metam attingere
Laborum & vigiliarum magnum fructum capere
Sine contentione adipiſci quod vult.
Ex labore magnam gratiam & dignitatem colligere
Labores magnâ gloriâ compenſare
Nauare operam ſuam
Ad optatos exitus pervehi
Fælici exitu concludere
Ex animi ſententia conficere
Ad arbitrium componere
Ad fœlicem exitum perducere
Omnia ſecunda & fœlicia experiri.

To haue ill ſucceſſe, &c.

Omnes induſtriæ fructus perdere
Re infecta diſcedere
Exitiales exitus habere
Nihil proficiens apud
De ſpe excidere
Nihil proficere
Infœliciter rem gerere

Exitus

Exitus miſerribiles ſortiri
Parum ſuccedere
Succeſſu carere
Nullum laboris fructum percipere
Infœliciter rem gerere
Adverſa experiri omnia.

To ſuccour or relieue the miſerable, and diſtreſſed.

In rebus incommodis aliquem ſublevare
In communi incendio ſubvenire
Subſidio } eſſe
Præſidio }
Opem ferre ſupplicibus
Afflictos excitare
Auro { fulcire
ſuſtentare
Mederi hominum incommodis
Prouidere miſerorum ſaluti
Præſidio eſſe ſolitudini & inopiæ

To giue ſucceſſe vnto, or to proſper a worke.

Succeſſus rei tribuere
Bene vertere
Secundare
Fortunare
Fælicitare
Ad optatos exitus provehere.

Succourleſſe, or without ſupport.

Omni patrocinio excluſus
Nullos habens amicos
Ab omnibus derelictus
Amicis nudus & deſtitutus
Orbus
Miſerrimus
Omnibus vitæ preſidijs privatus.
Solatiis orbatus.

To Sue a man at law, to wage law with him.

Litigare cum quo
In ius vocare
Poſtulare lege cum quo
Iudicio quem accerſere
Intendere actionem alicui
Diem dicere
Actionem inſtituere contra quem.

To become ſuretie for a man, to giue his word for him.

Spondere pro altero
Vadem ſe dare
Fidem ſuam interponere pro
Nexus vinculis ſe obligare pro.

Sudden or vnexpected.

Repentinus
Subitus
Inſperatus
Inopinatus
Inexpectatus
Violentus
Improviſus
Præter ſpem euenies.

Sud-

Suddenly, or vnlooked for.

Ex improviso
Inopinato
Subitò
Præcipiti impetu
Ex insperato
Insperantibus hominibus
Puncto temporis

To suffer, or abide punishment

Pati
Sustinere
Subire
Tolerare
Sentire
Excipere
Luere
Persolvere
Experiri
} pœnas, supplicium, malum

Sufficient for, &c.

Indoneus
Par
Congruens
Factus ad
Comparatus
Compositus
Sustinens quid
Facultate par ad.

A sufficient man, or a graue person.

Indoneus
Locupletissimus
Grauissimus
Fide dignus
Non pœnitendus
Spectatus
Ornatissimus.

Sufficiencie, or ability.

Suffiicientia
Vires
Facultas
Vis
Sat præsidij ad beue vivendum.

Sufficiently.

Satis
Abunde
Sat multa de
Cumulate
Copiosissime

The summe or briefe of.

Compendium
Summa
Câput rei
Quod rem continet
Fundamentum
Firmamentum
Epitome.

To summe or cite.

Citare
Denuntiare vt dicto die compareat
Evocare
Diem dicere alicui.

To sunder seperate, or divide.

Separare

Divi-

Dividere
Dissociare
Dissuere
Distrahere
Divellere
Disiungere
Disgregare

Superior, of great abilitie.

Superior
Maior
Excellentior } dignitate
Altior
Excelsior
Præstantior

Superioritie.

Præfectura
Præeminentia
Præcellentia
Principatus
Dominatus
Authoritas.

Superfluous, too much needlesse.

Redundans
Inanis
Supervacaneus
Invtilis
Nimius
Immoderatus
Immodicus
Satis superque
Minùs necessarius
Nullius momenti

Superstitious, heretical, erroneous, &c.

Fœdas religiones admittens
Assertor falsorum dogmatum
Anili superstitioni alligatus
Superstitiosus
Religiosus
In erroribus educatus
Hæreticus
Depravatis opinionibus cumulatus
Animi labes in conscientia habens
Superstitione contaminatus.
Pravitate opinionum imbutus
Malas opiniones inbibens
Anxijs superstitionibus imbut⁹.

Superstition, scrupulositie, or zeale in a false Religion.

Superstitio
Electitius
Fictitius } cultus
Commentitius
Falsus Deum colendi modus
Zelus pravus & hæreticus.

To supplicate for, to pray for, &c.

Rogare
Intercedere
Implorare auxilium
Supplicare
Deprecari
Verbis supplicibus contendere ab aliquo

Pe-

Petere.

A Supplication, or petition.

Supplicatio
Intercessio
Deprecatio
Obsecratio
Petitio
Precatio.

To Supplie, or to make vp.

Supplere defectum
Addere quod deest
Adijcere quod defecit
Quod imminutum est, suis copijs resarcire.

Supposed, or forged.

Falsò existimatus
Commentitius
Fictitius
Ementitus
Putatus
Falsus
Mendax
A re alienissimus.

To support, vphold, defend.

Fulcire
Sustentare
Tueri
Defendere
Conseruare stantem.

To Suppresse, quell, or to keepe downe.

Cohibere
Coercere
Supprimere
Non pati manare longius
Ne longius serpat prouidere.

Supremacie, or Soueraignetie.

Summa rerum
Dominatus regius
Principatus
Imperium in omnes
Summa authoritas
Suprema gubernatio.

Surfetting.

Crapula
Cruditas
Morbus ex immodica commessatione contractus
Stomachi offensio & oppressio.

A Surmise, or suspition.

Suspitiuncula
Coniectura
Opinatio
Cogitatio iniqua.

Sumptuously.

Magnificè
Splendide
Ample
Laute
Apparate
Opipare.

To Suppose, or deeme, to thinke.

Autumare
Arbitrari
Putare

Sus-

Suſpicari
Cogitare
Sentire

Sure or certaine of

Certus
Securus
Minimè dubitans
Confirmatus
Teſtatum } quid habens.
Conſignatum }

To ſurmount or go beyond.

Maximè excellere alicui
Suâ præſtantiâ communē conditionem hominum ſuperare.
Aliorum luminibus obſtruere.
Maximo interuallo ſuperare
Multis gradibus alicui antecellere
Palmam præripere
Omnes æquales virtute, gloriâ, dignitate ſuperare
Cornicum oculos transfigere.

Sure, firme, certaine.

Certus
Stabilis
Firmus
Exploratus.

Surely, certainely.

Certò
Proculdubio
Enimuero
Sanè
Exploratè

To ſurfet vpon meat.

Crapulam contrahere
Nauſeæ moleſtiam ſuſcipere
Heſterna potatione oſcitare.

Surly, imperious.

Elatus } faſtu.
Tumens }

To Surrender or yeeld vp, &c.

Dedere
Tradere
Reddere
Reſignare
Redhibere
Et vnde accepit, reſtituere
Poteſtati alicuius permittere.

To Swagger, or ruffle, or braue, or brag it out.

Gladijs volitare
Bacchari
Digladiari
Licentioſè quidvis audens
Licentioſius viuere
Dei nomen ſacroſanctum horrendis iuramentis contaminare
Stricto gladio impetum facere in
Intemperanter, flagitioſè, & nefariè viuere.

A Swaggerer, or cutter.

Sicarius
Gladiator

Per-

Percussor
Plurimarum palmarum gladiator
Discinctus nepos
Gladijs toto foro volitans
Licentiam } sibi assumens.
Impunitatem }

To beare sway, or rule most.

Valere
Vigere
Plurimum posse
Florere præcipuè
Præcipuum locum habere
Præesse omnibus
Dominari
Maximam partem obtinere
Maximè pollere.

To swarue from, &c.

Degenerare
Desciscere
Abire
Recederè
Deflectere
Variare.

A swaruing from.

Digressio }
Deflexio }
Recessio } à.
Aberratio }
Deviatio }

To sweare, or to take an oath.

Consignare iuramento rem
Deum testem assertionis invocare
Nomen Dei interponere
Religiosè iurare.

To sweare rashly, or to abuse Gods name and titles.

Temere iurare
Dejerare
Blasphemare
Ex praua consuetudine iurare.

Sweet or pleasant.

Dulcis
Mellitus
Suauis
Gratus
Delectabilis
Iucundus
Acceptus
Ablandiens.

Sweetnesse or pleasantnesse.

Suavitas
Lepos
Sal
Festivitas
Vrbanitas.

Of sweet or gentle behauiour comely gesture.

Facillimis } moribus
Mitissimis }
Suavis
Affabilis
In vitæ consuetudine suavis & iucundus
Candidus
Tractabilis.

To

To sweat, toile, or labour.

Desudare
Evigilare
Elaborare
Elucubrare
} in re.
Omnibus nervis contendere
Nihil non facere vt.

To sweeten or make sweet.

Iucunditate temperare
Suauitate perfundere
Admiscere aliquid condimenti
Amaritudinem minuere.

Swift or quicke, stight.

Celer
Velox
Pernix
Volucer
Incitatus
Alatus
Citus.

Swiftnesse or quickenesse, speed

Celeritas
Velocitas
Expeditio
Festinatio
Properatio
Pernicitas.

A sword, or blade.

Gladius
Ensis
Mucro
Ferrum
Sica
Romphæa.

T.

To take or receiue.

Accipere
Sumere
Arripere
Admittere
Amplecti
Particeps rei fieri.

Taken out of, or borrowed frō.

Exhaustus
Aliunde deriuatum

Sumptus
Petitus
Desumptus
Expromptus
Decerptus
Arreptus
Expressus
Haustus
Delibatus
} ex.

Talke or speech, &c.

Sermo

Col-

Collocutio
Oratio
Verba
Idioma.

To take away.

Auferre
Eripere
Tollere } rem ab aliquo
Adimere

To talke of a matter.

Sermones habere
Confabulari
Agere
Colloqui } de re.
Disserere
Verba facere
Disputare
Communicare

Talkatiue or babling.

Loquax
Verbosus
Garrulus
Dicax
Multiloquus
Immodica loquacitate molestus

Talkatiuenesse, &c.

Loquacitas
Verbositas
Garrulitas
Multiloquentia
Futilitas
Verborum redundantia
Dicacitas.

To talke, or to conferre together.

Colloqui
Sermones { miscere / cædere
Inter se sermocinari
Audire & reddere voces
Communicare inter se

A tale, a fable, a storie.

Fabula
Commentum
Rumor incertus
Fictio
Falsa narratiuncula.

To cause a man to tarrie or stay.

Morari quem
Detinere
Sistere
Retinere
Non pati abire.

Tall, high of stature, eminent.

Prodigiosæ altitudinis
Altus
Editus
Eminens
Sublimis.

A taske or exercise.

Pensum
Provincia
Munus
Onus
Præscriptum.

To haue a taſte or ſmacke of.

Prælibare
Leuiter fingi
Primoribus labris guſtare.

To tame, ſubdue or keepe in order.

Domare
Subigere
Perdomare
Aſſuefacere ad obſequium
A fera & agreſti vita ad manſuetudinem traducere
Coercere
Cohibere
Mitem reddere.

Tamed or ſubdued.

Domitus
Subactus
Victus
Manſuefactus
Fractus
Subiugatus
Subiectus
Ab immanitate reuocatus.

To tarrie or wait for.

Expectare
Præſtolari
Opperiri
Subſiſtere donec quis adveniat
Hærere } vſque ad egreſſum
Morari } vel reditum alicuius

To tarrie or abide in a place.

In loco permanere
In loco perſiſtere
Hærere
Habitare
Reſidere
Immorari
Sedem habere in loco.

To take or ſet a man on work, &c.

Deſcribere } alicui munus
Diſponere }
Aſſignare }
Attribuere } munus } alicui.
Imponere } proninciam }
Tradere }

To taſte of onely, or haue a ſmattering of, &c.

Guſtare
Delibare
Attingere tantùm
Modicè tedolere
Primis labris deguſtare quid
Exiguam rei notitiam habens.

A taſte or briefe.

Epitome
Synopſis
Compendium
Conciſa narratio
Capita.

To taunt or to checke.

Carpere
Convitiari cui
Contumelioſis vocibus inceſſere
Petulantiſſimis verbis lædere
Aſpere perſtringere.

A

A taunt or checke.

Convitium
Contumelia
Probrum
Maledictum
Dictum breve
Ignominia.

Taught or instructed.

Institutus
Edoctus
Eruditus
Informatus
Educatus
Expolitus
Initiatus
} in.

To taxe, twit, censure.

Reprehendere
Exigitare
Vituperare
Aspere notare
Acriter insectari
Increpare
Acri censurâ animadvertere in quem.
Objicere quid alicui.

To teach or instruct.

Instituere
Edocere
Informare
Erudire
Docere
Condocefacere
Literis vestire
Initiari in
Præceptis imbuere.

A teacher or instructor.

Doctor
Præceptor
Magister
Pædagogus.

To teare or to rend, &c.

Discindere
Convellere
Discerpere
Dilaniare
Concerpere
In frustra comminuere.

To be tedious.

Aures obtundere
Satietatem afferre
Nimis multa de re apertissimâ
Suâ prolixitate molestus esse
Suâ longitudine & loquacitate defatigare auditores.

To tell or shew.

Referre
Narrare
Declarare
Exponere
Significare
Dicere
Indicare
Nuntiare.

Tedious, or irkesome.

Prolixus
Molestus
Iniucundus
Fastidium pariens
Paulò longior.

Otiosus in dicendo, & loquax
Fastidium audiendi pariens
Verbis auditores obtundens
Nimius in aliquo genere
Longius provectus quam auditorum aures ferant.
Insuavis } sua longitudine.
Ingratus }

To tell a man a thing.

Aperire
Indicare
Enarrare } quid.
Significare
Nuntiare
Certiorem facere de.
Mentionem facere, de.

Tediousnes or prolixitie, &c.

Prolixitas.
Molestiam
Fastidium
Satietas
Tædium
Molestia loquacitas
Nimietas.

Temperate or orderly.

Moderatus
Existimatione temperantiæ maxime florens.
Temperatus Modestus.
Sobrius
Inimicus luxui
Homo minime edax.

A Temple, or Church.

Templum.
Sacrarium
Sanctuarium
Fanum
Ædes, is, f. g.
Ecclesia
Ædicula.

Temperance, moderation, &c.

Temperantia
Modestia
Moderatio
Continentia
Abstinentia
Frugalitas.

To temper or mixe with.

Temperare
Miscere } cum re.
Componere
Diluere cum
Conjungere
Copulare, Mitigare.
Lenire, Delinire.

A tempest or storme, &c.

Tempestas, Procella.
Vis maior, Iniuria cœli.
Ventus vehementissimus.

Tempestuous, &c.

Procellosus
Tempestuosus
Turbidus
Turbulentus
Furens } cœlum.
Commotum }

Tem-

Temperatly.

Temperate
Modice
Parce
Moderate
Sobrie
Frugaliter
Iusto temperamento.

Temporarie, transitorie, continuing but for a time.

Momentaneus
Ad tempus durans
Præsentis vitæ spatijs inclusus
Brevis spatij
Temporaneus
Fluxus.

To tempt or egge, to intice a man.

Solicitare
Illecebris invitare } quem
Tentare
Objicere tentationes
Exercere tentationibus
Inescare
Incitare ad.

Teachable, capable of.

Docilis
Aptissimus ad artes percipiendas
Disciplinarum capax.
Habens indolem ad comprehendum
Ingeniosus.

To tender a mans good, or profit, &c.

Commodis alicuius consulere
Alicuius vtilitati inservire
De alicuius emolumentis prospicere
Opibus aliquem sublevare
Alicuius fœlicitatis rationem summam habere
Alicuius commodis inservire.

Terrible, or fearefull, &c.

Horrendus
Pertimescendus
Horribilis
Metuendus
Minax
Terribilis
Reformidandus.

To terrifie, or scar a man.

Terrere
Metu percellere
Timorem alicui incutere
Tremefecere
Formidine aliquem opprimere
Terrorem alicui injicere
Metum alicui injicere
Periculi maximi metum afferre alicui
Terroribus vexare.

A tearme, or bound.

Terminus
Finis
Limes

Modus
Præfinitio.

A tearme or title, &c.

Appellatio
Nuncupatio
Vocabulum
Titulus
Nomen
Inscriptio.

To testifie, or beare witnesse.

Affirmare
Testari
Testificari
Assueuerare
Contestari
Testimonium perhibere
Iustum testimonium dare.

To be thankefull for a benefit

Se gratum & memorem beneficij ostendere.
Grata memoria { colens, vsurpans } { memorium.
Agnoscere & prædicare officium acceptum
Grata commemoratione prædicare
Beneficia clauo trabali figere
Cumulatè gratias agere.

A theme or matter to write vpon, &c.

Thema
Thesis
Pronuntiatum
Progymnasma, n. g.
Dictatum.

Tenderly, dearely.

Vnice
Medullitus
Oculitus
Perindulgenter
Eximie
Singulariter.

Testie, fumish, hard to please.

Expertâ offensione dirumpit amicitiam
Paulo iracundior
Biliosus
Homo difficilis
Irritabilis
Merosus.

A thiefe or robber.

Fur
Sacrilegus
Latro
Serreptor alieni
Prædo
Raptor
Compilator
Per scelus & latrocinium viuens.

Theeuing or filching.

Furax
Alieni appetens
Alienis bonis insidians
Fortunas aliorum vexans
Rapax
Furtiuas manus habens.

To giue, yeeld, or to render thankes to.

Se gratum ostendere

Gratias

Gratias { agere / habere / persoluere } alicui.
Gratitudinem suam testatam facere.
Grata memoriâ prosequi
Agnoscere
Confiteri } beneficium.
Recognoscere

Theft, theeuerie, felonie.

Furtum
Latrocinium
Surreptio
Alieni ablatio

To take thought, or to be ouermuch grieued for.

Solicitudine oppressus esse
Confici perturbationibus
Grauem curam suscipere
Occupari cogitationibus
Animi ægritudinem alere.

To bring into thraldome or bondage.

In seruitutem redigere
Libertate priuare
Sub iugum mittere
In turpissimam seruitutem adducere
In victoris manum reddere
Adimere libertatem.

Thaldome, or bondage.

Seruitus
Captivitas
Libertatis omissio
Mancipiorum conditio
Iugi impositio

Threatnings or terrible words

Minæ
Pœnarum denuntiationes
Fulmina verborum
Interminationes
Intentatio malorum.

To threaten or menace.

Minari
Malum alicui denuntiare
Pœnas alicui intentare
Terrere
Periculum proponere
Intentare { pœnas / malum.

A thrifty man, or frugall, &c.

Homo { frugalis / parcus }
Rei familiaris prouidentissimus
Sobrius & diligens
Se intra rerum suarum fines continens
Rusticâ & incultâ parsimoniâ
Velificans suo commodo.

Threatningly.

Minaciter
Terrore proposito
Terrificè
Fulminantibus verbis.

To thinke good, &c.

Censui
Placuit mihi

Commodiſſimũ viſum eſt mihi
Decreui
Rectum & æquum putaui
Libentiſſimè volui.

A thought or imagination.

Conceptus animi
Figmentum cordis
Cogitatum
Senſus
Animi motus
Animi notio.

To thinke, deeme or ſuppoſe, &c.

Exiſtimare
Putare
Cenſere
Iudicare
Arbitrari
Autumnare
Sentire
Ducere
Opinari.

To thinke vpon, or meditate.

Speculare
Commentari
Cogitare
Meditari
} de re.
Ruminare rem
Mente { pertractare / perpendere.

To till the ground, or leade a Husbandmans life.

Colere
Exarare
Rationem habere cum terrâ
Ruſticam vitam agere
Ex fructibus terræ viuere
Ex agricultura victum comparare.

Timerous or fearefull, &c.

Tumidus
Formidoloſus
Facile expaueſcens
In timore
Vmbra ſuam inaniter metuens
Abiecto
Fracto
} animo.

Ful of good husbandrie, thriftineſſe, frugalitie.

Rem bene gerens
Frugalis
Ab omni luxuria abhorrens
Rem diligenter conſeruans & retinens.

To throw or to hurle downe.

Solo æquare
Subvertere
Diruere
Deiicere
Diſturbare
Proſternere
Demoliri
Præcipitare
} domum.

To thruſt through with a ſword, &c.

Trajicere

Tranſ-

Transfigere
Confodere
Transmittere ensem
Penitrare in viscera.

In processe of time.

Temporis { progressu, successu, longinquitate.
Ævi diuturnitate
Diebus succedentibus
Morâ, Spatio.

Time or space, &c.

Tempus
Spatium
Progressus ætatis
Hora
Dierum intervallum
Ævum.

Timely or seasonably.

Tempestivus
Opportunus
Exoptatissimus
Temporibus suis contingens
Commodus
Exoptatus, Maturus.

In times past.

Temporibus præteritis
Multis retrò seculis
Anteactis annis
Olim, Antiquitus.
Superioribus ætatibus.

In time to come.

Aliquando, Posthac.
Tempore futuro
Posteris diebus.

A Time-seruer.

προσκαιρὸς.
Omnium horarum homo
Ad omnem occasionem mutabilis
Se ad tempus accommodans
Seruiens tempori
Tempestati cedens.

Tyrannicall or cruell.

Homines omni crudelitate lacerans
Tyrannus
Potentia abutens ad aliorum calamitatem
Violentiâ & immanitate omnia gerens
Impotens dominator
In cæde virorum corroboratus.

Titles of Honour.

Appellationes honorificæ
Nomina insignia
Ornamentum, Decora, Tituli, Insignia, Cognomenta } honoris.

A token or pledge of, &c.

Signum, Monumentum.
Testimonium.

Pignus.

Pignus
Documentum
Teſtificatio

A token, ſigne, monument.

Signum
Iudicium
Nota
Argumentum
Significatio
Monumentum.

To tolerate or beare with.

Tolerare
Perferre
Suſtinere
Connivere ad
Indulgere
Permittere } quid alicui
Gratificare }

Toleration or permiſſion.

Copia
Venia
Permiſſio
Toleratio
Licentia
Libertas
Indulgentiæ.

Toyes or fooliſh trifles.

Nugæ
Ineptię
Nugamenta
Ridicula
Delirio, orum
Res futiles
Crepundia
Ludicra
Nebulæ in parietę.

A toyling, or moyling.

Molitio
Nullius moleſtiæ recuſatio
Moleſtia quotidiana
Ærumna
Labor immodicus.

To toyle, or moyle, &c.

Magnos labores exantlare
Inſudare
Se laborando conficere
Moliendo defatigari
Omnes nervos intendere
Summe & aſſidue elaborare.

A tonge, dialect or language.

Lingua
Dialectus
Idioma, n. g.
Vocis ſpecies.

Towardly or well ginen.

Optimis ſtudijs deditus
Optime animatus
Probus
Honeſtiſſimis moribus prædi-
tus
Ad virtutem factus & fictus

*Towardneſſe or good diſpoſi-
tion.*

Indoles
Probitas
Naturæ bonitas
Virtus
Ingenuitas
Mores præſtantiſſimi

To torment or vex, &c.

Vexare
Infestare
Malè habere
Torquere
Solicitare
Cruciare
Vrere
Distorquere
Fodicare
Pungere
Affligere
Excarnificare
} quem.

Omni cruciatu affligere

Torments or paine, &c.

Pœna
Tormentum
Dolor
Cruciatus
Vexatio
Angor
Excarnificatio.

Tractable, pliable.

Mitis
Tractabilis
Sequax
Flexibilis
Placidus
Mellitus
Lenis.

To trace, or to seeke out.

Indagare
Investigare
Eruere
Exquirere
} quid.

Expiscari.

A trade, occupation or profession.

Artificium
Professio
Studium
Vitæ institutum
Ars
Ratio vivendi.
Via
Cursus
Vocatio
} vitæ.

To trade or occupie, &c.

Negotiari
Mercaturam exercere
Negotia tractare
Merces distrahere vel commutare.
Ex rerum venditione & emptione vivere.

A trade or handicraftsman.

Artifex
Opifex
Mechanicus
Manibus victitans
Artificio victum quæritans.

To follow, tend upon, or plye his trade.

Rerum suarum satagere
Vocationis officijs incumbere
Sua munia indefesso labore excere.
Provinciam, quam nactus est, exornare.

Suæ

Suæ arti ſervire.

Trafficke, or trading of merchandize.

Negotiatio
Mercatura
Commercium
Contractus
Permutatio commoditatum.

To haue trafficke, or dealing with.

Commercia, Rationes, Negotia } habere cum aliquo
Negotiari, Paciſci, Contrahere } cum aliquo

To traine or exerciſe in learning.

Inſtituere, Informare, Exercere } in literis
Ad humanitatem excolere
Imbuere ſcientia
Ingenue, Liberaliter } educare

A traine, or attendance.

Comitatus
Satellitium
Clientela
Famulatus
Caterva
Turba
Aſſectantium multitudo.

Tranſitorie, mortall, tending to death and ruine.

Ad exiguum tempus duraturus
Fluxus
Fragilis
Cito tranſiens
Evanidus
Fugax
Labilis
In ſolido & firmo ſtatu, permanere nequit.

To tranſgreſſe, violate, breake Orders, Statutes, Lawes.

Violare, Tranſgredi } leges
Perfringere
Inſtituta non ſervare
Præcepta non exequi.

Treaſon or treacherie.

Proditio
Inſidiæ
Perfidia
Coniuratio
Læſa Maieſtas.

To commit treaſon.

Maieſtatem { lædere, imminuere
Coniurare contra
Prodere ſalutem alicuius
Male { machinari, cogitare } alicui
Sceleratus eſſe in { principem, patriam

Regi

Regi insidiari.

To intend or goe about treason.

Coniurationem facere
Malè principi & patriæ cogitare.
Cladem Reipub. moliri
Tendere insidias alicui.

Treasonably, treacherously, falsly.

Proditoriè
Perfide
Insidiosè
Nefariè
Scelerate
Seditiosè.

A Traitor, &c.

Proditor
Coniurator
Perduellio
Patriæ hostis
Pestis
Insidiator
Regno inimicissimus
Perniciem merens de.

To treat or discourse of a matter.

Agere
Loqui
Disserere } de
Disputare
Philosophari
Rem { tractare, agere.

Instituere sermonem de
Habere concionem de
Orationem complecti.

Transitorie, fleeting, vncertaine.

Fragilis
Caducus
Ruiturus
Momentaneus
Fluxus
Incertus
Labilis
Volubilis
In casu positus
Fugax
Euanescens
Stabilis
Temporaneus
Mox casurus.

To transgresse, or breake.

Transgredi
Prævaricari
Violare } quid.
Non observare
Transilire.

To tread vnder his feet.

Calcare
Pedibus { conculcare, proterere, vrgere.
Prosternere.

To trauell into far countries.

Proficiſci } in.
Peregrinari }
Iter ſuſcipere ad.
Profectionem ſuſcipere
Regiones barbaras obire
Maria tranſmittere.

Trauell or labour.

Labor
Moleſtia
Induſtria
Animi contentio
Opera
Sudor
Operatio.

To trauell, or goe into a place.

Proficiſci
Se conferre
Iter ſuſcipere } ad.
Ire

To trauaile, or iourney.

Iter habere
Viam capeſſere
Contendere
Domo proficiſci
Peregrinari.

To trauaile, labour, or take paines.

Se laboribus exercere
Nullam recuſare moleſtiam
Labores maximos ſuſcipere
Vigilijs } ſe augere.
Curis }

To treat of or handle, &c.

Agere } de.
Loqui }
Orationem { tractare, amplificare.
Rem aliquam { agitare, explicare.

A treatiſe or diſcourſe, &c.

Enarratio
Tractatus
Diſputatio
Dialogus
Colloquium
Explicatio.

Treacherie.

Conſpiratio contra Principis dignitatem.
Proditio
Inſidiæ.

Vide plura in *Treaſon.*

Trembling or feare, &c.

Tremor
Formido
Terror
Metus
Timor
Pavor.

To tremble or quake for feare.

Cohorreſcere
Contremiſcere

Tre-

Trepidare
Perhorrescere
Frangi & debilitare
Formidine opprimi.

To trespasse or offend.

Peccare
Delictum committere
Offendere
Culpam admittere
Delinquere.

A triall or proofe, &c.

Probatio
Exploratio
Examen
Specimen
Documentum
Experimentum.

To trie or proue, &c.

Experiri
Explorare
Probare
Examinare
Excutere
Pertentare
Dignoscere
Dijudicare
} quid.
Cognoscere de
Exigere ad lydium lapidem.

Tried or proued, &c.

Probatus
Exploratus
Spectatus
Perspectus
Compertus.

A trifling or light matter.

Res { leuissima / minutissima / tenuissima / nugatoria.

Tribulation, or affliction.

Afflictio
Ærumna
Perpessio
Angustia
Molestia.

Tributarie.

Vectigalis
Tributorius
Pensionem soluens
Fructuarius.

Trifflingly, vainely.

Nugatoriè
Perfunctoriè
Obiter
Tanquam in transcursu
Leuiter
Otiosè.

To trifle out, or to misspend his time.

Tempus eludere
Horas in nugis terere
Horas malè collocare.

A trifle or toy.

Nugamentum
Leue & contemnendum quiddã
Ludicrum
Ludibrium

Nugæ

Nugæ
Bella ad ridendum materies
Res minuta
Leuiculum quoddam.

To triffle or dally, &c.

Nugari
Nihil agere
Delicias facere
Tergiuersari cum
Eludere quem.

To triumph ouer, or insult vpon.

Insultare aliorum miserijs
Oppressos conculcare
Calamitatem exprobrare alicui
Iacentem premere
Præcipitatum impellere
Miseris illudere
Gloriosè contemnere.

To trimme, or polish.

Polire
Limare
Concinnare
Excolere
Ornare
Elucubrare
Emendandi finem non facere
Splendorem rei accercere.

Troubled, grieued, or afflicted in minde and conscience.

In perturbatione versatus
Anxius } animo.
Solicitus }
Angustijs implicatus
Grauissimis tentationibus exercitus
Sensu peccatorum obrutus
Vento tentationum abreptus.

Trouble or molestation, &c.

Molestia
Solicitudo
Negotium
Perturbatio
Vexatio.

To fall into great troubles.

In magnas calamitates incidere
In miserias dilabi
Multa subire pericula
Non mediocrem sustinere molestiam
Magnis malis involui.

To trouble, or to molest a man

Infestare
Vexare
Sollicitum habere
Sollicitare aliquem
Torquere
Molestiam exhibere
Negotium facescere cui
Magna molestia torquere
Magnas difficultates afferre alicui.
In discrimen inferre quem
Adimere animi tranquillitatem alicui
Inquietare

Troublesome to the state.

Turbulentus

Mo-

Moleſtus
Seditioſus
Inimicus reipub.
Periculoſas cõtentiones faciens
Labefactans reipub. ſtatum
Turbidus
Inquietus
Infeſtus.

Troubleſome, or offenſiue to.

Multum habet moleſtiarum
Exercet quem
Negotium faceſſit } ſi.

To be in great trouble, or diſtreſſe, &c.

Periclitari
Magna difficultate affici
Omnes difficultates perpeti
Vndique laborare
Moleſtijs conflictari.

Truſt or confidence.

Confidentia
Fides
Firma ſpes
Animi acquieſcentia.

To put a man in truſt with a thing.

Tradere
Commendare } quid alicuius
Credere } fidei
Committere
In fide alicuius deponere
Alicuius cuſtodiæ permittere
Deponere in ſinum alicuius.

Alicuius fidei { committere / commendare / credere.

Truſtie or faithfull.

Fidei obſeruantiſſimus
Fidelis
Firmus
Spectatæ fidei
Certus
Exploratus
Secreti tenax
Singulari & incredibili fide.

Truſtineſſe or fidelitie.

Fides
Fidelitas
Veritas
Taciturnitas
Promiſſorum & dictorum conſtantia.

To repoſe truſt or confidence in a man.

Spem in aliquo { figere / collocare / conſtituere / reponere.

Se committere alicuius fidei & poteſtati
Fiduciam habere in quo.
Niti aliquo.

To ſpeake the truth.

Vere & ex animo loqui
Ab omni mendacio abſtinere
Veritatem enuntiare
Nulla fraude aut circuitione vti.

To deale truly, &c.

Vere & sincere agere cum
Æquitatem colere
Suum cuique reddere
Iustitiam exercere
Conuentibus } stare
Pactis }

True, certaine, vndoubted.

Verus
Minime fictus
Non simulatus
Germanus
Exploratus
Sincerus
Candidus
Simplex
Genuinus.

A good turne or benefit.

Beneficium
Meritum
Benefactum
Gratia
Munus.

By turne or course.

Vicissim
Alternis vicibus
Mutuo
Alternatim
Vicibus & interuallis.

Tumultuous or disordered.

Ab amicitia & fide deficiens
Ab antiqua fidelitate & constantia desciscens
Tumultuosus
Factiosus
Seditiosus
Turbulentus.

To twit a man with.

Objicere quid alicui.
Exprobrare
Criminis loco commemorare quid alicui.

Tyrannicall, &c.

Immisericors
Imperiosus
Inclemens
Torvus
Immanis tyrannus
Potentia ad miserorum calamitatem abutens
Immanitatem belluæ in hominis figura gerens
Nimia seueritate vtens in subiectos.

A tyrant, or one that ruleth by crueltie or vsurpation.

Tyrannus
Superbus } dominator.
Violentus }
Crudelis imperator
Vexator subiectorum.

V.

Vacancie, leasure, or spare time.

Otium
Sepositum } tempus.
Suci sivum }
Quies à molestiis
Laxatio à negotiis
Subsecivæ horæ.

A vagabend, rogue, or vagrant person.

Erro, Vagus.
Transfuga
Qui certas nullas sedes habet.

Vaine or fabulous, &c.

Fictus, Falsus.
Vanus, Commentitius.
Nugatorius, A vero alienus.

A vaine, light, or phantastical fellow.

Sine gravitate & constantia
Leves rumores pro rebus compertis habens
Rebus levibus studens
Ad res inanes dilatus
Inanitates rerum consectans
Mutabilis.

In vaine or vainely.

Invtiliter, Frustra.
Infructuose, Nullo fine.
Irrito conatu
Nullo cum successu & fructu.

Vanitie or folly, &c.

Vanitas
Stultitia
Ineptiæ
Inanitas
Futilitas
Levitas
Insulsitas.

Vaine-glory, &c.

Inanis gloria
Laudis immodicus appetitus
Ambitio
Popularis auræ captatio
Plausus aucupatio
Ostentatio
Rumorum consectatio.

Vaine, light, or greedy of praise.

Inanis gloriæ cupidus
Auidior quam par est gloriæ
In summa inanitate versatus
Se prædicans arrogantius.

Omnes rumuſculos gloriæ aucupans
Leviſſimæ multitudinis plauſus aucupans
Imperitorum opinioni ſerviens.

Value, price, or worth of a thing.

Pretium
Æſtimatio
Dignitas
Vſus
Excellentia
Licitatio.

To value, rate, eſtimate.

Suo precio metiri
Æſtimare
Cenſere
Rei dignitatem exprimere.

Valiant, or puiſſant.

Strenuus
Fortis
Nullo metu territus
Erecto animo
Robuſtus
Animoſus
Infracto animo
Hoſtium aſpectu non perculſus

Valiancie, or puiſſance.

Fortitudo, Præſentia.
Animi magnitudo ſingularis
Firmitas, Vis.
Præſentia.

Valiantly, or ſtoutly.

Strenue.
Fortiter
Animoſe
Viriliter
Acriter
Interrito vultu.

Valour, or courage.

Virtus
Fortitudo
Virilitas
Animus invictus.

Valorous, or valiant.

Fortis
Strenuus
Magnanimus
Erecto animo
Pugna clarus
Intrepidus.

To vaniſh away.

Evaneſcere
Diſparere
In nihilum recidere
Auolare
In fumum abire
Nuſquam apparere
Ad nihilum redigi
Interire
In nihilum converti
Celeriter tranſvolare.

Vanitie, or vaine-glory.

Inanis gloria
Immodicus laudis appetitus
Oſtentatio
Inanitas
Stulta gloriolæ appetitio.

A Vagrant perſon, or a vagabond, &c.

Exul
Erro
Vagus
Incertas habens vivendi ſedes
Vagans
Transfuga

To vanquiſh, or ſubdue, &c.

Fundere
Fugare
Profligare
Expugnare
Vincere
Depellere
Opprimere
Diſſipare
Dejicere
Extinguere
Delere
} hoſtes

Superior eſſe aliquo
Conterere
Frangere
} aliquem
Superior diſcedere.

Variable, or changeable, &c.

Commutabilis
Varius
Lubricus
Sui nunquam ſimilis
Levis
Inconſtans
Tortuoſus

Variableneſſe, or change.

Inſtabilitas
Varietas
Inconſtantia
Levitas
Frequens commutatio.

To varie from a man.

Deflectere
Degenerare
Recedere
Diſſentire
Diſſidere
Deficere
} ab aliquo.

Variance, or contention, &c.

Diſcordia
Diſſenſio
Lis
Factio
Contentio
Controverſia
Iurgium
Opinionum pugnæ.

To ſet at Variance, or make difference betweene.

Homines inter ſe committere
Lites ſerere inter
Pacem dirimere
Initas amicitias diſſuere & diſcindere
Contentiones accendere inter.

To Varie a ſentence, to turne diuers wayes.

Variè tractare
Eandem rem commutatis verbis & ſententijs dicere
Idem alijs & alijs verbis explicare.

Vnam rem multifariam expolire & exornare

To bee at variance among themselues

Inter se dissidere
Digladiari.
Seditiose inter se certare

To vaunt, or brag.

Gloriari
Nimium se efferre
Insolescere
Verborum audacia exultare
Suas vires ostentare.

A vaunter, or bragger.

Ostentator
Iactator
Glorioſus Thraſo
Suarum virtutum prædicator
Insolens suarum virtutum & divitiarum præco.

Vehement, or earnest.

Vehemens
Fervidus
Acer
Serius
Ardens
Consitatus
Inflammatior.

Vehemently or earnestly.

Vehementer
Serio
Ardenter
Incenso studio.

A varlet.

Nebulo
Extremæ improbitatis.

Vengeance or reuenge, &c.

Vindicta
Vltio
Pœna
Supplicium
Animadversio.

To take vengeance on.

Vlciſci
Vindicare
Plectere

Venturous, or bold, &c.

Audax
Confidens
Pericula nulla metuens
In discrimina temere sese conjiciens
Præceps
Se in medios hostes injiciens
Vltima experiri audens
Se casibus committens.

To venture, or hazard.

Periclitari
Discrimini objicere
Sese casui committere
Se talis objicere
Fortunæ (vt loquuntur) permittere
Eventum experiri
Divinæ providentiæ commendare

A

A venturing, or an hazarding.

Periclitatio
Tentatio
Experimentum
Aleæ iactus
Omnium casuum expectatio.

A verse or measured speech.

Versus
Carmen
Metrum
Numerosa oratio
Melos poeticum.

Very much, or greatly, &c.

Valde
Vehementer
Admodum
Perquam
Magnopere
Insigniter.

To verifie or affirme.

Affirmare
Asseuerare
Asserere
Contestari
Iuramento confirmare
Suo testimonio probare.

Vertuous, or well ginen.

Optimis studijs deditus
Optime à natura informatus
Omnibus virtutibus expletus
Omni virtute præstans
Ad percipiendam virtutem factus
Omnibus virtutibus ornatus.

To make verses.

Versus conficere
Carmen componere
Metrum condere
Verba ad numeros reuocare.

To vexe or torment, &c.

Miseriam & a cerbam alicuius vitam reddere
Vexare
Infestare
Fodicare
Molestia afficere
Exagitare
Vehementer torquere
Grauiter angere
Affligere
Vrere
Premere
Solicitare.

Vexation or tormenting.

Vexatio
Infestatio
Cruciatus
Molestia.

Vice or infection.

Vitium
Animi morbus
Animi labes
Prauitas
Vitiositas
Animi offensiones
Morum contagio.

Victory or conquest, &c.

Victoria

Triumphus
Trophæum
Palma
Hostium subiugatio.

Vgly, deformed, vnseemely.

Vastus
Deformis
Turpis
Horridus } aspectu.
Teter }
Fæde deformis
Inuenustus.

Victorious or triumphant.

Invictus
In hostibus subigendis fælix
In prælijs semper superior
Triumphabundus
Homo summa fælicitate
Secundis vtens prælijs
Hostium domitor.

A view of, a sight, a proofe.

Synopsis
Gustus
Specimen
Compendium.

Villanie, roguery.

Scelus
Nequitia
Prauitas
Fraus inexpiabilis
Perfidia
Improbitas
Impietas,
Infamia flagitia
Piaculare.

Vile, or of no account.

Vilis
Ignobilis
Nullius numeri
Contemptus
Inglorius
Inhonoratus
Nulla æstimatione dignus
Omnium infimus & sordidissimus.

Villanous, or most lewd.

Post homines natos nequissimus.
Scelus scelere cumulans
Singulari nequitia præditus
Fraudes inexpiabiles concipiens
Omnium iudicio damnatus
Nulla vitæ parte turpitudinis expers.

Villanously.

Fæde
Indigne
Turpiter
Scelerate
Nequiter
Perfide.

Vitious, or ill giuen.

In prauis rebus versatus
Vitijs nobilis
Visijs excellens
Vitiosus
Criminosus
Impurus & improbis moribus inquinatus

Proclivis

Proclivis ad vitium
Turpem vitam agens
Vitijs flagitiſque convictus
Vitijs inſignis
Oulla vitę parte turpitudinis expers
Indomitas & effrenatas cupiditates habens

To deale violently with, &c.

Vim afferre
Impetu percellere
Irruere in aliquem
Manus injicere alicui
Impetum facere in aliquem
Minis rem efficere.

Violence, extremitie, force.

Violentia
Vis
Summum ius
Impetus
Intolerabilis iniquitas.

To view, or looke vpon.

Luſtrare
Contemplari
Intueri
Spectare
Colluſtrare
Vſurpare
Conſiderare.

Vertue or grace, a good habit of the mind, &c.

Indoles
Gratia
Rationis abſolutio
Verus ſenſus Dei timoris
Animi præſtantia
Animi laudabilis habitus
Perfecta & ad ſummum perducta natura
Præſtans naturæ vis.

A vertuous man, &c.

Virtutis ſuæ lumen oſtendens
In cœlum virtutis gradibus aſcendens
Nihil in vita niſi præclarum faciens
Virtutem colens
Natus ad virtutem
Optima natura ornatus.

Viſible or aſpectable.

Conſpicuus
Sub aſpectum cadens
Aſpectabilis
Oculis expoſitus
Subiectis ſenſibus
Viſibilis.

To viſit or ſalute, &c.

Viſere
Salutare
Viſitare
Conſalutare
Diuerti ad aliquem
Salutem dare & accipere.

Vnable to, or for.

Impar
Ineptus ad.
Minime habilis ad.
Succumbens oneri

Neuti-

Neutiquam idoneus ad
Facultate non ſuſtinens
Viribus deficiens ad.

Vnadviſed, or raſh.

Incogitans, Temerarius.
Imprudens, Inconſultus.
Sine ratione, cauſa & meditatione omnia agens.

Vncertaintie.

Incertitudo
Inconſtantia
Varietas
Mutabilitas
Viciſſitudo
Fluxus ſtatus.

Vnawares, or vnlooked for, &c.

Imprudenter
Inopinato
Ex improviſo
Derepente
Inconſulto
Inexpectatus.

Vnblameable, &c.

Integer
Inculpatus
Innocens
A vitio purus
Non accuſandus.
A culpa immunis.

Vncertaine, changeable, &c.

Incertus
Varius
Commutilis
Dubius
Ambiguus
Suſpenſus
Varias mutationes ſubeuns
Nullam habens conſtantiam.
In vtramque partem diſputatus
Minime durabilis
Temporarius.

Vnchangeable.

Conſtans, Immutabilis.
Certus
Irrevocabilis
Nullam mutationem admittens
Nullam habens viciſſitudinem.

Vncharitable, ſpiteſull, &c.

Charitatis expers
Malitioſus
Virulentus
Invidus
Infeſtus
Malignus
Parum candidus
Malevolus
Caninus
Nihil in ſe candoris habens
Prompto ad nocendum animo.

Vnchaſte, vnhoneſt, vncleane.

Impudicus
Obſcœnus
Inverecundus
Flagitioſus

Libi-

Libidinoſus
Incontinens
Voluptatum mancipium
Proclivis ad libidinem
Voluptatis lenocinijs deditus
Laſciviæ effeminatus.

Vncivill, or ruſticall, &c.

Ruſticus
Inhumanus
Male moratus
Inurbanus
Agreſtis.
Incommodis moribus.

Vncleane, or lewd.

Turpis
Fœdus
Inquinatus
Impurus
Incontinens
Libidinoſus
Protervus
Spurcus
Vitijs inquinatus.

Vncleane ſſe or filthine ſſe.

Turpitudo
Impuritas
Fœditas
Vitioſitas
Inquinata vivendi ratio.

Vncomely, or vnſeemely.

Indecorus
Turpis
Inhoneſtus
Indecens
Fœdus
Parum dignus aliquo
Ad dignitatem alicujus minus aptus

Vncomparable, without peere, rare, ſingular.

Incomparabilis
Non habens parem
Plane ſingularis
Nullo exemplo æquiparandus
Nullam cęteris laudem relinquens

Vnconſcionable, &c

Sine vllo numinis metu
Qui labes habet in animo
Venalem habens conſcientiam
Male ſibi conſcius
Homo iniuſtus & impius
Sine æquitate
Opes per ſummum ſcelus amplificans

Vnconſtant, &c.

Paulo momento huc illuc impulſus
Ab inſtituto facile recedens
Varius
Inconſtans
In ſententia non permanens
Animi dubius
Sibi non conſtans
Levis
Mutabilis

To vndermine, or practiſe againſt, &c.

Inſidioſe facere contra
Cuniculis oppugnare

In

Insidijs opprimere
Subruere
Insidias alicui tendere
Astu } tractare
Dolose }
Retibus implicare
Subruere
Fortunis alicuius insidiari
Subdolis artibus aggredi aliquem.

Vncorrigible, desperat gracelesse.

In quovis scelere pertinax & contumax
Non vlli studens amendationi
Pertinax in proposito
In nulla spe correctionis

Vncourteous, or vngentle.

Inurbanus
Inhumanus
Asper
Agrestis
Iilliberalis.

Vndefended.

Indefensus
Nullis præsidijs munitus
Desertus ab omnibus

To vnderstand, perceiue, or comprehend.

Scire
Intelligere
Cognoscere
Sentire
Perspicere
Tenere
Callere
Cognitum habere
Scientia comprehendere
Sensu percipere quid
Facultate consequi
Animo comprehensum habere
Imbibere

Vnderstanding, or knowledge.

Scientia
Intelligentia
Notitia
Peritia
Ars
Solertia
Sensus
Cognitio

An vnderstanding, perceiuing, iudgement, knowledge of.

Intelligentia
Notitia
Perceptio
Animadversio } rei
Cognitio
Scientia
Comprehensio rei

Vndecided, or vndetermined.

Sub iudice lis est
Indecisus
In medio relictus
Non dijudicatus.

To vndertake or enterprise.

In se suscipere
In se recipere

Aggredi

Aggredi.
Capeſſere
Tentare
Effectionem rei ſpondere.
Manum rei admouere.

An vndertaking of a matter.

Suſceptio
Aggreſſio
In ſe receptio rei
Sumptio rei in manus.

Vndefiled, vnſpotted.

Incontaminatus
Nullis ſordibus inquinatus
Incorruptus
Immaculatus
A contagione ſegregatus
Impollutus.

Vndiſcreetly or vnadviſedly.

Temere
Caſu
Repentino animi impetu
Imprudenter
Nulla certa cauſa impulſus
Inſcienter
Leviſſime.

Vndiſcreet or raſh.

Imprudens
Inconſiderans
Conſilij inops
Expers rationis
Temerarius
Inſipiens
Leviſſimus
Repentino animi impetu omnia faciens.

To vndoe, or vtterly to ſpoile.

Convellere rei ſtatum
Cladibus euertere
Peſtem & perniciem inferre
Rem { delere, perdere, extinguere.

To vndoe, reuoke or abrogate.

Revocare } aliquid.
Retractare }
Palinodiam canere
Sancitum abnegare
Abolere
Irritum facere
Inſectum reddere.

To vndoe, or deprive him of all his goods.

Spoliare } { aliquem omnibus
Privare } { bonis.
Bonis ſuis expellere }
Rapinis { exhaurire } quem.
{ diripere }
Nihil reliqui alicui faciens
Perdere
Affligere } hominem.
Exinanire }

Vndone or having loſt all.

Perditus
Ad mendicitatem redactus
Funditus periens.

Omnibus

Omnibus bonis ſpoliatus
Bonis ſuis expulſus
Egeſtate oppreſſus.

Vndoubted or moſt certaine.

Minime dubius
Exploratus
Certus
Expreſſus
Non dubitatus
Valde perſpicuus
Abunde conſtans.

Vndutifull.

In officio claudicans
Officium pervertens
Parum officioſus
Immoriger, Inhumanus.

Vnfaithfull, falſe.

Fidem fallens
Perfidus
Infidelis
Parum firmus
Fædifragus
Pactis non ſtans
Contra pacta & conventa faciens.

Vniuſt, or a bad dealer.

Iniuſtus, Iniquus.
A fide & iuſtitia diſcedens
Alienis incommodis ſuum augens commodum
Detrahens & eripiens alijs
Malis artibus victum quærens.
Contra omne fas, & divinam & humanam religionem faciens

Vnfained or ſincere.

Minime ſimulatus
Genuinus
Germanus
Sanctus
Sincerus
Incorruptus
Veriſſimus
Sanctiſſimus.

Vnfainedly or ſincerely.

Sine fuco & falſitate
Vere
Sincere
Integre
Ex animo
Sancte
Ex toto pectore
Non ſimulate
Sanctiſſime.

Vnfit for a matter.

Ineptus } ad.
Inhabilis }
Parum idoneus
Minime appoſitus ad.
Impar rei
Rem non ſuſtinens.

To vnfold or lay open.

Explicare, Exponere.
Evolvere, Enodare.

E tenebris eruere
Vim rei explicare
Enucleare
In lucem proferre.

Vnfortunate or in great miſerie.

Calamitatibus implicatus
Extrema mala patiens
Grauiſſimis malis conflictatus
Multis cladibus expoſitus
In rebus agendis infælix
Ærumnoſus
Miſerrimus
Calamitoſiſſimus
Ingenio natus ad miſeriam.

Vnfolden or plaine.

Explicatus
Evolutus
Explanatus
Expeditus
Enodatus
Perſpicuus.

Vngodly, &c.

Impius
Dei & religionis contemptor
In omne religione impius
Sceleſtus
Improbus
Sceleratus
Omni impietate plenus.

Vnhoneſt, &c.

Impure & flagitioſe vivens
Nullo dedecore ſe abſtinens
Impudica loquens
Adiunctam habens turpitudinem
Minime honeſtus
Impurus
Turpis
Fædus
Inhoneſtus
Incontinens
In flagitijs verſatus
Inhoneſte vitam traducens
Impure & improbe vivens.

Vnhandſome.

Inconcinnus
Incomptus
Incompoſitus
Indecorus
Sordidus.

Vnhappily, without ſucceſſe.

Infæliciter
Non proſpere
Inauſpicate
Infauſte
Infæliciſſimo euentu.

Vnhoneſtly.

Inhoneſte
Indecore
Obſcæne
Fæde
Turpiter
Contaminate
Improbe.

Vnholy, prophane, irreligious.

Manifeſte impius
Peccatis inquinatiſſimus

Pie.

Pietatis ſenſu exutus
Profanus
Minime religioſus.

To vnite or ioyne together.

Coniungere
Copulare
Devincire
Iugare
Conglutinare
Alligare
Colligare
Connectere.

An vnion or coniunction of minds.

Conſociatio
Copulatio
Coniunctio
Connectio
Iugatio
Voluntatum conſpiratio
Vnanimitas.

Vnited or ioyned together.

Coniunctus
Copulatus
Conglutinatus
Connexus
Iugatus
Conſociatus
Devinctus.

Vnitie, or agreement, &c.

Animorum conſpiratio
Animorum coniunctio
Concordia
Conſenſus
Vnanimitas
Idem ſenſus.

Vniverſall, or generall, &c.

Oecumenius
Generalis
In omnes partes diffuſus
Communis
Vniverſalis
Ad omnes pertinens
Sine limitatione
Nullas habens definitas regiones.

An vniverſitie or place where all kinde of learning is taught, profeſſed, practiſed.

Alteræ Athenæ
Academia
Locus liberaliſſimis ſtudijs affluens.
Locus eruditiſſimus hominibus pleniſſimus
Artium & linguarum aſylum
Atena Palladia.

To ſet vnity betweene people.

Concordiam conſtituere inter
Pacem inter diſſidentes componere
Diſcordes concilare
Ex inimicitijs revocare in gratiam.

Vnkind or churliſh, &c.

Ingratus

In-

Immemor beneficij
Inhumanus
Inofficioſus
Importunus
Ruſticanus
Agreſtis.

Vnkindneſſe or churliſhneſſe.

Ingratitudo
Inhumanitas
Ruſticitas
Illiberalitas
Aſperitas.

Vnknowne, or hidden, &c.

Incognitus
Ignotus
Obſcurus
Incompertus
Abditus
Involutus
Latens
A ſcientia remotus.

Vniuſt, iniurious, or hurtfull to a man.

Iniuſtus
Iniquus
Iniurius
Incommodus.

Vnlawfull, &c.

Illicitus
Vetitius
Prohibitus
Contrarium iuri & legibus
Legibus contrarium.
Inconceſſus
Legibus interdictus.

Vnlawfully.

Modo non legitimo
Per nefas
Injuſtè
Illicite
Inique
Malis artibus.

Vnlearned or vnskilfull.

Indoctus
Rudis
Omnis humanitatis politioris expers & ignarus
Literarum ignarus
Ineruditus
Hæſitans in maiorum inſtitutis
Omnis eruditionis & humanitatis inops.

Vnlike or differing from.

Diſſimilis
Diſpar
Nullam habet cognationem cum.
Diſiunctiſſimus
Longe multumque ab aliquo diſtans.

Vnperfect or vnfiniſhed.

Inchoatus
Tantum inſtitutus
Imperfectus
Nondum abſolutus
Mancus.

Impolitus
Non consummatus

Vnmanerly, vnciuilly.

Immodeste
Petulanter
Inhumane
Nulla modestiæ aut dignitatis ratione habita

Vnmeasurable, or infinite.

Immensus
Infinitus
Immodicus
Dici non potest quantus
Inexplicabilis
Vastus.

Vnmercifull.

Immisericors
Inclemens
Crudelis
Sævus
Durus erga miseros

Vnpleasant, or harsh.

Austerus
Acerbus
Insuavis
Ingratus
Injucund⁹
Amarus
Odiosus
Ab aunibus abhorrens

Vnorderly.

Inordinate
Incomposite
Temere
Permiste
Confuse
Perturbate
Præpostere

Unprofitable, or vaine.

Invtilis
Inanis
Infructosus
Incommodus
Vanus
Irritus
Nulli vsui inserviens.

Vnprofitably, or in vaine.

Infructuose
Invtiliter
Inaniter
Vane
Frustra

Vnreadie, vnprouided.

Imparatus
Inermis
Minime instructus ad
Parum meditatus
Non accinctus ad
Incompositus

Vnquiet or troublesome.

Turbulentus
Tumultuosus
Factiosus
Turbidus
Seditiosus
Pacis hostis
Pugnax
Inquietus

Vn-

Vnquietneſſe, or contention.

Diſcordia
Contentio
Seditio
Tumultus
Inimicitia
Animorum diſtractio
Lites.

Vnneceſſarie or impertinent.

Ad rem nihil pertinens
A re alienus
Minime neceſſe eſt
Minus in vſu neceſſarius
Plus quam ſatis eſt
Redundans.

Vnreſolued, vnſetled or wauering.

Suſpenſus animo
Non habens quod ſequatur
Varius
Verſans ſe huc & illuc
Animi pendens
Hærens in ſalebris.

Vnruly or vntemperate.

Intemperans
Impotens
Effrænatis cupiditatibus
Nimium tibi præfidens
Ferocitate exultans
Effrænatus.

Vnſeaſonable, or out of due time.

Intempeſtiuus
Inopportunus
Tempore alieniſſimo
Non apto tempore.

Vnſetled, not ſtayed.

Ineonſtans
Nihil certi reperiens in quo conſiſtat
Nihil cernens quo ſe applicet
Inſtabilis
Animo ſæpe dubio & ſuſpenſo.

Vnſeemely or diſgracefull to.

Indecorus
Turpis
Fœdus
A dignitate alicuius alienum
Homine indignum
Inhoneſtus
Contumelioſus
Vituperandus
Parum conueniens alicui.

Vnſeemely or vncomely for a man.

Dignitas eius hoc non patitur
Contumelioſus alicui
Præter honeſtatem
Ad dignitatem ineptè & indecore
Contra quàm conuenit
Quod decus & honeſtas non patitur
Indecorum
Infame
Ignominioſum
Alienum à grauitate
Indigniſſimum aliquo.

Vnskilfull or raw in a matter.

Rudis
Imperitus
Ignarus
Inſciens
Hoſpes } in re.
Peregrinus }

Vnſeparable, &c.

Indivulſus
Inſeparabilis
Immobilis
Indiviſibilis
Perpetuus
Indiuiduo nexu cohærens
Firmus.

Vnſpeakable, &c.

Dici non poteſt
Incredibilis
Inexplicabilis
Inenarrabilis
Omni ſenſu ſuperior
Quod verbis & oratione explicari non poteſt.

Vnſound in religion.

Mordicos tuens errores
Pravis dogmatibus infectus
Erroribus cumulatus
In religionis negotio non orthodoxus.

Vnſpotted, vndefiled.

Impollutus
Incontaminatus
Incorruptus.
Immaculatus.

Vnthankefull, or vnmindfull of a good turne.

Extreme ingratus
Non agnoſcens beneficia
Malâ gratiam benefactori reddens.

Vnthriftie, &c.

Malè rem gerens
Malè ſuis rebus conſulens
Patrimonium negligens
In re familiari diſſolutus & negligens
Inanes ſumptus faciens
Immemor ſuæ vtilitatis.

Vnthriftineſſe.

Diſſipatio rei familiaris
Prodigalitas
Negligentia in rebus domeſticis
Suæ vtilitatis neglectus.

Vntoward, peruerſe.

Protervus
Perverſus
Pravus.

Vntrue or falſe, &c.

Falſus
Fictus
A vero alienus
Mendax
Vanus.

Vntruſtie, falſe, perfidious.

Perfidus.

Parum

Parum fidus
Infidelis
Fidem nunquam colens
Falsus
Dolosus.

An vntruth or a lie.

Mendacium
Falsitas
Figmentum
Falsum
Vanitas.

Vnusuall or seldome.

Invsitatus
A consuetudine abhorrens
Exoletus
Insuetus
In vsu non est
Insolens
Insolitus

Vnwelcome or grieuous to.

Ingratus
Minùs acceptus
Gravis
Iniucundus
Molestus
Minimè desiderabilis.

Vnwilling or refusing.

Alieno impulsu
Non proprio motu
Invitus
Coactus
Repugnans
Renitens
Recusans
Nolens.

Vnwillingly, &c.

Coactè
Gravatè
Repugnanter
Iniquo animo
Alieno imperio impulsus
Non sua sponte
Invitè
Contra voluntatem.

Vnwise or foolish.

Insipiens
Amens
Stultus
Futilis
Temerarius
Stultitiæ suæ quam plurimos testes colligens.

Vnwitting or vnwarie, &c.

Impudens
Inscius
Ignarus
Inscius
Temerarius
Clam aliquo
Ignorans.

Vnwittingly or rashly.

Imprudenter
Inconsideratè
Inscienter
Temere
Nulla de causa
Incogitanter.

Vnwonted, or vnaccustomed.

Insitatus
Insolens
Insolitus
Præter consuetudinem
Maximè rarum
Infrequens
Insuetus.

A vocation or calling, &c.

Vitæ institutum
Victus via
Studium
Officium
Vocatio
Artificium
Propositum vitæ
Vivendi genus
Distinctio ordinum.

To follow, or execute his vocation or calling.

Studium suum sequi
Fideliter munus suum obire
In suæ vitæ instituto
Omnem adhibere diligentiam
Rebus suis incumbere.

Void or destitute of, &c.

Vacuus
Nullus
Destitutus
Expers
Non particeps
Alienus
Remotus.

To make void, or to nullifie.

Inane
Irritum } reddere
Rescindere
Abrogare
Convellere
Abolere.

Voluntarie, or of his owne accord.

Volens
Non coactus
Suo motu
Suo arbitrio
Vltrò
Proprio ductu
Voluntarius
Sponte sua faciens quid
Alacri animi propensione.

Voluntarily or willingly.

Sine vlla coactione
Sponte
Perlibenter
Sine vllo impulsu
Promptè
Propriæ voluntatis motu
Parate quid agens.

To vow or dedicate a thing.

Dicare
Vovere
Consecrare
Offerre } quid alicui.
Dedicare
Soleniter sanctèq; policeri

Nun-

Nuncupare quid alicui.

To vphold or maintaine.

Tueri
Defendere } quem.
Fulcire
Sustentare
Patrocinari
In statu conservare.

Vpright or vntainted, sincere.

Integer, Incorruptus.
Honestus, Sincerus.
Candidus
Inviolatus
Sine dolo & fuco
Vir antiquæ fidei
Sine labe & macula.

Vprightnesse, or integritie.

Integritas, Innocentia,
Æquitas, Candor.
Iustitia
Aperta simplicitas.

Vprightly, iustly.

Integrè
Religiosè
Sanctè
Bona fide
Iustè
Inculpatè.

An vproare, a tumult.

Motus
Tumultus
Seditio
Concitatio plebis
Rerum perturbatio,

An vpstart, or one basely promoted.

Homo novus
Nulla maiorum nobilitate commendatus
Obscuris parentibus ortus
Plebeius
Terræ filius.

To vrge or follow a matter.

Premere
Vrgere
Prosequi
Insistere
Persequi
Dicendo magnificè augere
Inculcare
Hærere & habitare in.

To vse a thing or vsurpe.

Adhibere
Vsurpare
Vti
Assumere
In manib⁹ habere
Tractare
In consuetudinem trahere.

A vse or custome.

Mos
Consuetudo
Ritus
Modus
Institutum
Ratio.

In vſe or requeſt.

In vſu
More receptus
In vſum abiit
A multis vſurpatus
Frequentatus
Ab omnibus { expetitus, deſideratus.

Vſe or practiſe.

Vſus, Conſuetudo.
Exercitium
Aſſiduitas
Fictitatio rei.

Vſefull, commodious, or profitable for.

Inprimis vtilis } alicui.
In rem }
Eximiæ vtilitatis
Valde ad vſum rei pertinet
Magnas opportunitates habet ad.

Vſefull or ordinarie.

Vſitatus, Frequens.
Receptus
In more poſitus
Conſuetus
Communis
Tritus
Quotidianus
Obſoletus.

Vſually or ordinarily.

Vſitatè.
Plerumque
Frequenter
Vulgò
Vetero inſtituto
More
Vt ſolet fieri
Sæpiuſculè.

To vſurpe or incroch vpon.

Vſurpare
Imminere
Vi ereptum poſſidere
In alienas poſſeſſiones irruere
Vendicare iniuſtè
Alijs adimere, & ſuis vſibus adjungere
Impetum facere in rem.

A man of good vtterance, or having a ready tongue.

Lingua celeri & expedita
Volubilis
Profluens verbis
Facilis & expeditus ad dicendum
Homo paratiſſimus verbis
Vir effluens oreque præſtans

To vtter or ſpeake, &c.

Eloqui
Pronuntiare
Verba emittere
Proloqui
Enuntiare
Expromere
Verba exprimere.

Vtt-

Viterance or pronuntiation.

Pronuntiatio
Elocutio
Actio
Verborum prolatio
Expedita loquendi facultas
Dicendi poteſtas
Linguæ volubilitas.

Vtterly, altogether.

Planè
Penitus
Omnino
Prorſus
Funditus
Ex omni parte.

To doe his vttermoſt.

Omnia ſumma facere
Nihil intentatum relinquere
Tantum quantum poteſt eniti.
Quam maximè poſſit contendere
Omnes vires conferre
Nullum ſtudium prætermittere
Satagere.

Vulgar, or meane.

Vulgaris
Vnus è multis
Bajulus
Pervagatus
Nulli illuſtri laude commendatus
Leviter ornatus.

To ſeeke to be vulgar or populous.

Popularem aurem captare
Gloriæ ſervire
A populi rumoribus pendere
Iactationem in populo aucupari
Auribus ſervire.

W.

Wages, or hire.

Merces
Pretium
Pactum, ſtipendium
Præmium definitũ
Operæ prætium laboris
Manuprætium.

To Wait for, &c.

Expectare
Præſtolari
Opperiri
Spectare
Alicuius adventum obſervare
Subſiſtere donec quis adveniat.

To

To lie in wait or ambush for, &c.

Male alicui machinari
Insidiari
Dolum alicui meditari
Obsidere aliquem
Insidiis petere aliquem.

To wait upon or attend,

Comitari
Inservire
Nutum alicuius observare
Ad alicuius voluntatem suam addicere
Reducere & deducere domum
Famulari alicui
Quid sibi mandetur solicite expectare.

A way, path, cause.

Via
Semita
Trames, itis, hic.
Curriculum
Callis hic.

To goe or insist in a Way.

Viam ingredi
Viam insistere
Per viam incedere.

A waightie matter.

Res { seria, gravis.
Negotium magni ponderis
Momenta maxima habens ad
Incredibilis rei magnitudo.

Want, necessitie or scarcenesse, &c.

Indigentia
Paupertas
Penuria
Raritas
Egestas
Defectus
Difficultas.

To want or stand in need.

Indigere
Inopia laborare
Difficultatibus premi
Summa rerum inopia opprimi,
Defici rebus.

A want or defect, an imperfection.

Labes
Macula
Infirmitas
Imbecillitas
Naevus
Vitium.

Wanton, or lascivious.

Mollis, Lascivus.
Libidinosus
Voluptuarius
Procax
Incontinens
Libidinibus inflammatus & furens.
Luxuria & mollitie diffluens.

Wantonnesse or loosenesse.

Mollities.

Lasci-

Lascivies
Procacitas
Delicies libidinosa
Incontinentia
In amore & voluptate vitam collocans.

To wander abroad.

Domi se non continere
Vagari
Oberrare
Pallari
Discursare
Huc & illuc ferri.

A wanderer.

Vagus
Palabundus
Discursator
Oberrator
Certas sedes non habens.

To be wanton, lasciuious.

Mollitie liquescere
Luxuriâ diffluere
Luxuriare
Lascivire.

Wantonly, lasciuiously.

Molliter
Lasciuè
Libidinosè
Effæminatè.

Warie or prouident, &c.

In posterum prouidens
Nihil nisi summo consilio & prudentiâ gerens
Cautus
Providus
Consultus
Vitans insidias
Sapiens
Prudens
Sagax
Frugi vir.

Warinesse or circumspection.

Cautio
Providentia
Prudentia
Consideratio
Consilium
Cogitantia
Diligens animadversio.

Warily or heedfully.

Cautè
Circumspectè
Consideratè
Timidè
Providenter
Discrete.

To ward, keepe, defend.

Custodire
Defendere } quem.
Tutari
Protegere
Arcere malum ab
Conservare.

To take warning by.

Discere ex alieno malo

Ex.

Exemplum capere ex
Ex alienis pœnis fieri cautior.

To make Warre against, &c.

Ferro diſcernere contra
Bellum gerere vel excitare
Bello contendere contra aliquẽ.
Prælia agere cum
Indicere bella
Bellum ſuſcipere contra
Prelium committere contra
Belligerari
Præliari } cum aliquo.
Conflictari

A warlike man, or a moſt valiant and skilfull warrier, &c.

Bello ſerviens
Militari laude excellens
Rei militaris ſcientia præcellens
In acie illuſtris
Perfectam belli gerendi ſcientiam callens
Bellorum conficiendorum longè peritiſſimus
Bellicarum rerum gnarus
Intrepidè ſe in diſcrimen bellorum inferens
Belli propugnaculum
Conſultus militiæ
Belli expertus.

To warrant a man, or giue him good ſecuritie.

Planè confirmare quem
Cautionem interponere
Præſtare ne quis damnum patiatur
Quod pollicetur, veritate efficere.
Securum reddere.

A warrant, ground, foundation, teſtimonie.

Fundamentum
Mandatum
Teſtimonium
Firmamentum
Authoritas
Defenſio.

To waſte or ſpend vainely.

Decoquere
Abſumere
Diſſipare fortunas
Per luxum & libidinẽ exhaurire
Malè perdere
Exinanire
Effundere
Conſumere } rem familiarem.
Diſperdere
In res inane erogare
Rem ſuam profundere.

To waſte, deſtroy, or bring to nought.

Vaſtare
Populari
Cladem inferre
Excindere
Perdere.

De-

Deſtruere
Conquaſſare
Spoliare
Labefactare.

A Waſter or prodigall perſon.

Prodigus
Profuſus
Nepos
Decoctor
In luxum effuſus
Homo luxuriâ ſingulari
Omnia per luxuriam effundens.

To waſh, renſe, cleanſe.

Eluere
Perpurgare } quid.
Proluere
Extergere

Waſte, vaſt, not inhabited.

Vaſtus
Incultus
Inhabitabilis
Deſertus
Vacuus incolis locus
Solitarius.

Waſtfulneſſe, or prodigalitie.

Prodigalitas
Effuſio
Luxuria
Profuſio
Inconſulta largitio
Rei familiaris diſſipatio

To Water or moyſten.

Irrigare
Humectare
Aquis aſpergere
Madefacere
Irrorare
Aqua perfundere.

Wauering, doubting, vncertaine.

Nulli rei aſſentiens
Fluctuans
Animi pendens
Dubitans
Æſtuans animo
Neſciens quo ſe vertat
Animo perplexo & dubio
Anxius & ſuſpenſus.

To wauer, or be vncertaine in iudgement.

Animi pendere
Varie diſtrahi
Implicatus teneri
Fluctuare
Nutare
Non habere quod ſequatur
In ancipites ſententias diſtrahi.
Multum diuque dubitare
Aſſenſionem ſuſtinere
Inſtabilis eſſe.

A way or path, &c.

Via, Callis.
Semita
Trames
Diverticulum.

To

To watch or ward, &c.

Vigilare
Excubare
Insomnes noctes peragere
Expectare
Perpetuum habere
Noctes dieſque expectare
In {specula / excubijs} esse.

Watchfull.

Vigilans
Vigil
Diligens
Insomnis
Somni oculis non hauriens
Attentus, intentus ad.

Weake, feeble or without ſtrength.

Debilis
Imbecillus
Infirmus
Invalidus
Fragilis
Enervus
Æger
Languidus
Non ſatis habet firmitatis
Expugnatu facilis
Morbo confectus & afflictus
Viribus exhauſtus.

Weakneſſe, feebleneſſe or frailneſſe.

Infirmitas
Imbecillitas
Fragilitas
Languor
Virium defectus
Valetudo
Debilitas.

To weaken or enfeeble, &c.

Debilitare
Infirmare
Infringere
Divovere
Enervare
Labefactare
Extenuare
Affligere
Convellere
Exhaurire vires
Virtutis neruos incidere
Imbecillum facere
Imminuere fortitudinem.

Wealth or ſtore, &c.

Opes
Opulentia
Divitiæ
Fortunæ ampliſſimæ
Divitiarum vel Pecuniæ } abundantia.

The common wealth.

Reſpublica
Communis ſalus
Polita
Regnum
Publicum commodum.

To get or winne wealth.

Ad maximas opes pervenire

Opes

Opes { parare / invenire
Diteſcere
Rem facere.

A notable Common-wealths man.

Patriam innumeris beneficijs obſtringens, & obligans
In procuratione civitatis egregius
Communis ſalutis ſtudioſus
Peſtis & vaſtitatis depulſor
Natalis ſoli commodis egregie conſulens
Bene de vniverſis promeritus
Beneficus & ſalutaris patriæ
Reipublicæ monumenta ſuæ vtilitati anteponere
Regendæ Reip. ſcientiſſimus.

To vndoe the Common-wealth.

Perdere
Cædibus vexare
Evertere
Exſcindere
Reipubl. opes delere
Veſtem & perniciem inferre Reipubl.
Reipubl. ſtatum convellere
Exitio eſſe Reipub.
Everſam & exterſam relinquere Rempublicam.

The common-wealth.

Communitas populi
Reſpublica
Communis ſalus
Communitas
Status civium.

Wealthie, or rich.

Lauta & copioſa habens patrimonia
Dives
Opulentus
Florentiſſimus
Opibus florens
Infortunæ abundantia vivens
Pecunioſus
Copijs locuples
Omni rerum vbertate florens
Omnibus copijs circumfluens
Rebus omnibus abundans
Pretioſas habens poſſeſſiones
Bene nummatus.

A Weapon, or toole, &c.

Telum
Arma
Inſtrumentum
Gladius
Ferrum

To be wearied of.

Tædio rei affici
Rem faſtidire
Tædium rei concipere
Satietati rei affici.

To make wearie, to trie out.

Defatigare
Delaſſare
Tædium afferre alicui
Ad languorem dare
Laſſitudine conficere
Moleſtia afficere.

To

IRREGULAR PAGINATION.

To weepe, or shed teares.

Lachrymas effundere
Dolore opprimi
Flere
Lamentari
Ejulare
Plangere
Lachrymare
Plorare
Conclamare
Mœrere
Dolere.

A weeping or wailing.

Fletus
Ejulatus
Lamentatio
Lachrymæ
Squalor
Sordes.

Weighty, heauy.

Gravis
Ponderosus
Plumbeus
Onerosus
Minimè levis.

To weigh, ponder, or consider.

Ponderare
Mente revolvere
Expendere
Observare
Æstimare
Secum reputare
Accuratè considerare.
Animo agitare
Attentiùs exanimare
Diligenter animo versare
Prudenter animadvertere
Ante oculos proponere
Cum animo se recordari
Videre & penitùs perspicere.
Introspicere & cum animo versare.

To weigh, balance or poise.

Librare
Trutinare
Ponderare
Metiri
Libramine pensitare.

Welcome or acceptable.

Gratus
Acceptus
Plausibilis
Jucundus
Expectatissimus
Desiderabilis
Exoptatissimus
Expetitus.

To welcome or entertaine.

Hospitio excipere
Adventum alicuius gratulari
Alicuius præsentiam plausu excipere.
Tecto aliquem benignè recipere
Hilari vultu alloqui
Mensa, cibo, tecto dignari.

Well, finely or artificially.

Concinnè.

Scitè

Scite
Eleganter
Artificioſè
Affabre
Graphice
Bene
Recte
Egregie
Eximiè
Præclare.

Well, or in good health.

Sanus
Incolumis
Integer
Ægritudinis expers
Optime valens
Belle ſe habens
Corpore optime conſtitutus.

A well wiſher, or a wiſher of vnto.

Aliquem quàm ornatiſſimè cupiens
Alicuius ſtudioſus
A commodis alicuius non alienus
Fautor } alicuius
Defenſor }
Conſultum cupiens alicui
Bonam voluntatem erga aliquẽ profitens
Benevolus
Animo benevolo in aliquem.

To whet on, to ſtirre vp.

Impellere ad agendum
Stimulos admouere
Cupiditatem } accendere
Induſtriam }
Calcaria adhibere
Injicere alicui ſtudium
Exuſcitare animum ad
Motum afferre alicui.

To whip or beat.

Cædere flagris
Verberare
Ictibus concutere
Flagris ſeuere & acriter inſequi
Verberationem dare
Virgâ & ferulâ coercere
Pugnis contundere.

To whiſper in ones eare.

Inſuſurrare
Inſerere in aurem
Vellicare aurem
Clam ſubmouere.

Wide, large, of great extent or capacitie.

Patens
Laxus
Capax
Amplus
Spacioſus
Latus

Wilde, ſauage, or vntamed.

Ferus
Immanſuetus
Agreſtis
Immanis
Indomitus

Ferox
Torvus
In montibus & sylvis dissipatus
Efferatus.

A wile, fetch, pollicie.

Techna
Fabrica
Stratagema
Vaframentum
Solertia
Astutia
Callidum consilium.

Wicked or mischievous.

In omni praultate versatus
Omni scelere contaminatus
Furore & audaciâ instinctus
Omnium scelerum flagitiorumque documentum
Sceleratus
Facinorosus
Nequam
Impius
Impiobus
Maleficus
Perditus
Nefarius

Wickedness or naughtinesse.

Scelus
Nequitia
Indignitas
Improbitas
Prauitas
Vitiositas
Impietas
Impuritas.

Willing or voluntarie.

Volens
Non coactus aliqua vi
Suo arbitrio
Sponte sua } faciens quid.
Proprio dictu }
Alacri animi propensione
Non repugnanter
Secundum alicuius voluntatem
Summa voluntate
Voluntarius
Suo motu
Vltro
Animo libenti
Suo iudicio
Promptè.

The will, or desire.

Voluntas
Desiderium
Appetitio
Facultas appetendi.

A mans last Will or testament

Vltima voluntas
Testamentum
Legatio bonorum.

Willingnesse.

Alacritas
Promptitudo
Propensio
Spontaneus motus.

Wilfull,

DEFECTIVE ORIGINAL

Wilfull, obſtinate, rebellious.

Honeſtis monitis non movetur.
Rationes audire dedignatur
Capito
Obſtinatus
Pervicax
Morosus
Obſirmatus
Inflexibilis.

Willingly.

Summa animi æquitate
Non invitus
Paratiſſimo animo
Non repugnanter
Summa voluntate
Perlibenter.

A wife, or bed or yoakes fellow.

Coniux, Vxor.
Marita
Vitæ ſocia
Conſors thori.

To wincke at, or to paſſe by.

Diſſimulationi ſilentio tegere
Sine pœna dimittere
Pœna non coercere
Convenire ad.
Impunitum dimittere
Prudenter præterire
Diſſimulare
Hallucinari
Aſtutè celare.

In puniendo minus eſſe diſſolutus.
Latebras dare.

To winne or procure good will.

Elicere
Conciliare
Inire } gratiam, benevolentiam.
Captare
Eblandiri
In hominum gratiam inſluere
Lucrifacere
Inſinuare ſe in hominum gratiam.

To winne, taske, ſubdue, conquer.

Capere
Occupare
Expugnare
Diripere
Vi invadere in loca.

To winde himſelfe into ones favour.

Se inſinuare in familiaritatem
Influere in ſenſus
Inire gratiam ab aliquo
Blanditijs favorem demereri.

Wiſe or circumſpect, &c.

Sapiens
Prudens
Providus
Sagax
Intelligens.

Conſultus
Perſpicax
Solers
Oculatus
Cautus
Multi conſilij
Conſideratus
Vigilans
Multum in poſterum proſpiciens.
Sobrietatem colens.

Wiſdome or prudence.

Sapientia
Prudentia
Conſilium
Sagacitas
Intelligentia
Providentia
Cautio
Rerum divinarum & humanarum ſcientia.

Wiſely or prouidently.

Sapienter
Providenter
Sagaciter
Prudenter
Intelligenter
Conſulte
Conſiderate
Solerter
Caute
Conſilio & iudicio.

To wiſh or long for.

Expetere
Deſiderare
Exoptare
Concupiſcere.
Studio rei { teneri, laborare, incendi.
Omnibus votis expoſcere.
Deſiderio { flagrare, uri.

To wiſh or pray vnto, &c.

Exoptare / Precari { quid alicui.
Proprium velle alicui
Cupere
Votis alicui delegare.

To wiſh well vnto a man.

Favere alicui
De alicuius commodis, & ornamentis ſæpe cogitare
De commodis alicuius laborare.
Optime velle alicui
Honori alicuius ſervire
Conſultum cupere alicui
Commodis & famæ alicuius inſervire
Studioſiſſimus eſſe alicuius
Omnia proſpera & ſecunda alicui exoptare
Alicuius dignitati ſuffragrari
Aliquem cupere quam ampliſſimum.

A wiſh, or deſire.

Votum, Deſiderium.
Optatum.

Ex

Exoptatio
Precatio
Expetitio.

To withdraw from, &c.

Abducere
Avocare
Deterrere
Subducere
Avellere
Amovere
Abſtrahere
Abripere
Abalienare
Deducere.

To withſtand, or reſiſt.

Obluctari
Obſiſtere
Obniti
Seſe opponere
Repugnare
Reſiſtere
Refragari
Adverſari.

Witchcraft, Sorcerie.

Magia
Faſcinatio
Præſtigiæ
Sortilegium
Incantatio
Veneficium.

To wither, to decay.

Defloreſcere
Exareſcere
Decidere
Præterire.

Tranſire
Dilabi
Fluere.

Wittie, or of a ſharpe apprehenſion.

Ingenioſus
Peracutus
Solers
Sagax
Subtilis
Linceus
Argo oculatior
Celeriter circumſpiciens
Ingenio acerrimo
Summo ingenio præditus
Plurimum ingenio valens
Ingenio multum cæteris hominibus præſtans
Homo acutus & exercitatus
Præſtantis ingenij vis
Immortalitate dignum ingenium.
Lincio perſpicatior
Mentis acie pollens
Ingenij laude florens
Homo excellentiſſimo ingenio.
Homo quadam divina ingenij celeritate
Sapiens & alta mente præditus.
Prudentia clarus
Conſilio excellens.

Wit or capacitie, &c.

Percipiendi celeritas
Ingenium
Acumen.

Solertia
Indoles
Subtilitas
Argutiæ
Dexteritas
Ingenij acies
Captus
Mens
Sensus

To witnesse, or testifie.

Affirmare
Potestari
Asseverare
Asserere
Testificari
Testimonium perhibere rei
Sua voce & testimonio confirmare.

Wittily, or subtilly.

Acute
Ingenioſe
Scite
Vafre
Callide
Argute
Solerter.

In a woefull estate, or most miserable.

In summo dolore positus
Pessime habens
Miserrimus
Calamitosissimus
Quo se vertat non habens
Ærumnosissimus
Multis calamitatibus implicatus
Mœrore absorptus.

Witlesse, senceless.

Vecors
Mente carens
Fatuus
Ineptus
Amens
In excogitando stupidus
Planissime stultus.

Woe, or miserie, &c.

Calamitas
Anxietas
Angustiæ
Miseriæ
Mœstitia
Ærumna
Angor
Luctus
Dolor

Womanish.

Effæminatus
Mollis
Parum virilis
Delicatus.

A wonder, or strange matter.

Ostentum
Portentum
Prodigium
Miraculosum quid
Mirum
Admirandum
Monstrum.

Wonderfull or strange, &c.

Opinione major

Ad-

Admirationem afferens
Mirificus
Admirabilis
Stupendus
Inusitatus
Insolitus
Rarus
Portentosus
Incredibilis
Rari exemplo.

To wonder at, or haue in admiration.

Stupefactus intueri
In aliquo exclamare
In aliquo exhorrescere
Admirari
Mirificè prædicare
Suspicere
Tanquam cœlo dilapsum intueri
Stupefactus videri & hærere
In aliquo stupescere.

A wondering at, a wonderment, admiration or ravishment.

Admirario
Stupor
Miraculum
Raptus
Attonitus intuitus rei.

Wonderfully, admirably, strangely.

Mirificè
Admirabiliter
Incredibiliter
Stupendè
Ingenti cum stupore omnium
Maximâ omnium admiratione.

A word, or speech uttered.

Verbum
Vocabulum
Dictum
Sermo
Sonus
Vox
Locutio
Dictio.

To use, or to speake many words.

Verba facere
Sermonem habere
Disserere de
Philosopharide
Multus esse in re aliqua.

The Word of God.

Verbum Dei
Sacra Scriptura
Oraculum Iehóuæ
Sacra Biblia.
Vox Dei
Divinus sermo
Sacra dogmata Dei
Lex Dei.

Babling or full of words, &c.

Loquax
Garrulus
Linguax
Verbosus
Multiloquus
Futilis
In sermonibus multus & ineptus.

To worke, or to do wonders.

Miros effectus producere
Prodigia } edere.
Signa }
Miracula efficere.

A worke or busineſſe, &c.

Opus, Onus.
Negotium
Actio
Operandi quid officium
Operatio.

To worke upon a man.

Exercere quem
Agere in quem
Paſſionem imprimere
Efficaciter permouere.

An excellent piece of worke, Notable workemanſhip.

Singulare } artificium
Exquiſitum }
Admirabilis ſtructura
Opus elegans, perfectum, elaboratum
Incredibilis artificij.

To do good workes.

Edere } bona opera
Efficere }
Fructus fidei proferre
Luce factorum aliis prælucere.

A workeman, a worker.

Artifex
Opifex
Operarius
Mechanicus
Laborator.

To ſet a worke, to employ.

Exercere quem
Solicitum habere
Occupare
Onus imponere alicui.

To worke or labour.

Operari
Elaborare
Sudare
Invigilare
Elucubrari
Laborem adhibere.

A worker or author of, &c.

Author
Effector
Machinator
Dux
Princeps
Architectus
Inventor
Commentator.

Workeman like, or artificially done.

Singulari opere & artificio confectum
Affabre } factum
Artificioſe }
Exquiſita induſtria & ſolertia
Politiſſime
Elaborate

Glyp-

Graphicè
Exquisitè
Industriè
Perite.

The world, &c.

Mundus
Orbis
Tota rerum vniversitas
Rerum ratio vel natura
Orbis terrarum.

In the world, &c.

In rerum vniversitate
In ratione rerum
In terrarum orbe
Sub luna
In humanis rebus
In vniversa rerum fabrica
In terrâ
Sub cœlo.

A notable worldling.

Totus in augendo rem familiarem
Inhians divitijs
Paulo ad rem attentior
Reculis terrénnis prorsus addictus.

Worldly, couetous, &c.

Avarus, Parcus.
Omnia ad suam vtilitatem referens
Avaritiam Religioni anteponens
Virtutem præmio metiens
Sordidus
Illiberalis.

To grow worse and worse.

Proficere in peius
Degenerare
In deterius abire
In peius prolabi
A pietate degenerare.

The worst of all.

Pessimus
Deterrimus
Infimus
Vitiosissimus.

To make worse.

Deteriorem rem facere
Depravare
Corrumpere
Pejorem reddere.

Worthinesse, dignitie, excellencie.

Dignitas
Excellentia
Præstantia
Claritas
Meritum.

A worthy man, or of great vse

Muneribus Dei instructissimus
Imprimis clarus vir
Quantivis prætij
Magna conditione dignus
Omnibus animi ornamentis excultus
Excellenti præstantia
In suo genere perfectus

In

In omni dignitate princeps
Omnibus rebus ornatiſſimus
In ſe omnem ſubſtantiam habens
Laudatiſſimus.

Worthleſſe, or of no price or eſteeme.

Nullius momenti & prætij
Nullum pondus habens
Rejectum & contemptum ab omnibus
Nullius dignitatis & vſus
Invtilis
Minimè neceſſarius
Vilis
Contemptus
Nulla æſtimatione dignus
Contemnendus
Sordidus.

A worſhipfull perſon.

Vir ſummæ dignitatis, & ornatiſſimus
Venerationè digniſſimus
Colendiſſimus
Clariſſimus
Splendidiſſimus
Vir magno ſplendore
Ex ampliſſimâ familiâ
Summæ gratiæ & authoritatis

The worſhip of God, &c.

Cultus.
Veneratio } Dei.
Adoratio }
Sacra
Dei Opt. Max. invocatio
Religionis veræ negotium
Leiturgia ſacra
Exercitium verbi, ſacramentorum, precum.

To worſhip or ſerue God.

Deum colere ſanctiſſimè
Diuinum cultum Deo tribuere
Auguſtè & ſanctè venerari
Diuinum numen adorare
Deo Opt. Maximo obſequi & obedire
Deo preces adhibere
Deum externa & interna adorandi forma honorare.

To wound, hurt or maime.

Vulnerare
Sauciare
Plagis afficere
Plagam infligere
Mutulare
Lædire
Cruciare
Delumbare
Truncare
Plaga percellere.

A wound, maime, or ſore.

Vulnus
Cicatrix
Vlcus
Læſio.

To wrangle or brawle.

Contendere
Altercari
Litigari
Pugnare verbis

Verbis

Verbis digladiari
Ætatem in litibus conterens
Concertare
Rixari.

A Wrangler, or an vnquiet man.

Altercator
Litigiosus
Rixator
Rabula
Homo controversus natura
Perpugnax homo
Contentionis cupidior quam veritas.
Pari inimicus
Contentionis author
Discordiæ fax
Concitus ad iram
Inquietus.

To wrap, infold, entangle.

Implicare
Involvere
Impedire
Irretire
Intricare

Wrath, or furie.

Ira inflammata
Furor
Incandescentia
Indignatio
Rabies
Animi vehemens tempestas

Wrathfull, or furious.

Biliosus
Furens
Indignabundus
Ira inflammatus
Graviter commotus
Ira incandescens
Iracundia elatus.

Wrathfully, angerly, furiously.

Iracunde
Furenter
Minaciter
Furiose
Amentis ritu.

To Wrest, peruert, or to misconstrue Lawes.

Torquere
Pervertere
In alienum sensum inflectere
Male interpretari
Falsam sententiam affingere rei
Verba legis, non rem consectari
Ad verba rem deflectere, & consilium & rationem legum latorum relinquere
Depravare.

To wrestle or contend with a man.

Luctari
Contendere } cum
Concertare }
Certamen habere cum aliquo
Digladiari } cum
Dimicari }
Se alicui opponere omnibus viribus
Pugnare cum aliquo.

A wrestling with.

Concertatio
Certamen

Lucta

Lucta, Pugna.
Dimicatio.

A Wreſtler, or he that contendeth with a man.

Luctator, Colluctator.
Concertator, Agoniſtes.

Wretched or miſerable.

Calamitoſus, Ærumnoſus.
Miſer, Afflictus.
Infortunatus
In miſeram fortunam dilapſus
In miſerrima conditione vivens.
Omnibus malis afflictus
In magnos luctus detruſus
Magnas calamitates ſubiens.

Wretchedneſſe, miſerie, or diſtreſſe.

Miſeria
Ærumna
Infortunium
Calamitas
Aſperitas rerum
Infœlicitas
Anguſtiæ
Rerum difficultas.

To wring or wreſt from a man.

Exprimere
Vi obtinere
Extorquere
Tyrannice eripere
Abradere
} ab aliquo.

To write finely or elegantly.

Eleganter pingere
Pulchre pingere
Scitiſſime literas exarare
In ſcribendo excellere
Elementa ornate formare.

To write a letter or endite.

Literas { exarare, conſcribere.
Epiſtolam contexere
Literis committere
Inſtituere epiſtolam.

To commit to writing, to regiſter or engroſſe, to imprint.

Literis mandare
Scriptis committere
Monumentis prodere
In album efferre
Chartis conſignare
Æternitati commendare
Typis imprimere
Excudere, Deſcribere.

To wrong a man, or doe him iniurie.

Lædere, Violare.
Opprimere
Graviſſimam injuriam inferre
Incommodare alicuius fortunis.
Malefacere
Iniurioſe tractare aliquem
Minuere alicuius commoda.

A wrong or iniurie.

Iniuria, Damnum.

Incom.

Incommodum
Læſio
Nocumentum
Maleficium
Contumelia.

Wrongfully or vniuſtly.

Iniuſtè
Tyrannicè
Contra ius & leges
Illicitè.
Contra fas & auſpicia
Iniquè
Nullo iure.

To ſuffer iniurie or wrong.

Iniuriam pati
Contumelias perpeti
Vim ſuſtinere
Lædi
Violari.

Y.

To Yeeld vnto or acknowledge himſelfe inferiour.

ALium ſuperiorẽ agnoſcere
Primas alicui concedere.
Se victum fateri
Se ſubmittere
Herbam dare alicui.

To yeeld, grant, or to gratifie.

Concedere
Permittere
Largiri
Dare
Tribuere
Cedere
Gratificari
} quid alicui.

Ad alicuius conditiones accedere
Rogata alicui indulgere
Voti compotem reddere.

To yeeld vp to, or ſurrender to.

Dedere
Reddere
} quid alicui.
Tranſmittere
Dominum rei conſtituere
Subjicere
Tradere
Submittere
Relinquere
} alicui quid.

Of a yeelding temper or diſpoſition, tractable.

Tractabilis, Exorabilis.
Precabilis

Ad

Ad omnem ductum sequax
Flexibilis
Accommodatus ad parendum
Docilis.

To yeeld, or to send forth.

Proferre, Profundere.
Emittere, Progerminare.

Stricken in yeeres or aged.

Annosus
Ætate confectus
Canus.

Youth, or young age.

Iuventus.
Adolescentia
Ætatis flos
Primordium ætatis
Iniens ætas
Teneti anni
Vivida ætas, Pubertas.

Youthfull, or lively.

Iuvenilis
Virens
Ætate florens
Iuvenjliter exultans
Lætus
Integra ætate
Vegetus.

Young, or of tender yeeres.

Tener, Adolescens.
Ephœbus.

Iuvenis
Florentissimus
Peradolescens
Minor ætate
Nascens
Non adultus.

To yoke, bridle, or curbe.

Subiugare
Reprimere
Frænare
In gyrum ducere
Coercere
Perdomare
Authoritate frangere
Limitibus circumscribere.

It yrketh, or is grieuous to.

Tedet
Pœnitet
Satietate afficit aliquem
Molestum
Odiosum
Ingratum
Iniucundum

} est.

Yrkesome or tedious.

Insuavis
Molestus
Gravis
Ingratus
Iniucundus
Satietatem & fastidium afferens
Prolixus
Onerosus

} alicui.

Yrke-

Yrkesomenesse, or tediousnes.

Fastidium
Molestia
Satietas
Tædium
Offensio
Insuavis prolixitas.

Z.

Zealous in Gods service.

IN cultu Dei diligentissimus
Feruentissimus Dei Cultor
Omnes idololatriæ reliquias detestans
Ardentissimo affectu Deum venerans
In omnibus pietatis exercitijs flagrantissimus.

Zeale, or an holy indignation.

Zelus diuinus
Ira sancta
Inflammatus animi motus
Sacra indignatio
Feruor } animi.
Ardor }

To be zealous after a thing.

Amore rei inflammari
Studio rei incendi
Rei cupiditate flagrare.

Zealously.

Feruenter
Summo zelo
Fragranti studio.

Τῷ Θεῷ μόνῳ δόξα καὶ τιμή.
Ἐν πᾶσιν ἀρχὴ καὶ τέλος πίστις Θεός.

LONDON,
Printed by *Iohn Bill*, 1625.

BRITISH
1 DEC 87
MUSEUM

Laniatus
Mutulatus
Distractus
Dilaniatus
Mancus
Curtatus

Disobedience or stubburnnesse.

Contumacia
Pertinacia
Procacitas
Peruicacia
Inobedientia
Obstinatio
Iugi excussio.

Disobedient or stubburn, &c.

Effrænatus
Contumax
Immorigerus
Iugi impatiens
Dicto non audiens
Imperata non faciens.
Refractarius
Inobsequens.

To disobey, &c.

Iussa alicui detrectare
Repugnare
Resistere
Insurgere contra
Imperata non facere
Non auscultare alicui
Se immorigerum ostendere.

A disorder or confusion, &c.

Perturbatio
Confusio
Deformatio } Reipub.
Distributio }
Inuersio ordinis
Rerum conturbatio
Ἀταξία.
Transpositio
Peruersio rerum
Disciplinæ & compositionis neglectus.

To disorder or confound, &

Perturbare
Confundere
Omnia permiscere funditus
Conturbare
Peruertere
Inuertere
Noctem } rebus affere.
Obscuritatem }
Permircere.

Disorderly, confusedly, pre-posterously.

Incomposite
Inordinate
Perturbate
Peruerse
Confuse } ordine.
Inuerso }
Incondite
Præpostere.

Disordered, or confounde & c.

Confusus
Perturbatus
Præposterus
Peruersus

Incompositus
Incondirus
Transpositus
Mistus
Sine ordine & methodo
Inordinatus
Permixtus.

To dispence, or beare with, &c.

Æque ferre
Tolerare
Licentiam dare.
Indulgere
Gratificari
Veniam tribuere
Concedere
} alicui.
Permittere quid alicui.

A dispensation or licence to.

Potestas
Licentia
Venia
Immunitas
Prærogatiua
Priuilegium
Concessio
Permissio
Facultas.

To dispatch or accomplish, &c.

Conficere
Expedire
Absoluere
Complere
Peragere
Transigere
Perficere
Effectum dare.

To displace or degrade, &c.

E loco mouëre
E sede dimouere
Disturbare
Imperium abrogare alicui.
Omni dignitate spoliare
E loco discludere
Ab excelso loco detrudere
A dominatu depellere
Honoribus priuare
A præfectura deponere.

To displease, distast, offend a man.

Displicere alicui.
Offendere
Ad iram prouocare
Irritare.

Displeasing or vnwelcome vnto.

Ingratus
Iniucundus.
Insuauis
Molestus
Odiosus
Ingratus.

To do a man a displeasure.

Nocere
Incommodare
Officere
Calamitati esse
Lædere
} alicui.
Damno afficere quem,
Obstare commodis alicuius.

To

To disposse, or order, &c.

Digerere
Dispertire
Ordinare
Dispensare
Collocare
Constituere
Componere
Distribuere.

Well disposed addicted giuen.

Dispositio
Ordinatio
In suo loco collocatio
Methodus
Digestio.

A disposition, or setting in order, of, &c.

Optimis studijs { deditus / addictus.
Optimè à natura informatus
Nihil cogitans nisi cum dignitate coniunctum
Fictus & factus ad virtutem
Probe affectus ad munus suum exequendum
Optime animatus.

Ill disposed, one that taketh ill wayes.

Malis studijs deditus
Proclivis / Pronus { in vitia.
Prauissimis / Distortissimis { moribus.
Male animatus

To dispossesse, or spoile of, &c.

Priuare
Spoliare
Nudare } quem.
Bonis exire
Possessionibus pellere
Nudum relinquere
Impetum facere / Inuadere { in bona alicujus.

Disposed, determined, purposed, or minded, &c.

Certus
In animo habens
Persuasissimus
Decernens
Constituens
Animo propensus ad.
Animatus
Secum habens deliberatum.

Dispositions, or affections.

Affectus
Motus
Animi propensiones
Animi appetitiones
Impetus
Inclinatio.

To dispraise, or discommend or to blame, &c.

Vituperare
Reprehendere
Culpare
Dedecorare
Carpere
Increpare

Laudibus priuare.

To disprofit a man, to hurt him, &c.

Incommodare
Nocere
Damnum afferre
Officere
Iniuria afficere
Lædere
Rationibus alicuius aduersari
Retardare alicuius commoda.

Disprofit, or hinderance.

Detrimentum
Damnum
Iactura
Dispendium
Rei familiaris imminutio.

To disproue, or conuince, &c.

Refellere
Confutare
Improbare
Falsitatis conuincere
Redarguere
Argumentis euertere
Falsum esse docere
Coarguere
Enervare
Diluere.

A dispraising, or discommending of a person, or thing.

Vituperatio
Reprehensio
Increpatio
Vituperium
Infamatio.

To dispute of, or reason, &c.

Disputare
Differere
Disceptare
Philosophari
Sermocinari
Ratiocinari
Argumentari
Colloqui
Ratione contendere
Argumentis confligere.

Disputable, or doubtfull, &c.

Anceps
Controuersus
Incertus
Ambiguus
Dubius
Obscurus
In questione versatur.

Disputation, or communing of.

Disceptatio
Disputatio
Colloquium
Quæstionum agitatio
Argumentorum pugna & concertatio
Dialectica conflictatio
Dissertio.

Disputable, or in controuersie, &c.

Controuersus
Anceps
Sub iudice lis est
Dubius

Dubius
Suspiciosus
Suspensus
Litigiosus
Non dijudicatus
Inter eruditos non explicatus.

To disquiet, or vexe, &c.

Infestare
Vexare
Molestus alicui esse
Vrere
Solicitare
Pungere.

Disquietnesse of minde.

Conturbatio
Ægritudo animi
Anxietas
Molestia
Vexatio
Angustia.

To dissemble, or counterfeit, &c.

Aliud sentire, aliud loqui
Dissimulare
Animi sensum verbis occultare
Hypocritam agere
Fingere verba
Multis simulationum in volucris tegere.

A dissembler, or counterfet, &c.

Dissimulator
Hypocrita
Nullus fidei
Aliud loquens, aliud factitans
Homo fucatæ sanctitatis
Fallaci virtutis imagine alios decipiens.

To dissent, or disagree, &c.

Discrepare
Dissentire
Discordare
Dissidere
Contrarias tenere sententias
Opinione disiungi
Non idem { velle / sentire.

Dissention, discord, disagrement.

Dissensio
Lites
Simultas
Discordia
Dissonantia.

Dissolute, or licentious, &c.

Dissolutus
Voluptuarius
Mollis
In voluptate profusus
Contaminate viuens
Turpi luxuria diffluens
Delicate & molliter viuens
Intemperans
Animo morem gerens
Voluptatibus totus deditus.

Dissolutely, loosely, or prophanely.

Dissolute
Remisse
Intemperanter

In-

Incomposite
Luxuriose
Profane.

Distance of, or space betweene place and place.

Distantia
Interuallum
Intercapedo
Disiunctio
Spatij interiectus.

Farre distant from.

Procul dissitus
Remotissimus
Disiunctissimus
Magno interuallo distans
Longe remotus à.

To distast, or mislike.

Odio rei imbui
Abhorrere à re
Auersari rem.

To distemper, trouble, disquiet

Molestiam creare alicui
Habere solicitum
Terere
Perturbare.

To distinguish, note, or discerne.

Distinguere
Discernere
Cognoscere
Iudicare
Differentiam ponere
Iudicio separare
Delectum facere inter
Partiri.

A distinguishing or noting, &c.

Discrimen
Distinctio
Discretio
Differentia
Dissimilitudo
Disparitas
Diuisio
Ratio.

A distinction or stop, &c.

Respiratio
Interuallum
Interpunctum verborum
Mora
Spiritus suspensio
Distinctio
Requiescendi nota
Apex

Distinct, seuerall, or different

Distinctus
In certas leges redactus
Minime confusus, aut promiscuus
Diuersus
Discretus
Differens.

Distinctly, differently.

Distincte
Discrete
Diuisim
Articulatim
Partite
Proprio loco.

To distract a man, to perplex and trouble his mind.

Afferre ancipitem cogitandi curam
Pertubare } animum.
Percellere }
Solicitare } quem.
Inquietare }
Perplexum reddere.

Distresse or calamitie.

Angustiæ.
Difficultas.
Detrimentum.
Iactura.
Calamitas.
Ærumna.
Casus aduersi.
Infortunium.
Summum discrimen.

Distressed or miserable, &c

Calamitosus.
Miseriis pressus.
Afflictus.
Maximam acerbitatem sentiens.
Infortunatus.
Ærumnosus.
In maximis perturbationes cõiectus.
In magno discrimine est.
Malis infinitis implicitus.
Multis incommodis & difficultatibus affectus.
In maximis angustijs versatus.

To be in Distresse.

Laborare.
Non habere quò se vertat.
Esse in continuis periculis.
Angi animo.
In extremũ deductus discrimen.
Fælicitates omnes habere ad aduersas.

To Distrust or suspect, mistrust a man.

Parum confidere
Minimè credere
Nullam fidem habere.
Fidem alicui derogare
Veritatem alicuius suspectam habere
Subdolum iudicare
Æquitatem alicuius in quæstionem vocare.

Distressed or afflicted.

Fractus } calamitate.
Afflictus }
In extremo discrimine constitutus
Fractus & debilitatus malis
Grauissimis malis vrgetur.
Calamitatibus implicatus
Malis conflictatus.
Extrema mala patiens
Magnas calamitates hauriens
In miseria est.
In maximas difficultates illatus
Remedium malorum non inueniens.

Subsidijs omnibus destitutus

To disturbe, or to hinder.

Impedire
Interpellare
Perturbare
Studia alicuius retardare
Opus inchoatum interrumpere
Retardare } quid
Remorari }

Destitute, depriued, bereft, or naked of, etc.

Priuatus
Vacuus
Nudus
Orbus
Expers
Inanis
Spoliatus
Minime particeps.

To dissuade, or turne from.

In aliam persuasionem traducere
Dissuadere alicui
Ad contrariam partem conuertere.
A proposito auertere
A sententia dimouere
Restringere alicuius cupiditatem
Desperatione debilitare
A re aliqua deterrere.

To disuse, or disuont.

Dedocere
Sese remocare.
Abstrahere
A consuetudine rei sese disiungere.
Intermittere
Omittere
Relinquere.

Disuse, or discontinuance of.

Desuetudo
Insolentia
Intermissio
Desuefactio.

Diuersity, difference, or varietie.

Varietas
Diuersitas
Dissimilitudo
Vicissitudo
Contrarietas
Disparitas
Discrepantia
Discordia
Repugnantia.
Dele&tus
Non eidem ratio.

Diuersly, or variably.

Diuerse
Varie
Multifariam
Alias
Aliter
Non eodem modo.
Alia forma

Diuelish or mischieuous, &c:

Maleficus